

Rasti

KOVARA TEORİ U POLİTİKA PAYİZ' 2001

TÈKOŞİN GERÇEĞİ

Seyfi Cengiz ile Röportaj

Piro Zarêk

Demokratik Cumhuriyet'in Güncel Ve Tarihsel Anlamı

M. Zilan

Hapsedilen Dersim Aydını Üzerine Bazı Notlar

H. Plur

PYSK'nın Tasfiyesi ve Duruşumuz

Reçenasia Komünisti-Komünist Gelenek

HEJMAR / AMOR 1

EKİM DEVRİMİ 84. YILINDA

84 yıl önce Rus işçileri ve köylüleri, çevre bölgelerin emekçilerinin desteğiyle, önce Çarlık sonra da burjuva iktidarını yıktılar. Bolşevik partinin önderliğindeki, Rusya emekçileri, 1917 Ekim'inde, dünyanın ilk sosyalist devrimini zaferle sonuçlandırıp, kendi iktidarlarını kurdular. Rusya gibi geri ülkede gerçekleşen bu tarihin gördüğü en ileri sosyal eylem, tarihe ve emperyalist-kapitalist sisteme büyük bir meydan okumaydı.

Ekim, tarihe karşı bir meydan okumaydı, çünkü: Tarih boyunca egemenler tarafından yönetilmiş ve emeğinin ürünü elinden çalınıp alınmış olan ezilenler tarihin akışını değiştirip tarihte ilk kez -Paris Komünü ve diğer bazı denemeleri hariç tutarsak- kendi iktidarlarına sahip oldular.

Ekim Dverimi aynı zamanda kapitalist-emperyalist sisteme karşı bir meydan okumaydı. Çünkü: Ekim Devrimi, işçilere ve diğer emekçilere sömürsüz, patronsuz bir dünyanın kapılarını açıyor, ezilen halklara da ulusal kurtuluşun yolunu gösteriyordu. Bu, dünya proletaryasının emeğinin sömürülmesine ve ezilen dünya uluslarının zenginliklerinin talanına dayanan kapitalist-emperyalist sisteme karşı büyük bir saldırı anlamına geliyordu.

Nitekim, dünya proletaryası ve ezilen ulusları Ekim Devrimi'nin dünya üzerinde yarattığı devrimci ve özgürleştirici dalgadan büyük ölçüde etkilendiler. Ekim'den sonra egemenler ve ezilenler için hiç bir şey eskisi gibi olmadı. Ezilenler, bu kaderden kurtuluşun mümkün olduğunu, Ekim Devrimi'yle bir kez daha ve somut bir biçimde gördüler.

Ekim Devrimi ve sonucunda kurulan Sovyetler Birliği, insanlık tarihinde büyük dönüşüm ve ilerlemelere neden oldu. Ekim Derimi sadece Rusya'da emekçilerin yaşam koşullarının iyileşmesini, hak ve özgürlüklerinin gelişmesini sağlamadı, dolaylı veya direk olarak bu iyileşme dünya emekçilerine yansıdı. Dünya emekçileri ve ezilen ulusları mücadelelerinde her zaman yanlarında Sovyetler Birliği desteğini buldu. Dahası Sovyetler Birliği kendi toprakları üzerinde bir kangrene dönüşmüş olan ulusal sorunları çözdü. Ve yine, bugün dünya bir Nazi İmparatorluğu altında yaşamıyorsa bu, direk olarak Sovyetlerin ve dolayısıyla Ekim devriminin bir sonucudur. Ekim Devrimi bugün, sonucunda doğan kurumlar ve sosyal politikalar aracılığıyla yaşamıyor. Ama bu Ekim Devrimi'nin yaşamadığını göstermez. Unutulmamalıdır ki, insanlığın sosyal ve politik olarak bu derecede gelişmesinde, Ekim'in insanlık tarihine kazandırdığı ilerici itilimin büyük bir katkısı vardır. 84. Yılında Ekim bize öğretmeye ve örnek olmaya devam ediyor. Ekimi zafere ulaştıran emekçileri ve onların öğretmeni Lenin'i bir kez daha saygıyla anıyoruz.

Rasti

KOVARA TEORİ-POLİTİKA-PAYIZU

Kapak Resmi : Tekin Fırat

Yazışma Adresi : Rasti, Postfach 43, 5325 Leibstadt -Schweiz

İÇİNDEKİLER

2 Çıkarken

3 Sunuş

4 Yaşamın Gündemi

8 Demokratik Cumhuriyetin Güncel Ve Tarihsel Anlamı
M. Zilan

35 Têkoşin Gerçeği -Seyfi Cengiz İle Röportaj-
Piro Zarêk

80 Hapsedilen Dersim Aydını Üzerine Bazı Notlar
U. Pulur

87 PYSK'nin Tasfiyesi Ve Duruşumuz

Reçenasîya Komünîstî
Reça Komünîstîye
Komünîst Gelenek

Cıkarken

Uzun bir kesintiden sonra yeni bir yayınlama kamuoyuna seslenme olanağı buluyoruz. Devrimci siyasal yapılar için yayının önemi tartışılmaz. Çünkü gerçeği bilmek yetmez, onu kitlelerle paylaşmak, örgütsel, eylemsel bir güç haline getirmek gerekir. Yayın bu görevin yerine getirilmesinde önemli bir işlev görür.

Rasti aslında hem eski, hemde yeni bir dergidir. Rasti'nin kökleri, 1978-86 yılları arasında yayınlanan Tekoşin, 1986-92 yılları arasında yayınlanan Tekoşina Sosyalist, 1992-94 yılları arasında İstanbul'da legal olarak yayınlanan Serketin ve kısmen de, yine legal alanda diğer çevrelerle ortak olarak yayınlanan Jiyana Nû ve Roj dergilerine dayanmaktadır.

Rasti'nin kökleri Kürdistan ve Dersim coğrafyasında emekçilerin ve yoksulların mücadelesinden ve bilimsel sosyalizmden beslenmiştir. Geleneğimizin ve yitirdiğimiz yoldaşlarımızın büyük bir özveri ile taşıdığı Bağımsızlık-Demokrasi ve Sosyalizm bayrağını hiç bir zaman yere düşürmeden bugüne kadar taşıdık. Bizim „eski” olan tarafımız budur.

Ama Rasti aynı zamanda yeni bir dergidir. Çünkü, dünya devrimci-sosyalist hareketlerinin olduğu kadar bizim geleneğimizin de devrim, sosyalizm, politika ve örgüt anlayışında ciddi eksiklikleri ve yanlışları vardı. Bugün bu yanlışları ve eksiklikleri tümüyle ortadan kaldıramasakta, en azından onları görüyoruz ve düzeltmek için yoğun bir çaba sarf ediyoruz. Biz, o gün görülemeyen pek çok gerçeği, reel sosyalizmin çözülmesinden sonra, daha rahat görebilecek bir durumdayız. Bu bile, bizimle geleneğimizi göreceli olarak bir birinden ayırıştıran bir durumdur. Dolayısıyla; geçmişimize ve bir bütün olarak sosyalist hareketin tarihine eleştirel yaklaşarak, objektif koşulların yarattığı değişimleri görüp, geçmiş anlayış ve tavırlarımızdan daha ileri bir duruş gösterdiğimiz için, Rasti aynı zamanda yeni bir dergidir.

Rasti yayını çizgisinde bilimsel sosyalizmi referans almaktadır. Dünya'yı kavrama ve değiştirme mücadelesine kendi cephemizden katkı sunmayı amaçlıyoruz.

Teori ve politika ağırlıklı bir araştırma, inceleme dergisi olarak tasarladığımız Rasti, üç ayda bir yayınlanacaktır. Dergimiz tüm devrimci yurtseverlerin çalışmalarına açıktır.

SUNUS

Dergimizin bu sayısında tarihle hesaplaşmamızın notlarını bulacaksınız. Evet, tarihle hesaplaşıyoruz. Bir anlamda da karşı tarihi yazıyoruz.

Tekoşin hareketinin oratya çıkışından günümüze kadar, devletin; komünistleri ve öteki devrimcileri karalamaya ve onları „anarşist“, „terörist“ olarak göstermeye çalışan resmi ideolojisine ve tarih anlayışına karşı savaştığımız gibi, bir de PKK'nin resmi ideolojisi ve resmi tarih anlayışına karşı mücadele etik. Yazdıklarımız işte bu mücadelelerin ürünleridir.

Fiziki güç, bir süre yalanın gerçek diye insanlara yutturulmasına yarayabilir. Ancak, hiç bir güç yalanı gerçek yapamaz. „Güçlü“ olmanın avantajını, yalan ve iftardan ibaret olan resmi tarih senaryoları oluşturmak ve bunu kitlelere empoze etmek için kullananlar, er geç hem güçlerinin, hem de yalanlarının ebedi olmadığını görürler.

Dergimizin bu sayısında, arkadaşımız Piro Zarek'in Tekoşin hareketinin kurucusu Seyfi Cengiz ile yaptığı röportajı bulacaksınız. Bu röportajın amacı, Tekoşin hareketinin oluşum sürecini ve faaliyetlerini birincil elden objektif olarak kamuoyuna anlatmaktır. Kamuoyu, PKK'nin tüm yayın organlarında yüzlerce kez tekrarlanan, Tekoşin ve diğer devrimci hareketlerle ilgili senaryoları okumuştur. Kuşkusuz bizde olanaklarımız ölçüsünde düşüncelerimizi kamuoyuna açıkladık. Ancak bu çabalar oldukça yetersiz kaldı. Bu röportaj sanırsız bu eksikliği giderecektir. Kamuoyu bir de süreci bu taraftan dinlesin ve kararını versin.

PYSK süreci ile ilgili daha önce yazılmış bir yazıya da dergimizin bu sayısında yer verdik. Bu yazı, PYSK'nun dağılmasından hemen sonra, Tekoşin geleneğinden gelen ve sözkonusu parti içinde faaliyet yürütmüş komünistler tarafından kaleme alınmış ve bir broşür olarak Ocak'99 tarihinde yayımlanmıştır. Ancak bu broşür geniş olarak dağıtılmadı. Ayrıca burada ifade edilen görüşlerin yani bizim ideolojik ve politik duruşumuzun okuyucularımız tarafından anlaşılması açısından önemli olduğunu düşünüyoruz. Diğer yandan bu yazı, bir anlamda uzun bir süredir yayın çıkaramamamızdan kaynaklanan kopukluğu yada güncel ile geçmiş arasındaki boşluğu bir ölçüde giderecektir. Yazıyı bu amaçla okuyucularımıza sunuyoruz.

Kürdistan ve Dersim'de aydınlanma nasıl bir süreç izledi? Bu coğrafyada burjuva-demokratik nitelikte bir aydınlanma sürecinin tamamlandığını söyleyebilir miyiz? Yada böylesi bir aydınlanmanın dinamikleri nelerdir? Biz bu süreci pozitif yönde nasıl etkileyebiliriz? Türünden sorular sormak bizce bugün için çok büyük bir önem taşıyor. Forum bölümünde yer alan dostumuz U. Pulur'un „Hapsedilen Dersim Aydın Üzerine Bazı Notlar“ başlıklı yazısı, böylesi bir tartışmaya giriş olarak kabul edilebilir. U. Pulur yazısında, Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketlerinin, Dersim özgülünde izledikleri çizgiyi sorguluyor. Aramızda bazı yaklaşım farklılıkları olmasına rağmen, U. Pulur'un önemli bazı sorunlara ve yanıtlara vurgu yaptığını düşünüyoruz. Forum bölümünde, farklı fikirler arasında demokratik ve verimli bir tartışma yaratacak yazılara diğer sayılarımızda da yer vereceğiz.

Tarihle hesaplaşmanın güncel boyutu da vardır. M. Zilan arkadaşımız, „Demokratik Cumhuriyet'in Güncel Ve Tarihsel Anlamı“ başlıklı yazısında, binlerce insanın canına ve yurtlarından sürülmesine mal olan bir savaşın sonunda, Kürt Ulusal Harekti'ni devlete eklemeye çalışan bir anlayışı ve onun ifadesi olan „Demokratik Cumhuriyet“ sloganının güncel ve tarihsel anlamını ortaya koyuyor. Komünistler ve öteki devrimciler bugün fiziki olarak cılız bir güce sahip olsalar da, sosyal ve tarihsel gerçekliğin cephesinden, emperyalist-kapitalist sistemin ulusal ve toplumsal kurtuluş güçlerini teslim alma operasyonlarına ve varlığını sürdürmek için sistemin efendilerine boyun eğen ve „bu halklar koyundur istediğimiz gibi güderiz“ anlayışında olanlar karşısında itirazlarını ve mücadelelerini yılmadan sürdürmelidirler. Halklarımızın geleceğinde bu itiraz ve mücadele büyük bir rol oynayacaktır.

Yaşamın Gündemi'nde, ABD hedeflerine karşı girişilen saldırılara, devrimci tutsakların cezaevlerinde bir yıla yakındır sürdürdükleri ölüm orucu direnişine ve Türkiye'de yaşanan siyasal-ekonomik krize kısaca değinıyoruz.

Gelecek sayımızda ağırlıklı olarak, Küresel Kapitalizm ve ulusal sorun teması üzerinde duracağız. Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle.

YAŞAMIN GÜNDEMİ

Sovyetler Birliği'nin yıkılmasının üzerinden on yıldan fazla bir zaman geçti. Tarihin sonunu ilan edip, demokrasinin ve barışın dünyaya hakim olacağını söyleyen burjuva ideologlarının sesi artık çıkmıyor. Çıkamaz, çünkü ortada ne barış var, ne de demokrasi. Üstelik başta ABD olmak üzere emperyalistler, uzay silahları geliştirmekten, yeni savaşlardan ve güvenlik için demokratik hakların kısıtlanmasından bahsediyorlar. Dahası, nerede ve nasıl biteceği belli olmayan yeni bir savaş çoktan başladı. ABD teröre karşı mücadele gerekçesiyle Afganistana karşı kapsamlı bir hareket başlattı.

RÜZGAR EKENLER FIRTINA BİÇİYOR.

Günümüzde insanoğlu, tarihinde ender görülen yada hiç görülmemiş türden hareketli günler yaşıyor. Bir yanda, insanın DNA'sını çözüp, insan kopyalayacak düzeyde gelişen Tıp bilimi, bilgisayar, iletişim alanlarında gelişen yüksek teknoloji, diğer yanda, giderek büyüyen açlık, işsizlik, dinin yükselişi, Afganistan gibi ortaçağ devletinin oluşması ve „uygar” dünyanın gözleri önünde sürüp giden Filistin ve Kürdistan trajedileri. Yani, hergün bir yeni yönü ortaya çıkan kompleks bir çelişkiler yumağı. İşte çelişkilerin ve çatışmaların, bugüne kadar rastlanmamış bir görünüş biçimi: New

York ve Pentagon'da sivillerin de hedef seçildiği ve 7000'e yakın insanın öldüğü uçaklı intihar saldırıları.

Marks'ın aşağıdaki sözleri, günümüz dünya gerçekliğini mükemmel bir biçimde tanımlıyor: „...bir kutupta servet birikimi, diğer kutupta, yani kendi emeğinin ürününü sermaye şeklinde üreten sınıfın tarafında, sefaletin, yorgunluk ve bezginliğin, köleliğin, zalimliğin, akli yozlaşmanın birikimi ile aynı anda olur.”(Kapital, c.1) Geçekten de, karını arttırmak dışında hiçbir kural tanımayan kapitalizm, insanlığı, kendi kendisini yok edeceği bir barbarlık çağına doğru sürüklüyor. „Dünya'daki tüm sorunların kaynağı kapitalist-emperyalist sistemdir” demek elbette yanlıştır. Geçmiş toplumlardan devr alınan gelenekler ve sorunlar olduğu gibi, insanlar önemli ölçüde sorunlarını kendileri üretirler. Ancak bugün dünyaya egemen olan ve eşitsiz gelişim yasasına dayalı olarak gelişen ve dünyanın geri kalmış bölgelerini büyük bir yoksulluğa mahkum eden kapitalist-emperyalist sistem, insanlığın sorunlarının en büyük kaynağıdır. Eşitsiz gelişim ve adaletsiz gelir dağılımı sadece emperyalist ülkeler ile geri ülkeler arasında yaşanmıyor. Aynı zamanda gelişmiş ve geri ülkelerin egemen sınıfları ile emekçi ve yoksul sınıfları arasında da yaşanıyor. Sınıfsal çıkarları gereği itifak içinde oldukları yerli sermaye sınıfları ile birlikte

dünyayı kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmeye çalışan ve milyarlarca emekçi ve yoksulu kendi kaderleri ile baş başa bırakan emperyalist-kapitalistler, küresel çapta üretimin, ticaretin ve siyasal organizasyonların örgütlenmesi ile yoğun bir biçimde ilgiliyken, hiç bir zaman dünya insanların sosyal-ekonomik sorunlarının çözümü ile ilgili küresel ve köklü bir proje üretmemişlerdir. Kendi sınıfsal çıkarlarını esas alan, dahası kendi çıkarlarını insanlığın çıkarlarından önde tutan kapitalistlerden böylesi bir evrensel çözüm beklemek zaten saçmadır.

İnsanlığın sorunları, -kapitalist sistemden kaynaklandıkları için- küresel bir boyut kazanırken, sorunların çözümü kapitalistlerin, hatta sadece emperyalistlerin çıkarlarının sınırları içinde kalmaktadır. Bu durumu, New York ve Pentagon'a karşı düzenlenen saldırılardan sonra, başta ABD olmak üzere, emperyalistlerin gösterdiği reaksiyonlarda bir kez daha görüyoruz.

ABD saldırılarından, Usame Bin Ladin ve onu destekleyen Afganistan'daki Taliban yönetimini sorumlu tutmaktadır. Büyük bir ihtimalle de saldırı, bu güçler tarafından, çeşitli devlet, örgüt ve istihbarat servislerinin desteğiyle gerçekleştirilmiştir. Biz bu saldırıları, sivilleri hedef olarak seçtiği için doğru bulmuyoruz. Pentagon askeri bir hedeftir ve buraya düzenlenecek askeri bir saldırıya kimse itiraz edemez. Ancak sivilleri taşıyan uçaklar da füze olarak kullanılamaz. Sonuçta yaşanan bir katliamdır. Sosyalistlerin bu katliamı görmemezlikten gelip „emperyalistlere darbe vuruyor” anlayışından hareketle, bu tarz saldırıları alkışlaması mümkün değildir.

Nevar ki, ABD'de bu saldırıyı gerçekleştirenler kadar bu saldırının suç ortağıdır. Çünkü, dünyaya kendi egemenliğini dayatan, yoksul ülkeleri sömürüp insanların açlığa mahkum eden, sosyalizme karşı dinsel ve siyasal gericiliği besleyen, dünyada gelişen aydınlanma ve özgürleşme sürecini boğmak için kontr-gerilla hareketlerini örgütleyen, dünyanın ilerici-devrimci yönetimlerini devirmek için darbeler düzenleyen, katliamlar yapan; böylece insanlığı cehalete, fanatizme kısaca barbarlığa mahkum eden bizzat ABD ve diğer emperyalistlerdir. Zaten, Bin Ladin ve Taliban'ı eğiten ve silahlandırıp her türlü desteği sağlayan ABD'nin ta kendisidir.

Siyasal İslam, halkların geleceğini

karartacak, hatta Afganistan ve İran'da olduğu gibi, toplumsal yaşamı yüzlerce yıl geriye götürcek bir harekettir. Bu hareket ideolojik gidasını dinsel doğmalardan alırken, yoksullaşan ve manevi sefalet, kültürsüzlük içinde yaşayan yoksul kesimlerin umutsuzluğundan da yararlanmaktadır. Siyasal İslam gericiliği, zaman zaman kapitalizm ile çatışsa da, aslında kapitalizmin siyasal gericiliği ile birlikte gelişmiştir. Bir anlamda dinsel gericilik ile tekeli kapitalizmin siyasal gericiliği birleşmiştir. Küresellesen kapitalizmin kültürel ilişkileri ile yoksul ülkelerin kültürel değerleri arasındaki çatışma, yerel sermaye guruplarının küresel bölüşümden ve yönetimden daha fazla pay alma istemi, kapitalist sistem ile Siyasal İslam'ın dayandığı sınıflar arasındaki mücadeleyi besleyen bir dinamiktir.

Çeşitli kaynaklar, ilk başta yayılan kanunun aksine, yeri ve hedefleri konusunda tam bir bilgiye sahip olmasa da, ABD'nin bu tür bir saldırıdan haberi olduğunu açıkladılar. ABD'nin resmi yetkilileri de bunu doğruladı. Zaten geçmişte hertürlü istihbarat örgütleri ile çalışmış bu tür gruplardan dışarıya bilgi sızması mümkün değildir. Bizce şu çok açık: ABD uçak kaçırma tarzında bir saldırıyı önceden biliyordu. Ve bilerek bu saldırılara göz yumdu. Ancak, Ladin sürpriz yapıp ikiz kulelere saldırı. Böylece ABD, tahmin edemediği ölçüde bir darbe aldı.

Peki ABD neden bu saldırılara göz yumdu? Bunu anlamak için Körfez savaşında yine bir Bush'un başkanlığı sırasında düzenlenen provakosyona bakmak gerekir. Bilindiği gibi ABD, Saddam'ın Kuveyt'e saldıracağını bildiği halde hiç bir girişimde bulunmadı. Hatta dolaylı olarak Saddama yeşil ışık yaktı. Saddam Kuveyt'e girdikten sonra da bir kurtarıcı pozunda Körfez Savaşı'nı başlattı. Belki Türkler değil, ama ABD Körfez Savaşı'nda bir koyup üç aldı. Bugün yine, silah ve petrol tekellerine dayanan bir Bush iktidardadır. Clinton döneminde bu kesimlerin gelirleri oldukça azalmıştı. Bu kayıpları telafi etmek için bir savaş çıkarmanın tam zamanı.

ABD sadece öç almak için yeni bir savaş hazırlık yapmıyor. Ama aynı zamanda, bozulan imajını düzeltmek, özellikle de, Ortadoğu'da kendi çıkarına uygun yeni düzenlemeler yapmak ve dünyaya kendi jandarmalığını dayatmak için,

bu saldırıları bir gerekçe olarak kullanarak savaş çıkarmak istiyor.

Bu saldırılar ABD'ye maddi ve manevi alanda büyük zararlar verirken, diğer taraftan; ona, yeni güvenlik konseptini ulusal ve uluslararası kamuoyu nezdinde meşrulaştırma olanağı sunmuştur. Dünya üzerinde militarizme dayalı emperyalist politikalar yürütmek üzerine kurulmuş ABD, stratejik bir düşman yaratmadan bu politikalarını yürütmez. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra düşmansız kalan Pentagon, kendisine dünyanın jandarması hakkını ve meşruiyetini tanıyacak bir düşman yaratmak zorundaydı. Yeni düşman çoktan bulundu: „Terörizm”. „Terörizm”i hedef seçen yeni güvenlik konsepti, emperyalistlere ve dünyanın diğer irili ufaklı burjuva devletlerine, tüm yasadışı muhalefeti, en basta da devrimci halk hareketlerini „terörist” olarak lanse etme ve dolayısıyla saldırma hakkını da doğurmuş oluyor.

ÖLÜM BİZE YAR OLDU

Devrimci tutsaklar ölümle kol kola yaşar oldular. Ölüm onlara yar oldu. Fasist diktatörlüğün devrimci tutsakları teslim alma saldırısı ve bunun karşısında devrimci tutsakların geliştirdikleri Ölüm Orucu Direnişi, bir yıla yakındır sürüyor. 19 Aralık katliamında katledilenlerle birlikte Ölüm Orucu'nda yaşamını yitiren devrimcilerin sayısı 80'ne yaklaştı.

Yazımızın başında dünyada ender görülen olayların yaşandığını belirtmiştik. İşte bugün Türkiye zindanlarında ve varoşlarında süren Ölüm Orucu Direnişi de, böylesi ender olaylardan biridir. Hatta insanoğlu belkide böylesi bir irade savaşını tarihinde görmedi.

Devrimci tutsaklar sadece cezaevi koşullarının düzeltilmesi için mücadele etmiyorlar. Onlar, faşist diktatörlüğün genel politikasının bir parçası olan cezaevi politikasına karşı çıkarken, bir anlamda, iktidarın genel politikalarını da deşifre ediyorlar. Direnişleri ile düzenin politikalarından etkilenen kitlelere, düzen karşısında ne yapılması gerektiğini de öğretiyorlar. Hergün yoksulluğun ve polis devletinin baskısı altında yaşama kavgası veren; ancak, hedefini berrak olarak görüp direnemiyen ve

egemenlere boyun eğen kitlelerin tutumu karşısında, devrimcilerin ölümüne direnişi, bu topraklarda insan onurunu ayakta tutma savaşına dönüşüyor.

Her alanda gücümüz ölçüsünde devrimci tutsaklar ile dayanışma eylemlerine katıldık. Ancak genel olarak devrimci hareketin çabalarının sorunun çözümünde yetersiz kaldığını görebiliyoruz. Devrimciler de savaşın bazı aşamalarında yenilebilirler. Bu koşullar ortaya çıktığında tüm güçleri kaybetmektense, dayatılan politikaları siyasal ve hukuki düzlemde kabul etmeden bir adım geri çekilip, pratiğimizdeki eksiklikleri ve yanlışları gidererek mevzileri güçlendirmek ve yeniden saldırmak daha gerçekçi olur.

Bugünkü ulusal ve uluslararası durum da, ne yazık ki devrimci tutsakların alehindedir. Çok ağır gündem maddeleri gündemi işgal ediyor ve cezaevleri sorununu gerilere atıyor. Bu koşullarda yeni eylem taktikleri üretmek gerektiği açıktır.

TÜRKİYE'DE SİYASAL VE EKONOMİK KRİZ

Türkiye ekonomisi bu hükümet döneminde, ilki ikibin yılının Kasım ayında, ikincisi bu yılın Şubat ayında olmak üzere iki büyük ekonomik kriz yaşadı. Bu krizler sonucunda, Türk Lirası'nın değeri yabancı paralar karşısında büyük oranda değer kaybetti, ödeme dengesi bozulan pek çok banka da kapandı. Krizi aşmak için yeniden borçlanma peşinde olan hükümet, binbir zorlukla da olsa IMF'den 16 Milyar dolarlık bir kredi kopardı. Ancak alınan bu kredinin bir kaç katı miktarında nakit, güvensizlik nedeniyle yurtdışına çıktı. Dışarı kaçan ve yabancı-yerli sermaye gruplarının elindeki bu para, Türkiye'deki yüksek faiz çarkından yararlanıyor ve sıcak para olarak nitelendiriliyordu.

Açıklanan verilere göre, Türkiye ekonomisi geçen yıl %11 oranında bir küçülme yaşadı. Böylesi bir durum en son 2. Dünya Savaşı döneminde yaşanmıştı. Yine sadece son kriz döneminde 800 bin kişi işsiz kaldı. Bu yeni işsizler, daha önceki milyonlarca işsizle birleştirildiğinde, işsizliğin tam bir sosyal felakete dönüştüğünü açık olarak görebiliriz. Nitekim

emekçi kesimlerin ve yoksulların alım gücü düşmüş, bu insanlar yoksulluk sınırının altında yaşamaya mecbur edilmişlerdir. Bu koşullar altında, fuhuş, bireysel şiddet ve hırsızlık artmış; toplum büyük bir ahlak erezyonu ve sosyal depresyon yaşamıştır.

Bilinen bir şeydir, kapitalist yapı sürekli bir bunlım içerisinde ve sürekli krizler üretir. Türkiye’de yaşanan son krizi de, dünya kapitalist sisteminin genel bunalmından bağımsız ele almak mümkün değildir. Bununla birlikte, bu kriz güçlü yerel dinamiklere de sahiptir. Özellikle henüz küresel kapitalizmin siyasal yapısına tam olarak entegre olamayan ve Kürdistan’da klasik sömürgecilik ilişkilerini sürdürmekte ısrar eden, militarist-bürokratik devlet yapısının, bu krizin oluşumunda büyük rolü vardır. Kendi yapısını reforme etmekte isteksiz ve tutucu davranan siyasal yapı, yabancı yatırımcılar için ciddi bir güvensizlik kaynağıdır.

Emperyalizme bağımlı bir siyasal-ekonomik yapıya sahip olan Türkiye, buna bağlı olarak tam bir dış ve iç borç kıskacındadır. Türkiye, 120 Milyar Dolar düzeyine ulaşan dış borçlarının ancak faizlerini ödeyebilmektedir. Dünya finans kapitaline aktarılan bu faiz, Türk ve Kürt emekçilerin alın terinden başka bir şey değildir. Bu durum Türkiye ve Kürdistan’daki büyük yoksullaşmanın en önemli kaynaklarından biridir. Bununla birlikte son krizde yaşadığı gibi, her devalüasyon öncesi büyük miktarda döviz, yada yüksek faizli devlet bonolarından satın alarak, bir anlamda devlete yüksek faizle borç veren iç sermaye de, krizlerden büyük vurgunlar vurmaktadır. Normal koşullarda devlet ayrıca bu sermaye kesimlerini düşük faizli kredilerle beslemektedir. Hortumlama denilen olay, aslında, devletin bilerek sermaye gruplarına kaynak aktarmasından başka bir şey değildir. Çeşitli sermaye grupları sırasıyla kendilerine yakın hükümetler işbaşına geldiğinde bu kaynak aktarımından yararlanmaktadır. Sonuç olarak krizlerin ve iç-dış sermayenin soygunlarının eses faturasını halk ödemektedir.

Burjuvazi kendisinin siyasal ve ekonomik krizdeki rolünü başarılı bir biçimde gizlemektedir. Burjuva basında estirilen IMF karşıtı rüzgar, bir anlamda Türk tekelci burjuvazisini dolayısıyla iktidarı hedef olmaktan çıkarmıştır.

Bazı sol çevreler de, estirilen bu bir tür yeni mi-liyetçilik dalgasına kapılıp, „IMF kovulsun Türkiye kurtulsun.” sloganları atmaya başladılar. IMF kovulunca gerçekten halk kurtulacak mıdır? Ayrıca, IMF’i bu ülkeye getiren işbirlikçi sermaye güçlerine ne demeli?

Tek başına „Kahrolsun IMF” sloganı hedef saptırmaz. IMF’le birlikte yerli tekelci burjuvaziye de hedefe oturtmak gerekir. Komünistlerin ve öteki devrimcilerin güncel görevi, sınıf mücadelesi gerçekliğini unutmadan, emperyalist-kapitalist sistem ve onun yerli işbirlikçisi olan sermaye sınıflarının bugünkü krizin ve sefaletin oluşmasındaki rollerini halka anlatmaktır.

Ne var ki, bütün deşifreye karşı bugünkü burjuva düzenine karşı ciddi bir halk muhalefeti gelişmemektedir. Bugünkü iktidarı ayakta tutan tek şey de, karşısında ciddi bir muhalefet görmemesidir. Elbette, halk tümünden susturulmuş ve sindirilmiş değil. Halkın çeşitli kesimleri, zaman zaman kendiliğinden gelişen zaman zaman da, sınırları önceden çizilmiş organizeli eylemlerle tepkilerini dile getirmeye çalışıyorlar. Ancak, bu eylemler genellikle sistemsiz, dağınık ve gündelik olarak gelişiyor. Tüm toplumsal kesimleri etkileyen, onları yoksuluğa mahkum eden kapitalist sistem ve bu sistem üzerinde kurulu bulunan faşist diktatörlük olduğu halde, halk bu ortak hedef karşısında, ortak ve organizeli bir mücadele içinde değildir. Tek tek kesimlerin mücadelesi belli iyileştirmeler yapabilir ama soruna köklü bir çözüm getiremez. Türkiye’nin sorunları, içinde bulunduğu bağımlılık ilişkilerinin parçalanması ve burjuvazinin iktidarının tümünden yıkılmasıyla çözülebilir. Halkın devrimci bilinçle oluşmuş birleşik ve örgütlü gücü, bunu gerçekleştirecek tek güçtür.

Egemen güçler, ekonomik kriz nedeniyle oluşan yoksullaşmanın sosyal patlamalara ve ayaklanmalara yol açacağından korkarak, yeni polisiye tedbirler aldılar. Bugünlerde asker ve polis güçleri tam bir seferberlik içinde çalışıyor. Yasal yada yasadışı her türlü eylem iktidarı korkutuyor. Bu korku iktidarı daha fazla şiddete yönlüyor. Yani, kitleleri açlığa mahkum edenler, kitlelerin haklı eylemleri karşısında zora başvuruyorlar. İşte asıl terör budur.

DEMOKRATİK CUMHURİYET'İN GÜNCEL VE TARİHSEL ANLAMI

M. Zilan

Kabul etmek gerekir ki, PKK ve Kürt ulusal hareketi, oluşum nüveleri on beş yıllık savaş sürecinde bulunan ancak relatif olarak özgün bazı dinamikler içeren yeni bir objektif durumla karşı karşıyadır. Bu yeni sürecin politik ve ideolojik yapılarda kendisine uygun bir dönüşüm yaratması beklenilir bir şeydir.

Objektif durumda oluşan değişikliklere, politika ve ideoloji cephesinden -ara duruşlar dışında- temel olarak iki biçimde karşılık verilebilir: Birincisi, objektif durumu kabullenme ve onun çizdiği rotaya zorunlu olarak uyma. İkincisi, objektif gerçekliği görme ancak ona teslim olmayıp, onu değiştirmeye çalışma. Bir anlamda objektif duruma karşı direnme. Bu direniş, değişimin yönünün ilerici mi, gerici mi olduğuna bakmadan; sadece değişime karşı direnme tarzında tutucu bir niteliğe de sahip olabilir, yada değişimin gerici ve ilerici yanlarını bir birinden ayırıp ilerici yanları özümseme, gerici yanlara karşı direnme, onlara karşı savaşma tarzında ilerici-devrimci bir niteliğe de sahip olabilir.

Hızlı ve önemli bir değişim ve dönüşümün yaşandığı bugünkü süreçte, objektif durum, sosyal ve politik güçleri bir kez daha sınavdan geçiriyor. Esas olarak A. Öcalan'ın yakalanması ile başlayan içinde bulunduğumuz bu yeni süreç karşısında, PKK ve diğer siyasal ve toplumsal güçlerin duruşu az çok ortaya çıkmış durumdadır. PKK birinci yolu, yani sürece karşı direnme, süreci ilerici-devrimci tarzda değiştirmek yerine, kendisini tüm yönleri ile sürece uydurma yolunu seçmiştir. Doğrusu, PKK bu yolu A. Öcalan'ın yakalanmasından çok önce seçmişti. A. Öcalan'ın yakalanması bu süreci hızlandırdı. Öcalan'ın mahkeme savunmalarında ve avukatları aracılığıyla dışarıya ulaştırdığı yazılarında, yeni duruma uyma bazında çizdiği yeni siyasal ve ideolojik hat, "Demokratik Cumhuriyet" kavramı ile en popüler ifadesini bulmuş oldu. PKK'nin bir kurtarıcı reçete olarak sarıldığı ve "Demokratik Cumhuriyet Projesi" adıyla politik eylem planına dönüştürdüğü söz konusu bu kavram, her dönem aktüel bir "demokrasi" tartışması içeren Türkiye gündemine

kısmen denk düştü. Gerçekte demokrasi istemi, halkın gündeminin gerçek ve acil bir maddesidir. Buna karşın Türkiye siyasetine hakim olan gündemde (yani burjuvazinin gündeminde) demokrasi söylemi, sadece halkı oyalamanın bir malzemesidir. Burjuvazinin yıllardan beridir oynadığı bu bol "demokrasi" söylemleri aldatıcı ve dejenere gündem oyunu, İmralı süreci ile birlikte, daha derinlikli olarak Kürt Halkı'nı ve PKK'yi etkilemektedir. Bu etkiden güç alanlar, "Demokratik Cumhuriyet Projesi"nin aynı zamanda Türklere de demokrasi yolunu gösterdiğini ilan etmekten geri durmadılar.

Türkiye'deki demokrasi tartışması öylesine dejenere edilmiştir ki, sağcısından, solcusuna, siyasal dinci çevrelerden askerlere kadar herkes "demokrasi" şampiyonu kesilmiştir. Herkes '82 Anayasasının değiştirilmesinden, herkes "düşünce özgürlüğü"nden ve "sivil toplum"dan yanadır. Bu kargaşa içinde kimin Türkiye'de "demokrasi"nin gelişmesini engellediğini tespit etmek gerçekten zordur.

Yoğun bir manipülasyon bombardımanı altında bulunan Kürt insanının, bu süreçte gerçek ile yalanı birbirinden ayırt etmesi daha da zordur. **"Avrupa Birliği'nin yolu Diyarbakır'dan geçer"** yada **"Kürtçe TV'den korkmamalıyız"** türünden "sıcak mesajlar" ortaya saçıldığında, bu daha da zorlaşır.

Süreci anlamak ve açıklamakta zorlanan sadece sıradan Kürt insanı değildir. Kürt aydınları ve politikacıları da -kısmi bir tavır alış olmasına rağmen- bu süreçte üzerlerine düşen rolü oynamışlardır. Somut gerçekliği bilimsel düşünce temelinde ortaya koyup,

konjonktürel dalgalanmaların etkisiyle oluşan psikolojik atmosferi aşan; böylece, zor dönemlerde halkların pusulası rolünü oynayan aydınlar, bir anlamda halkların felaketler yaşamalarını da önlerler. Ne var ki, tarihsel materyalizme ve devrimci sosyalizme sırtını dönen; pragmatizm ve deneme yanılmacılığın etkisine kapılmış Kürt aydınlarının, yukarıda ifade ettiğimiz bu misyonu layıkıyla yerine getirmeleri oldukça zordur.

„Beyinlere yapılan saldırı, bir şehire karşı yapılan askeri saldırıdan daha büyük bir öneme sahiptir.” Çinli bir filozofun bu sözleri Kürdistan coğrafyasında bir kez daha doğrulanıyor. Gerçekte, bir şehrin insanlarını saldırıya karşı direnemeceklerine ve kesin olarak yenileceklerine inandırırız, o şehri tek bir kurşun atmadan teslim alabilirsiniz. Emperyalist-kapitalist sistemin sosyalist blokun dağılmasından sonra "tarih bitti", "devrimler çağı kapandı" sloganları ile dünya toplumsal ve ulusal kurtuluş güçlerine karşı yürüttüğü topyekün teslim alma saldırıları tam da bu anlayışa dayanmaktadır. Kürdistan coğrafyasının sistemin bu saldırılarından nasibini almadığını söylemek mümkün müdür? Tam tersine, Kürdistan'daki devrim ve sosyalizm güçlerine karşı; bölgesel sömürgeci güçlerin de yoğun katılımı ile, düşünsel ve fiziki alanlarda daha kirli ve zalim bir savaş yürütülmektedir.

İşte bugün karşımıza çıkarılan „Demokratik Cumhuriyet Projesi”, emekçileri ve ezilen ulusları sisteme ve düzene karşı direnişten alıkoymaya, onları kaderlerini kabullenen köleler durmuna getirmeye çalışan Emperyalist-kapitalist sistemin, dünya çapındaki

ideolojik-politik saldırısının bölgemizdeki bir uzantısından başka bir şey değildir.

Öcalan'ın „yeni” olarak lanse edilen ancak aslında, kapitalizmin tarihi kadar eski olan projesini, çok boyutlu olarak ele almakta yarar vardır. Bu aslında her boyutun tek başına bir yazıda ele alınmasını gerektiriyor. Ne var ki, koşullarımız buna el vermedi. Bu yazıda, detaylı olmasa da genel olarak meselenin belli başlı yanlarını bir bütünlük içinde ele almaya çalışacağım. Konunun daha derli toplu olarak ortaya konulması açısından bu yöntemin yararlı olacağına inanıyorum.

Uygulanmakta Olan Kimin Programıdır?

Öcalan, **"Devletin benimle programı var... devlet beni ciddiye alır..."** derken, doğru söylüyor.(1) Belki dört dörtlük planlanmış ve istenildiği gibi yürüyen bir program değil, ama ortada devlet tarafından uygulamaya konulmuş bir program olduğu açıktır. Böylesi bir programın varlığını kabul eden Öcalan, nedense bu programın amacına hiç değinmemektedir.

TC ile Öcalan nasıl bir program üzerinde anlaşabilirler? Yoksa, Öcalan gerçekten devlet ile bir "Demokratik Cumhuriyet" programı mı yürütüyor? Hayır olamaz, çünkü; **"Demokrasiyi devletten istemek demokrasiyi bilmemektir, demokrasiyi inkardır."** diyen bizzat Öcalan'dır. O halde uygulanan nasıl bir programdır? Amacı nedir?

Ortaya çıkan tutum ve açıklamaların içeriğinden, kimi yönleri ortaklaşa uygulanan programın niteliğini anlamak

mümkündür. Kendi savunmasını bile, "Kriz Eşgüdüm Merkezi"nin çizdiği çerçevede yapan Öcalan, TC ile daha 90'lı yıllardan itibaren bir konsept çerçevesinde paslaşarak çalıştığını açıkça ilan etti. Şöyle diyor Öcalan: **"Daha dışardayken kontrol ve denetim yanı ağır bassa da, '96'lardan itibaren MGK konseptlerinde payıma düşeni TV programlarında yoğunca işleyerek yanıt vermeye çalıştım. Örgütü bu yönlü hazırlamaya çalıştım."** (2) Dışardayken MGK konseptlerini baz alan Öcalan'ın, tutsaklık koşullarında ne tür programlar üzerinde devletle anlaşabileceğini kestirmek zor değildir.

Kısıntı bazında Öcalan'a yarayan yanları olmakla birlikte, hepimiz biliyoruz ki -ki bunu Öcalan da çok iyi biliyor-, TC'nin eski programları gibi söz konusu ettiğimiz bu yeni programı da, Kürt ve Türk halklarının çıkarına değildir.

TC'nin tek programı vardır ve bu programın uzun vadeli amacı; Kürt ulusal hareketini tarihsel olarak yenilgiye uğratmaktır.(3) TC, ulusal hareketi imha planının birinci aşamasında, yoğun ve kirli bir savaş yürüterek ulusal hareketi göreceli bir yenilgiye uğrattı. Birinci aşamada askeri taktikler ön plandaydı. Aynı planın bugün yürütülen ikinci evresinde, siyasal-diplomatik ve psikolojik taktikler ağırlıklı olarak kullanılmaktadır. TC, kendisinden politik ve psikolojik olarak kopan Kürt Halkı'nı, ulusal-demokratik istemlerinden arındırıp, demogojiden başka bir şey olmayan bir "anayasal vatandaşlık" ilişkisi ile tekrar kendisine bağlamak; diğer bir ifadeyle, kısmen düzen dışına

çıkış Kürt ulusal hareketini, tekrar düzen içine çekip eritmek çabası içindedir.

Bilindiği gibi TC, Lozan Antlaşması öncesinde kendisini bizzat İsmet İnönü'nün ağzından, "Türklerin ve Kürtlerin ortak temsilcisi" olarak göstermiş, bu tezini inandırıcı kılmak için de, Kürdistan milletvekillerine „kardeşlik ve birlik” sloganları içeren telgraflar çektimişti. Lozan'da hedefine ulaşan TC, hemen sonrasında kendisine destek veren bu milletvekillerinin bir kısmını, bu destek eylemlerini de suç kabul ederek idam ettirmişti. Dersim milletvekili Hasan Hayri bunlardan biridir. AB kapısına dayanan ve yeni uluslararası antlaşmalara imza atma arifesinde olan TC, yine aynı oyunu sahneliyor. Hemen hemen dünyanın tüm çağdaş uluslarının sahip olduğu kendi kaderini tayin etme hakkı, Kürtler ve Anadolu'nun diğer halkları için geçersiz ilan edilerek, "asli kurucu üye", "ortak vatan" safsatalarıyla TC yeniden, Kürtlerin ve Türklerin ortak temsilcisi olarak ilan ediliyor. Böylece, askeri olarak yenilgiye uğratan Kürtler, ulusal hakların inkarı ve bireysel haklar çerçevesinde uluslararası hukuk alanında da bir kez daha zincire vurulmak isteniyor. Çok açıktır: TC, 2. Lozan ile bir kez daha Kürtleri siyasal ve diplomatik alanda yenilgiye uğratmak istiyor.

Bu koşullar içinde aktüel hale getirilmeye çalışılan „Demokratik Cumhuriyet” kavramı, zaman zaman uzun vadeli bir demokrasi hedefinin ifade edilmesi için kullanılırken, çoğunlukla güncel anlamda, fasist diktatörlüğün kitlelere ve dünya kamuoyuna şirin gösterilmesi, böylece TC'ye karşı oluşan antipati ve düşmanlığın giderilmesi

yönünde bir manüpülasyon sloganına dönüşmektedir. Devletten kısmen bir kopuş yaşamış Kürt halkının tekrar devlete bağlanması, devrimci ulusal ideolojinin etkisiyle oluşan bilincin yerine sitemi ve düzeni olumlayan bir anlayışın geliştirilmesi için bu slogan bulunmaz bir nimettir. Bu kavram herkesi memnun edecek, herkesin ihtiyacına cevap olabilecek bir kavramdır. Devleti memnun ediyor, çünkü; demokrasi yönünde bir adım atmaya da, atacakmış imajı verdiği için onu kitlelere şirin gösteriyor. Halkı memnun ediyor, çünkü; halk gerçekten demokrasi istiyor ve bu kavramda halka bu yönlü bir umut veriyor. Fakat, bir şekilde devletten demokrasi beklentisine kapılıp stratejik hedeflerinden koptuğu için, sonuçta zararlı çıkan halk oluyor.

Daha yalın bir ifadeyle söylediklerimizi özetlersek; bugünkü işlevi itibarıyla "Demokratik Cumhuriyet" sloganı, kurda kuzu postu giydirip sürünün içine salma tarzında, faşist TC'ye giydirilmiş bir kılıftır.

Devletten Kim Ne Bekliyor?

Osman Öcalan, Kürt ulusal sorunun çözümü ve genel olarak yaşadığı bunalımı aşması noktasında TC'ye "...bugüne kadar karşısına aldığı toplumsal dinamikleri kendi bünyesine almak, onlara dayanarak yaşamak..." önerisinde bulunduktan sonra, "Anlaşıldığı kadarıyla gelişmeler biraz umut vericidir. Devlet artık kendisini mevcut durumuyla sürdürmeyeceğini görmüştür." diyerek devletten beklentilerini ortaya koyuyor. Bu sözleri söyleyen şahıs, "Bugüne kadar mücadelede herhangi bir iz

birakmayan, mücadelenin sırtında yaşayan çok sınırlı kesimler bile 'Devlet ne verdi de savaş durduruluyor, barış ve demokrasi isteniyor, bunun mücadelesine giriliyor' demektedirler." iddialarını ileri sürerek; "marjinal sol" ve "kendisini Kürt yurtseverleri olarak tanımlayan" gibi ifadelerle nitelendirdiği devrimci, sosyalist çevreleri; "devletten demokrasi beklemek" ve hatta "savaşın sürmesinden yana" oldukları için "MHP ile aynı noktaya, yani onlar gibi demokratik gelişmenin engelleyicisi haline gel(mek)"le suçlamaktadır.(4) O. Öcalan, devrimci-yurtsever hareketlerin A. Öcalan ve PKK'nin siyasal uzlaşma ve teslimiyet çizgisine getirdiği eleştirileri çok kaba bir biçimde çarpıtıyor. Demokrasi mücadelesi silahla da yürütülür silahsız da. Devrimci-yurtsever hareketlerin tartışmasının ana noktası; PKK'nin savaşı bırakması değildir. Tartışmanın ana noktası, PKK'nin, halkın stratejik hedeflerini karartma temelinde düzenle bütünleşme ve onu güçlendirme stratejisi ve bunun Kürt-Türk emekçilerinin düzene karşı yürüttüğü gerçek demokrasi mücadelesine vereceği zararlarıdır.

Kuşkusuz savaşı sürdürüp sürdürme konusunda karar verecek güç PKK'dir. Ancak Kürt ve Türk halkları ve onların bir parçası olan devrimci-sosyalist güçlerin, bu savaşın gidişatı üzerinde söz söylemek, sonuçlarını tartışmak ve sorumluları eleştirmek hakkı vardır. Çünkü direk veya dolaylı, savaş onları en az PKK kadar etkilemiştir. Buna tahammül edemiyenlerin, eleştirilere küfürle cevap verenlerin,

demokrasi kelimesini ağızlarına almaları bile tuaftır.

Diğer yandan, Türkiye ve Kürdistan'lı devrimciler, F Tipi Cezaevlerine karşı canları pahasına topyekün bir direniş göstererek, devletten demokrasi ve af beklemediklerini fazlasıyla kanıtladılar. Tersine, devlete iyimyetlerini bildiren dilekçeler vererek açlık grevini ve devrimci tutsaklarla dayanışmayı bitiren bizzat PKK'li tutsaklardır. 70'li yıllardan bu yana Diyarbakır'a girme cesareti gösteremiyen MHP'yi ağırlayan ve liderinin elimi sempatiyle sıkkan HADEP'lilerdir. "MHP Türkiye'nin bir gerçekliğidir" diyerek, samimi mektuplar yazarak bu faşist partiyi meşurlaştırmaya çalışan yine PKK'lilerdir.

PKK çevresinin, sürekli bir beklenti psikolojisi içinde, Türk devletinden ve politikacılarından gelen her türden "sıcak" mesajın üzerine atlaması ve yayın organlarında öne çıkarması, yaşanan uzlaşma ve tasfiye süreci dik-kate alındığında hiçte garipsenecek bir tutum değildir. Bu tutumun bir boyutunda; TC ile karşılıklı sıcak mesaj trafiğini, buna bağlı olarak ilişkileri geliştirme çabası vardır. Diğer boyutunda ise; yeni sürece ve yeni stratejiye angaje edilmeye çalışılan PKK kitlesine, TC'nin PKK'yi muhatap aldığı, bu anlamda "barış" sürecininin PKK'nin önderliği altında geliştiği mesajını verme, böylece kitleyi kontrol altında tutma çabası yer almaktadır. Öcalan'ın dışarıya yazdığı mektuplarda TC'nin kendisini ciddiye aldığı, böylece bir anlamda muhatap kabul ettiğini ısrarla belirtmesi de bu yönlü bir çabadır.

Elbette TC, Öcalan'ı ve PKK Başkanlık Konseyi'ni ciddiye almaktadır. Öcalan kendisinin PKK'yi

etkileme ve kontrol altında tutma gücünü TC'ye göstermiştir. Başkanlık Konseyi'de Öcalan'ın yeni çizgisini uygulama ve PKK'yi taktik planda yönetme becerisini ispatlamıştır. Kürt ulusal potansiyelinin üzerine oturmuş, binlerce gerillaya sahip bir hareketi ci diye alan ve onu tasfiye etmek için çırpınan TC'nin, bu gücü kontrol eden böylesi bir önderliği ciddiye almaması mümkün değildir. Fakat bu, TC'nin Öcalan ve ekibini Kürt Ulusu'nun temsilcileri sıfatıyla muhattap kabul ettiği anlamına gelmiyor.

PKK başlangıçta, TC'nin, Öcalan şahsında kendilerini muhattap kabul edip masaya oturduğu, hatta Öcalan'ın TC'yi atlayarak ABD ile pazarlık yaptığı havasını yaratmaya çalıştı. Tüm bu propagandaların ve Öcalan'ın İmralı süreciyle birlikte izlediği çizginin, PKK kitlesinde ve genel anlamda Kürt halkında, devletten bazı demokratik açılımlar yapılması yönünde bir beklenti oluşturduğunu -ki bu beklenti tüm aksiliklere rağmen hala güçlü bir beklentidir- kimse inkar edemez. PKK önderliğinin bu atmosfere denk düşen anlayışı "Devlete karşı muhalefet etmek doğru değildir. Tam tersine devleti demokratik açılımlar yapması için desteklemek ve cesaretlendirmek gerekir" anlayışydı. Ne var ki, yaratılmaya çalışılan sisli hava çabuk dağıldı. Bugün PKK'nin başlangıçtaki beklentilerini boşa çıkaran gelişmeleri somut olarak görmek mümkün. Halk henüz manüpülasyonu aşip gerçekliği çok net olarak fark etmese de, PKK önderliği bunu fark etti. Ve manüpülasyonu sürdürmek için söylemini belli ölçüde değiştirdi. Bu durumda "devlet bizi muhattap alıyor" ve "devleti demokratik açılımlar yapması için

desteklemek ve cesaretlendirmek gerekir" propagandası iş görmez. Duruma uygun propaganda argümanlarının geliştirilmesi zor olmadı, bu kez yedekte tutulan şu anlayış öne çıkarıldı: "**Demokrasiyi devletten istemek demokrasiyi bilmemektir, demokrasiyi halkın bağrında çalışan ve halkı esas alan örgütler, kişiler ve partiler yaratır.**"

(5) Doğrudur halk kendisi için demokrasi istiyorsa bunu ancak kendisi elde edebilir. Halkın istemediği ve almak için mücadele etmediği bir hakkı ve özgürlüğü devletin verceğini söylemek elbette büyük bir aptallıktır. Bu ilericici, devrimci politik hareketlerin temel kabülüdür ve benim bildiğim Türkiye'de ve Kürdistan'da bunun aksini idda eden bir devrimci, hatta solcu yoktur. Ancak Öcalan'ın tutumunda bir çelişki vardır. Madem ki, demokrasiyi halk devlete rağmen ve ondan bağımsız olarak yaratacak, o halde Öcalan neden devlete kucaklaşmaktan ve devlete hizmetten bahsediyor? „Hayır biz Demokratik Cumhuriyet'le kucaklaşmaktan, ona hizmetten bahsediyoruz." deniliyorsa; bu daha da anlamsızdır. Devrimcilerin, yurtseverlerin halkın getireceği demokrasi ile ayrıca kucaklaşmak ve ona hizmet etmek diye bir sorunları olmiyacaktır. Çünkü onlar kurulacak iktidarın bizzati merkezinde yer alacaklardır. Lafı evirip çevirmeye gerek yoktur. Açıktır ki, Öcalan halkın ilerde kuracağı bir iktidarla değil, bugünkü burjuva iktidarı ile kucaklaşmaktan bahsediyor.

Devrimciler, bugünkü iktidar koşullarında, halk için gerçek demokrasinin hiç bir zaman gerçekleşmeyeceğini çok net olarak bilirler. Bu gerçeklik,

devrimci hareketin tarihine adeta kanla yazılmıştır. Devrimci hareketlerin ezici çoğunluğunun, asgari devrim programı olarak kabul ettikleri bir **Demokratik Halk Devrimi**(DHD) programı vardır. Bu program, Türkiye ve Kürdistan'da demokrasinin, tekelci burjuvazinin teröre ve ağır sömürüye dayanan faşist diktatörlüğünün, proletarya önderliğindeki emekçi sınıflar tarafından zorla yıkılmasıyla kazanılacağını ifade eder. Devrimci hareketin mücadelesinde esas aldığı zora dayalı devrim ve emekçi sınıfların devrimci-demokratik diktatörlüğü tespitleri, hiç kuşkusuz, tarihsel tecrübelerin ve on yıllardır bu topraklarda süren devrimci mücadelenin doğal sonuçlarıdır. Son cezaevi operasyonlarında otuziki devrimci tutsağın Hitlervari yöntemlerle katledilmesi, elli kadınının da ölüm oruçlarında ölüme mecbur edilmesi, faşizme karşı mücadelenin içeriği ve tarzı sorununda, devrimci hareketin bu temel yönelimlerinin gerekliliğini bir kez daha ortaya koymuştur. Açıktır ki, devletten demokrasi beklentisi olan sosyalistler ve öteki devrimciler değil, A. Öcalan ve partisi-dir.

Kitlelerde devlete karşı beklenti oluşumunu besleyen ve devrimci duruşta bulanıklık yaratan bir başka etken de; Öcalan'ın, iktidar güçlerini "rantçılar" ve "demokrasi güçleri" şeklinde iki parçalı olarak ele alması ve halka böyle göstermesidir. Böylece, burjuvazinin günümüze kadar savunduğu „Devlet hepimizin devletidir, yanlış yapanlar yada suç işleyenler bir kısım bürokratlardır.” anlayışı kendisine yeni bir destekçi bulmuş oluyor. Devletin içinde „kötülerin”, „demokrasi karşıtları”nın yansıra; „iyiler” yada „demokrasi güçleri” de varsa, o

halde böylesi bir devleti tümenden hedeflemek, onu tümenden yıkmak gerekli ve doğru olmaz. Doğru olan; devletin „iyi” kesimleri ile birleşip kötülere karşı mücadele etmektir. Bu yaklaşımın ana fikri, devlet ile uzlaşmak ve devletin varlığını sürdürmesine yardımcı olmaktır.

TC devletinin sınıfsal niteliğini ve temel politikalarını gizlemeye çalışan Öcalan, Ordu gibi tekelci burjuvazinin örgütü TÜSİAD'ı da demokrasi gücü olarak ilan etti.(6) Ordu'nun „süreci demokrasi lehine geliştirmekten yana...” olduğu iddiasını, yani Ordu'nun demokrasi aşkını tartışmaya gerek bile yoktur. Ancak TÜSİAD'ın demokratlığını sorgulamak gereklidir. Bu noktada karşımıza şu sorular çıkıyor: Bugün Türkiye'deki iktidarın sahibi hangi sınıftır? Tekelci burjuvazi demokrasiden yanaysa, hangi sınıf yada sınıflar "rantçı"dır? Tekelci burjuvazinin elinden iktidarı alan ve ondan daha güçlü olan ve hatta TÜSİAD'ı baskı altına alan - çünkü baskı altında olmasaydı demokrasi istemezdi- bu sınıf yada sınıflar hangileridir? Ekonomi-politik ve Türkiye gerçeği ışığında bu sorulara cevap aradığımızda, çok açık ve net olarak şu sonuçlara varırız: Türkiye'deki iktidar burjuvazinin iktidarındır. Burjuvazinin özellikle tekelci kesimi bu iktidarın egemen gücüdür. Elbette devlet ile egemen sınıf yada sınıflar arasında direk bir özdeşlik kurulamaz. Devletin görece özerk bir durumu vardır ve tek elci burjuvazi de bu göreceli özerk alan içinde devleti, hükümetleri ve sivil-asker bürokratları eleştirebilir. Fakat her halükarda burjuvazi, bu düzenin ve sistemin yürümesi konusunda, söz

konusu güç ve kurumlarla stratejik bir uzlaşma içindedir.

Marks'ın da ifade ettiği gibi, toplumdaki çeşitli sınıfların varlığını ve bu sınıflar arasında, kökeni ekonomik çıkarlara dayanan sınıf mücadelelerini ilk tespit edenler burjuva iktisatçılardır. Öcalan ve partisi bilimsel sosyalizme sırtlarını dönebilirler ama, her halde şimdilerde övgü dizdikleri burjuva sınıfının iktisatçılarına itibar ederler. Burjuva iktisatçıları ve politikacları, sınıfların politik duruşlarının onların ekonomik ve sosyal çıkarlarınınca koşulandırıldığına gayet iyi bilirler. Burjuvazi her zaman politikalarını bu gerçekliği gözeterek belirler. Örneğin, işçilerin ve diğer emekçilerin alım gücü düştüğünde, yani halk yoksullaştığında, sosyal patlamaların olacağını öngörür, ona göre önlemler alır. Türkiye'de yaşanan son ekonomik krizde olduğu gibi. Bilindiği gibi, kriz öncesinde ve kriz sürecinde, toplumun yoksullaşmasından dolayı sosyal patlamaların olabileceğini tüm iktidar güçleri ifade ettiler.

TÜSİAD'ın reformlar konusunda öteki burjuva kesimlere nazaran daha fazla sesinin çıkması, iki gerçekliğe işaret eder: Birincisi, bu sınıfın yüklendiği egemenlik rolüne ve ikincisi, küresel kapitalizmle entegrasyonun en başta bu sınıfın ihtiyacı olduğuna.

TÜSİAD, demokratik reformları, makro ölçek ve stratejik hedefler içinde ele almaktadır. Yani, küresel kapitalizm ile tam entegrasyon ve iktidarın çok uzun bir süre güvenli bir şekilde garanti altına alınması, başka bir deyimle devrim tehlikesinin ortadan kaldırılması boyutunda. Meseleye bu boyutuyla yaklaştığında, dünya ölçeklerine göre çağdışı kalmış bürokratik, militarist

devlet yapısının reforme edilmesi, idam cezasının kaldırılması, ana dilde yayın gibi iyileştirmeler, burjuvaziyi zorlayan değil, onun yönetme ve iktidarını sürdürme kabiliyetini arttıran etkenler olurlar. Burjuvazinin bu geniş ölçekli ve uzun vadeli yaklaşımına karşılık, konjonktürel düşünen çevreler için yukarıda saydığımız düzen içi reformlar oldukça büyük bir anlam taşıyabilir. Çünkü bu çevrelerin, burjuva düzenin sınırlarını aşma diye bir sorunları kalmamıştır.

TÜSİAD'ın demokratiği konusunda işaret ettiğimiz bu teorik gerçekliklerin yanında, yaşanan sürecin pratiği de fazlasıyla öğreticidir. Bilindiği gibi, Başbakan Ecevit, HADEP'in yasal alanda varlığına bile tahammül edemiyor. Ordu, Kürtçe eğitime ve TV'ye en şiddetli karşı çıkan kurumdur. Hükümet ile Ordu'nun Kürt sorunu konusunda tam bir uyum içerisinde olduklarını söylemeye gerek bile yok. Diğer yandan, bu hükümeti destekleyen, hükümete yabancı sermaye ile ortaklaşa programlar dikte ettiren, Ordu'yla ortak sanayi yatırımları yapan, Merkez Bankası ve Hazine'nin bonolarından en çok satın alarak, Türkiye'de yüksek faizden en çok faydalanan bir anlamada esas rantçı kesim TÜSİAD bünyesinde örgütlenen tekeli burjuvazidir. Dolayısıyla, bu sistemin üçlü çete üyelerini birbirinden ayırmak, birisine "demokrat" demek mümkün değildir.

Değişimin Nesnel Temeli

Fiziki bir işkence görmediğini açıklasa da, Öcalan'ın savunmasını büyük bir psikolojik baskı altında hazırladığını kesin olarak söyleyebiliriz. Bu anlamda yapılacak bir değerlendirmede Öcalan'ın tutsaklık sürecinde söylediği

her kelimeyi yada her cümleyi eleştiri konusu yapmaktan çok, yeni süreçle birlikte Öcalan ve PKK'nin girdiği doğrultuyu ve bu doğrultuyu ifade eden temel görüşleri esas almak daha doğrudur. Başka bir ifadeyle, süreci Öcalan'ın söyledikleri ile açıklamaktan çok, Öcalan'ın ne söylemeye çalıştığını sürecin nesnel durumunu tahlil ederek anlamaya çalışmak gerekir.

PKK çevreleri de dahil olmak üzere, hemen hemen tüm kesimler, daha Öcalan yakalanmadan önce, gerilla savaşının tıkanıp ve PKK hareketinin giderek daraldığını tespit etmişlerdi. 1992 yılında kitle hareketleri ile birleşip gelişiminin tepe noktasına varan gerilla savaşı, bu tarihten sonra TC'nin "topyekün savaş" konseptiyle geliştirdiği kontrgerilla saldırıları karşısında hızlı bir daralma sürecine girdi. Bu daralıda, TC'nin gerillaya karşı geliştirdiği yaygın askeri faaliyetlerden çok, kırların insansızlaştırılması ve kitlenin terörle sindirilmesi esas rolü oynadı. Devlet özellikle 90'lı yıllardan itibaren gerilla savaşının temel özelliğini, yani "gerilla denizde balıktır" ilkesinin önemini bilerek hareket etmekteydi. Bu temelde gerilla hareketine karşı "gerillayı yok etmek için denizi kurutmak" taktiğini uygulamaya koydu. Bu, kitleye karşı yoğun bir şiddet ve terör uygulamak anlamına geliyordu. Nitekim, faili meçhuller, kitlesel katliamlar, köy boşaltmalar bu yeni taktiğin benimsenip uygulamaya konulmasıyla yoğunlaştı. TC açısından bu taktiğin başarıyla uygulandığını söylemek mümkündür. Ne var ki, TC'nin başarıya ulaşmasında, bu taktiğe karşı kitleyi doğru bir taktik ve örgütlülük temelinde hazırlamakta başarısız kalan PKK'nın rolü büyüktür.

Vietnam'da köy boşaltma ve "Stratejik Köyler" oluşturma politikası çok daha yoğun ve geniş bir biçimde uygulanmasına rağmen, bu taktik en başta bizzat Vietnam köylülerinin direnişiyle başarısızlığa uğratılmıştır. Çünkü Vietnam köylüleri kendi özgün örgütlülüklerine sahiptiler ve kendileri özgün politikalar geliştirip hayata geçirme becerisini kazanmışlardı. Köylüler gerilladan koparılıp etrafı tel örgülerle çevrilmiş "Stratejik Köyler"e hapsedildiklerinde bile, hemen örgütlenip direnişe geçiyorlardı. "Stratejik Köyler" in %80'i, bu şekilde gelişen köylü direnişleriyle yok edilmişti. Kitlelerin siyasal olarak eğitilip yetkinleştirilmesinde öncü rolü oynayan, elbette Vietnam İşçi Partisiydi. Ancak kitleler de mücadele sürecinde kendi tercübeleri ile çok şey öğrendiler; siyasal mücadelenin ve savaşın ihtiyaçları doğrultusunda kendilerini yetkinleştirdiler.

PKK önderliğindeki ulusal hareketin en büyük zaafı buradadır. PKK kitle örgütlülüğünü hep tepeden tabana doğru, partinin ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştirmiş ve emir komuta zinciri içinde yönetmiştir. Hatta PKK, halk insiyatifiyle gelişen örgütlülüklerle kuşkuyla bakmış ve tasfiye etmiştir. Serhildan'lar sürecinde pek çok yerde gelişen yerel halk komiteleri buna örnek olarak verilebilir. Bu tarz, öncelikle ulusal hareketin demokratik muhtevasını zayıflatmıştır. Bunun bir sonucu olarak, Vietnam'da olduğu gibi, kitlenin kendi sorunları temelinde özgün örgütlülükler ve mücadele biçimleri geliştirmesi ve siyasal-örgütsel çalışmalar alanında yetkinleşmesi önlenmiştir. Gerilla, kitle ile bağları zayıfladığında aktifitesini yitirip erirken, kitle de gerilla ile siyasal ve

örgütsel bağları koptuğunda edilgenleşmekte, hatta apolitikleşmektedir. Metropollere göçeden milyonlarca insanın büyük ölçüde ulusal hareketten kopmasında, devlet terörünün yarattığı yılgınlıkla birlikte, PKK'nin kitle içinde çalışma ve kitleye yaklaşım tarzının çok büyük bir etkisi vardır.

PKK kendisine "özgürlük hareketi" dese de, kamuoyu, en başta PKK'nin içinde özgürlüğün, demokrasinin olmadığını çok net olarak bilmektedir. Bırakalım diğer hareketlerin yayınlarını, marksist klasiklerin okunmasının bile neredeyse imkansız olduğu, yanlışlıkla olsa bile "önderlik çizgisi"ni eleştirmenin cezasının idama kadar gittiği, birbirine aşık olduğu için insanların kurşuna dizildiği, başkının tüzük maddesiyle belirlendiği bir partide, demokrasi ve özgürlükten bahsetmek anlamsızdır. PKK'den kaçışların ve itirazlaşmanın temel nedenlerinden biri hiç kuşkusuz PKK'nin bu anti-demokratik örgütlenmesidir. Bu yapılanma aynı zamanda halkın, kadroların ve savaşçıların moral gücünü ve dolayısıyla savaş kabiliyetini olumsuz yönde etkilemiş ve bir yılgınlık, umutsuzluk yaratmıştır. Savaş yürüten bir güç olması itibariyle, belki savaş içinde bazı aşırı tutumlar "zorunluluk" temelinde açıklanabilir. Ancak PKK her alanda aynı anti-demokratik çizgiyi yürütmüş, yarttığı tarzı varlığının temel dinamiklerinden biri haline getirmiştir.

TC'nin Öcalan'ın Suriye'den çıkarılması yönünde savaşı göze alacak duruma gelmesi, bir anlamda ulusal hareket cephesindeki gerilemenin bir göstergesidir. Pek çok kişi neden daha önce değil de, şimdi TC, Suriye ile savaşı göze alabiliyor? sorusunu sormuştu.

Bunun cevabı açıktır: TC, gerilla ve halk hareketi güçlü olduğu bir dönemde Suriye'ye karşı bir savaş açma, böylece iki cepheden birden savaşma cesaretini göstermedi. Ne zaman ki, gerilla ve halk hareketi geriledi, TC'de iki cepheden birden savaşmayı göze alır duruma geldi. Bölgesel dengelerin ve emperyalistlerin desteğinin de, TC'yi bu konuda cesaretlendirdiğini belirtmek gerekir.

Sonuç itibariyle savaş pek çok yönüyle halkı ve gerillayı yıpratmış, siyasal amaçlar noktasında da bir karamsalığa itmiştir. Sadece cangüvenliği değil, aynı zamanda savaşla birlikte büyüyen yoksuluk halkın yaşamını adeta zindana çevirmiştir.

Sosyalist sistemin çözülmesi ve ardından emperyalizmin dünyada inşiyatifi ele alarak, YDD politikalarını hayata geçirmesi, oldukça pragmatik bir yapıya sahip olan PKK önderliğini derinden etkilemiştir. YDD'ne rağmen ve ona karşı bir pozisyonda kazanamayacağımı, dahası yaşayamayacağımı uzun süreden beri ifade etmekte olan Öcalan, bu durumdan; sistemin efendileri ile uzlaşma, söylem ve simgeler düzeyinde de olsa var olan, sosyalizm ve devrim ile bağlantılı tüm değerlerden kopma sonucunu çıkarmıştır. 90'lı yıllardan itibaren izlenen uzlaşma siyaseti ve bir havuç olarak gösterilen ateşkesler, halkta savaşın hedeflerine dönük umutları, daha somut bir ifadeyle, Bağımsız, Demokratik, Birleşik Kürdistan umutlarını kemirmiş, halkın istemlerinin süreç sonunda düzen içine çekilmesine neden olmuştur.

TC'nin sınırları içinde ve yasaları çerçevesinde kendisine ve partisine yaşama hakkı arayışında olan Öcalan'ın geliştirdiği "Demokratik Cumhuriyet

Projesi", yukarda belirttiğimiz bu yenilgi ve umutsuzluk koşullarının bir sonucudur.

İkibuçuk Yıllık Sürecin Sonuçları

PKK, Öcalan'ın yakalanmasından bu yana „yeni” bir politik ve ideolojik hat üzerinde yürüyor. Yaşanan yeni sürecin sonuçlarını doğru değerlendirmek için, bu „yeni” çizginin niteliğini doğru tespit etmek gerekir. Bu niteliğin açık olarak tespit edilmesinde, daha önceki Öcalan ve PKK pratiği kadar, ikibuçuk yıllık pratik de oldukça bol malzeme sunmaktadır.

Öcalan'ın "yeni" ideolojik-politik çizgisi, kişisel olarak Öcalan'ın yaşamını güvence altına almak ve PKK'ye YDD içinde bir yer açmak için TC ile uzlaşma, onun "**büüklüğüne ve afediciliğine**" sığınma çizgisidir. Öcalan ve PKK, siyasal düzlemde savaşı kaybettiklerini kabullendiler ve kendilerine TC tarafından bir şans verildiğinde, verdikleri zararları fazlasıyla telafi edeceklerini defalarca ifade ettiler. TC'yi bu konuda ikna etmek, ona güven vermek için az şey yapılmadı. Bütün tavizlere karşın, TC, şımarık ve doymak bilmez bir tavır takınarak, PKK'yi daha geri bir çizgiye itmeye çalışmaktadır.

Var olan koşullarda PKK'nin verdiği tüm tavizlere karşılık devletin hatırısa yılır bir adım atmaması, süreçten kazançlı çıkan tarafı işaret etmektedir. A. Öcalan son mektuplarında açık olarak belirtiyor: "**Devlet adım atmıyor.**" Bu durumda "devletten demokrasi beklenmez" ifadesi, "devlet verdiğimiz tavizlere karşılık vermiyor" şeklinde de anlaşılabilir. Devlet Öcalan'ı kapsıyacak şekilde idam cezasını kaldırsaydı,

birde Genel Af çıkarsaydı -ki bunlar yapılmıyacak şeyler değildirler- "devletten demokrasi beklenmez" sözleri söylenmeyecekti. Tersine "devlet demokratik açılımlar yapıyor", hatta "oligarşik cumhuriyet, demokratik cumhuriyet'e dönüşüyor" denilecekti.

İkibuçuk yıllık süreç şu gerçekliği bir kez daha belirgin olarak ortaya çıkarmıştır: Ancak halkın devrimci-demokratik mücadelesi devleti "demokratik açılımlar" yapmaya zorlayabilir. Bugün devlet, halkın ve PKK'nin bu yöndeki talebini geri çeviriyorsa; bu, devrimci-demokratik mücadelenin zayıflığının ve iktidara yeterince baskı yapmadığının bir göstergesidir.

Öcalan'ın devletten karşılıksız bir beklentisi olduğunu iddia etmiyoruz. Öcalan kendi açısından devlete önemli tavizler verdi ve hatta, gelecek açısından TC'yi güçlendirecek çeşitli imkanlar önerdi. Bunların karşılığında devletin bazı adımlar atmasını istedi.

Mahkemeye sunduğu savunması ile, PKK'nin bugüne kadar programında yazılan resmi görüşlerini geçersiz ilan eden Öcalan, kapitalist sistemin meşruyetini kabullenen ve düzenin sınırlarını aşmayan yeni bir ideolojik hat oluşturdu. Verdiği emirlerle gerilla savaşını durdurdu ve gerillaların büyük çoğunluğunun TC sınırlarının dışına çıkmasını sağladı. Devrimci örgütlerle PKK arasında zaman zaman oluşturulan ittifaklara ve eylem birliklerine son verdi. Pek çok PKK'linin gelip teslim olmasını ve büyük cezalar almasını sağladı. Bu resmen açıklanmadı, ancak bence, PKK'li tutsakları son Ölüm Orucu Direnişleri'ni destekleme eylemlerinden vazgeçiren de bizzat Öcalan'dır. Bu adımlara karşılık

Öcalan'ın devletten beklediği iki önemli ve acil adım vardı. Birincisi, hakkında verilecek idam cezasının uygulanmaması ve ikincisi, Genel Af. Öcalan'ın güncel siyasal taleplerinin anahtarı Genel Af'tır. Kürt kimliğinin tanınması ve PKK'nın yasal bir siyasal partiye dönüşüp, siyasal faaliyetlere katılması talepleri sonraki sürece bırakılan taleplerdi. Öcalan istemlerinin af ile bağlantısını şöyle ifade ediyor: "**Barış adımlarımız af kampanyasıyla birleştirilmelidir. PKK silahları bırakabilir, demokratik devlet ile bütünleşmeye gelebilir. Bunun için af gerekiyor.**"(7) Hemen belirtelim ki, Genel Af ve diğer bazı talepler, Öcalan'ın çizdiği uzlaşmacı stratejiden bağımsız olarak, düzen içi demokratik mücadele programı içinde ele alındıklarında, demokratik içerikli, makul taleplerdir.

İkibuçuk yıllık süreç, PKK ile devlet arasında gelişen yeni sürecin ilk raundu olarak kabul edilebilir. Bu ilk etap sonunda, devletin Öcalan'ın acil taleplerini ne derece karşıladığını da artık görmüş bulunuyoruz. Öcalan henüz tam bir güvenceye kavuşmasa da, şimdilik idam edilmekten kurtulmuş gözüküyor. Devletin bu noktada PKK'ye bir taviz verdiğini söylemek gerekir. Bu tavizi doğuran, bir anlamda Öcalan'ı hayatta tutan, gerillanın varlığı ve Kürt ulusunun potansiyel gücüdür. Gerillaya karşı düzenlenen operasyonlarda bir düşme varsa da, esasta imha saldırılarının durdurulduğunu söylemek zordur. İmha daha sessiz ve zamana yayılarak gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Taleplerden bir diğeri olan Genel Af, "Şartlı Tahliye Yasası"nın çıkmasıyla tümünden gündemden çıkmış gözüküyor. Genel Af talebi ve buna bağlı olarak legalleşme

istemi -ufak rötuşlar hariç- bu süreçte hemen hemen tümüyle karşılıksız kalmıştır.

Şu nokta çok açık: TC, legal alanda Kürt ulusal hareketinin kendi kimliğiyle siyasallaşmasını ve bu temelde kendi karşısında pazarlık yapacak bir Kürt tarafının ortaya çıkmasını istemiyor. Dahası TC, PKK'nın uzun vadede talep ettiği demokratik açılımlar içinde en geri düzeyde olan "ana dilde eğitim" istemini bile, Avrupa'nın baskısına rağmen kabul etmeye yanaşmıyor. AB yolunda hazırlanan "Ulusal Program" ulusal hakları bireysel hak düzeyine indirgeyerek oldukça geri bir düzeye çeken "Kopenhag Kriterleri"nin bile yakınından geçmemektedir. Tüm bu sonuçlara; Güney Kürdistan'a yönelik planları ve yeniden canlandırılan faili meçhullerle birlikte HADEP'e karşı yoğunlaştırılan baskıları eklediğimizde, TC'nin yetmiş yıllık sömürgeci politikasını neredeyse hiç esnetmeden aynen sürdürme çabası içinde olduğunu açıkça söyleyebiliriz.

Ne var ki, askeri, siyasal ve ideolojik olarak PKK'yi oldukça geri bir çizgiye itmiş olmasına rağmen, TC'nin çok rahat bir pozisiyonda olduğunu söylemek de zordur. TC, bütün oyunlarına rağmen, gerillanın gelip teslim olmasını, HADEP'in, Kürtlerin yasal düzlemdeki partisi olma imajını ve kitlesel gücünü kıramamıştır. Bu iki sorun hala TC'nin başını ağrıtmaktadır. Dahası sorunun kaynağı olan Kürt ulusal sorunu olduğu gibi durmaktadır. TC, büyük bir ulusal potansiyele sahip olan Kürtlerin ulusal-demokratik talepleri karşısında uzun süre dayanamayacağını farkındadır.

Dünya Devrimci Hareketi'nin Deneyimleri

Belli bir mücadele yada savaş süreci sonunda, taraflar birbirilerini yok edemeyeceklerini kabullenip, masaya oturabilirler ve karşılıklı ödümlerle bir anlaşmaya varabilirler. Böylesi koşullarda tarafların birbirilerinden ödün bekleme-leri de gayet doğaldır. Normal olarak, az çok güç dengesinin olduğu durumlarda, çatışmaları doğuran durumdan daha ileri bir sosyal-politik çerçeve üzerinde anlaşma sağlanır. Ancak taraflardan biri yenilmiş yada nispeten daha zayıf bir pozisyonda masaya oturmak zorunda kalmışsa, varılan anlaşma zayıf taraf için eskisinden daha kötü koşulları kabullenmek, karşılıksız ödümler vermek anlamına gelir.

Elsalvador'da devrimci gerilla hareketi FMLN ile hükümet arasında varılan anlaşma yukarıda ifade ettiğimiz çerçeve açısından somut bir örnektir. FMLN içindeki en büyük güç olan Elsalvador Komünist Partisi (PCS) Genel Sekreteri Şefik Handal, dünyada belki de ilk olarak ülkesinde yaşanmış olan süreci şöyle izah ediyor: *"Devrimci savaşa başladı -ğimizde, iktidar sorununun oligarşik askeri diktatör lüğün yıkılması ve devrimci güçlerin iktidarı ele geçmesi... (ile) çözüleceğinden hiç kuşku duymuyorduk.*

12 yıllık olağanüstü bir çapta ve saldırı gücüne rağmen ne yıkım nede iktidarın ele geçirilmesi gerçekleşmedi." (8) "Biz devrimci güçler iktidarı alamadık, ama biz yeni demokratikleşme, istikrar ve ekonomik büyüme üzerinde varılan ulusal uzlaşmanın yürütmesinde vazgeçilmez bir gücüz." (9)

1992 yılında üzerinde anlaşmaya varılan ve FMLN'nin "sosyal adaletli

bir demokratik gelişme projesi" olarak adlandırdığı program, *"demokratikleşme ve bu süreçte -önlere konulan kesin değişim listesi ile- sivilleşme, adalet ve seçim sisteminin sağlıklı hale getirilmesi ve reformu, insan haklarının, hukuk devletinin, toprak reformunun, barışık lğın, eşitlikçi bir düzenin vb. korunması ve geliştirilmeleri..." (10)* türünden oldukça somut değişiklikleri kapsıyordu. Bilindiği gibi anlaşmada yer alan bu güncel istemler önemli ölçüde yerine getirildi.

TC'yi bu tarz demokratik dönüşümler yapmaya zorlayamayan PKK, bu zaafiyetini gizlemek için bu kez "devletten demokrasi beklenmez" propagandası yapıyor. Elsalvador devleti demokratikleşme ve diğer ekonomik-sosyal reformlar yönünde adımları istiyerek, yada çok demokratik bir devlet olduğu için mi attı? Hayır, bunu sağlayan elbette devrimci mücadeleydi. Ş. Handal'ın ifadesiyle *"1989 Haziranından sonraki aylarda halk savaşı en yüksek düzeye yükseldi ve görüşmelerin yolunu açtı." (11) "Halk savaşımız ikili bir iktidar durumuna yol açtı. Devrimci iktidarın askeri, politik, sosyal, bölgesel bir diplomatik ifadesi vardı. İkili iktidar kendisini 1989 ana saldırısı sırasında tüm boyutlarıyla gösterdi. İşte görüşmelere yol açan ve ARENA'yı aşırı politikasından ve "topyekün savaş" stratejisinden uzaklaştırılan...sivilleşme ve demokratikleşme bazında yürüten politik çözüm görüşmelerini de kabul ettiren bu oldu." (12)*

Nesnel şartları karşılaştığımızda Kürdistan'da yaşanan süreç ile Elsalvador'daki süreç arasındaki farklılıklar açık olarak görülebiliyor. Elsalvador'da, devlet ile gerillalar, Halk Savaş'ın

yükselişte, devletin işe savunmada olduğu bir süreçte görüşme masasına oturuyorlar. El Salvador'da gelişen durumun aksine, PKK, gerilla savaşının "tıkandığı" ve A. Öcalan'ın tutsak düştüğü koşullarda TC ile zoraki "masaya oturmuş"tur. Hiç kuşkusuz bu "masaya oturma", dünya diplomasisi tarihinde görülen türden normal bir "masaya oturma" değildir. TC; Öcalan'ı koransa yakalayıp, ona ve dolayısıyla PKK'ye kendi çözümünü dayatmıştır.

El Salvador'da taraflar, devrimci-demokratik güçlerin damgasını taşıyan, ulusun geniş kesimlerinin taleplerini karşılayan ve bu kesimlerin onayını alan bir ulusal program temelinde uzlaşmışlardır. Ancak, bugün TC'nin PKK'ye dayattığı çözüm programı tek yanlıdır ve kesinlikle demokratikleşmeyi, dahası iki tarafı memnun edecek arayışları içermiyor.

Çeşitli alan ve biçimlerde ortaya çıkan Kürt ulusal muhalefeti, en barbar yöntemlerle tasfiye etmeyi kendi ulusal güvenlik politikasının temel ilkesi haline getiren TC, geçmişte kullandığı oyalama ve kararsızlaştırma oyunları ve bu oyunların sonucunda fiziki imha stratejisini tekrar sahneye koymuştur. Bu sinsi politikalar karşısında, PKK masaya oldukça zayıf bir konumda oturmuştur. Öcalan'ın idam tehdidi altında tutulması, varlığını adeta Öcalan'ın fiziki varlığına bağlı olarak ortaya koyan PKK için Demoklesin Kılıcı rolünü görmektedir. TC, PKK'nin kendi karşısında sahip olduğu en büyük koz olan gerilla güçlerini Öcalan'ın hayatı karşılığında pasifize etmeyi başarmıştır. Şubat-Mart aylarında Güney Kürdistan'da gerillaya karşı bir operasyon hazırlığı sürerken, aynı zamanda

Öcalan'ın hücre koşullarının ağırlaştırılması ve Türk basınında Öcalan konusunun tekrar güncelleştirilmesi; Öcalan ile gerilla arasında kurulan ölüm denklemini çok açık bir biçimde ortaya koyuyor.

Bir başka gerçeklikte şudur: El Salvador devleti, gerilla hareketini askeri metodlarla yok edemeyeceğini, gerillalar ise iktidarı deviremeyeceklerini kabul etmişlerdir. Gerillalar, silahlı mücadelenin sona erdirilmesi karşılığında; Genel Af, yasal siyasi faaliyet, devlete bağlı paramiliter güçlerin dağıtılarak teröre son verilmesi ve bazı sosyal-ekonomik iyileştirmeler gibi ödünleri devletten alarak anlaşmaya varmışlardır. Ne var ki, gelinen aşamaya kadar izlediği "silahlı mücadele yoluyla iktidarı ele geçirme" siyasi stratejisini terk eden devrimci hareket, burjuva düzenin sınırlarına çekildiğinde; kısmen siyasi sınırlarını genişletmiş, böylece kendi hak ve yetkilerini halk muhalefetiyle paylaşmak zorunda kalmıştır. Başka bir deyişle, burjuvazi halka demokrasi vermemiştir, halk muhalefeti, yıllarca süren silahlı mücadelenin gücüyle burjuvaziden daha fazla demokrasiyi koparıp almıştır. Ş. Handel, yaşanan bu durumu haklı olarak "ikili iktidar" ifadesiyle nitelendiriyor. Devrimci hareketler açısından, devrim ve sosyalizm stratejisinden vazgeçilmediği ve ilkesel olarak zorunlu politik mücadeledeki rolü yadsınmadığı sürece, bu türden geri çekilmeler kabul edilebilir. El Salvador'lu devrimcilerin stratejik yürüyüşlerini kararlı bir biçimde sürdürüp sürdürmeyeceklerini

elbette zaman gösterecektir. Ancak bugün onlar en azından ideolojik-politik olarak hedeflerinden vazgeçmediklerini gösteriyorlar. Sistem içinde erimeden, düzenin bir parçası olamadan, burjuva iktidara karşı muhalefetlerini halka dayalı bağımsız bir hareket olarak sürdürüyorlar. En önemlisi de, El Salvador'lu devrimciler bu süreçte, kapitalist sistem içinde hareket ettiklerinin bilincindedirler. Onlar bu bilinçle DHD'ni ilerletip, kapitalizmin sınırlarını aşacak ve sosyalizme varacak bir strateji izlediklerini açıkça ilan ediyorlar. Pratik politikalarında sosyal ve ekonomik dönüşümlere verdikleri önem ve geliştirdikleri eşitlikçi-dayanışmacı projeler, bir anlamda onların sosyalizme yönelimlerinde tutarlı olduklarını göstermektedir.

Elsalvador'lu devrimcilerin bugünden açıkça ilan ettikleri DHD'ni siyasal metodlarla sürdürme ve sistemi aşarak sosyalizme varma tavrı, PKK'da görülmez. PKK, „Demokratik Cumhuriyet“in burjuva ve sömürgeci karakterine aldırmadan, onunla "kucaklaşma" ve "bütünleşme" stratejisini benimsemiş durumdadır. Hatta bu cumhuriyeti güçlendirip bölgesel bir güç haline getirme önerisinde bulunuyor. Çokça tekrarlanan şu tarihsel gerçekliğe burada tekrar vurgu yapmak yerinde olacaktır: Emekçilerin devrimci eylemiyle oluşmayan ve onların egemenliğinde olmayan bir cumhuriyet, ne kadar demokratik olursa olsun, sonuçta bir burjuva devletidir; dahası bir burjuva diktatörlüğüdür. Sosyalistler ve öteki devrimciler için böylesi bir cumhuriyetle "bütünleşme" veya ona "hizmet" sözkonusu olamaz. Böylesi bir tutum esas itibarıyla burjuvaziye hizmet anlamına gelir.

Bu güncel tutum, gerek ulusal, gerekse uluslararası politikalarında hiçbir zaman emek eksenli bir hat izlememiş olan PKK gerçekliği ile birleştirildiğinde, PKK'nin demokrasi mücadelesine emeğin damgasını vurup, bu mücadeleyi kesintisiz ve tutarlı bir şekilde sosyalizme vardırmasının mümkün olmadığını çok açık olarak görebiliriz. Bu tespitimizi doğrulayacak pek çok güncel gelişmeyi burada sıralayabiliriz. Ancak bence HADEP'in burjuva partileri ile seçim ittifakına itilmesi çabaları, başlı başına PKK'nin demokrasi mücadelesinde izleyeceği düzen ve sistem içi stratejiyi ele vermeye yetmektedir. Bilindiği üzere başta A. Öcalan olmak üzere pek çok PKK'li, HADEP'in; Fazilet Partisi'nden ayrılan „Yenilikçiler“, ANAP ve CHP'den ayrılanlar ile bir ittifaka gidebileceğini ve gitmesi gerektiğini ifade ettiler. Bu stratejinin Kürt halkını nereye götüreceğini tespit etmek için, çok derin teorik-politik çözümlenmelere gerek yoktur.

Konumuzla bağlantılı olduğu için; geçerken, günümüzde mücadele biçimleri, başka bir ifadeyle silahlı ve siyasi mücadele yöntemleri ile ilgili kısa bir not düşmek istiyorum. Ş. Handal ülkesinde yaşanan durumun, dünya devrimci-sosyalist hareketinin devrime giden yol konusunda benimsediği iki karşıt tez -yani silahlı ve barışçıl yol- dışında, iki farklı yolu da kapsayan (hetrodoks), üçüncü bir yolu ortaya çıkardığını ifade ediyor. Handal şu saptamayı yapıyor: *"Başarılı bir askeri savaşın (mücadelelerin) iktidar sorununu tamamen veya kısmen çözmemesi mümkündür ve bu sorun daha sonra yeni bir güçler dengesi ve erişilen güçlerin yeniden yapılan dırılması temelinde çapı ve kalitesi*

devamlı artan politik ve sosyal mücadele zemininde çözülecektir." (13) Gerçekten de Dünya Devrimci Hareketi'nin deneyimleri uzun süreden beri, belli bir devrim süreci boyunca, tek bir mücadele tarzının esas alınamayacağını fazlasıyla kanıtlamıştır. Bundan sonraki süreçte de, belli bir mücadele tarzı (örneğin silahlı mücadele tarzı) temlinde gelişen ve sonuçlanan süreçler olabilir. Fakat genel eğilim kesintili ve "heterodoks" bir biçimin gelişimi yönündedir. Ancak, gelişen bu eğilimi görmek, genel olarak zorun ve özel olarak örgütlü bir zor aygıtı olan devletin günümüzde üslendiği rolü ve devletin uyguladığı zora karşı devrimci temelde ve zorunlu olarak zora başvurmak durumunda olduğumuz gerçeğini, unutmamız anlamına gelmiyor. Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin ve Meksika'da Zapatist hareketin deneyimleri bu noktada oldukça öğreticidir. Filistin hareketi, -askeri gücünü belli ölçüde korumakla birlikte- uzun süre sürdürdüğü silahlı mücadeleyi bir dönem bırakmış ve İsrail'le "barış antlaşması" imzalamıştır. Ancak bugün, "barış antlaşması"na rağmen, Filistin halkı düşük yoğunluklu da olsa, yeniden silahlı mücadele yürütmek durumunda kalmıştır. Demek ki, "barış antlaşması" imzalamak yetmiyor. Barışı korumak içinde sürekliliği olan bir askeri güce ihtiyaç var.

Zapatistalar ise, silahlı mücadele ile siyasal mücadeleyi oldukça dengeli ve dinamik bir tarzda birleştiriyorlar. Onlar da, bir dönem askeri, bir dönem siyasal mücadeleyi öne çıkarıyorlar. Sanırım bundan sonra da, dünya üzerinde bu tarz değişik mücadele kombinasyonlarını göreceğiz.

"2. Cumhuriyet"ten

"Demokratik Cumhuriyet"e

PKK'lilerin "yeni bir buluş, bulunmaz bir fırsat" gibi göstermek istedikleri "Demokratik Cumhuriyet Projesi"nin, hiçte yeni bir proje olmadığını biliyoruz. Gerçekte bugün Öcalan'ın ifade ettiği düşünceler, yıllar önce özellikle Özal ve Mehmet-Ahmet Altan kardeşler tarafından dile getirilmişti. Bu kesimlerin dile getirdiği düşünceleri ifade eden "2. Cumhuriyet" kavramı, özellikle liberal burjuva kesim ve aydınların, Türkiye'nin burjuva demokratik bir yapıya dönüştürülmesi yönünde, 90'lı yıllarla birlikte seslendirdikleri projeyi ifade etmektedir. Argümanlar biraz farklı olmakla birlikte, Öcalan'ın "Demokratik Cumhuriyet" projesi "2. Cumhuriyet" projesi ile aynı niteliğe sahiptir. Öcalan'ın kendisi de bu ortaklığı savunmalarında ifade etmektedir. *"Her ne kadar ikinci cumhuriyet tartışmaları gibi yaklaşımlarla da bu yönlü gelişmeler kavramlaştırılmak isteniyorsa da, daha doğrusu demokratik cumhuriyet dönemidir."* (14)

Başka gerekçeler ileri sürse de, Bülent Tanör de, Öcalan gibi tartışmanın yanlış bir başlıkla yürütüldüğünü düşünmektedir. Tanör, 1993 yılında yayınlanan bir röportajda şunları söylüyor: *"...Ben tartışmanın sorunlarının yanlış konulduğu fikrindeyim. Eğer Türkiye'de bu tartışma "Demokratik cumhuriyet" şeklinde konulmuş olsaydı, -zaten solcular bunu yıllardır yapıyorlar- bu bayrak altında toplanacak insanların sayısı sağdan soldan daha çok olacaktı. Mesele "2. Cumhuriyet" gibi yanlış bir sloganla ifade edildiği için, demokratik rejim yanlısı çok büyük bir*

kitlede kavram kargaşası ve bölünmeye yol açmıştır. "(15)

Öcalan bol sol söylemle "proje"sini ifade etse de, 2. Cumhuriyetçilerin düşünceleri daha bütünlüklü ve tutarlıdır. Hatta biraz da Öcalan'ın solunda yer almaktadır. Her iki kesimin çıkış noktası şudur: 1923'te kurulan cumhuriyet demokratikleşmediği için tıkanmıştır, devlet bu yapıyla daha fazla gidemez. Devleti demokrasi temelinde yeniden kurmak, yada yeniden yapılandırmak gerekir.

Gerek Öcalan ve gerekse 2. Cumhuriyetçiler, devletin sınıfsal niteliğini, sosyal-ekonomik sistemi ve devletin sınırlarını değiştirmek istemiyorlar. Sadece var olan sistemi ve düzeni "daha demokratik" hale getirmeyi düşünüyorlar. Kısaca söylemek gerekirse, bir reform paketi öneriyorlar.

M. Altan, dünyada gelişen neo-liberal dalganın ve onun etkisiyle bölgemizde gelişen sürecin geleceği ile ilgili, *"Nihayet bu süreç komünizme evrilecek, sınıfsız topluma geçilecek."* belirlemesini yapıyor.(16) Açık söylemek gerekirse Öcalan, kendi projesi ile sosyalizmi böyle direk ve açık ilişkilendirmez. Ancak Öcalan, devrim döneminin bitiğini ifade eden "evrimsel gelişme" noktasında, M. Altan'dan çok daha açık konuşur. *"Demokratik Cumhuriyet sisteminde şiddete yer olmaz. Sorunların çözüm dili isyan veya devrim olamaz. Barış içinde anayasal evrim yolu geçerlidir. 20. yüzyılın sonu bunu böyle emreder."* (17) Bilindiği gibi M. Altan, düşüncelerini, sosyalist sistemin çözülmesinden sonra yükselişe geçen, YDD ve neo-liberal burjuva ideolojisi temelinde oluşturmuştur. Öcalan'ın "emir" olarak kabul ettiği de, tamda bu

çerçevevidir. Açıktır ki, her iki "proje" ilhamını aynı ideolojik kaynaktan almaktadır.

Kemalizm, TC'nin kuruluşu ve Kürt İsyanlarına bakış konusunda iki kesim birbirinden farklı argümanlar ve düşünceler ileri sürmektedirler. Öcalan'ın bu konularla ilgili temel tezi şudur: Türkler ve Kürtler ortak vatan ve tarih birliği temelinde ve M. Kemal önderliğinde, emperyalizme ve saltanata karşı mücadele ederek TC'ni kurmuşlardır. Kemalistler bu süreçte Kürtlerin varlığını ve dahası haklarını otonomi düzeyinde kabul eden bir anlayışa sahiptiler. Fakat, emperyalistlerce kışkırtılan ve saltanatı destekleyen feodal sınıflar önderliğinde gelişen ayrılıkçı Kürt isyanları ve dinci hareketler, yeni kurulan cumhuriyetin demokratikleşmesini sabote etmiş, cumhuriyet demokratikleşememiştir. Öcalan'a göre, M. Kemal'de **"özel bir demokrasi karşıtlığı"** yoktu. Ondan sonra gelen yönetimler, bu sorunu ihmal ettiler ve giderek halktan kopuk oligarşik bir cumhuriyet oluştu. Şimdi yapılması gereken, yeni bir anayasa (yada "yeni bir toplumsal sözleşme") temelinde cumhuriyeti demokratikleştirmektir.

Kuruluş sürecinde TC'nin demokratik bir niteliğe sahip olduğunu, sonradan dış zorlamalarla otoriter bir biçim kazandığını ifade eden Öcalan, TC'nin demokratikleşememesinin suçunu da, Kürdistan ve Dersim Ulusal Hareketine ve İslamcı muhaliflere yüklüyor. Kuşkusuz yakalanmadan önce tam aksi şeyler söylüyordu. Fakat Öcalan şimdi gerçeği gördüğünü, daha önceden böyle şeyler söylememesinin de bir "eksiklik" olduğunu belirtiyor. Öcalan, cumhuriyetin sınıfsal niteliğini ve buna bağlı olarak cumhuriyete egemen olan sınıfların

çıklarlarını söz konusu bile etmiyor. Kürt isyanlarından bahsederken, önderliğin feodal sınıfın elinde olduğunu ısrarla vurguluyor, ancak TC'nin hangi sınıf yada sınıfların önderliğinde kurulduğunu, hangi sınıfların iktidarı olduğunu belirtmekten ısrarla kaçınıyor.

2. Cumhuriyetçiler Kemalizm'e getirdikleri eleştiriler noktasında Öcalan'dan oldukça ileri bir duruş göstermektedirler. Bu eleştiriler, günümüzdeki "ceberrut devlet" in kaynağını da ortaya koyması bakımından kendi içinde tutarlıdır. Öcalan, bugünkü "oligarşik devlet" in ortaya çıkışını, Kemalist kadrolardan sonra yönetime gelenlerin suçu olarak gösterirken, 2. Cumhuriyetçiler işin kaynağında Kemalizm'in olduğunu ifade ediyorlar: *"I. Türkiye Cumhuriyeti, "korku" üzerine bina edilmiş bir Cumhuriyettir.(...) Yargı sistemi, devlet memurlarına büyük ayrıcalık tanıyarak oluşturuldu. Ordu, sınırları korumaktan ziyade içerdeki hareketleri bastırarak şekilde örgütlendi. (...) Parlamento halktan koparılıp Mustafa Kemal'e bağlanmıştı.(...) Demokrasiden söz etmek zaten imkansızdı. Kısacası I. Cumhuriyet, halkın yaratıcı gücünü tümüyle iğdiş eden, kendi halkından ödün patlayan bir dikta rejimiydi.(...) Temeli "korkuyla" atılmış böyle bir yapının üstüne çağdaş devlet kurmak mümkün mü? Biz bunun mümkün olmadığını düşünüyoruz."* (18) Öcalan ise, Kürtler ve İslamcılar olmasaydı, bu temel üzerinden demokratik bir devlet kurulacağını düşünüyor.

Öcalan, Emperyalistlerin Anadolu'yu işgali karşısında kendiliğinden gelişen halk hareketinin göreceli ilerici niteliğini ve bu sürecin ürünü olan Birinci Meclis'in çoğulcu yapısını, tümüyle

hareketin önderliğini sonradan ele geçiren yönlendiren Kemalist harekete mal ediyor. Gerçekte Kemalizm ne 1919-23 sürecine, nede Birinci Meclis'e indirgenbilir. Bu iki süreç tek başına Kemalizmin niteliğini açıklamaya yetmez. Bu süreçte M.Kemal'in Kürtlerin varlığından ve onlara Otonomi verilmesinden bahsetmesi de, o kadar şaşırtıcı bir durum değildir. Çünkü; o sürece kadar Osmanlılar Kürtlerin varlığını kabul ediyor, hatta onlara kısmi bazı yönetsel haklar tanıyorlardı. M. Kemal bu durumdan daha ileri bir şey söylememiştir. Diğer yandan; zorlu bir geçiş sürecinde muhtemel mütefiklere karşı "hoşgörülü" ve "şefkatli" davranmak, her siyasal gücün izlediği bilinen bir taktiktir. Bu taktik Kürtlerin ulusal uyanışlarının gelişip ayrılma taleplerinin daha yüksek sesle dile getirildiği bir dönemde, oyalama rolü oynayacağı için daha ihtiyaç duyulur bir nitelik taşır.

TC'nin egemenliği altındaki uluslar ve azınlıklara karşı yaklaşımı, ne kişilerle ne de tesadüflerle açıklanabilir. TC, Osmanlı sömürgeciliğini yeni taktiklerle güçlendirerek devam ettirmiştir. Bilindiği üzere Balkanlarda ve Arap topraklarında ulusal hareketlerin gelişmesi ve bu ülkelerin Osmanlı egemenliğinden kopmasıyla, elinde tutabildiği topraklara daha bir sıkı sarılan Osmanlı devleti ve onun yönetimini ele geçiren İttihat Ve Terakki partisi, edindiği tercübelerle yeni ulusal hareketleri önlemek, böylece toprak kaybetmemek için bir yandan Türk ulusçuluğu'nu geliştirirken, diğer yandan egemenliğindeki ulusları ortadan kaldırma yolunu seçmiştir. Türk ulusçuluğu, imparatorluk topraklarında gelişen ulusal hareketlere karşı egemenlik savaşı temelinde

gelişmiştir. 1912 yılında kurulan Türk Ocakları, İttihat Ve Terakki'den, Kemalistlere kadar Türk sömürgeciliğinin ve şovenizminin ortak fikir kurumu olmuştur. Ermenileri, Rumları yok eden Türk egemen sınıflarınının, sonradan Kürtleri de yok etmek istemesi, kendi sınıf çıkarları ve ideolojileri açısından gayet tutarlı bir davranıştır. M. Altan'ın bu noktada Kemalizme yönelttiği eleştirileri gerçeğe daha yakın buluyorum. Şöyle diyor Altan: "*Türkiye'yi 1923'ten sonra garnizona benzetmeye çalışan bir resmi ideoloji var...Resmi ideoloji Türkiye'yi kendini inkar etmeye zorlamıştır. Mesela, Türkiye'de bir Kürt sorunu vardır, ama resmi ideoloji bunu yok saymıştır.*" (19)

Günümüzde demokrasinin geliştirilmesi noktasında Ordu'ya biçilen rol konusunda da Öcalan, 2. Cumhuriyetçiler'den daha geri bir tutum takınmaktadır. 2. Cumhuriyetçiler Ordu'nun siyaset üzerinde baskı oluşturduğunu, hatta MGK aracılığıyla ülkeyi yönettiğini, bu durumun demokrasinin ve sivil toplumun gelişmemesinin önünde engel oluşturduğunu ifade ederlerken, Öcalan, demokrasinin geliştirilmesi noktasında Ordu'ya olumlu bir rol biçer. Öcalan'a göre, "*Ordu en hazırlıklı kurum olarak bu süreci demokrasi lehine geliştirmekten yana, ama denetimi elden bırakmak niyetinde değil.*" (20)

Öcalan'ın kimi görüşleri ise, Özal ve Cengiz Çandar'ın da benimsediği Neo-Osmanlıcılık görüşleri ile örtüşüyor. Neo-Osmanlıcılık akımının savunucuları, "devletin yeniden yapılandırılması ve demokratikleştirilmesi" noktalarında 2. Cumhuriyetçiler'le aynı görüşleri paylaşıyorlar. Ancak onlar burada durmayarak Türkiye'nin bölgesel

bir güç, hatta "emperyal vizyon"a sahip olaması gerektiğini ileri sürüyorlar. Çandar'a göre "*...Türkiyenin Osmanlı coğrafyası üzerine hareketi fütühat hareketi anlamı taşımaz. Doğal nüfuz alanı ve Osmanlı coğrafyası üzerinde dünya nizamının temel taşı olma anlamı taşıyor.*" (21) Savunmasında PKK hareketinin oynadığı rolü 1920'lerdeki "Kuvva-i Milliye" gücüne atfen "Kuvva-i Demokrasiye rolü" olarak ifade eden Öcalan, yaptıklarının "*bölücülük değil, belki Türkiye ve Türkler ile en büyük birlik olma, güçlü olma, yeniden Ortadoğudan Kafkasyaya, Balkanlara önder olma hareketi...*" olduğunu söylüyor. (22) Öcalan'ın çizdiği sınırlar Çandar'ın TC'nin "doğal nüfuz alanı" olarak sunduğu "Osmanlı coğrafyası"dır. Bir kez daha görülüyor ki, Öcalan'ın kurmak istediği cumhuriyet, bir emekçi cumhuriyeti olmayacaktır, aksine yayılmacılık emelleri güden egemen Türk tekeli burjuvazisinin cumhuriyeti olacaktır. Çünkü ne Türkiye, nede Kürdistan emekçilerinin Ortadoğuya, Ortaasyaya, Kafkasyaya ya da Balkanlara egemen olma yayılma veya önder olma diye bir siyaseti olamaz. Böyle bir politika ancak burjuvazinin politikası olabilir.

İşin ilginç yanı, "federasyonu da tartışabiliriz" diyen Özal gibi, C. Çandar'da "Osmanlı coğrafyası" üzerinde oluşturulacak devletin yapısının "federal" ve hatta "konfederal" olabileceğini dahası olması gerektiğini savunurken, Öcalan, federasyon ve hatta otonomi taleplerini yadsıyor. Çandar'ın TC sınırları içindeki Kürtler ile ilgili söyledikleri bugün Öcalan'ın söyledikleri ile pratik anlamda aynı içerige sahipken, Güney Kürdistan-Türkiye ilişkileri

üzerine söyledikleri, G. Kürdistan'ı "Misaki Milli" sınırları içerisinde gören Öcalan'ın anlayışından oldukça ileri. Şöyle diyor Çandar, "*Türkiye'deki Kürtler için kültürel özerklik tatmin edici olabilir ama; yarın birgün biz Kuzey Irakla konfederal veya yarı konfederal bir yapı içinde bulunabiliriz.*" (23)

Öcalan'ın sık sık dile getirdiği ve Kürtleri "cumhuriyetin asli kurucu üye"si olarak gösteren yaklaşımı, Çandar'ın veya Altan'ın düşünceleri karşısında Kürtler için ileri bir program savunuyormuş gibi gözükabilir. Ancak gerçekte içi boş ajitatif kavramların bugün için Kürtlere hiçbir faydası yoktur. Aksine, 15 yıllık savaşın sonuçlarının derlenmesi ve bölgesel bazda kısmen yeniden şekillenen uluslararası statüko içinde etkin bir rol almak için, somut ulusal politikalara ihtiyaç duyulduğu bu günlerde; bu tür söylemler oyalayıcıdır, zararlıdır. "Asli kurucu üye" belirlemesi mantuki sonuçlarıyla ve alt yapısıyla ortaya konulduğunda, aslında, tam hak eşitliğine dayalı konfederal yada federal bir devlet yapısını ifade eder. Türkler, Kürtlerin „asli kurucu üye” pozisyonunu kabullendiklerinde, bu cumhuriyetin temel ilkeleri iki ulusun eşit ortaklığı temelinde yeniden belirlenir. En basitinden, cumhuriyetin adı, Kürt ve Türk cumhuriyeti olur. İki tane resmi dili, bugünkünden farklı bir bayrağı olur. Türkler ulus olarak ne haklara sahiplerse Kürtler de o haklara sahip olurlar. Kısacası bugün var olan cumhuriyetin baştan aşağı değişmesi gerekir.

Adı, "asli kurucu üye" olacak, ancak dili ile eğitim-öğretim yapması, ulusal kimliğiyle kendisini ifade etmesi, diğer uluslarla özgür ilişkiler kurması, kendi ülkesinin kaderi konusunda hak ve karar

sahibi olması yasak olacaksa „asli kurucu üye” sloganı bir aldatmacadan öteye gitmez. Tıpkı TC'nin Kürt ulusunu ve Dersim halkını katliam ve asimilasyonla yok etmeye çalıştığı bir dönemde, kendisini Lozan'da her iki ulusun temsilcisi olarak göstermesi, yada „Türkler ile Kürtler kardeşdir” söylemini geliştirmesi gibi. Öcalan, „asli kurucu üye” ifadesini kullanmakla birlikte, aynı zamanda ulusal sorunun çözümünde „anayasal vatandaşlık” ve kültürel özerkliği yeterli görerek, Kürtlerin ayrılıp kendi bağımsız devletlerini kurması talebini gericilik olarak nitelendirmekte, hatta, otonomi ve federasyonu gereksiz ilan etmektedir. Bu arka plan, „asli kurucu üye” söylemini kendiliğinden anlamsızlaştırmaktadır. Bir ortaklık düşünün ki, bir kere ortak oldun mu ayrılamıyorsun. Yada bir insan düşünün ki, evlenme hakkı var ancak boşanma hakkı yok. Böylesi birlikliklere gönüllü ve özgür birliktelik demek mümkün müdür? (24)

Burjuvazinin faşist bir diktatörlüğünden başka bir şey olmayan Türkiyede'ki bürokratik ve militarist aygıtın, ancak devrimci bir halk hareketi ile yıkılabileceğini öngörmemeleri, yukarıda açıklamaya çalıştığımız demokrasi etiketli tüm bu tez ve projelerin ortak olarak taşıdıkları bir eksiklidir. Demokrasiyi, faşist diktatörlükten zarar gören Kürt ve Türk emekçileri ve yoksullarının mücadelesi getirebilir. Bu kesimlerin getireceği bir demokrasi de, burjuva demokrasisi değil, emekçi demokrasisi olacaktır.

Demokratik Cumhuriyet'in Tarihsel Anlamı

"Demokratik Cumhuriyet" kavramı Marksist literatürden alınmadır. Marx,

Engels ve Lenin'in siyasal yazılarında bu kavram önemli bir yer tutar. Klasik kullanılış biçimiyle Demokratik Cumhuriyet kavramı -emekçi sınıfların yönetime ortak oldukları özgün durumlar hariç- esas olarak bir burjuva cumhuriyetini ifade etmektedir. Bu kavram günümüzde, ileri kapitalist ülkelerin siyasal yönetimlerinin ifade edilmesinde de kullanılmaktadır. Çünkü bu ülkelerde yaşanan bir dizi demokratik devrim ve reform sonucunda ve gelişmiş ekonomik yapı nedeniyle, emekçi sınıflar için demokrasi, relatif olarak gelişkin bir düzeydedir. Ancak ileri kapitalist ülkelerdeki gelişkin ekonomik yapının temel dinamiklerinden olan emperyalist hegemonyayı dikkate aldığımızda, bu ülkelerdeki Demokratik Cumhuriyet'lerin niteliği daha iyi anlaşılabilir olur.

PKK çevreleri bir yandan "Demokratik Cumhuriyet Projesi"ni yeni ve kutsal bir barış projesi olarak lanse ederlerken, diğer yandan yer yer (özellikle sol çevreler nezdinde) de bu projeyi Marksist teori ile ilişkilendirme çabasına girdiler. Doğrusu şudur ki, bu proje ne yenidir, nede Marksizm-Leninizm'le bir ilgisi vardır. Tüm ilişkilendirme çabalarına rağmen, Öcalan'ın bu kavrama yüklediği anlam ile bilimsel sosyalizmin kurucularının bu kavrama yüklediği anlam arasında derin bir uçurum vardır.

Lenin'in de belirttiği gibi, "Demokratik Cumhuriyet proletarya diktatörlüğüne götüren en kısa yoldur" anlayışı, Marx'ın siyasal görüşlerine damgasını vuran temel bir anlayıştır. Bu anlayışın gerekçelerini açıklarken şöyle der Lenin: "*Çünkü böyle bir cumhuriyet, sermaye egemenliğini, dolayısıyla yığınların ezilmesini ve*

sınıflar savaşımını hiç bir zaman ortadan kaldırmadığı halde, kaçınılmaz bir biçimde, savaşımın genişlemesine, gelişmesine, depresmesine, kızışmasına götürür; öyle ki, ezilen yığınların canıncı çıkarlarını karşılama olanağı bir kez ortaya çıktıktan sonra, bu olanak, ancak ve yalnızca proletarya diktatoryasında, bu yığınların proletarya tarafından yönetiminde gerçekleşir." (25) Lenin bu satırlardan hemen sonra, savaş karşısındaki tutumları nedeniyle tüm II. Enternasyonal partilerini ve 1917 Şubat Devrimi sonucunda kurulan Rus Demokratik Cumhuriyeti sürecinde izlediği burjuvazi ile uzlaşma ve işbirliği siyaseti nedeniyle Menşevikleri haklı olarak, Marksizmin, Demokratik Cumhuriyet'le ilgili yukarıdaki anlayışını unutmakla suçlar.

Engels, Alman Sosyal Demokratları'nın Erfurt Programı'nı eleştirirken cumhuriyet sorununa geniş olarak değinir. Engels'in Demokratik Cumhuriyet ile ilgili görüşleri Marx'ın görüşlerini tamamlar niteliktedir. Engels şöyle der: "*Kesinliği açık olan bir şey varsa, o da, partimizin ve işçi sınıfının egemen duruma ancak Demokratik Cumhuriyet biçimi altında gelebilecekleridir. Hatta, Demokratik Cumhuriyet, Büyük Fransız Devrimi örneğinin gösterdiği gibi, proletarya iktidarının özgül bir biçimidir de.*" (26) Engels'in örnek olarak verdiği Büyük Fransız Devrimi, burjuvazinin önderliğinde, küçük burjuvazi ve daha alt seviyedeki diğer emekçi sınıflar ve yoksullara dayalı olarak, feodal düzene karşı gelişen bir devrimdir. Jakobenlerin önderliğindeki emekçiler, başından itibaren devrime etkin bir şekilde katıldılar ve belli dönemlerde de iktidarı tümüyle insiyatiflerine aldılar. Genel

anlamda da, Engels'in belirttiği gibi, Fransız emekçiler iktidarı burjuvaziyle paylaştılar. Emekçilerin insiyatifi arttıkça Fransız Burjuva Devrimi'nin demokratik ve sosyal muhtevası derinleşmiş, bunun karşısında burjuvazi giderek gericileşerek aristokrasi ile işbirliğine girmiş ve devrimin kazanımlarını geriye çekmiştir. Burjuvazi, monarşik bir yönetimi ve mülkiyet esasına dayalı, eşit olmayan bir oy hakkını yeterli görürken; Jakobenler iktidar insiyatifi ele alır almaz, cumhuriyeti ilan etmişler ve tüm vatandaşlara eşit genel oy hakkını getirmişlerdir. Yine Jakobenler, devletin sosyal adediği sağlama ve yoksullara yardım görevini anayasaya koymuşlardır. Burjuvazi iktidarı ele aldığı anda bu demokratik ve sosyal kazanımları belli ölçüde geri çekmişse de, halkın mücadelesi sonucunda elde edilen bu haklar yok edilememişlerdir. Fransız Devrimi örneği bize, bugün burjuva demokrasilerinde gördüğümüz özgürlük ve hakların pek çoğunun bizzat emekçilerin kendi kazanımları olduğunu da göstermektedir.

Yukarıda aktardığımız iki küçük alıntı da bile, Marksizmin toplumsal yapı, devlet ve demokrasi ile ilgili temel anlayışını görmek mümkündür. Bu anlayışı, Öcalan'ın ince çarpıtmaları karşısında bir kez daha tekrarlamak gerekiyor.

Öncelikle; Marksizm sosyal ilerlemeci bir ideolojidir. Her koşulda toplumun, tüm insanlığın ekonomik, kültürel ve teknik olarak ilerlemesini gözetir. Diyebiliriz ki, Marksizm'i tarihteki tüm diğer ideolojilerden ayıran yam, sosyal ilerlemeyi kendi akışına bırakmayıp, insanın iradi müdahalesi ile onu hızlandırmayı öngörmesidir. Elbette sosyal

ilerleme reform yolu yada devrim yolu ile de gerçekleşebilir. Ancak devrimlerin toplumsal yapıları ileri bir düzeye sıçramalarla taşıdığı tarihsel bir olgu olarak tespit etmek mümkündür. İşte insanı devrimin sosyal ilerlemedeki bu rolünü bilimsel olarak Marksizm'den öğrenmiştir. Marksizm sosyal ilerlemenin tepe noktası olarak komünizmi gösterir. Fakat komünizm dindeki cennet benzeri, kutsal bir güç tarafından yoktan var edilmeyecektir. Komünizm insanlığın tarihsel olarak edindiği maddi ve manevi değerlerinin birikiminin bir sonucu olarak ortaya çıkacaktır. Bu anlayışa sahip olan Marks, elbette kitlelerin sosyal-kültürel gelişimini en geniş sınırlara taşıyan „Demokratik Cumhuriyet“i ileri bir adım olarak selamlayacaktır.

Ve yine; Marksizm devleti sınıflar üstü değil, bizzati uzlaşmaz sınıf mücadelelerinin bir ürünü olarak görür. Buna bağlı olarak, "iktidar sorunu" yada "iktidarın hangi sınıfın elinde olduğu" meselesi, marksistler için politikada anahtar sorundur. Özgül tarihsel dönemlerde ortaya çıkan ara biçimler (Bonapartist devlet gibi) hariç, tarihte özel mülkiyet toplumlarında ortaya çıkmış devletler, ekonomik olarak egemen olan sınıfların devletleridir. Kölecî devlet, feodal devlet ve burjuva devleti tarihte ortaya çıkmış bu tip egemen sınıf devletlerini ifade ederler. Hiç kuşku yok ki, kölecî beyler, feodal aristokratlar ve bugün içinde yaşadığımız kapitalist toplumun egemeni olan burjuvalar, içinde yaşadıkları toplumların, ekonomik ve siyasal olarak en özgür ve en mutlu insanlarıdır. Ancak egemenlerin özgür ve mutlu olmaları bütün toplumun, özellikle de emekçi ve yoksul sınıfların

özgür ve mutlu olması anlamına gelmez. Tam tersine egemenlerin özgür ve zengin olması, diğer sınıfların ezilmesi ve yoksul olmasını gerektirir. Burjuva toplumlarında, sınıf mücadelesi ve sosyal gelişimin bir sonucu olarak öne çıkan demokrasi olgusunu ve egemen sınıfların ayrıcalıklı durumunun sürdürülmesi ihtiyacından doğmuş, siyasal ve askeri bir araç olan devleti bu çerçevenin dışında ele alamak doğru değildir.

Öcalan'ın, ifade ettiğimiz bu temel tespitlere bağlı kalma diye bir sorununun olmadığını biliyoruz. Mahkemeye verdiği savunmasında ileri sürdüğü görüşlerle, bu durumu somut olarak bir kez daha ortaya koymaktadır.

Öcalan, savunmasında demokrasi kavramını genel ve soyut bir anlamda kullandığı gibi, yer yer de, „kapitalist sistem” kavramının yerine „demokrasi” kavramını kullanıyor. Bu bilinçli bir çarpıtmadır. Bilindiği üzere demokrasi bir ekonomik-sosyal sistem değil, bir devlet biçimidir. Böylesi bir kullanım sosyal-politik gerçeklik açısından olduğu gibi, literatür açısından da yanlıştır. Öcalan'ı bu hileyi yapmaya iten iki neden vardır: Birincisi, pislikleri ayukka çıkmış olan kapitalist sistemi, devrimci kamuoyuna ve halka şirin göstermek, böylece öncelikle düşünsel boyutta onu uzlaşılabilir bir konuma getirmek, ikincisi; demokrasi olgusunu sınıfsal temelinden kopararak kendi burjuva liberal ideolojisini tutarlı kılmak.

1905 Devrimi sürecinde Menşeviklerle Bolşevikler arasında Rus devrimcilerinin taktikleri konusunda gelişen tartışma ve Menşeviklerin 1917 Subat Devrimi'nden sonra izlediği çizgi, bugün yeni bir Demokratik Cumhuriyet

tartışması yapan bizler için oldukça öğreticidir.

Menşevikler, 1905'te, Demokratik Devrim'in burjuva karakterinden hareketle, devrimin önderliğini ve devrimle oluşacak iktidarı burjuvaziye bırakmak gerektiğini savunuyorlardı. Devrim, işçi sınıfı ve diğer emekçilerin mücadelesi üzerinde yükselirken, Menşevikler bu güçleri iktidara uygun görmemekte, iktidarı burjuvaziye teslim edip kendilerini bir "aşırı muhalefet partisi" konumunda tutmak düşüncesindeydiler. Aynı Menşevikler, 17 Şubat Devrimi sonrasında demokrasiyi geliştirmek adına, burjuvazi ile uzlaşıp oluşan burjuva hükümetinde yer almışlardı. Bu süreçte de, sınıf mücadelesini ve sınıf mücadelesinde iktidar meselesinin önemi konusundaki devrimci düşünceleri unuttukları için, burjuva politikalarının basit yürütücüleri haline gelmişlerdi. Menşeviklerce 1905 ve 1917 yıllarında yürütülen bu uzlaşmacı çizgiye karşı Bolşevikler, 1905'te, burjuvazinin "demokrat" kanadı ile ittifakı reddetmemekle birlikte, Demokratik Devrim'in önderliğini ve iktidarı burjuvaziye bırakmak anlayışına karşı, RSDİP'nin 3. Kongresi'nde benimsenen şu taktikleri savunurlar:

"1. Proletaryanın hem kısa vadeli çıkarlarının hemde onun sosyalizmin sonal amaçları uğruna savaşımının çıkarlarının, siyasal özgürlüğü tam olarak sağlayacak önlemlerin alınmasını ve bunun sonucu olarak otokratik hükümet biçiminin yerini demokratik cumhuriyetin alması gerektiğini;

"2. Rusyada demokratik bir cumhuriyetin kurulmasının,...bir geçici devrimci hükümete sahip olacak başarılı bir halk ayaklanmasıyla mümkün olabileceğini;...(27)

Açıktır ki, Marx ve Engels gibi Bolşevikler de, Demokratik Cumhuriyeti, proletaryanın sonal amaçlarından, yani sosyalizm ve sınıfsız toplum hedefinden bağımsız ele almıyorlardı. Onlar için Demokratik Cumhuriyet, sosyalist devrime doğru atılmış ön bir adımdı. Genel anlamda da; komünistler ve sosyalizmi hedeflemiş bir proletarya partisi için Demokratik Cumhuriyet, burjuvazi ile uzlaşma ve ortaklığın hüküm sürdüğü bir "kutsal barış" dönemi değil, iktidar ve sosyal devrim savaşımının yeni bir aşaması demektir. Burjuva-demokratik karekterde bir devrim olmasına rağmen, burjuvazinin, Demokratik Devrim'i sonuca götürecektir bir miteliğe sahip olmadığını bilerek, proletarya önderliğindeki emekçilerin bir ayaklanmayla en azından iktidara ortak olacağı, "ikili iktidar" koşullarını yakalamak; bu koşulların sağladığı zeminden hareketle burjuvaziye karşı iktidar mücadelesini geliştirmek, nihayetinde proletaryanın iktidarını kurmak. Kısaca özetlediğimiz bu çerçeve, komünistlerin Demokratik Cumhuriyet olgusunu ele aldıkları çerçeveyi ifade etmektedir.

RSDİP kararlarının 2. maddesinde ifade edilen, Demokratik Cumhuriyet'in bir halk ayaklanması sonucunda gerçekleşebileceği anlayışı, Bolşeviklerin devrimci sosyalizmin ruhuna uygun duruşunun göstergesidir. Demokrasiyi sınıfsal içeriginden bağımsız ele almayan ve emekçiler için demokrasiyi savunan sosyalistler için "halk ayaklanması" taktiği, kitlelerin kendi kaderlerini ellerine almaları ve kendi kendilerini yönetmeleri, yani Marksizmin gerçek demokrasi anlayışının pratik alanda bir ifadesi olmaktadır.

Lenin, 1905'te Menşevkleri, "Devrimin çarlık üzerinde kesin bir zaferi" gibi çok genel laflar etmelerine karşın, söylediklerinin güncel boyutta gerekli kıldığı siyasal adımları ve dahası meselelerin sınıfsal özünü anlamamakla suçlar. Lenin derki; *"Bizim (herkesçe anlaşılabilir gerçek bir güç olan) "çarlık"a karşı duran ve ona karşı "kesin bir zafer" kazanabilecek gerçek toplumsal güçlerin neler olduğunda tam bir açıklığa kavuşmuş olmamız gerekir. Büyük burjuvazi, toprak beyleri...böyle bir güç olamaz... Hayır, "çarlık üzerinde kesin bir zafer" kazanabilecek tek güç halktır, yani eğer esas ve büyük güçleri alır(sak) proletarya ve köylülüktür. "Devrimin çarlık üzerinde kesin bir zaferi", proletaryanın ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünün kurulması demektir."* (28)

Öcalan'a haksızlık etmiyelim, O, şimdilerde lafızda da olsa TC'nin yıkılmasından, yani faşist diktatörlük üzerinde halkın „kesin zaferi“nden bahsetmiyor. Fakat Öcalan, halk kitlelerine dayalı demokratik devrim anlayışını yadsıdığı gibi, onun yerine önerdiği düzen içi demokrasi mücadelesinin, başka bir ifadeyle reformlar için mücadelenin sınıfsal dinamiklerini de ortaya koymuyor. Yada TÜSİAD'ın demokrasi hareketi içinde görülmesi türünden, başaşağı edilmiş bir çerçeve sunar. **„Demokrasiyi halkın bağrında çalışan ve halkı esas alan örgütler, kişiler ve partiler yaratır.“** diyen Öcalan, diğer taraftan TÜSİAD'ı solculardan bile daha cesur demokrasi savışısı olarak sunmaktadır. Peki tekelci burjuvazi halk sınıf ve tabakaları içinde midir? Tekelci burjuvazi halk içinde

görülyorsa, işçi sınıfının yeri neresidir?

Başsağı duran bu reform projesi içinde, Marksizm'de öngörüldüğü gibi, DHD üzerinden sosyalist devrime yürüme anlayışını aramak ise anlamsızdır. Sosyalizmi, bugün ölmüş ama belirsiz bir süre sonra "dirilecek" bir ütopya olarak gören Öcalan, kendilerini "sosyalist bir devlet" kurmak istemekle suçlayan yargıçlara karşı şunları söylüyor: "*PKK önderliğinde her ne kadar 'sosyalist bir devletten' bahsedilse de, her örgüt o dönem kendine göre ayrı bir devlet anlayışından bahsetse de bunlar ütopyik olmaktan öteye gidemeyen mezhep düzeyinde anlayışlardı. PKK kitselleşerek bunu kısmen aştığında da, özellikle 90'lı yıllarla birlikte içine girilen ve şahsen yoğun değerlendirmelerle seslendirmeye çalıştığım 'özgür birlik-telik' diğer deyişle demokratik birlik arayışydı.*" (29) Öcalan, PKK'nın aslında çoktan beri sosyalizme veda ettiğini söylemektedir. Ve bu sözleri kesinlikle doğrudur. Nitekim, PKK'nın 7. Kongresinde kabul edilen yeni programında da, Kürdistan'da bir sosyalist iktidar ve toplumun kurulması hedefi yer almaz. Bunun yerine sosyalizmle ilgili çok genel ifadeler yer alır.

Öcalan savunmasında zaman zaman sosyalizmden, onun iyiliklerinden bahseder, ancak bu görüşler savunmanın mantığı ile bir bütünlük taşımaz. Öcalan savunmasının başında "Demokrasinin yüzyılın sonunda tam zaferini ilan etmesi"nden bahseder. Yine Öcalan'a göre "*90'lı yıllardan itibaren sosyalist sistemin çözümlüş ve demokrasiye dönüşümüyle, demokrasinin büyük zaferi aslında daha başlangıcındadır.*" (30) Bütün bunlardan sonra yine de

Öcalan, sosyalizmin tekrar dirileceğinden bahsedebilmektedir. Öcalan'ın pragmatik ve eklektik tarzını bilenler için bu çelişkiler anlaşılır şeylerdir. Unutulmalıdır ki, Öcalan esas olarak kendi kitlesine seslenmektedir ve bu tür bir yaklaşım PKK kitlesini tatmin etmek için idealdir.

Marks ve Engels'in Demokratik Cumhuriyet kavramını kullandıkları dönemde, demokrasi mücadelesi, -cumhuriyet talebini de kapsayan- esas olarak feodal aristokraziye karşı bir mücadeleydi. Rusya'da da Çarlık Otokarsi'sine karşı mücadelenin birincil talebi cumhuriyetti. Bu koşullarda feodal aristokrasinin ayrıcalıklarına karşı çıkan burjuvazi, çok tutarlı olmasa da demokrasi mücadelesinin bir dinamiğiydi. Kapitalizmin henüz tekelci aşamaya geçmediği yada Rusya'da olduğu gibi tekelci aşamayı geriden izlediği koşullarda, burjuvazinin demokrasi mücadelesinde belli bir rol oynaması, dahası Demokratik Cumhuriyet'in burjuvazinin önderliğinde kurulması mümkün olabiliyordu. Tekelci kapitalizmin küresel bir boyut aldığı günümüzde, burjuvaziden (genel olarak burjuvazi diyorum, çünkü sadece teleci burjuvazi değil, büyük ve orta burjuvazinin de tutarlı bir demokrasi mücadelesi yürütmesi mümkün değildir) demokratik devrimde bir rol üstlenmesini beklemek büyük bir saflık olur. Çağdaş burjuvazi, rekabetçi çağ burjuvazisine göre sınıf çıkarlarına yönelik tehditler konusunda daha tercübeli ve daha duyarlıdır. Sınıf çizgilerinin artık çok net olarak ortaya çıktığı bir kapitalist sistem içinde yaşıyoruz. Burjuvazi, emekçilerin içinde yer aldığı bir devrim girişiminin hatta bir demokratik kalkışmanın her

halükarda kendi sınıf çıkarlarına zarar vereceğini iyi bilmektedir. (31) Dolayısıyla demokrasi mücadelesini tutarlı bir biçimde sürdürecektir olan güç burjuvazi değil, bu sistemden en fazla zarar gören güçler, yani işçi sınıfı, diğer emekçiler ve yoksul sınıflardır.

Sonuç olarak:

Marksizmin sınıf mücadelesi, devlet ve demokrasi konusundaki temel anlayışı, dahası tarihsel gelişim ve değişim göz önünde tutulmadan Demokratik Cumhuriyet konusunda güncelin ihtiyaçlarına karşılık veren Marksist bir anlayış ve politika oluşturmak mümkün değildir. Bu kriterler göz önünde tutulmadan üretilecek bir "Demokratik Cumhuriyet Projesi"nin Marksizmle sadece lafızi bir benzerliği olabilir.

Öcalan'ın projesinin niteliğini anlamak için, bu projenin kimin iktidarını hedeflediğini, kiminle ve hangi yolla bu iktidara yürüdüğünü sormak gerekir. Bu soruların cevabı Öcalan tarafından çok açık bir şekilde savunmasında ve diğer açıklamalarında verildi. Artık çok açık olarak söyleyebiliriz ki, Öcalan, burjuva iktidarının, halkın devrimci eylemiyle yıkılıp yerine emekçi iktidarının kurulmasını düşünmüyor. Bu anlayış temelinde ifade edilen "Demokratik Cumhuriyet" çizgisinin bilimsel sosyalizmle bir ilişkisi olamaz.

Biz komünistler reformist değiliz ve ufkumuzu reformlarla sınırlamayız; ancak, demokratik ve sosyal koşulları ilerletecek reformlara da karşı çıkmayız. Öcalan'ın projesi, uzlaştırıcı ve manüpile edici etkileri nedeniyle devrimci demokrasi mücadelesine zarar verse de, düzen içi demokrasi mücadelesi açısından ilerletici bir reform hareketi geliştirse buna karşı çıkmayız. Dolayısı

ile "Demokratik Cumhuriyet Projesi" karşısındaki görevimiz, onun gerçek niteliğini ve devrimci mücadeleye vereceği zararları ortaya koymak; ancak demokratik gelişme sağlayacak yönlerine engel olmamak, her şeyden önemlisi de, alternatif devrimci politikalar geliştirip hayata geçirmektir.

Eylül 2001

DİPNOTLAR

(1) A. Öcalan, Ağustos 2000 tarihli Serxwebun.

(2) A. Öcalan'ın, Yargıtay Başkanlığı ve 9. Ceza Dairesi'ne sunulan Savunması, Serxwebun, Ekim 1999. Tarihli yazı.

(3) Türk Dışişleri Bakanlığının „Türkiye'nin Irak politikasına ilişkin öncelikli önlemler"e ilişkin hazırladığı raporda, TC'nin Kürdistan politikasının stratejik ve güncel hedeflerini görmek mümkündür. Dışişleri Bakanlığı'nın raporu bize ek bir yorum gerektirmeyecek derecede açıktır. Raporda şunlar yazılıyor: „Kuzey Irak'ta bizim için hiç bir şekilde kabulü mümkün olmayan senaryo, bağımsız bir Kürt devletinin ilanınıdır. Bu doğrultudaki bir deklarasyon tarafımızdan 'casus belli' (savaş ve müdahale nedeni) sayılmaldır.

"Öncelikle Pişmanlık Yasası'nda gerekli değişiklikler yapılarak moral çöküntüsü içindeki PKK'nin silah gücünün bu yolla tasfiyesi için ortam yaratılmalıdır. PKK'nin askeri varlığını tamamen ortadan kaldırmaya yönelik bir strateji izlenmelidir." (Hürriyet, 16 Mayıs 2001)

(4) Alıntılar için bkz. Osman Öcalan, „PKK demokratik değişimin öncüsüdür." Serxwebun-Ekim 1999.

(5) A. Öcalan, Serxwebun, Eylül 2000, s. 18.

(6) A. Öcalan, Serxwebun dergisinin Mayıs 2001 sayısında şu değerlendirmeyi yapıyor: „TÜSİAD bildiriler yayınlıyor ve reformlar istiyor; işadamları bunu yapıyor. Bunu asıl yapması gereken sendikalar neden demokratik talepleri formüleştirmiyor? Bu çok kötü. Türkiye'de burjuvalar demokrasinin öncülüğünü yapıyorlar, bunun gerekliliğini anlamışlar. Sendikalar ise tam bir aymazlık içinde."

TÜSİAD'ın demokrasi şampiyonu ilan edilmesinin yanında, işçi sınıfının ve hatta genel olarak sol'un,

demokrasi mücadelesi konusunda burjuvaziden daha geri bir konumda olduğu da söylenmektedir. Bırakalım uzak geçmiş; 12 Eylül'den bu yana iktidarın ekonomik ve politik baskısı altında ezilen, en küçük bir grev ve hak arama girişiminde basında polis ve asker jopu'nu gören, işsiz bırakılan, sendikasılaştırılıp örgütsüzleştirilen bu sınıf değil midir? Daha 96 1 Mayıs'ında, yasal olarak düzenlenen yürüyüşe katılan üç genç işçi, bu TUSİAD'çıların evlerinin ve işyerlerinin önünde bekçi köpekligi yapan polisler tarafından öldürülmediler mi? Sendikacı Süleyman Yeter yine burjuvazinin bu köpekleri tarafından kaçırılıp iskenceyle öldürülmedi mi? Şimdi siz, burjuva keismler arasında, yada burjuvazi ile memurları arasında gelişen bir it dalaşı sırasında söylenmiş, ancak, sınıf çıkarları zedelendiğinde yada paratığe geçirilme sırası geldiğinde unutulup gidecek parlak demokrasi nutuklarına inanıp, görevli ataletini esas alarak işçi sınıfını burjuvaziden daha geri bir demokrasi dinamığı olarak görüyorsanız, bu işçi sınıfının gerçekten böyle olduğunu değil, sadece sizin konumunuzu gösterir

- (7) A. Öcalan, Serxwebun, Mart 2000 tarihli sayı.
- (8) Ş. Handal, Latin Amerika Solu Tartışıyor-Gerilla Ve Sonrası, İrfan Cangatin, Bireşim Yay. s. 142.
- (9) Ş. Handal, age. s. 142
- (10) Ş. Handal, age. s. 134
- (11) Ş. Handal, age. s. 133
- (12) Ş. Handal, age. s.146
- (13) Ş. Handal, age. s.142-143
- (14) A. Öcalan, Savunmalarım, Wesanên Serxwebun, s.16
- (15) Bülent Tanör, 2. Cumhuriyet Tartışmaları, Başak yay. s. 184
- (16) Mehmet Altan, 2. Cumhuriyet Tartışmaları, Başak yay. s.55.
- (17) A. Öcalan, Savunmalarım, s.95.
- (18) Ahmet Altan, Nokta Dergisi Yıl: 10, No: 33, s. 16, Aktaran Temel Demire, Marksizm ve Gelecek, sayı: 2, s.177-178.
- (19) M. Altan, 2. Cumhuriyet Tartışmaları, Başak yay. S.56
- (20) A. Öcalan, Savunmalarım, Wesanên Serxwebun, s.15.
- (21) C. Çandar, 2. Cumhuriyet Tartışmaları, Başak yay. S.104.
- (22) A. Öcalan, Savunmalarım, Wesanên Serxwebun, s.30.

(23) C. Çandar, age.s. 106.

(24) İki ulusun birlikte özgürlük ve barış içinde yaşaması mümkündür. Ancak bu, her iki ulusun kendi toprakları ve yaşamı konusunda özgür bir iradeye sahip olması ile olanaklıdır. Üniter yapıya sahip bir cumhuriyet nekadar demokratik olursa olsun, vatandaşlık hakları ile ezilen ulusların taleplerini karşılayamaz. Çünkü, ulusal haklar ile vatandaşlık hakları arasında kategorik bir farklılık vardır. Bu farklılık ister istemez farklı siyasal ve idari kurumlaşmaları gerektirir.

Örneğin, bu gün TC vatandaşları arasında „Kürtçe TV açılın mı, açılmasın mı?” şeklinde bir referandumla gidilse, büyük bir ihtimalle „Kürtçe TV açılmasın” sonucu çıkar. Çünkü Türkler çoğunluktadırlar. Böylesi bir referandum, vatandaşlık hakları temelinde oluşmuş cumhuriyetlerde yapılabilir, ancak ulusal haklar temelinde oluşturulmuş konfederal, federal ve hatta özerk bölgeler içeren cumhuriyetlerde söz konusu bile olamaz. Çünkü ulusal haklar azınlık yada çoğunluk durumuna göre değil, ulusal bir yapının varlığına göre belirlenirler.

(25) Lenin, Devlet Ve Devrim, bilim ve sosyalizm yay. S.82.

(26) Marx-Engels, Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi, Sol yay. s. 101.

(27) Lenin, Demokratik Devrimde Sosyal-Demokrasinin İki Taktiği, Sol yay. s. 15.

(28) Lenin, Demokratik Devrimde Sosyal-Demokrasinin İki Taktiği, Sol yay. s. 58-59.

(29) A. Öcalan, Savunmalarım, Wesanên Serxwebun, s. 69.

(30) A. Öcalan, age. s. 11-12.

(31) Son ekonomik kriz nedeniyle Türkiye'de gelişen esnaf eylemleri, sadece tekeli ve büyük burjuvazinin değil, aynı zamanda küçük ve orta burjuvazinin de sınıf çıkarlarının bir gereği olarak sistemi savunma ve koruma konusunda ne kadar uyanık olduğunu göstermiştir. Esnaf eylemlerini ekonomik ödünler almak için hükümete baskı yapma çerçevesi içinde tutmaya; bu temelde sol-demokratik sloganlardan ve kesimlerden uzak durmaya özen göstermişlerdir. Nitekim, hükümet bazı ekonomik olanaklar sağlayınca esnaf eylemleri hemen durmuştur. Bu çok açık bir sınıf tutumudur.

Tarihin Çarpılmasına Yanıt

TÊKOŞİN GERÇEĞİ

Piro Zarêk: Sayın Seyfi Cengiz, Türkiye ve Kürdistan Devrimci Hareketi'nin yakın zaman tarihinin canlı tanıklarından birisiniz. Devrimci hareketin her iki kanadında önemli görevlerde bulundunuz ve mücadeleye emeğinizi kattınız. Têkoşin'in kuruluşunda da birinci dereceden rol oynadınız. Fakat Têkoşin'in kuruluşu sadece devleti rahatsız etmedi. Kendisine devrimci-demokrat hatta sosyalist diyen bazıları da, bu adımdan en az devlet kadar rahatsız oldular. Kimden bahsettiğimizi çok iyi biliyorsunuz. Siz ve Têkoşin hareketi, A. Öcalan ve dolayısıyla PKK'nin resmi tarih tezlerinde her dönem önemli bir düşman imgesi, olarak ele alındınız. Bu yavuz hırsız misali iftira ve saldırılara karşı, sizin ve bizim, zaman zaman açıklamalarımız oldu. Ancak bu güne kadar, PKK'nin resmi tarih anlayışını deşifre

edecek derli toplu bir çalışma yapılmamıştır. Hiç kuşkusuz bu bir eksiklik-tir. **Têkoşina Sosyalist** sürecinde bu meseleyi tartışmıştık. Hatta **Serketin** dergisinin 8. sayısında bu konu ile ilgili bir yazı yayınlamıştık. Fakat bu süreçte de Têkoşin geleneğinin geçmişten gelen anlayışı, bizde hala hakim anlayıştı. Biz şöyle düşünüyorduk: "PKK'nin senaryolarını muhatap alıp tartışsak onların minderinde güçleşmiş oluruz. Üstelik bizim ajan olmadığımızı ispatlamak diye bir sorunuz yok, bizim pratiğimiz ne olup olmadığımızı fazlasıyla göstermektedir." Buna paralel olarak biz, PKK'nin resmi tezlerinin senaryodan ibaret olması itibarıyla, bir gün çökeceğini ve unutulup gideceğini düşünüyorduk. Kuşkusuz bu yaklaşım teorik olarak doğru bir yaklaşım. Ancak gerçek şu ki; bazı tezler ne kadar gerçek dışı olurlarsa

olsunlar, uzun bir dönem insanları etkileyip yönlendirebiliyorlar. PKK karşısında yaşadığımız süreç bunun iyi bir kanıtıdır.

PKK elindeki olanaklara ve gerilla mücadelesinin prestijine sığınıp, ürettiği resmi tarih senaryosuyla, başta Têkoşin olmak üzere, tüm diğer ulusal ve toplumsal kurtuluş güçlerinin geçmişini karalayıp onları tecrit ve tasfiye etmek, bu yolla kendisini Kürdistan'da siyasetin ve şiddetin tekeli haline getirmek istedi ve hala da istiyor. Yani bu çabalar sadece geçmişe dönük değil, aynı zamanda bugüne ve geleceğe de yönelmiştir. PKK'nin yaygın organı **Serxwebun** gazetesinin Haziran 2000 sayısında, tasfiye sürecine tavır alarak ayrılan gruplara tehditler savrulurken, Têkoşin hareketine de atıfta bulunuluyor. Kemalizme bunca övgü ve TC'ye "hizmet" yalvarışlarından hiç utanmadan, hakkımızda bilinen yalanlar biraz da acemice tekrar ediyor. Şunu demeye getiriyorlar: „Têkoşin bize muhalefet etti. Ancak biz vurup kırdık ve tasfiye ettik!! Sizi de aynı tarzda imha edeceğiz.“ Nitekim Têkoşinciler hakkında „toptan imha“ kararı veren A. Öcalan, Türk Genekurmayı'nın iziniyle yazdığı yazılarında muhalifler için idam emrini vermişti. Kısacası bütün deşifreyona ve açığa çıkmış cinayetlere rağmen eski oyun bize, halka ve diğer yurtsever kesimlere karşı hala sürdürülüyor. Bu provakasyon gerçeğin ortaya çıkarılması, yani tarihin yerli yerine oturtulmasıyla bir ölçüde bozulabilir.

Têkoşin gerçeği nedir? Onu var

eden fikirsel ve sosyal dinamikler nelerdir? Bu soruların cevapları alındığında, A. Öcalan'ın resmi tarih tezi de çökmüş olacaktır. Sizinle bu röportajı yapmamızın amacı da, Têkoşin gerçeğini kamuoyuna anlatmaktır. Aslında hatırlarsanız üç yıl önce sizinle görüştüğümüzde bu konuda bir kitap yazmanızı önermiştim. Fakat koşullarımızın buna olanak vermediğini de görüyorum. Sanırım bu röportaj çok ayrıntılı olmasa da konuya önemli bir açıklık getirecektir. Süreci bilen diğer arkadaşlarımız da gerekli katkılarda bulunacaklardır ve resim böylece tamamlanacaktır.

Şimdi ben öncelikle sizi tanımak amacıyla en baştan başlamak istiyorum. Sosyalist ideolojiyle ve devrimci örgütlülüklerle ne zaman ve nasıl tanıştınız? Siyasal mücadeleye atılma sürecinizi bize kısaca anlatırmısınız.

Siyasal Mücadele'ye Atılma Süreci ve Têkoşin'in Kuruluşu.

Seyfi Cengiz: Zalimin haklı, mazlumların haksız gibi görüldüğü dönemler; insanlık tarihinin istisani değil ağırlıklı dönemleridir. Bu anlamıyla PKK ile aramızda gelişen sürecin, tam ters bir imajla PKK kitlesine ve onların etkisindeki çevrelere benimsetilmesi benim için çok şaşılacak bir durum değildir. Fakat, biz komünistler dışardan nasıl görüldüğümüzden çok, öz itibarıyla ne olduğumuza bakarız. Biz haklı olduğumuzu biliyoruz. Bu bilinçle yüz yıllardan beri insanlığın krallar, padişahlar ve diğer diktatörler karşısında

sürdürdüğü mücadeleyi, kendi cephe-
mizde olanaklarımız ve gücümüz
ölçüsünde biz de sürdürüyoruz.

Sorunuza gelirsek: Siyasal mücade-
leye 1967 yılında Tunceli Yapı Sanat
Enstitüsü son sınıf öğrencisiyken ilgi
duydum ve bu süreçte çeşitli siyasal
faaliyetlere katıldım. Aynı yıl İDMMA
(İstanbul Devlet Mimarlık Mühendislik
Akademisi -bugünkü Yıldız Teknik
Üniversitesi-) İnşaat Mühendisliği
bölümünü kazandım ve İstanbul'a yer-
leştim. Siyasal mücadeleye atılma tarihi
olarak 1967-68 süreci kabul edilebilir.
Hepinizin bildiği gibi bu yıllar dünyada
siyasal kutuplaşma ve çelişkilerin kes-
kinleştiği, emperyalizme ve faşizme
karşı sol hareketin dünya ölçeğinde
yükselişte olduğu yıllardır. Küba devri-
minin süren etkileri, Vietnam Savaşı,
Fransa'da öğrenci eylemleri, Türkiye'de
öğrenci, işçi ve aydın hareketleri, Der-
sim ve Kürdistan'da 1967-69'un Doğu
Mitingleri'nde somutlaşan ulusal uyanış
hep bu döneme rastlar.

1967'de Dersim'de yapılan Doğu
Mitingi'nde bulundum ve Pir Sultan
Abdal oyununun yasaklanması nedeni-
yle patlak veren Dersim olaylarını bizzat
yaşadım. İstanbul'da ise kendimi Dev-
Genç etkinlikleri ve 15-16 Haziran
(1970) olaylarının orta yerinde buldum.

Üniversiteler bu kutuplaşma ve
çatışmalardan yoğun olarak etkilendi.
Ben de bir Üniversite öğrencisi olarak
tarafımı seçmekte zorlanmadım.
Devrimcilerle birlikte oldum ve sosya-
list ideolojiyi benimsedim. Dersimli ve
Alevi kökenli oluşum, yoksul bir aileden
gelmem benim devrimci cephede saf

tutmamı sağlayan doğal etmenlerdi. O
günden bugüne verdiğim bu karardan
bir pişmanlık duymadım. Siyasal müca-
deleye katılma sürecim kısaca böyle
özetlenebilir.

Piro Zarêk: *O dönemde Türkiye'de
hangi siyasal akım ve örgütler vardı?
Siz ilk olarak hangi örgütle çalıştınız
ve nasıl bir ideolojik çizgiye
sahiptiniz?*

Seyfi Cengiz: O dönemde belirgin ve
kitlesel olarak ortaya çıkan iki çizgi
vardı. Biri TİP diğeri de Mihri Belli'nin
başını çektiği MDD hareketi, yada
akımı. Ancak daha sonraki süreçte,
özellikle gençlik üzerinde etkili olan
MDD hareketi içinde kutuplaşmalar,
ayrışmalar yaşandı. Dev-Genç, PDA ilk
gençlik gruplaşmalarıydı. Sonradan
THKP-C, THKO örgütleri oluştu. Ben
ilk süreçte MDD hareketine, daha sonra
oluştugu dönemden itibaren THKP-
C'ye sempati duydum. Bu örgütün bir
tarafı oldum. Daha sonra bi-
liyorsunuz 12 Mart darbesiyle birlikte
devrimci mücadele kesintiye uğradı.
Hareketin önemli kadroları, bu arada
THKP-C'nin önder kadroları da; ya
katledildiler yada tutuklandılar. Ancak
kesinti uzun sürmedi. 1974-75 yılların-
dan itibaren devrimci hareket tekrar
canlanmaya başladı. Bu yeni süreçle
birlikte, 12 Mart öncesinde oluşan ör-
gütler bölünmeye başladılar. THKP-
C'de bölündü. Bölünmeden Dev-Yol ve
Kurtuluş adlarıyla bilinen gruplar
oluştugu. Ben Kurtuluş'tan yana tavır
aldım. 1976 yılında Kurtuluş dergisi
(KSD olarak bilinir) yayına başladı.
Ben 2. yada 3. sayısından itibaren bu

dergide, ağırlıklı olarak Kürdistan meselesi üzerine yazılar yazmaya başladım. Bunlar benim ilk siyasal yazılarımdı. Bir anlamda yazarlık hayatım Kurtuluş dergisinde başladı.

Kurtuluş'un örgütlülüğü de bu dergi etrafında gelişti. 1976 yılında dergi çıkmadan önce bir grup çalışması ve buna bağlı olarak çeşitli teksir yazıları yayımlanmıştı. Ancak kısmen örgütlü sayılabilecek bir yapı Kurtuluş dergisinin çıkmasından sonra oluştu. Zaten bu yapı derginin ismiyle anıldı. O dönemde belli başlı devrimci yapılar da, daha çok bir yayın etrafında şekillendiler. 1978 de Kurtuluş hareketinden ayrıldığım sürece kadar hareket içinde bir kongre, yada tüzük olmadı. Bu belirsiz örgütlülük, yönetimi bir kaç insanın keyfi yönetimine bırakıyordu. Dahası yönetimi denetleyecek sağlıklı mekanizmalar da yoktu. Kurtuluş'tan ayrılırken getirdiğim eleştirilerden biri de bu örgütsüz çalışma noktasındadır.

Piro Zarêk: *İlk tanıştığımız, bilinen THKP-C yada Kurtuluş kadroları kimlerdi?*

Seyfi Cengiz: Kurtuluş'un kuruluşuna önyak olan kadrolarla (Mahir Sayın, İlhami Aras, M. Kaçaroğlu gibi simaları sayabiliriz) beni, THKP-C sürecinden tanıştığım İsmet Öztürk(Çörtük İsmet) tanıştırdı. İsmet, Karedeniz kökenliydi ve Mahir Çayan'la çalışmış, tecrübeli bir kadroydu. Kendisine büyük saygı duydum ve uzun süredir ilişkimiz kesik olmasına rağmen hala saygı duyuyorum. Kurtuluş içinde hemen hemen her konuda ortak bir duruş gösterdik. Yanlız 78'deki ayrılığımı doğru

bulmadı. Fakat kendisi de bir süre sonra Kurtuluş'tan ayrıldı.

Piro Zarêk: *Kurtuluş grubunu seçmenizin nedenleri nelerdi? Yada neden Dev-Yol'u değil de Kurtuluş'u tercih ettiniz?*

Seyfi Cengiz: THKP-C geleneğindeki ayrışma esas olarak geçmişin değerlendirilmesi meselesine dayanıyordu. Dev-Yol kanadı eski çizgiyi olduğu gibi devam ettirme perspektifine sahipti. En azından öyle söylüyorlardı. Kurtuluş ise geçmişe eleştirel yaklaşıyordu. Ben bu eleştirel bakışı tasvip ettim. Kurtuluş'un oluşumuna da en başından katıldım ve oluşuma katkıda bulundum.

Piro Zarêk: *Sanırım Kurtuluş'un eleştirileri daha çok THKP-C'nin silahlı mücadele anlayışına yönelikti.*

Seyfi Cengiz: Hayır, sadece silahlı mücadele anlayışına değil, daha genel eleştiriler vardı. Kurtuluş, THKP-C'yi proletaryadan kopuk olarak değerlendiriyordu ve işçi sınıfına gitmek, bu sınıfa dayanmak gerektiğini söylüyordu. Bu anlayış, benim Kurtuluş'ta yer almamı sağlayan temel etken oldu. Ancak benim Kurtuluş'u tercih etmemi sağlayan bir başka önemli neden daha vardı. THKP-C geleneğinde Kemalizm'in açık etkileri görülüyordu. Kurtuluş bu etkilere karşı da tavır geliştirme yöneliminde oldu. Buna bağlı olarak, başlangıçta henüz net ve bütünlüklü bir yaklaşım olmamakla birlikte, Kurtuluş, Kürdistan meselesine daha esnek yaklaşıyordu. Bu yönelim kuşkusuz beni etkiledi. Kurtuluş'un Kürdistan sorunu ile ilgili görüşlerinin oluşmasında benim de önemli katkıları vardı. Ben çok

önceden Kürdistan'ın sömürge olduğunu kabul ediyordum. Kurtuluş dergisinde bu konuda da yazılarım çıktı. Ali Demir'de başlangıcından itibaren sömürge tezini savunuyordu. Mahir Sayın sonradan bu konu ile ilgili yazılar yazdı. Tabii bu tartışmalar ve tavır alışlar dönemleri için büyük önem taşımakla birlikte, henüz ideolojik-teorik çerçevede kalıyorlardı. Sonraki süreçte Kurtuluş savunduğu bu görüşler doğrultusunda tutarlı bir örgütsel ve politik konumlanış gerçekleştirmedi.

Piro Zarêk: *Bildiğim kadarıyla o süreçte belli başlı Kürt siyasetleri ve aydınlarıyla ilişkiniz olmuştu. Özellikle K. Burkay ve A. Öcalan ile ilişkileriniz nasıl ve ne düzeyde gelişti?*

Seyfi Cengiz: T-KDP hariç, diğer Kürt örgütlerinin oluşum süreci 1974-75 olarak kabul edilebilir. O zaman THKP-C vardı, henüz Kurtuluş yoktu. Bu süreçte tek tek de olsa Kürt aydınları ve siyasetleriyle ilişkim oldu. Kurtuluş döneminde, Kürdistan ve Dersim'deki faaliyetlerim sırasında Kürt örgütleriyle ve kadrolarıyla yakın ilişkilerim oldu.

Kemal Burkay'ı önceden tanıyorum. A. Öcalan'la yanlış hatırlamıyorsam 1974 yada 75 yılında tanıştım. Ben bu tarihte Ankara'daki bir toplantıya davetliydim. O zaman İstanbul'da; İstanbul Yüksek Öğrenim Derneği (İYÖD), Ankara'da Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği (ADYÖD), Dersim'de benimde kuruluşuna önyak olduğum Tunceli Devrimci Kültür Ve Dayanışma

Derneği ve Samsun'da Karadeniz Dev-Genç adlı demekler bulunuyordu. Bu demekler THKP-C yörüngesindeki demeklerdi. Ankara'da benim çağrılı olduğum toplantı bu demekler arasında bir kordinasyonun sağlanması, bir de ortak yayın organı çıkarılması ile ilgiliydi. Toplantı için Ankara'ya gittim ve ADYÖD'e uğradım. Orada M. Kaçaroğlu ve yanılmıyorsam Nasuh'u gördüm. Bu arkadaşlar bana ADYÖD'ün çalışmalarından bahsettiler ve derneğin yönetim kuruluna bir de Abdullah adında bir Kürdü aldıklarını belirttiler. Ben de arkadaşlara takıldım: „İyi, eşantiyon babından da olsa düşünmüştünüz“ dedim. Espiritüel tarzda bir eleştiriydi aslında bu. Sonra bahsettikleri bu kişiyi getirip benimle tanıştırdılar. Tanıştığım kişi A. Öcalan'dı. Tanışmadan sonra Abdullah benimle konuşmak istedi. Şu anda ayrıntılarını hatırlayamadığım pek çok soru sormaya başladı. „Bu konuda ne düşünüyorsun?, Şu konuda ne diyorsun?“ tarzında sorulardı bunlar. Ben de kısaca görüşlerimi açıklıyordum. Ben görüşlerimi açıkladıktan sonra, Abdullah „Bende öyle düşünüyorum.“, „Aynı şeyleri düşünüyoruz“ şeklinde cevaplar veriyordu. İyi hatırlıyorum bana Kürdistan'ın siyasal statüsüyle ilgili ne düşündüğümü sormuştu. Ben, Kürdistan'ı bir sömürge olarak gördüğümü belirtmiştim. Bu açıklama karşısında da cevabı yine „Ben de öyle düşünüyorum“ olmuştu. Benim o sıra K. Burkay'la bir randevum vardı ve randevuya yetişmem için kalkmam gerekiyordu. Ancak Abdullah ısrarla konuşmak istiyordu. Konuşma çok uzayınca bir

randevum olduğunu ve gitmem gerektiğini söylemek zorunda kaldım. Bu kez de kiminle randevum olduğunu sordu. Bende K. Burkey'la olduğunu söyledim. Bunun üzerine „Ben de K. Burkey'la tanışmak istiyorum. Lütfen beni tanıştırmırsın?“ şeklinde ısrarla talepte bulundu. Gerçi bizi arkadaşlar tanıştırmıştı, ancak yine de kişisel olarak bu kişinin yapısını bilmediğim için, bu talebe önce pek sıcak bakmadım. Ancak çok ısrar edince, Burkey'la tanıştırmakta fazla bir sakınca görmedim. Ancak kendisine ikili görüşmemiz olduğunu, Burkey'la tanıştıktan sonra bizi yalnız bırakması gerektiğini belirttim. Sonuçta ikimiz birlikte Burkey'ın bürosuna gittik. Ayrıntıları tam hatırlamıyorum ama konuşmaların içeriğini genel çerçevesi itibarıyla hatırlıyorum. Abdullah bana sorduğu gibi, Burkey'a da sorular sordu. Burkey'a „Kürdistan'ı ne olarak görüyorsunuz, sömürge diyormusunuz? Seyfi arkadaş sömürge diyor, bende öyle diyorum.“ şeklinde sorular yöneltti. Hatırladığım kadarıyla Burkey da dolaylı bir cevap vermişti: „Sömürge değil ama sömürgeye benziyor.“ şeklinde bir cevaptı bu. Bu cevaba Abdullah tepki gösterdi. Şöyle dediğini hatırlıyorum: „Ne demek, 'sömürge değil, ama sömürgeye benziyor' ya sömürgeci ya da değildir.“ Tabi aynı tarzda olmasa da bende Burkey'ın açıklamasına karşı bu eleştiriyi desteklemiştim. Ancak Burkey bu tarzdan rahatsız olmuştu. Adeta bana, „Nereden getirdin bu adamı.“ der gibiydi. Bende bu durum karşısında Abdullah'a uygun bir dille bizi yalnız bırakması

gerektiğini belirttim. Ve o da bürodan çıkıp gitti.

Yine aynı günlerde THKP-C'li arkadaşlar beni tanışma ve siyasi tartışmalar yapmak üzere, daha çok Hacetepeli öğrencilerin katılacağı bir ev toplantısına davet ettiler. Oraya gittim ve bir süre sonra Abdullah'ın yanında birisi olmak üzere içeriye girdiğini gördüm. Gelip hemen hemen tam karşıma oturdu. O'nu kimin çağırdığını bilmiyorum. Kendisi o zaman THKP-C sempetizanı olarak görünüyordu. Ayrıca bu toplantıya ancak THKP-C sempatizanları katılabilirdi. Toplantıda bu gün bile çok iyi hatırladığım bir kargaşa yaşandı. Toplantının bir bölümünde söz alan Abdullah, konuşma sırasında „Hüseyin Cevahir ajandır“ şeklinde bir cümle sarf etti. Tabidir ki bu sözler salonda büyük bir şok yarattı. O dönemin iklimi hatırlansın; H. Cevahir dahil pek çok devrimci henüz yeni sayılabilecek bir zaman önce katledilmişti. Bu sözleri o koşullarda söylemek oldukça ağır bir sorumluluk gerektirirdi. Ve bu sözler tepkisiz karşılanmazdı. Ben de bu sözler üzerine ayağa kalkıp. „Sen oligarşinin ağzıyla konuşuyorsun. Ben seni THKP-C taraftarı olarak biliyordum. Sen kalkıp ne biçim laflar sarf ediyorsun. Sen kimsin, nesin?“ diyerek tepki göstermiştim. Tabi benim kalkmamla tüm arkadaşlar bu kişiye yönelmiş ve ellerinden, kollarından tutarak dışarıya çıkarmışlardı, dahası dövmeye hazırlanıyorlardı. Ancak müdahale ettim ve serbest bırakılmasını sağladım. Tabi ki Abdullah da oradan ayrılmış gitti. A. Öcalan'la son karşılaşmam böyle

oldu.

Piro Zarêk: *Bu anlattıklarımız, A. Öcalan'ın size ve Tekoşin hareketine karşı duyduğu kinin, sadece siyasal nedenlere değil ama aynı zamanda kişisel nedenlere de dayandığını gösteriyor. Lenin „Politikada kin en bayağı şeydir“ der. Sanırım, PKK ile aramızdaki ilişkilerin bu derece bayağlaşmasının ve düşmanca bir düzeye ulaşmasının temelinde de bu kin yatıyor.*

Açıklamalarımız pek çok yalanı da deşifre ediyor. A. Öcalan, „Tasfiyeciliğin Tasfiyesi“ adlı kitabında, sizi kast ederek aynen şunları söylüyor: „Aynı kişi, 1975 yılında ilkel miliyetçiliğin sözlerine benzer bir biçimde, ‘Sömürgecilik tezleriyle Kürdistan’ın üstüne yürümek CIA’nin işidir.’ diyordu.“ Evet, A. Öcalan 1975 yılında sizin bu sözleri söylediğinizi iddia ediyor. Gerçi siz yukarıda bu iddiayı yeterince cevapladınız. Tanıyanlar da sizin o dönemdeki görüşlerinizi biliyor. Ancak yine de bilmeyenleri manüpile edecek böyle bir iddia var, bu konuda ne diyorsunuz?

Seyfi Cengiz: *Bu sözlerle ilgili sarf edilebilecek en hafif söz, bunların apaçık yalan olduğudur. Bu tarz, A. Öcalan’ın politikasının temel tarzıdır. 1976 yılında çıkmaya başlayan Kurtuluş dergisinde sömürgecilik tezini savunan yazılar yazdığımı yukarıda açıklamıştım. Bu yöndeki görüşlerim çok önceden oluşmaya başlamış ve bahsedilen dönemde giderek olgunlaşmıştı. Keza yine yukarıda da belirttiğim gibi,*

1974-75 sürecinde, A. Öcalan’la aramızda geçen konuşmalarda sömürgecilik teziyle ilgili görüşlerimi kendisine aktarmıştım. Burkay dahil o süreçte beni tanıyan tüm arkadaşlar, benim bu yöndeki düşüncelerimi gayet iyi bilirler. Tam tersine ben, o’nun o süreçte sömürgecilik dahil, genel anlamda sağlıklı ve bütünlüsel bir görüşe sahip olduğuna inanmıyorum. Bence bize ardısıra soru sormasının nedeni de; kafasında oluşan eğilimi netleştirmektir. (1)

Bizim, Kurtuluş dergisinde sömürgecilik tezinin temel argümanlarını işlediğimiz dönemde bile, A. Öcalan’ın ve grubunun kamuoyuna yönelik hiç bir yayını çıkmıyordu. Sözlü olarak belki söylüyorlardı, ama yazılı olarak dikkate alınabilecek bir kaynakları yoktu. Dolayısıyla sömürgecilik konusundaki görüşlerini ben dahil, devrimci kamuoyunun büyük bir kesimi bilmiyordu. Çok iyi hatırlıyorum, bu çevre sömürgecilik tartışmalarında Kurtuluş dergisinin bu konudaki yazılarını referans olarak alırdı. Kendi ilişkilerine de eğitim amacıyla bu yazıları tavsiye ederdi.

Piro Zarêk: *Sanırım K. Burkay’la ilişkiniz farklı bir muhtevadaydı.*

Seyfi Cengiz: *Kuşkusuz Burkay’la ilişkimiz farklıydı. Daha önce A. Öcalan’ın da dahil olduğu görüşmemizden bahsetmiştim. Öcalan bürodan ayrıldıktan sonra, Burkay’la dışarı çıkıp açık havada dolaşarak uzun süre sohbet ettik. Burkay kendilerinin bir örgütlenme çalışması olduğunu ve benim bu çalışmada yer alıp alamayacağımı öğrenmek istediğini belirtmişti. Kendisi TİP geleneğinden geliyordu; ben ise*

THKP-C geleneğinden geliyordum. Bu gelenekler çatışan geleneklerdi. Bazı ortak yaklaşımlarımız olmasına karşın oldukça farklı noktalarda duruyorduk. Dolayısıyla bu konuşmalarımız sonucunda, birlikte çalışmak için yeterli ortak paydayı bulamadık. Daha sonraki yıllarda da Burkey'la çeşitli mekanlarda, çeşitli vesilelerle görüşmelerimiz oldu.

Piro Zarêk: 1978 yılında Kurtuluş'tan ayrılmadan önce, örgüt içinde Kürdistan Sorunu'nu da kapsayan bir tartışma yürüttünüz. Tekoşin bu tartışmanın sonuçlanması ile ortaya çıktı. Kurtuluş içinde nasıl bir tartışma yürüttünüz? Bağımsız örgütlenme anlayışına neden yöneldiniz? Kurtuluş yönetiminin Kürdistan sorunu ve size karşı tutumu nasıldı?

Seyfi Cengiz: Kurtuluş çizgisine yönelik eleştirilerimiz genel hattı kapsıyordu. Bu eleştiriler kadrolar içinde daha çok ben ve İsmet Öztürk tarafından dile getirilmekle birlikte, pek çok arkadaşın da bu yönde eleştirileri vardı. Kurtuluş geçmişini değerlendirirken sosyalist hareketin proletaryadan kopuk olduğunu söylüyordu. Bundan hareketle önüne sosyalist hareketle işçi sınıfı hareketinin birliğini sağlama görevini koymuştu. Ne var ki süreç içinde Kurtuluş bu tespitlerine uygun bir pratik sergileyemedi. Proleterya içinde örgütlenmekten bahsederken, bir küçük burjuva gençlik ve memur hareketine dönüştü. Bu noktada aslında Kurtuluş'un Dev-Yol'dan ayrı durmasının pratik olarak çok fazla bir anlamı kalmamıştı. Zaten Dev-Yol'la bir taban kapma yarışına girmesi somut

olarak başta saptadığı hedeften koptuğunu göstermektedir. Ben ve İsmet bu gidişe müdahale etmek istedik ve bu yönde sürekli bir tartışma yürüttük. O dönemde bizi rahatsız eden başka bir gelişme de, Dev-Yol'la yaşanan çatışmaydı. İki grup arasında, demek baskınları yer yer öldürme ve yaralama olayları yaşandı. Bu tehlikeli bir gidişti. O zamanki Kurtuluş kadrolarının bu çatışmaları önleme gibi bir mantığı yoktu. Aksine körükleyici bir tutumları vardı. Ben ve İsmet, diğer Kurtuluş kadroları ile birlikte çatışmalara ortak müdahale imkanı bulamayınca, bağımsız olarak müdahale etmeye çalıştık. Dev-Yol kadrolarıyla ilişki kurup görüştük. Görüşmede çatışmaların devrimci harekete zarar verdiği sonucuna vardık. Hatta bunu açıklayan ortak bildiriler çıkarıp kitleye dağıtmaya karar vermiştik. Kuşkusuz bu çabaların da her iki kesim üzerinde bir etkisi olmuştur. Ne zaman sonra kesildi bilmiyorum, ama bir süre sonra olaylar büyümeden durdu.

Diğer Kurtuluş kadrolarıyla yürüttüğümüz tartışmanın bir boyutunu da Kürdistan Sorunu oluşturuyordu. O dönemde solu ayrıştıran temel konulardan biriydi bu sorun. Kurtuluş dergisinde Kürdistan'la ilgili yazılan yazılar genel olarak olumluydu. Ancak, işçi sınıfına yaklaşımda görülen pratik kırılma bu soruna yaklaşımda da görülüyordu. Kısaca teori ile pratik arasında giderek büyüyen bir açıklık oluşuyordu. Örneğin gençlik komitesine verilen önem ayrı bir ülke kabul edilen Kürdistan'a verilmiyordu. Bir bölge komitesine aktarılan

olanaklar Kürdistan'a aktarılmıyordu. Tersine Kürdistan'daki kadro ve olanaklar batıya aktarılıyordu. Ben bunu eleştirdim. Eleştirilerimi de çeşitli platformlarda dile getirdim. Kürdistan'a daha çok kadro aktarılmasını, bu alana yönelik ayrı bir yayın organının çıkarılmasını; kendi Merkez Komitesi ve özgün programı olan otonom bir Kürdistan örgütünün oluşturulmasını önerdim. Düşününün örgütün gençliğe yönelik ayrı bir yayını ve örgütlülüğü vardı. Ancak Kürdistan'a yönelik özgün bir yayın ve örgütlülük yoktu. Örgütün olanakları olmasına rağmen bunların gerçekleştirilmemesi gerçekte, örgütün Kürdistan'a gereken önemi vermediğini gösteriyordu. Tabi ben o zaman hala ortak örgütlenmeden yanaydım. Daha doğrusu, Kürdistan'ın özgünlüğünü gören ama ortak bir devrimi öngören bir perspektife sahiptim. Önerilerimi bu çerçevede ortaya koydum.

Bu tartışmalar o zamanki yapılanma nedeniyle çok geniş kadrolara ve tabana yansımada, sadece ileri kadrolar arasında bir tartışma olarak kaldı. Doğrusunu söylemek gerekirse tartışmanın ayrılıkla sonuçlanacağını pek düşünmedim. Tartışmanın kadrolar arasında sonuçlandırılacağına inanıyordum. Çünkü kadrolar görüşlerime tümüyle katılmakla birlikte, pek karşıt şeyler söylemiyorlardı. Örneğin çıkıp „otonom örgüt yanlıştır“ demiyorlardı. Daha çok „olanağımız yok“ yada „zaman meselesi“ gibi gerekçeler ileri sürüyorlardı. 1978 başına kadar ben hareketin bahsettiğim eksikliklerini giderecek önlemleri alacağı beklentisi içinde oldum. 78

yılı başında İstanbul'da kadrolarla yaptığımız bir toplantının sonucunda, Kurtuluş'un kendi ideolojik çizgisini hayata geçirme konusunda tutarlı olmadığını, buna bağlı olarak Kürdistan meselesine de samimi yaklaşım göstermediğini; oyalayıcı bir tutum içinde olduğu sonucuna vardım.

Kuşkusuz öngörülen her hedefe bir anda ulaşılmaz. Bu bir süreç meselesidir. Ancak süreci başlattığımız andan itibaren, öngördüğümüz amaca giden günlük adımları atmak zorundasınız. Bu adımlar bugünden sizin nereye gideceğinizin işaretleridir. Ben Kurtuluş'ta bu işaretleri göremedim. Dolayısıyla teorik olarak neyi öngörürse görsün, pratik olarak Kurtuluş, Türk Sol'unun sosyal şoven çizgisini zorlamış ama aşmamıştı. Bunu gördüğüm anda da, daha fazla Kurtuluş içinde kalmak benim için anlamsızlaşmıştı. Kurtuluş'tan ayrıldım ve öteden beri Kurtuluş içinde tartıştığım görevleri yerine getirmek için çalışmaya başladım. Ayrılırken Kurtuluş kadrolarına bu sorunu bir salonda kitlenin önünde tartışma önerisi yapmıştım ancak kabul etmediler.

Piro Zarêk: *Ayrılıp Têkoşin'i kurmadan önce diğer hareketlerle, yada tek tek bireylerle birlik arayışlarınız oldu mu?*

Seyfi Cengiz: Hayır böyle bir girişimimiz olmadı. Çünkü belli başlı Kürt gruplarını tanıyorduk. Bizim düşündüğümüz tarzda sınıfla sosyalist hareketin birliğini öngören militan bir sosyalist hareketin yokluğunu çok önceden görmüştük. Gerçi gerek Türkiye gerekse Kürdistan Sol'unun hemen hemen tüm

grupları dünyada gelişen devrimci dal-
ganın etkisiyle kendilerine Komünist,
Marksist-Leninist diyorlardı. Ancak bi-
liyorduk ki onların kendilerini öyle ifade
etmeleri gerçekte öyle oldukları an-
lamına gelmiyordu. Bize göre o zaman
ki Türk grupları sosyal şovenizmin etki-
sini radikal bir tarzda kıramamışlardı.
Kürt grupları ise burjuva miliyetçiliği-
nin etkisi altındaydılar. DDKD ve Öz-
gürlük Yolu fanatik Sovyetçi çizgidey-
diler. Pratik-politik alanda da daha çok
legalist ve reformcu bir konumda du-
ruyorlardı. Kawa'nın genel örgütsel
durumu belirsizlik taşıyordu ve Çin-Ar-
navutluk hattının güdümündeydiler. Bi-
zim kabul etmediğimiz „sosyal empe-
ryalizm“ tezini savunuyorlardı. Rızgari
ise oldukça eklektik bir ideolojik yapıya
sahipti. İşçi sınıfının rolü konusunda net
bir anlayışa sahip değildi. İşçi sınıfının
fiili değil, ideolojik önderliğini sa-
vunuyorlardı. Ayrıca Rızgari, o süreçte
bir de bölünme yaşamıstı. Bu hareketten
ayrılan Ala Rızgari bize en yakın grup
olarak gözüküyordu. KUK'la ilişkileri-
miz her zaman sıcak ve dostaneydi. Or-
tak çalışma yönünde görüşmelerimiz de
oldu. Ancak KUK'un doğduğu gelenek
bize tamamen yabancıydı. KUK belli
bir kopuş gerçekleştirirse de hala geldiği
geleneğin izlerini büyük ölçüde taşıyor-
du.

Apoculara gelince; o zaman biz da-
hil, diyebilirim ki hemen hemen hiç kim-
se bu grubu ciddi bir siyasi güç olarak
değerlendirmiyordu. Bu ifade Apocu
hareketin içinde yer alan devrimcileri ve
onların mücadelesini görmediğim an-
lamına gelmez. Bu grubun tepesini

tutup, grubu provakatif bir çizgide
yürütmek isteyen ekip dışında kalan
diğer insanların, tamamen yurtsever-
devrimci düşünce ve istemlerle hareket
ettiklerini biliyorum. Özellikle Der-
sim'de bu grubu oluşturan insanların
bazılarını tanıdım, onlarda beni iyi
tanırdı. Hatta bazılarının devrimci hare-
kete kazanılmasında katkıları oldu.
Kişi olarak bu arkadaşlarla ilişkimiz se-
viyeli bir düzeydeydi. Biliyorsunuz
Apocu hareket o dönemler henüz çok
merkezi bir yapıya sahip değildi. Bu
nedenle yerel kadroların yapısı o bölge-
de izlenecek pratik çizgi üzerinde etkili
olabiliyordu. Bu anlamda merkezden
yönlendirilen provakasyonlar çoğunlu-
kla bu yerel kadrolar tarafından tepkiyle
karşılanabiliyordu. Bu da provakasyon-
ların en az zararla atlatılmasını
sağlamıştır. Ancak tercübesizlik ve
çeşitli provakasyonlar sonuçta yerel
kadroları etkisine alabiliyordu. Ta o za-
mandan bu karanlık oyunlara tavır
koyup ayrılan ve bu oyunu bozmak için
tehditlere ve ölüme aldırılmadan mücade-
le eden onlarca insan olduğunu bi-
liyoruz. Bu anlamıyla Apocu grubun
merkezi bir akım olarak gerçekleştirdiği
provakasyonlarla, bu grubun içinde yer
alan ve daha çok kendi insiyatifleri ile
hareket eden devrimci-yurtseverlerin ey-
lemlerini bir birinden ayırmak mutlak
bir zorunluluktur. Ben hiç bir zaman
Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesini
PKK'nin mücadelesiyle, A. Öcalan'nın
eylemini ve tarzını da, her PKK'nin
eylemi ve tarzıyla özdeş görmedim. Bu
olguların zaman zaman çakışan, zaman
zaman ayrılan yanları vardır. İlerde bu

konuyu geniş olarak konuşacağımızı sanıyorum.

Piro Zarêk: *Têkoşin geleneğinin artık çok açık olarak diğer kesimlerce de görülen bir özelliği var. Têkoşin, sosyalizmin evrensel değerleri ile halkın yerel değerlerini bir birinden koparmadan sahipleniyor. Yani enternasyonalizm ile yurtseverliği birleştiriyor. Bu özellik Kuruluş döneminin damgasını taşıyor. Têkoşin en azından ideolojik-teorik alanda Türk Solu düzeyinde sosyalizm kavrayışına sahipti. Bununla birlikte, Kürdistan tarihi, Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısı, proletaryanın rolü ve bağımsız örgütlenme konusunda da Kürt Solu'nun oldukça ilerisinde duruyordu. Bildiğiniz gibi ayrı örgütlenme meselesi 70'li yıllarda Kürt ve Türk Solu arasında başlıca tartışma konusuydu. Benim bildiğim Kürt Solu ayrı örgütlenme tezini Marksist teori çerçevesinde sistemli olarak izah edemiyordu. Têkoşin bu konuda bir açılım getirmişti.*

Seyfi Cengiz: En başta ideolojik duruşumuz Kürt Solu'nun diğer gruplarından bir farklılık taşıyordu. Biz prensip olarak ortak örgütlenmeyi doğru görmekle birlikte (tabii bizim ortak örgütlenme anlayışımız Türk Solu'nun bilinen ortak örgütlenme anlayışı değildi) varolan konjonktürel durumda bağımsız örgütlenmenin gerekli ve doğru olduğunu belirtiyorduk. Kürdistan devriminin hızla gelişen potansiyeli, Kürdistan sorununun uluslararası boyutu gibi objektif etkenler, Türk ve Kürt sosyalistleri arasındaki güvensizlikle birleşince, bağımsız örgütlenmenin objektif ve

subjektif zemini de oluşmuş oluyordu. Ancak biz, Kürdistan proletaryasının Türkiye proletaryasından bağımsız örgütlenmesini savunurken, aynı zamanda Kürdistan proletaryasının Kürt burjuvazisinden ideolojik-politik ve örgütsel olarak bağımsızlaşmasını ve ulusal demokratik devrime önderlik edip; kesintisiz bir tarzda devrimi ilerleterek sosyalizme yürümesi gerektiğini savunuyorduk. Kısacası biz ulusal soruna milliyetçi değil, proletarya enternasyonalizmi çerçevesinde yaklaşıyorduk.

Piro Zarêk: *M. Sayın, A. Öcalan'la yaptığı röportajları içeren „Erkeği Öldürmek“ adlı bir kitap yayınladı. Bu kitapta da A. Öcalan sizden bahsetmeden edemiyor. Bu konuya sonra değineceğiz. Ben M. Sayın'ın bir iddiasına açıklık getirmek istiyorum. M. Sayın, Öcalan'ın sizinle ilgili iddialarından sonra söze giriyor ve soru ile yorum arası bir ifadeyle Têkoşin'in Dersim'de Apoculara karşı kurulduğunu söylüyor. Kendisi sizinle uzun yıllar aynı örgütte çalışmış olmasına rağmen Öcalan'ın iddialarına karşılık bir görüş belirtmiyor, aksine sessiz kalarak onu olumlayan hatta yol gösteren bir tutum alıyor. Şimdi gerçeği sizden öğrenmek istiyoruz. Têkoşin'i nasıl ve kiminle ve kime karşı kurdunuz? (2)*

Seyfi Cengiz: Size daha önce yapılan son toplantıdan ayrılık beklemediğimi söylemiştim. Dolayısıyla ben ayrıldığım zaman tek başıma ayrıldım. Benimle birlikte hemen ayrılan bir grup falan yoktu. Ancak Kurtuluş içinde pek fazla olmasa da, Kürdistan meselesine

duyarlı Kürdistan ve Dersimli arkadaşlar vardı. Ben ayrılırken kafamda nasıl bir örgüt ve nasıl bir hat istediğimi de az çok netleştirmiştim. Kopuşmadan sonra bu hattı derinleştirip sistematize ettim ve en başta Kurtuluş içindeki Kürt-Dersimli kadro ve taraftarlara ulaşmaya çalıştım. Kurtuluşçular da benim hemen kolları sıvayıp bu insanlarla ilişki kuracağımı tahmin ederek, bu insanları sıkı bir markaja almışlardı. Aynı süreçte ayrılığın nedenlerini açıklamak için Têkoşin dergisinin ilk sayısını hazırlamaya giriştim.

İstanbul'da ilk ulaştığım kadro Hüseyin Aydın yoldaş oldu. Kendisi Dersim'liydi ve bu soruna duyarlıydı. Hüseyin'in bizimle tavır alması bizim için önemliydi. Çünkü Kurtuluş'un gençlik kesiminde militan yapısıyla öne çıkmış, sevilen ve bilinen birisiydi. Kendisi benim ayrılığımı haklı buldu ve Kurtuluş'tan ayrılıp benimle birlikte tavır aldı. Sonra kendisiyle birlikte bir grup arkadaş Kurtuluş'tan kopup bize katıldı. Aynı süreçte Çekmer kardeşlerle ilişki kurdum, onlar da aynı duyarlılığı gösterip bize katıldılar. Bu gelişmelerden sonra İstanbul'u Hüseyin'e bırakıp Ankara'ya geçtim ve buradaki arkadaşlarla ilişki kurdum. Ankara'da bir toplantı düzenleyip sorunu tartışmaya karar verdik. O zaman Ankara'da Özgürlük Yolu'nun bir derneği vardı. Biz o derneğin salonunda toplantımızı yaptık. Derneğe çıkan yolun bir ucunu Kurtuluşçular tutmuştu ve toplantıya katılacak arkadaşları bazen iknaya, bazende tehditle vazgeçirmeye çalışıyorlardı. Fakat bu etkili olmadı, toplantıya

yaklaşık 40-50 kişi katıldı. Bu toplantı sonucunda oldukça militan bir 40-50 kişilik kesim bizimle tavır aldı. Benim kardeşim Kasım vardı orada, Kastro Kasım diye çağrılırdı. Kurtuluş içinde oldukça faal ve sevilen birisiydi. O da bizimle birlikte tavır aldı.

Piro Zarêk: *O arada K. Burkay'la bir görüşmeniz olmuştu sanırım.*

Seyfi Cengiz: Evet kendisiyle bir görüşmemiz oldu. Ayrılığımızın nedenlerini anlatmıştım ve kendisinden toplantı için derneklerini kullanmak istediğimizi belirtmiştim. İstegimizi olumlu karşıladı. Hatırlayabildiğim kadarıyla da ayrılığımıza sempatiyle bakmıştı.

Ankara'dan sonra Diyarbakır'a gittim ve Kurtuluşçuların derneğine uğradım. Baktım Mahir Sayın'da orada. Ben içeri girdiğimde dernektekiler konuşmayı kestiler. Açık ki konu bendim. Kendisiyle kitle önünde tartışmaya çalıştım, o ise bundan kaçınıyordu. Daha çok beni kitleyle karşı karşıya getirecek bir münakaşaya çekmek istiyordu. Bunun üzerine dernekten ayrıldım. Daha sonra Mardin'e ve Kızıltepe'ye gittim. Orada da M. Sayın ve A. Demir'le karşılaştım. A. Demir Kızıltepeli olduğu için sanırım özellikle getirilmişti. Kızıltepe'de diğer Kürt gruplarıyla da görüşmelerim oldu. DDKD ve KUK'tan arkadaşlarla görüştim. Bu arkadaşlar bizi desteklediler. Özellikle Kurtuluşçuların saldırgan girişimlerine karşı tavır aldılar. Buradan en son Dersim'e geçtim. Benden önce yine M. Sayın ve diğerleri buraya uğramışlar, kendilerince ayrılığı izah etmişlerdi. Üstelik

benim baştan beri savunupta kendilerinin savsakladığı Kürdistan örgütünün şemalarını çizmişler ve görevlendirmeler yapmışlardı. Bu tutum Kurtuluş'un Kürdistan meselesine ne kadar ciddiyetsiz ve samimiysiz yaklaştığının somut bir göstergesiydi. Tavrımın doğruluğunu bu olayla bir kez dah görmüş oldum. Bu manevra gerçekte, mevki vaadiyle kadroları kafeste tutmaya ve ayrılığının gerekçelerini ortadan kaldırmaya yönelikti. Buna rağmen Dersim'deki kadroların önemli bir bölümü bizimle birlikte tavrı aldı.

Merkezdeki kadrolar benim nerelere yöneleceğimi çok iyi bidikleri için, ben-den önce buralara girmişler ve ayrılık hakkında yalan, yanlış bilgilerle kitleyi bana karşıt bir konuma çekmeye ve şartlandırmaya çalışıyorlardı. Bu çabalarında kısmen başarılı olduklarını söylemek mümkün. Tabi ben yalnız işe başlamıştım her yere ve her kese zamanında ulaşmam, derdimi anlatmam mümkün değildi. Kurtuluş merkezinin olanakları çok daha fazlaydı. Şu gerçeği de vurgulamak zorundayım: Her ne kadar ayrılığımızı boşa çıkarmak için, Kurtuluş merkezi bazı ayak oyunları yapmışsa da, aramızda, sonradan Kürt ve Türk Sol'unda gelenekselleşen tarzda bir çatışma yaşanmamıştır. Bu durum her iki kesim açısından bir olumluluk olarak kaydedilmelidir.

Biz daha sonra İstanbul'da, tüm bölgelerden temsilci yada kadro bazında yaklaşık 20-25 akadaşın katıldığı bir toplantı yaptık. Bu toplantı kongre olarak adlandırılmış olmasa da, kongre niteliğinde bir toplantıydı. Örgütsel

şekillenme bu şekilde başladı. Haziran 1978'de Têkoşin dergisinin çıkmasıyla -ki biz bu tarihi resmi kuruluş tarihi olarak kabul ettik- gruba hızlı katılımlar oldu. Dersim'de Kamer Özkan ve Antep'te Apoculardan ayrılan Mehmet Uzun, Bozan Aslan, Ahmet Ballı ve Ali Yaylacık öncülüğündeki grup sonradan bize katıldı.

İlk Merkez Komite'miz ben, Hüseyin Aydın ve Kamer Özkan'dan oluştu.

Sorunuza dönersek: M. Sayın'ın A. Öcalan'ın sözlerine tepkisiz kalması, dahası onaylar bir pozisyon alması, sadece onun kişiliğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Kendisiyle uzun sayılabilecek bir yol arkadaşlığımız oldu. Benimle ilgili bir düşüncesi varsa mertçe kendi ağzından söylemesini beklerdim.

Apoculara karşı kurulduğumuz iddiasını ise paranoyak bir zihniyetin ürünü olarak görüyorum. M. Sayın'ın kendisi, Têkoşin'i nasıl kurduğumuzu çok iyi bilir. Çünkü herhalde bizim ilerlememizi durdurmak için çevirdiği oyunları iyi hatırlıyor. Hafıza kaybı varsa ona bir şey demiyorum. Kendimi övmek amacıyla değil, bir gerçekliği vurgulamak için söylüyorum; daha A. Öcalan namaz kılarken, Necip Fazıl'ın görüşlerinin etkisindeyken, yani devrimci olmadan, ben devrimci mücadelenin içindeydim. Diğer arkadaşlarımız da öyle on günlük devrimciler değillerdi, uzun süreç boyunca devrimci mücadele içinde yer alıp, çeşitli örgütler içinde sorumluluklar üstlenmiş insanlardı. Têkoşin'in oluşumu, bütün bu devrimcilerin

arayışlarının ortaklaşması ve devrimci mücadele içinde daha reel ve daha ileri bir mevzi tutma istemlerinin bir sonucudur. Bu insanların yaşamlarındaki toplumsal ve öznel gelişme çizgisini yok saymak, her gelişmeyi kendisine endeksli olarak açıklamak olsa olsa pronayak bir kafanın işi olabilir.

Biz Türk devletine karşı bir örgüt kurduk. Bunu kendi üzerine alan birisi varsa, mutlaka gocunduğu bir şeyi, yada TC ile bir ortaklığı vardır. Biz Apoculara karşı örgüt kurmadık, ama tersine; Apocu hareket -özel olarak bize karşı değil- genel olarak tüm devrimci harekete karşı organize edildi. Bu grup devlet tarafından desteklendi ve beslendi. Bunu anlamak için Apocuların 80 öncesi faaliyetlerine bakmanız yeter. Apocular 80 öncesinde devlete değil, devrimcilere yönelmişlerdir. Yok buda yetmiyorsa A. Öcalan'ın itiraflarına bakınız. Örneğin „Devrimin Dili Ve Eylemi“ adlı kitabı okuyunuz. (3)

Tamam, Öcalan sonra tasfiye olma korkusundan (bu tasfiye korkusunu patronları tarafından kullanılıp harcanma korkusu olarak anlamak lazım) Suriye'ye kaçıyor. Orada üstlenip TC'ye savaş açıyor. Bu göreceli de olsa, objektif olarak ileri ve olumlu bir adım. Ancak dikkat edin, orada da tarzı değişmiyor. Bu kez de Muhaberat'la çalışıyor. Sonraki tüm ilişkileri, Avrupa'ya kaçışı da dahil hep Ankara'da öğrenip uyguladığı tarzda gelişiyor.

Dersim'de kurulma meselesine gelince. Sanırım burada sözkonusu edilen Têkoşin'in hangi mekanda kurulduğundan öte, kuran kadroların geldiği ülke

ve bu ülkenin kültürüdür. Yani onlar bir anlamda „Têkoşin'i Dersimliler kurdu“ demek istiyorlar. Tabii onların kafasında farklı bir Dersim imajı var. Ama bizim için Dersimli olmak, Dersim'de bir hareket başlatmak bir gurur kaynağıdır. Têkoşin mekan olarak aslında metropolde, ağırlıklı olarak İstanbul'da oluşturuldu. Ancak kuran kadrolar çoğunluk olarak Dersim'liydi ve süreç içinde hareketimizin ağırlıklı faaliyet alanı Dersim oldu. Sonradan bize katılan Antepli arkadaşlarımız bu bileşimi zenginleştirdi. Têkoşin özellikle Dersim ve Antep alanlarında bugüne kadar var olama koşullarını buldu. Bu tesadüf değildi. Têkoşin, sosyalizmin evrensel değerleri ile yurtseverliği dengeli bir tarzda birleştiren komünist bir harekettir. Dersim, Kırmancılardan tarihsel direniş odayı olması ve Alevi kültürünün göreceli ilerici yapısı nedeniyle; Antep ise Kürdistan'da kapitalizmin en üst düzeyde geliştiği, ulusal sorunla sınıfsal sorunun iç içe geçtiği bir alan olması itibarıyla böylesi bir komünist harekete varolma koşulları sunuyor.

Piro Zarêk: *M. Sayın söz konusu kitabının hemen başında, 70'li yılların ikinci yarısında diğer yapıların Apoculara bakışımı şöyle ifade ediyor: „...İMO lokalinde sohbet ettiğimiz küçük bir Kürt grubunun önderi, bir çoklarının ciddiye almak ihtiyacını bile duymadıkları bizim APO...“ (4) Görüldüğü gibi M. Sayın'ın Apocuların o süreçteki durumu ile ilgili değerlendirmesi sizin ifadelerinizi doğrular nitelikte. Yani Apocular o dönem küçük ve dikkate alınmayan bir grup.*

Ama M. Sayın bunu bile bile Têkoşin'in Apoculara karşı kurulduğunu iddia ediyor. Esasında bu iddianın sahibi A. Öcalan'dır. Şöyle diyor Öcalan: „78 Tekoşin'in geliyordu. İçimizde ciddi parçalanma deneyimidir o.“(5) Öcalan bu sözleriyle aslında bir gerçeği istemeden itiraf etmiş oluyor. O, kendi kitlesini Têkoşin'e kaptırmaktan korkmuştur. Açığı ki „Apoculara karşı örgüt kurma“nın somut kanıtı, onların tabanından insan kazanmaktır. Apocuların tabanını kazanmaya çalışmayı hiç bir şekilde suç olarak görmüyorum. Ancak şunu merak ediyorum; gerçekten Apoculardan adam kazanmak için özel bir çaba gösterdiniz mi?

Seyfi Cengiz: Daha önce belirttiğim gibi; o dönemi bilenler, Apocuların siyasal bakımdan rakip görülüp karşısında örgüt kurulacak bir güç ve imaja sahip olmadıklarını iyi bilirler. Bu grup, özellikle 78-79 yıllarında sol hareketten giderek tecrit olmuş, karanlık bir grup görünümündeydi.

Bazen düşünüyorum, acaba insanlar hafızalarını mı yitirdiler? Yada düşünme, mantık yürütme becerilerini mi kaybettiler? Böyle her söylene itibar edilip, inanılması gerçekten düşündürücüdür. Yani Kürdistan'da, Dersim'de insan mı bitmişti, yada halkın tümü örgütler tarafından paylaşılmış örgütlenmiş miydi ki, biz adam bulmak için Apocuların birkaç yüz kişilik kitlesine gözdikelim. Aklı başında birisi, illa da birisine karşı örgüt kuracaksa o dönemde, Özgürlük Yolu yada DDKD'ye karşı kurardı. Çünkü bu hareketler o dönemin en geniş ve en örgütlü yapılarıydı.

Bu „tabanı bölme, parçalama“, „ürünü toplama“ yaygarası da, Dersim'de Kamer Özkan ve çevresindeki bir grup arkadaşla, Antep'te Apoculardan ayrılan diğer bir grup arkadaşın bize katılması üzerine çıkartılmıştır. Nereden bakarsanız bakın bu iddiaların devrimci-sosyalist bir zihniyetin ürünü olmadığını, tamamen burjuvazinin bakış açısını (hatta liberal burjuva kesimler bile bu yaklaşıma sahip degildirler) yansıttığını görürsünüz.(6) Gerçekten Apocuları biz mi böldük? Hayır, biz ortaya çıkmadan önce, Apocu hareket, kaynağı ilk kuruluş yıllarına dayanan sorunlardan dolayı çoktan bir kaç yerde bölünmüştü.(7) Sanırım ayrılanların bize katılması üzerine, A. Öcalan kendilerinden başka kopmaların da olacağından korktu. Bu korkusunun haklı gerekçeleri vardı. Kendilerinin ne kitleler tarafından bilinen belirli bir ideolojik hattı ve nede merkezi bir örgütsel-politik duruşları vardı. Bu yapıyla bir grubun varlığını sürdürmesi mümkün değildir.

Biz dergimizin ilk sayısından itibaren Kürdistan temelinde çok açık bir devrimci-sosyalist çizgiyi ortaya koyduk ve tüm devrimcileri görüşlerimizi tartışmaya çağırdık. Apocular kendi zayıf yanlarını bildikleri için, bu çıkışı kendileri açısından büyük bir „tehdit“ olarak değerlendirdiler. Elbette biz diğer gruplardan devrimcilerin bize katılmasını istedik. Bunun için diğer devrimci örgütlerin yaptığı gibi, açık bir devrimci siyasal faaliyet yürüttük. Örneğin dergimizi düzenli olarak çıkardık. Tüm devrimci çevrelere açık olan geniş

konferans ve tartışma toplantıları düzenledik. Bununla birlikte doğal olarak anti-fasist mücadeleye gücümüz oranında katıldık. Bu genel faaliyetler dışında diğer grupları bölmek, parçalamak için de özel bir gayret de göstermedik. Böyle bir anlayışımız olsaydı herhalde bunu sadece Apoculara karşı uygulamazdık.

Çok ilginç bir örnek oluşturduğu için bir parantez açarak vurgulamak istiyorum. Biliyorsunuz o zamanlar Apocular ne bir dergi nede bir kitap çıkarıyorlardı. Bazı iç yazılarının olduğunu duyuyorduk, ancak kimse ne olduklarını bilmiyordu. Yayın çıkarmamaya da çok ilginç bahaneler buluyorlardı. Bu bahaneler başlı başına bir yazının konusu olabilecek niteliktedirler, bu nedenle girmeyeceğim. İşte biz, dergimizi düzenli olarak çıkardığımızda bu, Apoculara çok ilginç gelmiş olmalı ki, bizim „ajan“ olduğumuza kanıt olarak taraftarlarına bu dergileri gösteriyorlardı. Kendi kitlelerine „yeni çıkan küçük bir grup nasıl bu düzeyde bir dergi çıkarır“ dediklerini duyuyorduk. Halbu ki bütün dünyada geçerli olduğu üzere, siyasal faaliyetin ilk önemli adımı yayındır. Türkiye ve Kürdistan devrimcileri de bizimle aynı yolu izlemişlerdi. Aykırı olan Apoculardı. Sonradan göreceli olarak güçlenmelerinden hareketle, bu aykırılığa olumlu, hatta abartılı bir takım misyonlar yükleyen siyasi şaklabanlar da çıktı. Halbu ki kendi ideolojisini ve siyasal duruşunu kitlelere açmayan, „MİT düşüncelerimizi öğrenir“ kaygısı ile hareket eden bir yapının, devrimci siyasal çalışmanın uzağında

olduğu açıktır.

Şunu da vurgulamak istiyorum; Têkoşine sadece Apoculardan devrimciler katılmamıştır diğer hareketlerden örneğin; TKEP, TKP/ML, TKP/ML Hareketi ve benzeri yapılardan bize katılmalar oldu.

Piro Zarêk: *Apocular kendilerinden ayrılıp bize geçen arkadaşlarla ilgili olarak pek çok spükülatif açıklamalar yaptılar. Konuyu açıklığa kavuşturmak için size sormak istiyorum. Antep'te Apoculardan ayrılan arkadaşlar ve Dersim'de Kamer Özkan ile ilişkileriniz nasıl başladı? Bu Arkadaşlar Têkoşin'e nasıl katıldı?*

S. Cengiz: Ali Yaylacık, Ahmet Ballı, Mehmet Uzun, Bozan Aslan gibi arkadaşların içinde yer aldığı Antep grubunun bizimle ilişkisini sağlayan arkadaş Hıdır Doğan'dır. Hıdır değerli bir yoldaşımızdı. Kurtuluş'tan bizimle birlikte ayrıldı. 12 Eylül darbesiyle birlikte Antep'te gözaltına alındı. O günlerde Antep iskencehanelerinden çözülmeden çıkan ender devrimcilerden biriydi. Uzun süre cezaevinde yattı ve çıktıktan kısa bir süre sonra işkencelerin neden olduğu bir hastalıktan dolayı kendisini kaybettik. Bu yoldaşımız sanıyorum o zaman İslahiye'de öğretmendi yada henüz Antep'te Eğitim Enstitüsün'de okuyordu. Têkoşin dergisinin birinci sayısını dağıtırken Apoculardan ayrılan bu grupla ilişki kuruyor. Arkadaşlar bizimle ilişki kurup tartışmak istiyorlar. Bizden önce de pek çok Kürt grubuyla bu tarz ilişkiler geliştiriyorlar. Bu yönlü arayışları var. Örneğin, Ala-Rızgari, DDKD gibi yapılarla görüşüyorlar.

Bizim de o zaman yoğun çalışmalarımız var, bir ara zaman ayırıp görüştük. Bu arkadaşlar bize kendi süreçlerini anlattılar. Biz de kendi görüşlerimizi. Ahmet ve Ali ile görüşmüştüm; her iki arkadaşta güven verici nitelikteydiler. Özellikle Ahmet bana çok sempatik geldi. Her iki arkadaşın da militan, sosyalizme bağlı, kendilerine güvenen bir yapıda olduklarını rahatlıkla söyleyebilirim. Zaten Apocuların ölüm tehditlerine aldırmandan tavırlarını sürdürmeleriyile, bu niteliklere sahip olduklarını kanıtlamışlardı. İlişkilerimiz böylece gelişti ve bu arkadaşlarla birlikte ayrılanlardan az bir kısmı bize katıldı. Çünkü ayrılanların büyük bir kısmı zaten bizimle ilişki kurmadan önce tehditle ya geri döndürülmüşlerdi yada devrimciliği bırakmışlardı. M. Uzun bize katılma kararını bildirmişti, ancak kendisiyle çalışma olanağı bulmadan Apocular tarafından katledildi.

Bu arkadaşlarla görüşmelerimizde biz ilk kez Apocu hareketin yapısı ile ilgili şok edici bilgiler edindik. Arkadaşlar çok önemli idialar ileri sürüyorlardı. Bu iddiaların bazılarını kendi yaşadıkları somut pratiklerle açıklıyorlardı. Bazı iddalar ise bize mantık olarak inandırıcı gelmekle birlikte, somut delillerle ispatlanmaya ihtiyaç gösteriyorlardı. Antep bölgesindeki arkadaşların A. Öcalan ve çevresindeki ekiple sorunları -siz de konuşmanızın başında belirttiniz; bu süreci, o günleri bizzat yaşayan arkadaşlar çok daha açık olarak sizlere anlatacaklardır- çok önceden başlıyor. Yani İsmet Kılıç meselesinde. İsmet Apocu grubu Antep

ilk örgütleyenlerden birisi ve kendisi de Antepli, bu anlamda yerel grubun üzerinde etkili. Bu şahıs bilinen bazı sorunlar nedeniyle grubu terk edip yerine oturuyor. Kalanlar ise tepkilerini fazla su yüzüne çıkarmıyorlar. Bu olaya sonradan Pilot meselesi, diğer devrimci örgütlere karşı provakasyona zorlama ve en son Haki Karer'in 1977'de vurulması sorunları ekleniyor. Antep grubu, daha Haki vurulmadan önce, Pilot'tan şüpheleniyor ve izliyor. Sonra somut olarak bu şahsın ajan olduğunu tespit edip merkez kadrolara bildiriyor. Ancak Pilot hakkında hiç bir şey yapılmıyor. Üstelik Pilot en tepede çalışmalarını sürdürmeye devam ediyor. Arkadaşlar Pilot'un bizat A. Öcalan tarafından korunması, dahası provakatif eylem kararlarının Öcalan ve Pilot'un içinde bulunduğu ekipten gelmesinden hareketle; A. Öcalan'ın da ajan olduğunu söylüyorlardı. Bu konuda arkadaşların bizi ikna ettiklerini söyleyebilirim. Arkadaşlar tarafından bize anlatılan ve bizim kendi gözlemlerimizle tespit ettiğimiz bazı somut olayları Têkoşin dergisinin 4. sayısında ve ayrıca çıkardığımız bir bildiriyle kamuyouna açıklamıştık. Sonradan yaşanan gelişmeler bizim yayınlarımızda ifade ettiğimiz görüşlerimizi doğruladı. Nitekim biliyorsunuz Öcalan, Pilot'un ajanlığını ve kendisinin MİT'le ilişkisini sonradan kabul etmek zorunda kaldı.

Ayrılan arkadaşlar, Haki'nin de Pilot'un bir komplosuyla katledildiğini söylüyorlardı. Çünkü Haki, Beş Parçacılarla çıkan kavgada kasığından tek kurşunla vuruluyor.(8) Haki hastaha

neye kaldırılıp ameliyat ediliyor. Bir anlamda hayati tehlikeyi atlatıyor. Zaten aldığı darbenin de çok öldürücü bir noktadan olmadığı söyleniyordu. Ancak Haki hastahane de birden bire ölüyor. Bazı hastahane çalışanları arkadaşlara, Haki'nin odasına giren birisinin kan hortumunu çektiğini ve hatta odada boğuşma izleri gördüklerini söylüyorlar. Arkadaşlara göre bu cinayet, iki gün önce Antep'te yapılan geniş toplantıya A. Öcalan'la birlikte katılan Pilot, yani MIT tarafından organize edilmişti. Arkadaşlar buna, diğer tecrübelerinin verdiği güvenle kesin bir şekilde inanıyorlardı. Ancak yukarıda belirttiğim gibi; bunu somut olarak kanıtlamak mümkün olmadı. Biz bu iddiayı resmi olarak yazıp ve savunmadık, ama ben, arkadaşların bu iddiasının da büyük bir ihtimalle doğru olduğuna inanıyorum.

Sonradan bazı eski PKK'lıların da yazdığı gibi, bu süreçte Antep'te ayrılanların hemen hemen hepsi hakkında yukarıdan ölüm emri çıkartılmıştı. Bence bu arkadaşlara ve onların iddialarını siyasal düzlemde sahiplenilen Têkoşin hareketine bu denli şiddetli yönelimin en önemli nedenlerinden biri de (belki de en önemlisi) ayrılan arkadaşların MIT-Apocular ilişkisini ve bunların provakasyon planlarını deşifre etmeleridir. Planın sahipleri; bu arkadaşlarımızı ve Têkoşin hareketini toptan imha ederek, planlarının yürümesini sağlamaya çalıştılar. Biliyorsunuz kısa bir süre içinde bize katılan bu arkadaşlardan beşi (M. Uzun, A. Yaylacık, A. Ballı, Bozan Aslan, M. Salih Eren, Burhan Şener) katledildiler.(9)

Apoculardan ayrılıp bize katılan arkadaşlardan biri de Kamer Özkan'dır. Kamer benim çocukluk arkadaşımdır. Aynı mahalede büyüğümüzü söyleyebilirim. Fakat ben İstanbul'a gittikten sonra ilişkilerimiz koptu. Kamer önce TKP/ML ile çalıştı. Daha sonra Apocularla çalıştığını duydum. Ben henüz Kurtuluş içerisindeyken 1977 yılında, Kamer bir grup arkadaşıyla Apoculardan ayrıldı. Bu süreçte Apocularla Kamer arasında bir sorun yaşandı. Kamer ayrılırken yanındaki silahları da birlikte götürmüştü. Apocular da bu silahları geri almak için Kamer'in kardeşi Zülfü'yü kaçırmışlardı. O zaman biz her iki kesimin de güvenebileceği bir durumdaydık. Nitekim her iki kesim de bize başvurarak aracı olup bu meseleyi çözmemizi istediler. Ben özellikle bir insanın hayatı söz konusu olduğu için, bunu kabul ettim. Kamer'le görüştim. Kamer silahların kendisine ait olduğunu iddia ediyordu. Buna rağmen onu, silahların bir kısmını geri vermesi konusunda ikna ettim. Silahlar geri verildi ve Zülfü kurtarıldı. Ancak kendisine tutulduğu mağarada çirkin işkenceler yapılmıştı. Bu olaydan sonra Zülfü'nün psikolojik dengesi de bozuldu.

Ben Kurtuluş'tan ayrıldıktan sonra, o zaman bağımsız duran Kamer'le de görüştim. Bizim ayrılığımızı duymuştu. Kendisiyle uzun süren tartışmalardan sonra birlikte çalışmak için anlaştık ve Kamer Têkoşin'e katıldı.

Bildiğiniz gibi PKK çevreleri kendi resmi tezlerini haklı çıkarmak ve insanların kafasını bulandırmak için zaman zaman Têkoşin'in Apoculardan ayrılan

arkadaşlar tarafından kurulduğunu iddia ederler. Hatta yalanlarını „**Haki Karer'i Tekoşinciler vurdu.**“ diyecek kadar ileri götürmüşlerdir. Têkoşin 1978 yılında kuruldu, Haki ise 1977 yılında katledildi. Haki vurulduğu zaman ben Kurtuluş içinde çalışıyordum. Têkoşin diye bir yapı da ortada yoktu. Bırakın Haki'yi vurmaya, biz bir tek devrimciyi bile vurmamak. Bizim geleceğimizin belki de sahip çıkılacak en olumlu özelliklerinden biridir bu.

Size yukarıda açık olarak sürecin nasıl geliştiğini, Têkoşin'in kimler tarafından ve nasıl kurulduğunu, Apoculardan ayrılan arkadaşların bize nasıl katıldığını açıkladım. Bu anlamda söz konusu çarpıtmaların da asılsız olduğu kendiliğinden anlaşılır.

P. Zarêk: *A. Öcalan, M. Sayın ile yaptığı röportajda, siz ve Tekosin'i kast ederek şöyle diyor: “Dediler; ‘Kuşkulu bir adamla yürüyor, ajan olduğu ortaya çıktığı halde neden onunla birlikte yürüyor’ diye töhmet geliştirdiler hakkımızda. Bu Têkoşin'in önemli bir gıdasıydı.” (10) Öcalan, Pilot'un ajan olduğu bilgisinin size devlet tarafından verildiğini de ima ediyor. Nedir bu işin aslı? Pilot'un ajan olduğunu kimden öğrendiniz? Neden A. Öcalan hakkında “töhmet” geliştirdiniz?*

S. Cengiz: Bence A. Öcalan bilmeden, bize saldırmasının nedenini de itiraf etmiş oluyor. Demek ki bizim, Öcalan'ın Pilot'la dolayısıyla devletle olan ilişkisini açıklamamız onu oldukça rahatsız etmiş. Deşifre olamaktan

kaynaklanan bu rahtsızlık, yoldaşlarımızın öldürülmesinin altında yatan gerçektir. Bu rahatsızlığın devlet tarafından da paylaşıldığına eminim.

Ben yukarıda Pilot ve Öcalan ile bilgileri nereden ve ne zaman aldığımızı, tüm açıklığıyla anlattım. Tekrar olacak ama bazılarının anlaması için tekrarlamakta fayada var. Bu bilgi bize Antep'te Apoculardan ayrılan arkadaşlar tarafından iletildi. Yani yaklaşık olarak 1978 yılının ortalarında. Pilot'un durumu ve gruba ajan sızması konusu daha 1976 yılından itibaren Apocular içerisinde tartışılıyor. 1977 yılında ise, özellikle Antep grubu bu konuda çok net bir tavır alıyor. Yani „Pilot ajandır” diyor. Durum böyleyken, Pilot'un durumunu büyük bir sır gibi göstermek anlamsızdır. (11) Ben 1978 başına kadar Kurtuluş örgütü içinde çalıştım, bir tek Kurtuluşçu, dahası bir tek devrimci ayrıldığım sürece kadar, benim A. Öcalan ve Pilot hakkında böylesi bir iddia ileri sürdüğümü duymuş mudur? Duyan varsa buyursun karşıma çıksın.

Pilot gerçeğini ilk açıklama onuru bana değil, Apocular içinde mücadele edip sonradan kopan devrimcilere aittir. Bizim yaptığımız bu gerçeği daha geniş çevrelere duyurmak ve siyasal boyutlarını ortaya koymaktır. Bu yaptığımızın, Kürt halkı için yasamsal öneme sahip, devrimci-yutsever bir görev olduğuna inanıyorum.

Herkes o süreci iyi bilir; değil MİT, yada Kontrgerilla mensuplarıyla birlikte gezmek, onlarla ortak işler yapmak; bir Jandarma çavuşuyla birlikte görünmek bile bir devrimci için onur kırıcıydı,

onun tecritini getiren bir durumdu. Eminim ki, devrimciler için ülkede hala bu durum geçerlidir. Devrimciler, devletin görevlileri ile böylesi karanlık ilişkiler geliştiren kim olursa olsun, onu, gözünün yaşına bakamdan teşhir ve tecrit ederler ve hatta cezalandırlar. Bu benim için de geçerlidir, A. Öcalan için de. Ben bir devrimciyim, devrimci gibi geçinen ama bir eli de devletin cebinde olan A. Öcalan'ın, 74-75'lerden beri devletle geliştirdiği bu karanlık ilişkileri öğrendiğim an açıkladım. İnaniyorum ki, her devrimci böyle yapardı.

Biliyorsunuz töhmet, bir kişinin yapmadığı bir eylemden dolayı suçlanması, zan altında bırakılmasını ifade ediyor. Peki Öcalan neden töhmet altında kalıyor muş? Kendisinin Kontrgerilla elemanları ile ilişkileri olmamış mı? Onlardan para ve taktik almamış mı? Bir devrimci için bunlar utanç verici şeylerdir. Gelin görün ki, Öcalan bu konuda utanıp bize ve halka özeleştiri verceğine „benim sırtımı neden açıkladınız?“ diyerek bize saldırıyor. Daha da ileri giderek, kendi kafasıyla bizden intikam alıyor. Biz onu ajan ilan edince, oda tutuyor bizi ajan ilan ediyor. Ancak gerçekler inatçıdır, onun sandığı gibi güce, başarıya ve silaha boyun eğmezler; eninde sonunda gün yüzüne çıkarlar. Bizim devletle en küçük bir ilişkimiz ortaya çıktı mı? Herkes biliyor ki, biz böylesi bir çirkeflik içinde bulunmuş olsaydık mutlaka bu ortaya çıkardı. Devletin kontrgerillasının, MİT'inin, çetelerinin ve bilumum itlerinin ipliği çoktan pazara çıktı, sırtları ortalığa döküldü. Sonuçta kirliler

kirlerinin altında boğulurken, bizim haklılığımız da apaçık ortaya çıktı. Bunu bizden çok hayat gerçekleştirdi. Çok açıktır: Tarih bizi berat ettirdi. Suçluları da yerli yerine oturttu. Bunu görmemek için kör olmak gerek.

P. Zarêk: *Elbette bugünden bakıldığında belki eleştirilecek çok şey bulunabilir. Ben kısmen süreci yaşadığım için somut olarak tam bir cevap bulamadığım şu soruyu hep kendime sordum: Acaba Apocuların saldırılarına karşı daha etkili bir savunma geliştirilemez miydi? Kısa bir süreçte altı yoldaşımız katledilmiş, ancak katillere yönelik bir cezalandırma eylemi yok. Ben illa da kan dökülmeliydi demiyorum. Ancak taktik belli: Önder kadrolar şidetle tasfiye edilecek, taban bu korkuyla sindirilip Têkoşin'den uzak tutulacak. Böylece hareketin etrafında bir korku ve tecrit duvarı örülecek. Bu taktik karşısında kadroların meşru savunma hakkı tartışılmaz. Benim eleştirim kadroların imhasını engelleyecek bir caydırıcı savunmanın eksikliği noktasındadır.*

S. Cengiz: Katledilen bu yoldaşlarımızın tümü nitelikli ve Kürt halkının bağımsızlığı-özgürlüğü için canını bile vermekten çekinmeyecek bir kararlılığa sahip insanlardı. İnaniyorum ki, onlar yaşasaydı ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemize büyük katkılar sunacaklardı. Bu kadroları böylesine kirli cinayetlerde yitirmek, kuşkusuz tarihimizin en acı anıları olarak hafızalarımızda kalacaktır. Neden bu durum yaşandı? sorusu, sanırım o günkü koşullar göz önünde tutulduğunda daha

gerçekçi bir biçimde cevaplandırılabilir. Têkoşin henüz yeni bir örgüttü. Çok büyük mali-teknik olanaklara ve geniş bir örgütlülüğe sahip değildi. Her şeye sıfırdan başlamıştık ve örgütlülüğü mü zü yeni yeni oturtuyorduk. Bu anlamıyla gereken yerede ve gereken zamanda güç bulundurmamak, tavrı geliştirmek her zaman mümkün olmuyordu. Ayrıca yaşanan olaylar devrimci hareketin tarihi içinde bir ilk olma özelliği taşıyordu. O zamana kadar pek çok örgütten kopup diğer örgütlere katılan gruplar olmuştu. Ama hiçte böylesi katliamlar, toptan imha saldırıları olmamıştı.

Bizim Apocular karşısında taktiğimiz esas olarak teşhir ve tecrit taktiği idi. Bu meşru savunma hakkını dışlamıyordu. Bir saldırı geliştiğinde etkili bir biçimde karşı koyma, dahası özellikle imha amaçlı saldırıları organize eden ve fiilen görev alanların cezalandırılması noktasında kararımız da vardı. Biz Apocuların hareketimize yaklaştığı gibi, 'Apocu hareket imha edilmeli, yada tasfiye edilmeli' demiyorduk. Bu anlamda da her Apocu taraftar ve kadroya yönelmiyorduk. Ancak burada şu açmaz ortaya çıkıyordu: Bizim, taraftardır yada sıradan kadrodur diye yönelmediğimiz kişi, bir süre sonra eline silah alıp yoldaşlarımızı katlediyordu. Böylesi bir kördöğüş yaşadık. Karşı taraf imha konusunda hiç bir devrimci ve ahlaki kural tanımadan vuruyordu. Biz ise ilkelerimizi korumak zorundaydık. Yoksa Apocu vurmak hiçte zor bir şey değildi.

Biz aslında, yukarıda çizilen genel perspektif çerçevesinde her bölgenin güvenliğinin kendisi tarafından sağlanma

sını kararlaştırmıştık. Antep içinde bu geçerliydi. Bu bölgedeki arkadaşlar sanırım bu konuda bazı yanlışlar da yaptılar. Kendine aşırı güven, tehlikenin boyutunu tam anlamama gibi bazı eksiklikler oldu. Fakat Dersim'de Apocu hareketi etkisiz kıldık. Bunun sağlanmasında bizim çabalarımızın dışında, bölge halkının politik uyanıklığı ve diğer devrimci örgütlerin çabası önemli rol oynadı. 1979 yılına gelindiğinde Dersim halkı Apocuları köylere sokmuyordu, yüzlerine tükürüyordu. Apocular, Dersim'de tam bir teşhir ve tecrit durumu yaşıyorlardı. Bu süreçte bize karşı Dersim'de silahlı saldırı girişimleri de oldu, hepisini püskürttük ve etkili cevaplar verdik.

Çatışmaların yaşandığı süreçte Apocuların teşhiri ve devrimci hareketten tecrit edilmesi için diğer örgütlerle de görüştük, onlara tehlikenin büyüklüğünü tüm somut kanıtlarıyla anlattık. Ancak çoğu, henüz çubuğun ucu kendilerine dokunmadığı için, meseleyi küçümsüyorlardı. Hatırlıyorum o günlerde konuyla ilgili K. Burckay'la görüş müştüm. Kendisine meselenin ciddiyetini anlattım ve devrimci-yurtsever güçlerin ortak bir duruşla bu provakasyonu boşa çıkartmaları gerektiğini ifade ettim. Fakat Burckay Apocuları küçümsüyordu. Apocuların „üç günlük ömürleri var“ diyordu ve benim Apocuların gücünü çok abarttığımı düşünüyordu. Bana „ne yapalım yani, bunalara karşı silah mı kullanalım? demişti. Ben hiç bir zaman silah kullanma önerisinde bulunmadım. Ancak bütün devrimci-yurtsever güçler ortak teşhir ve tecrit

politikası izleselerdi, sanırım sonuç alınabilirdi. Tabii sonradan meselenin ciddiyeti ortaya çıktı ancak o zaman da iş işten geçmişti. Duydum, PSK bu yıl içinde yayınladığı bildiriye, PKK'nin paravan bir örgüt olarak kurulduğunu yazmış.(12) Bunu yirmi yıl önce yazıp gereğini yapmaya çalışsalar; belki de Kürdistan bu durumda olmazdı.

P. Zarêk: Kukusuz sürekliliği olan ve kitleselleşen bir politik hareket, sadece önderliğinin yapısı ve mücadele sürecinin sadece bir kesitiyle açıklanamaz. Bu alanda PKK'yi sadece A. Öcalan ve 80 öncesi boyutuyla açıklamak yanlış olur. Apocular grubu ve onun üzerinden yükselen PKK, Kürdistan-Türkiye ve Ortadoğu zeminindeki objektif ve subjektif koşulların bir ürünüdür. Gruba arka çıkanların ve onu yönlendirenlerin oluşum döneminde bu grupla ilgili niyetleri farklı olabilir. Biliyoruz ki, pratik yaşam çoğu kez niyetlerin yönünü değiştirir, yada onları tamamen aşar. Tıpkı, ilerici sendikalara karşı devlet desteği ile gerici sendika kuran Papaz Gapon'un Çar'a, bağlılığını ve bazı işçi taleplerini bildirmek için hazırlanan dilekçeyi vermeye giderken; „Kanlı Pazar“ olaylarının gelişmesi ve bu olayla 1905 Rus Devrimi'ne yol açan olayların fitilinin ateşlenmesi gibi.

Tarihe baktığımızda ulusal hareketlerin genellikle „ulusun ortak çıkarlarını ve istemlerini kendi kişiliklerinde somutlaştıran“ canlı bayraklar yani ulusal önderler yarattığını görüyoruz. Bayraklaşan "kahraman"ın niteliğinden ve yeteneklerinden bağımsız olarak

tarihsel momentler böylesi "kahraman"ları yaratır. "Kahraman" yetkinse ve tarihin momentini doğru okuyup, müdahaleci olabiliyorsa tarihin akışı üzerinde hızlandırıcı bir etkiye bulunur, tersi durumda ise etki yavaşlatıcı yönde olur. Ben A. Öcalan'ın yapısında bu iki yanın da bulunduğunu, ancak tarihi yavaşlatıcı etkisinin -bu etkiyi yaşanan büyük çalkantılara sebep olmasına göre değil, tarihsel ilerlemeye yaptığı katkıya göre belirliyorum- tahripkar pratiğinin bir ürünü olarak, ağır bastığını düşünüyorum. Genel olarak PKK pratiğinde kuruculuk yanı, yıkıcılık yanına göre oldukça zayıftır. Hiç kuşku yok ki; böylesi hareketlerde önel faktörlerin önemi büyüktür. Nitekim PKK hareketine önderliğinin ideolojik-politik yapısı ve tarzı damgasını vurmuştur. Apocu tarz diyebileceğimiz bu özgün tarz, bir ölçüde Kürt Ulusal gerçekliğinin bir ürünüdür. Fakat Apocu tarzın oluşmasında Kürt Ulusal hareketinin etkisiyle birlikte rol oynayan önemli dış etkiler de vardır. Kemalizm bunların başında gelir. Öcalan'ın Ankara'dayken aldığı ideolojik eğitim, öğrendiği tarz, sonradan Surye'de BASS siyaseti ve tarzıyla birleştiğinde oratya Apoculuk çıkıyor.

Ben PKK hareketinin gelişim sürecinin üç döneme ayrılması gerektiğini düşünüyorum. Birinci dönem, 74-75 yıllarından başlayıp 80 darbesine kadar süren dönemdir. Bu dönemde Apocu hareket, bünyesinde pek çok devrimci-yurtseveri barındırmasına rağmen, merkezi çizgisi itibariyle esas olarak

devletin yönlendirmesinde bir provakasyon hareketi durumundadır. Têkoşin'in bu dönemde Apocu hareketle ilgili „Ulusal ihanet akımı“ nitelemesi bence doğru bir nitelemedir. Bu dönemde Apocuların esas hedefi devlet değil, devrimci yurtsever güçlerdir.

12 Eylül darbesinden hemen önce başlayan ve yaklaşık olarak doksanlı yılların ikinci yarısına kadar süren ikinci dönemde ise, PKK devletle olan pratik-politik bağlarını koparıp mücadelesinin esas yönünü ona yöneltmiştir. Özellikle 1984 yılında başlatılan gerilla savaşı (yanlış ve eksikliklerine rağmen) PKK'nin, Kürt ulusal dinamiklerine oturmasını ve ulusal talepleri güncelleştirerek kitleselleşmesini getirmiştir. Bu süreçte PKK, yurtsever-devrimci bir niteliğe sahiptir. Nitekim Têkoşina Sosyalist sürecinde biz PKK'yi, bu dönem bazında yurtsever-devrimci gördüğümüzü ilan ettik ve içinde PKK'nin da bulunduğu ulusal güçlerle birlikte ortak bir cephe çalışmasına da katıldık.

1993 yılından itibaren fiilen başlayan, 1999 da A. Öcalan'ın TC tarafından tutsak edilmesiyle resmen ilan edilen ve hala devam eden üçüncü süreç ise, PKK'yi tekrar birinci dönemdeki yapısına döndürme sürecidir. Yani bu süreç, PKK'nin sisteme ve düzene entegre edilmesi dahası düzenin bir aracı haline getirilmesine dönük sancılı bir geçiş sürecidir. Devlet önce fiziken esir, sonra ideolojik ve politik olarak teslim aldığı Öcalan'ın yardımıyla, on beş yıllık savaş boyunca PKK'nin ve Kürtlerin kazanmış olduğu ulusal devrimci

mevzileri tekrar geri almaya, PKK da biriken ulusal devrimci birikimi tasfiye etmeye, dahası Kürt ulusal istemlerini dejenere edip ulusal hareketi kaynayıyla birlikte kurutmaya çalışıyor. Öcalan TC'ye hizmeti çoktan kabul etmesine rağmen, kitlelerin bu işe adepte edilmeleri oldukça zordur. Ama imkansız değildir. (13)

Bu geniş açıklamayı, okuyucularımızın PKK hakkındaki değerlendirmelerimizi tek boyutlu ve yanlış algılamasını önlemek için yaptım. Meselenin bir boyutunu yansıtır diğer boyutunu atladığımızda, gerçeğin bütünlüklü bir resmini vermek zor olur. Siz bu günden baktığınızda PKK hareketini nasıl değerlendiriyorsunuz?

S. Cengiz: Dediklerinize esasta katılıyorum. PKK'ya katılan; dağlarda, zindanlarda yaşamı pahasına mücadele eden insanların, A. Öcalan'ın hatırı için bu zorluklara katlandığını söylemek abestir. Hayır onları dağa çıkartan, mücadeleye çeken şey, onların Kürtlüğü, yani ulusal bilincidir. Bu objektif ve öznel temel olmasa Öcalan değil, Allah bile gelse kimseyi dağa çıkartamaz. PKK'yi ve Öcalan'ın politikalarını eleştirirken onların bize karşı hiç bir zaman göstermediği kadar objektif olmaya çalışıyorum. Bunun birinci nedeni de, o yapı içinde mücadele eden yurtsever-devrimci insanların değerlerine zarar vermemek isteğidir.

Kuşkusuz ki, PKK uzaydan gelmedi. Bu coğrafyada ve bu toplum içinden çıktı. Fakat bir ulusal hareket olması ve haklı bir davayı sahiplenmesi, onun her zaman haklı olduğunu ve

doğru yaptığını getirmez. Dahası bundan hareketle 'PKK her zaman ulusal çıkarlarla örtüşen meşru bir çizgi izleyecektir' denilemez. Bu her parti, her önderlik için geçerlidir. Hiç bir zaman bir halkın davası bire bir bir örgütün veya önderin davası ile özdeşleştirilemez. Gerek sınıflı toplumsal yapı gerekse partiler üzerinde etkili olan özel faktörlerin relatif yapısı buna izin vermez.

PKK'nin başlattığı savaşla, TC'ye karşı ulusal istemleri cepheden savunduğunu, bunun da ulusal bilincin ve kimliğin gelişmesine, ulusal sorunun gündemleşmesine büyük katkılar yaptığını görüyorum. Ancak gelinen aşamada daha net görüyoruz ki, çok büyük yanışlar yapılmış hatta suçlar da işlenmiş. Bunun sonucuda, Kürdistan ve Dersim halkı büyük kayıplar vermiş. Yukarıda saydığım kazanımlar, onbeş yıllık kayıplarla kıyaslandığında arada bir uçurum olduğu görülür. Üstelik bu kazanımlar için otuz binden fazla insanın öldüğü, milyonlarca insanın yerinden yurdundan olduğu bir savaş vermeye hiç gerek yoktur. Barışçıl siyasal eylemlerle aynı kazanımlara ulaşmak oldukça rahat olurdu.

Bağımsızlığın ve özgürlüğün TC'den savaşsız alınacağına inanmıyorum. Halklarımızın kendi kaderini özgürce tayin etmesini savunan her akli başında insan, bu hakkın TC gibi bir devletten ancak savaş yoluyla alınabileceğini de bilir. Sen eğer „her koşulda savaş istemiyorum“ diyorsan, o zaman halkının bağımsızlığından ve özgürlüğünden de vazgeçeceksin. Bugünkü

şartlarda bu açık bir gerçekliktir. Savaşa hazır değilsen hemen şimdi savaşmak zorunda da değilsin. Uygun zaman ve şartları yaratmak zorundasın. Ama benim düşündüğüm savaş PKK'nin yürüttüğü tarzda bir savaş değildir. PKK'nin yürüttüğü savaşın yanışları ve eksiklikleri nelerdir? Birincisi; Öcalan devrimci-demokrat bir önder değildir. Devrimci-demokrat ve halkçı bir tarzda hiç bir zaman sahip olmadı. Suriye'ye kaçışından sonra yurtsever-sol yanları öne çıkmış ve bu temelde TC'ye cephe almış olabilir. Ama hareketi kendi özel mülkü olarak görüp, sosyal ve ulusal yanlarını güdükleştirmiş, her zaman TC'yi bir gözülle gözetip onunla uzaşmaya açık olmuştur.

Halk bu savaşa siyasal ve örgütsel bir hazırlığı olmadan katılmıştır. Süreç içinde halk ve kadrolar arasında devrimci dinamik ve öz örgütlenme iradesinin gelişmesiyle, kendi insiyatifinin sarsılacağını anlayan Öcalan, bu noktada bir dalgakıran görevi görerek ulusal devrimci hareketin dinamiklerini köreltmıştır. PKK'ya zorla benimsettiği tarz; askeri tarzdan öte bir şeyh-mürit tarzıdır. Ve bu tarz mücadele içerisinde insiyatif kazanıp özgün kurumlaşmasını oluşturmaya çalışan halk hareketini zincire vurmuş, sonuçta halk hareketinin özgür gelişme olanaklarını tıkatıp, devrimci olanakları tüketmiştir. Böylesi bir tarzın devrimi zafere götürmesi mümkün değildir. Bugün yenilen tarz halkçı devrimci-demokratik tarz değil, işte bu Apocu tarzıdır. Yenilen siyaset, ulusal-devrimci siyaset değil, sömürgecilerden ve emperyalizmden medet

umma siyasetidir.

Biz, PKK'nın devlete cephe aldığını gördüğümüzde, ona karşı tutumumuzu hemen yumuşattık. Bunua örnekler ver-
ebilirim. 1982 yılında Lübnan'ın İsrail tarafından işgalini kınamak için çeşitli Kürt ve Türk örgütleri ile ortak bir bildiri çıkarmıştık. Bu bildiriye ilk kez PKK ile birlikte imza atmıştık. Yine, PKK gerilla mücadelesine başladığında biraz temkinli, ama esasta olumlu yaklaştık. Darbeden sonra ortaya çıkan duruma bağlı olarak, PKK hakkındaki „ulusal ihanet akımı“ nitelemesini 80'den sonra resmi olarak dile getirmedik, sonradan resmen kaldırdık. Ancak bu PKK'nin yanlışlarını eleştirmeme ve 80 öncesinde yaptıklarını unutmak anlamına gelmiyordu.

Ben böylesi bir önderlik ve böylesi bir tarzla yürütülecek savaşı doğru bulmadım. Ancak buna rağmen savaş başladıktan sonra, özellikle 90'lı yıllarla birlikte kitle hareketinin gelişmesi ile mücadeleyi açıkça desteklediğimizi ilan ettim. Bunun için **Kürdistanlı Marksist** dergisine bakabilirsiniz. Nitekim geleceğimizin diğer kanadı olan **Têkoşina Sosyalist** çizgisinde yürüyen sizler de aynı yaklaşımı gösterdiniz. Ancak bu destek Apocu tarza verilen bir destek değil, TC'ye karşı ulusal kurtuluş hareketine verilen bir destektir.

P. Zarêk: Kuruluş dönemi ile ilgili son bir sorum var. Size Celal Aydın'ı sormak istiyorum. (Bu kişinin Hüseyin Aydın yoldaşla soyadı benzerliği dışında bir ilgisi yoktur.) Biliyorsunuz bu şahıs daha sonra Apocular

tarafından mezarı bizzat kendisine kazdırılarak öldürülmüştü. C. Aydın Têkoşin'le nasıl ilişki kurdu ve ilişkileriniz nasıl gelişti?

S. Cengiz: Celal Aydın'la ilginç bir karşılaşmamız oldu. İlk karşılaşmamız Têkoşin kurulmadan önce, benim Kurtuluş içerisinde bulunduğum dönemde oldu. Dersim'de bulunduğum bir dönemde Kurtuluş'un demeğine uğramıştım. Arkadaşlarla çay içip sohbet ederken birden içeriye orta boylu zayıf birisi girdi. Oturur oturmaz da kavgacı bir üslupla „Bu Kurtuluş nedir, amacınız nedir?“ tarzında sorularla bir tartışma başlattı. Biz kendisini tanımıyoruz. Kendisine „sakin ol, daha doğru bir üslupla konuşalım“ dedik. Ancak o aynı tarzı sürdürdü. İşi daha ileri götürünce orada bulunan arkadaşlardan birisi müdahale edip dışarı çıkardı. Dışarda tartışma devam edince arkadaşlar tepkinin dozajını arttırdılar. Bu şahıs bunun üzerine kaçtı, bir kovalamaca oldu. Ancak sonra arkadaşları sakinleştirip, durdurduk. Biz tam ne olup bittiğini anlamamıştık. Meselenin üzerinde de fazla durmadık. Yıllar sonra -ki o zaman biz Kurtuluştan ayrılmıştık, Têkoşin'de kurulmuştu- İstanbul'da Hüseyin Aydın yoldaş bana, Celal adında bir eski Apocunun kendisiyle ilişki kurduğunu ve bizimle çalışmak istediğini söyledi. Bende bu şahısla görüştim. Gördüğüm zaman bu şahısı bir yerlerden tanıdığımı hatırladım. Celal adlı bu şahıs Dersim'deki dernekte arkadaşların kovaladığı kişiydi. O'na önce dernekteki davranışının nedenini sordum. Kendisi yaptığının yanlış olduğunu belirterek

özür diledi. Sonra davranışının nedenlerini anlattı. Anlattığına göre aynı gün A. Öcalan'da Dersim'deymiş. Apocular Dağ Mahallesinde bir evde toplantı yapmışlar. Bu toplantıdan sonra arkadaşları A. Öcalan'a benimde Dersim'de olduğumu söyleyerek, benimle tartışma sını önermişler. Ancak Öcalan bütün ısrarlara rağmen benimle tartışmaktan kaçınmış. Bunun üzerine kendisi 'ben tartışırım' diyerek doğruca derneğe geliyor. Kendi ifadesiyle bize karşı tepkisi, aslında Öcalan'ın tartışmaktan korkmasına karşı gösterdiği tepkiden kaynaklanıyordu.

C. Aydın bizimle çalışmak istedi. Biz de ona "biz sana güvenmiyoruz, sen bizimle çalışamazsın" demedik. Kendisiyle ilişkilerimizi sürdürdük, ancak hemen onu örgüte almadık. Onu tanıyıp ona göre karar vermek istedik. Gerek bazı kişisel özellikleri, gerekse Apoculardan gelmesi bizde ona karşı bir güvensizlik yaratıyordu. Ayrıca onun Apocular tarafından içimize sızdırılması olasılığını ciddi bir şekilde düşündük. Fakat somut bazı gerekçelere dayanmadan, sadece kuşkuyla bir insan hakkında kesin yargıya varmanın doğru olmadığını düşündük. C. Aydın, ideolojik-teorik olarak belli bir düzeyi yakalamıştı, ancak üslubu ve siyaset tarzı küçük burjuvazinin bireysellik özelliklerini taşıyordu. Nitekim kısa süre içinde kendisini tanıdık, bizimle ilişkide olduğu süreçte aynı zamanda Apocularla da ilişkideydi. Bunun üzerine kendisine bizim çevremizden uzak durmasını bildirdik. O da çekip gitti. Bu arada bizim bir kız arkadaşımızı da bizden

koparıp götürdü. Sonradan yeniden Apocularla ilişki kurduğunu ve onlar tarafından biraz da acımasız bir biçimde katledildiğini gazetelerden okudum.

TÊKOŞİN'İN FAALİYETLERİ

P. Zarêk: *Sanırım Têkoşin'in kuruluş sürecine pek çok boyutuyla değindik. Şimdi yeni bir konuya yani Têkoşin'in faaliyetlerine geçmek istiyorum. Têkoşin, kuruluşundan 1986 daki bölünmeye kadar ideolojik-politik-örgütsel ve askeri alanlarda nasıl bir faaliyetlilik geliştirdi.*

S. Cengiz: Sosyal ve politik koşulların değişimine bağlı olarak, Têkoşin sürecini başlıca üç döneme ayırmak mümkündür. Birinci dönem 1978-80 arası dönemdir. Bu dönem bizim için kuruluş dönemidir. Têkoşin dergisinin 1978 Haziranında yayın hayatına başlamasıyla, bizde bir siyasal örgüt olarak kuruluşumuzu kamuoyuna ilan ettik. Ortaya çıkışımızdan kısa bir süre sonra pek çok ilde sıkıyönetim ilan edildi. Diğer yandan Apocuların saldırıları başladı. Biz adeta iki ateş arasında bir varolma mücadelesi yürüttük. Hareketimiz kuruluş döneminin ihtiyaç duyduğu "barışçıl" bir dönemi yeterince yaşayamadı. Bu kısa ve zorlu süreçte yoldaşlarımız gerçekten çok büyük bir fedakarlıkla çalıştılar.

Kuruluş sürecinde, Kürdistan Devrimi'nin temel sorunları üzerine görüşlerimizi kamuoyuna açıklama ve bu görüşleri, başta işçi sınıfı ve yoksullar olmak üzere, kitleler arasında tartıştırmayı öncelikli görev olarak

belirlemiştik. Bize göre bir siyasal hareket kendisini diğer hareketlerden farklı görüp siyasal arenaya bir örgüt olarak çıkıyorsa, en başta diğer hareketlerin ideolojik-teorik çizgisinden farklı olan kendi çizgisini ortaya koymalıdır. Diğer siyasal hareketlerle arasında böylesi bir fikrîsel çizgi farklılığı olmayan hareketlerin geleceği olmaz. Resmi örgütsel faaliyete dergimizi yayımlayarak başlamamızın temelinde bu anlayış yatmaktadır. 1980 yılına kadarki iki yıllık süreç içinde Têkoşin dergisinin beş sayısı yayınlandı. Bu beş sayıda ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin temel programatik sorunları ile ilgili görüşlerimizi açıkladık. Bu anlamda ideolojik-teorik çalışmalar bazında önümüze koyduğumuz hedeflere hemen hemen ulaşmış olduk. Ağırlıklı olarak ideolojik-teorik çalışmalar içeren Têkoşin dergisinin 1986 yılına kadar toplam sekiz sayısı yayınlandı. Derginin son üç sayısı 1982 yılında yurt dışına çıkışımız nedeniyle Avrupa'da yayınlandı.

Görüşlerimizi devrimci kamuoyuna ve halka açıklamak için bir dizi tartışma toplantısı ve konferanslar düzenledik. Bu toplantılara diğer devrimci hareketlerden insanların yanı sıra halktan da önemli bir katılım oldu.

Kadrolarımızın eğitimi sorunu da bu süreçte bizim için büyük önem taşıyordu. Eğitim çalışmaları ve dergi aracılığıyla bu sorunu çözmeye çalıştık. Fakat, yoğun pratik bu çabaların yeterince verimli olmasını önledi. Kurtuluş'tan gelen arkadaşlarımız arasında uyum daha rahat sağlanıyordu. Ancak diğer hareketlerden ve halktan bize yeni

katılmalar oldu. Bunların eğitimi ve homojen bir kadro yapısına ulaşmak bütünüyle mümkün olamadı.

Çeşitli alanlarda yeni ilişkiler kurma, ilişkilerimizin olduğu alanlarda kurum-sallaşma amacıyla sürdürdüğümüz örgütlenme faaliyetleri Apocuların saldırıları ve sıkıyönetim nedeniyle yeterince genişleyip derinleşemedi. Örgütlenme faaliyetlerinde işçilere öncelik veriyorduk. İstanbul'da özellikle Kadıköy-Göztepe bölgesinde Kürdistanlı inşaat işçileri arasında uzun süren bir çalışmamız oldu. Antep'te Trikotaj işçileri ile ilişkilerimiz gelişmişti. Dersimde'de işçilerin bulunduğu alanlarda ilişkiler yaratmış tık.

Hareketimiz anti-fasist mücadelede bulunduğu alanlarda gücü oranında yerini almıştır. İstanbul'da özellikle Erenköy'de üstlenmiş Ülkücü sivil faşistlerin Göztepe ve çevresinde yoğunlaşan sol kitleye karşı saldırılarını püskürtme ve karşılık verme noktasında, Hüseyin Aydın yoldaş insiyatifindeki faaliyetlerimiz, bölgede yaşayanlar ve devrimci örgütler tarafından iyi bilinmektedir. İstanbul'da hareketimize karşı yürütülen operasyonlar sonucu onbir kişi yakalandı. Başta H. Aydın olmak üzere diğer bazı arkadaşlarımız özellikle Erenköy'de üstlenen sivil faşistlere karşı girişilen bu silahlı savunma eylemleri nedeniyle idam ve mühebbete varan cezalar aldılar. Antep ve Ankara bölgelerinde de hareketimiz anti-fasist mücadelede kendine düşen görevleri yerine getirmeye çalışmıştır. Bu bölgelerde de Eylül darbesinden önce ve sonra hareketimize karşı gerçekleştirilen

operasyonlar ve yakalanan onlarca arkadaşımız vardır.

Darbenin hemen öncesinde sıkıyönetim koşullarında Dersim'de TDKP ile eylem birliği içinde gerçekleştirdiğimiz 1 Mayıs kutlaması, o yıl içinde Türkiye ve Kürdistan'da gerçekleştirilen en büyük 1 Mayıs kutlaması oldu. Bildiğiniz gibi 1980 yılında devlet, 1 Mayıs kutlamalarını yasaklamıştı. Dersim'deki kutlama silahlı bir kitle tarafından merkeze hakim bir tepeye kızıl bayrak çekilmesiyle başlatıldı. Polis ve asker bu bayrağı indirmek ve kitleyi dağıtmak için ağır silahların da kullanıldığı bir saldırı başlatmıştı. Arkadaşların karşılık vermesiyle büyük bir çatışma yaşandı. Bu çatışmada Orhan Gönülalan adlı Türk kökenli bir yoldaşımızı yitirdik. Orhan gerçekten militan ve enternasyonalist bir ruha sahip olan bir arkadaşımızdı. Çatışma sırasında pek çok asker de yaralanmıştı.

Sıkıyönetimin ilanı ve giderek artan sivil faşist saldırılar, bir darbenin yaklaşmakta olduğunu gösteriyordu. Tüm hareketler de bu tehlikeyi görüyor ve muhtemel bir darbeye direneceklerini söylüyorlardı. -buna o zamanın en büyük hareketlerinden biri olan Dev-Yol da dahildir- Biz de darbeye karşı direnmek gerektiğini söylüyorduk. Darbeye karşı direnişimizin tarzını gerilla savaşı olarak belirlemiştik. Bu amaçla 79 dan başlayarak şehirlerdeki kadrolarımızı Dersim bölgesine çektik. Dersim'de önceden beri Kamer Özkan inisiyatifinde silahlı bir grubumuz vardı. 12 Eylül askeri faşist darbesi gerçekleştiğinde biz kadrolarımızın büyük

kısmını Dersim dağlarına çekmiş ve kısmen silahlandırmıştık. Yanlış Hüseyin yoldaş Dersim'e gelmesine kısa bir süre kala İstanbul'da yakalandı bu bizim için büyük bir kayıptı.

Darbeden sonra Têkoşin sürecinin ikinci dönemi başladı. Bu dönem yaklaşık olarak iki yıl sürdü (80-82). Bu dönem silahlı propaganda ağırlıklı bir gerilla mücadelesi dönemidir. Biz darbeden hemen sonra, darbeye karşı „direniş“ kararımızı açıklarken, birbirinden kopukta olsa diğer bölgelerde de devrici hareketlerin bir direniş başlatacaklarını umuyorduk. Direniş için gerekli gücün, -özellikle Dev-Yol'un- olduğunu biliyorduk. TKP/ML'nin Dersim'de belli bir faaliyeti vardı, ancak o dönem askerle çatışmadan kaçınıyorlardı ve daha çok barınma çabası içindeydiler.

Bizim bu süreçteki faaliyetlerimiz daha çok yoksul köylülüğü kazanmaya yönelik siyasi faaliyet, devletin sindirme ve teslim alma operasyonlarına karşı kitleyi eğitime, halka zulüm eden ajanlar ve karakollara karşı caydırıcı saldırılar gerçekleştirme tarzındaydı. Darbeden hemen sonra devlet Dersim halkını silahsızlandırmak amacıyla bir silah teslimi kampanyası başlatmıştı. Bölgede bu amaçla yoğun bir istihbarat ve sindirme amaçlı propaganda faaliyeti yürütüyordu. Amaç önce silahlı bir direnişin maddi temelini ortadan kaldırmak, sonrada yoğun bir şidetle kitleyi yıldırıp teslim almaktı. Biz bu politikaya karşı, Dersimlilerin silahlarını teslim etmemeleri gerektiğini; devrimcilerle birlikte faşist darbeye karşı direnmelerini açıklıyorduk. Silahlı eylemlerimizle de bu

propagandayı desteklemeye, kitlelere güven vermeye çalıştık. Etkili bir siyasal faaliyet yürütmek için sürekli olarak halk içinde bulunma, halkın sinesinde barınma bizim için esastı. Bu nedenle dağda kaldığımız süre içinde, zorunlu kalmadıkça sığınaklar yapmadık. Halkın içinde barındık. Oldukça geniş ilişkiler kurduk. Halk gerçekten bizi sahiplenmişti. Öyle ki bazı köylere gittiğimizde bizi evlerinde misafir etmek için yarıştılar.

Dađda gerilla faaliyeti yürüttüğümüz süreçte bir **Yoldaşlar Meclisi**'miz vardı. Bu mecliste tüm konular geniş olarak tartışılıp kararlaştırılıyordu.

İki yıllık süre içinde bir dizi silahlı eylem gerçekleştirdik. Silahlı eylemlerimizden birisi, halk arasında deşifre olmuş Bakıl Ađa adlı ajana yönelikti. Oldukça tehlikeli ve uyanık olan bu ajan, saldırıdan yaralı olarak kurtuldu. Fakat daha sonra TİKKO gerillalarınınca öldürüldü. Bir başka silahlı eylemimiz bölgede terör estiren ve bizim faaliyet alanımızı da oldukça daraltan Tülük Karakolu askerlerine, özellikle de azılı bir faşist olan karakol komutanına karşı düzenlendi. Tülük Karakolu 38 katliamında da vahşî uygulamalarıyla ünlenmiş bir karakoldu. Saldırı sonucunda komutan ve birkaç asker yaralandı. Bu eylemden sonra komutan sindi. Diğer bir eylem ise kendisini Alevi gibi gösterip bölgede istihbarat çalışması yapan ve halkı ajanlaştırmaya çalışan bir subay ve komutasındaki birliğe karşı gerçekleştirildi. Bu saldırıda söz konusu bu subayla birlikte dört asker öldü. Bu eylemleri biz **„Kürdistan Halk**

Kurtuluş Kuvvetleri (KHKK)” imzasıyla yayınladığımız bildirimlerle üstlendik. KHKK, Tekoşin'in silahlı kolu olarak örgütlenen birimlerimizi içeriyordu. Faaliyetlerimiz sadece Dersim'le sınırlı değildi. Komşu iller, Antep ve İstanbul bölgelerinde kısmi ilişkilerle siyasal faaliyetimizi sürdürmeye çalışıyorduk.

Eylemlerimiz ve Dersim halkının devlete karşı gösterdiği direnç, ardından devletin daha yoğun saldırılarını getirdi. „Kayseri Hava İndirme Tugayı“ komandoları '81 yılında Dersim'de büyük bir operasyon gerçekleştirdi. Operasyon özellikle bizim bulunduğumuz alana yönelmişti. Devlet bizim yakalanmamız için ödül koymuştu ve resimlerimizin basıldığı afişler Dersim'in her tarafına asılmıştı. Operasyonla birlikte, daha önce yakalanan insanların verdiği bilgilerin de yardımıyla arkadaşlarımızın aileleri başta olmak üzere; bizimle ilişkili yaklaşık yüz taraftarımız gözaltına alınıp, çok yoğun iskencelerden geçirildi. Bunların kimisi de tutuklandı. Operasyonlar her yıl tekrarlanmaya başlandı. '82 yılına gelindiğinde etrafımızdaki çember iyice daralmış, cephanemizde iyice azalmıştı. Cephane bulmak ve bölgeye aktarmak ta imkansızlaşmıştı. Diğer örgüt ve bölgelerle ilişkilerimiz neredeyse kopmuştu. Başka bölgelerde bir direniş gelişmediği için iyice yalnızlaşmış ve devletin gözüne batmıştık. Bu koşullar altında daha uzun süre dayanamayacağımızı anladık ve „geri çekilme“ kararı aldık. TKEP'li arkadaşlarla Antep üzerinden zor da olsa ilişki kurabiliyorduk. Ayrıca düzenli

olmasa da Ala-Rızgari'den arkadaşlarla bağlantımız vardı. Bu hareketlerden arkadaşların yardımıyla, kademeli olarak Suriye'ye çıktık. Suriye'de FKÖ'nün kampları vardı. Onların verdiği kimliklerle orada kaldık. Suriye'de bir süre kaldıktan sonra Avrupa'ya çıktık.

'82 yılında yurtdışına çekilmemizden hareketimizdeki bölünmenin yaşandığı '86 yılına kadar geçen bu süreç, Têkoşin sürecinin üçüncü dönemidir. Bu dönemde faaliyetimiz ağırlıklı olarak siyasal faaliyet niteliğindedir.

Suriye, darbe sonrasında hemen hemen tüm Kürt ve Türk Solu gruplarının kadrolarının bulunduğu bir alan durumundaydı. Hatta bu gruplar birbirilerini daha çok Suriye'de tanıdılar diyebilirim. Bu en azından bizim için böyle oldu. Biz Kürt Solu'nu Suriye'de yakinen tanımış olduk. Suriye'de „Hevkarî“ yada „Beşli“ olarak bilinen bir güç birliği çalışmasına katıldık. Bu çalışmaya, TKSP, KİP(DDKD), Ala-Rızgari, KUK ve Têkoşin katılıyordu. Çalışmalar sonra Avrupa alanına kaydı ancak bir sonuç alınmadı.

AVRUPA SÜRECİ VE BÖLÜNME

P. Zarêk: 1986 yılında Têkoşin bir dağılma süreci daha doğrusu bir bölünme yaşadı. Bölünmeden iki grup çıktı. Gruplardan birisi sizin içinde olduğunuz Kürdistan Komünist Hareketi diğeri de bizim içinde yer aldığımız Tekoşina Sosyalist grubu. Bölünmede Avrupa'ya hapis olmanın getirdiği politik atalet önemli rol

oynasa da, idolojik farklılaşmanın esas rol oynadığını düşünüyorum. Sizce bu bölünmenin nedenleri nelerdir? Bölünmeden sonraki faaliyetleriniz nelerdir?

S. Cengiz: Bölünmeyi Têkoşin tekilinde açıklamak zordur. O günkü genel siyasal ve sosyal şartların bu süreçteki etkisini iyi görmek gerekir. Bence '86 yılı Kürt Solu için bir dönüm noktasıdır. O süreçte İran ve Irak savaş halindeydi. İran savaşta Irak'a karşı üstünlük kurmaya başlamıştı. Bunu gören KDP ve KYB, İran'ın insiyatifi altında Tahran'da bir ittifak kurdular. Bu güçler kısa bir süre sonra İran tarafından savaşa katıldılar ve bölgelerini İran'a açtılar. Kuzeyli Kürt grupları da bu ittifakı desteklediler. Hatta hatırlıyorum bugün yarın İran kazanacak ve bu sayede Kürdistan kurulacak gibi bir hava vardı. İttifaka karşı çıkan tek grup Têkoşin oldu. Bu tavır Têkoşin'i diğer Kürt gruplarından belirgin bir biçimde ayırdı. Kürt Solu bu tavrıyla açıkça sağa kayıyor, daha önce mahkum ettiği sömürgeci güçlerden medet umma siyasetinin etkisine giriyordu. Dahası haksız bir savaşta taraf oluyordu. KDP ve KYB güçlerinin izlediği „bir sömürgeci güce dayanıp diğer sömürgeci güçle savaşıma“ politikasının Güney Kürdistan'da yarattığı yıkımları herkes yakından gördü. Halepçe katliamının sorumlusu barbar Irak devleti olmakla birlikte, ulusal güçlerin izlediği yanlış politikaların da halkı savunmasız bir şekilde bu saldırılarla karşı karşıya bıraktığını unutmamalıyız. Bu gün bile öz gücü esas almayan politikaların terk edilmemesi sonucu, Kürt halkının önüne

çıkan tarihsel fırtınalar değerlendirilmekte, ulusal güçler emperyalist ve sömürgeci güçlerin etkisinde hareket ederek birbirleriyle boğazlaşmaktadır. Biz o süreçte bu düşüncelerimizi açıkladığımızda, Kürt Solu'ndan büyük bir tepki aldık. Buna rağmen akıntıya karşı yürüdük.

Ben, Têkoşin bölünmesinden sonra Kürt Solu'nun geçmişini, sağa kayışını eleştiren ve sosyalistlerin tavrını irdelleyen yazılar yazdım. Bu yazılarım Têkoşin dergisi çıkmadığı için yine Kurtuluş örgütünden ayrılan, Türk Solu'dan bir grubun çıkardığı „Sosyalist İşçi“ dergisinde yayınlandı. „Sosyalist İşçi“ çevresiyle bir süre ortak çalışma yönünde çabam oldu ancak bu yürümedi.

P. Zarêk: Têkoşin ile diğer Kürt grupları arasında yaşanan bu kopuşma Têkoşin'deki bölünmeyi açıklamaya yetmiyor. Çünkü "Têkoşina Sosyalist" grubunda yer alan arkadaşlarımız, söz konusu miliyetçi-sağ yaklaşıma sahip olmadılar ve Têkoşin'in bilinen devrimci-sosyalist çizgisini izlemeye çalıştılar. Biz hem Kürt Solu'nun anti-emperyalist ilkeyi gözdardı eden hemde Türk Solu'nun bölgedeki sömürgeci güçleri görmemezlikten gelen yaklaşıma karşı, anti-emperyalist ve anti-sömürgeci ilkeleri özgün yanları unutmadan, birbirlerine bağlı olarak ele aldık. Bu anlamıyla grubumuzun Kürdistan'da devrimci-sosyalist çizgiye layık bir sınav verdiğini düşünüyorum. Ben sizin yukarıda belirttiğiniz ayrıştırıcı etkenlerin tek tek kadrolarımız üzerinde etkili olmadıklarını

söylemiyorum. Ancak hareketimizdeki bölünmenin daha öznel nedenlerinin olduğunu düşünüyorum. Bu öznel etki, özellikle sizde gelişen ve Têkoşin'in bilinen resmi çizgisinden farklı ideolojik dönüşümlerdi. Örneğin Zazaların ve her bir Kürdistan parçasında yaşayan insanların ayrı bir ulus oluşturduğunu söylediniz. Ortak örgütlenmeyi savunmaya başladınız. Ayrıca Troçkizm'ne bir yöneliminiz görülmüyordu. Bu ideolojik dönüşümler tümenden yanlıştır yada illada resmi çizgiye uygun olmalıdır demiyorum. Ancak açıktır ki arkadaşlarımızın bu noktalarda farklı görüşleri vardı ve bu görüşler daha çok Têkoşin'in geçmiş çizgisine tekabül ediyordu. Sizin bu yeni tespitleriniz örgüt içinde tartışılıp, yeni bir zeminde konsensüs sağlanmadıkça, örgütte ideolojik birlik kalmaz, ideolojik birlik kalmayınca da örgütsel birlik olmaz. Bizim o dönem politik mücadeledeki önceliklerimiz, içinde bulunduğumuz mekanın şartları ve farklı düşüncelerimiz belki de istesekte bu konsensüsü sağlayamayacak bir durum yaratıyordu. Bu günden söylenebilecek şey, iki tarafın da bu yönde fazlaca zorlayıcı olmadıklarıdır.

S. Cengiz: Bu farklılaşmanın bölünmeye etkisini kabul ediyorum. Ancak, Kürt Solu'ndaki sağa kayışın Têkoşin içindeki bazı arkadaşlarımızı da etkilediğini düşünüyorum. Yukarıda '86 da yaşanan sağa savrulmaya bu nedenle vurgu yaptım. Ben o süreçte Têkoşin'in geçmiş sürecini değerlendirirken, Têkoşin'in üzerinde küçük burjuva miliyetçiliğinin ve sosyalizm anlayışı

mızda ikameciliğin, Stalinist etkilerinin olduğunu, bu etkilerden arınmak gerektiğini düşünüyordum. Bu kopuşu Têkoşin dergisinin son sayılarında başlattık, sonrasında Sosyalist İşçi'de sürdürdük ve Kürdistanlı Marksist'te derinleştirdik. Desmala Sure dergisinde Dersim ve Kırmanç meselesini tartışmamızla çizgimiz olgunlaşmış ve kopuşumuz tamamlanmış oldu. Belki siz katılmayabilirsiniz; 86'da bizden, bugün sizden ayrılan arkadaşların burjuva miliyetçiliğinin etkisinden kurtulamayan arkadaşlar olduklarını düşünüyorum.

P. Zarêk: Biz Têkoşina Sosyalist örgütlenmesine gitiğimizde, Têkoşin geleneginin ideolojik-politik çizgisini ilkesel bazda sahiplendiğimizi, bununla birlikte çizgimizin yenilenmesi ve terk edilmesi gereken yanları olduğunu da açıklamıştık. Elbette bizim yenilenmesi ve terk edilmesi gereken noktalar konusundaki belirlemelerimiz, sizin bu konudaki belirlemelerinizle aynı olmaya bilir. Amacımız bu yenilenme ve yetkinleşmeyi devrimci mücadele içinde örgütlü bir tarzda yapmaktı. Bizim yoldaşlarımızın çoğu cezaevinde yada Türkiye metropollerinde yer alıyorlardı. Ve arkadaşlarımız mücadeleyi tek başlarına kaldıkları dönemlerde bile bırakmadılar. Ancak şu bir gerçektir: örgüt olmadan devrimci mücadeleyi uzun süre sürdürmek mümkün değildir. Têkoşina Sosyalist mücadele içindeki yoldaşlarımızın bu ihtiyacı temelinde şekillendi.

Biz Zaza meselesin bir örgütsel

bölünmeye yol açmasını da doğru görmüyorduk. Bu sorunla ilgili kesin kararlar verecek düzeyde elimizde ne yeterince materyal vardı, ne de bir tartışma süreci yaşamıştık. Sizin tezlerinize de o dönem çok zengin bir bilgi kaynağına dayanmıyordu. Sanırım daha çok yakinen tanıdığımız Dersim'in sosyal gerçekliği sizi bu konuda ikna etti.

Biz Kırmanç-Zaza meselesine diğer Kürt hareketleri gibi de yaklaşmadık. Diğer gruplar, sizi ve Zazaları ayrı bir ulus olarak değerlendirenleri adeta afaroz ettiler. Bu sorunun tartışılmasını bile „ulusal bütünlüğe“ yönelmiş bir tehdit olarak görüp, tartışmaların yönünü saptırıp sorunu gündeme getirenlere „ajan“ damgası vurdular. Elbette bu tavır Kürt hareketlerinin demokratik niteliğinin ne kadar zayıf olduğunu gösteriyor. Farklılıkları, fikir tartışmalarını tehdit olarak gören bir hareketin TC'ye muhalefeti ne kadar tutarlı olabilir sorusu gerçekten insanı düşündürüyor. Biz bu yaklaşımı göstermedik, ortada bir sorunun olduğunu ve bu sorunun ancak objektif ve demokratik bir yaklaşımla tartışılarak bir sonuca bağlanabileceğini savunduk. Uluşal-kültürel hiç bir farklılığı tehlike yada sorun olarak görmedik. Sorunu çeşitli platformlarda demokratik bir tarzda tartışırma, iki kesim arasında demokratik bir diyalog ve çalışma zemini yaratma konusunda sürekli bir çaba içinde olduk.

Kırmanç-Zaza meselesincede Têkoşin geleneginin demokratik ve realist tutum geliştirmesinin tesadüf olmadığını

düşünüyorum. Bunda, hareketimizin kadrolarının ağırlıklı olarak Dersimli olmalarının bir rolü olduğu gibi, sosyalizmin değerlerini içselleştirmeleri ve Kürt miliyetçiliğinin yarattığı resmi atmosferin dışına çıkma cesaretini göstermelerinin de büyük payı vardır. Ben sizde bu dönüşümün nasıl yaşandığını öğrenmek istiyorum.

S. Cengiz: Benim Dersim'le hiç bir zaman bağım kopmadı. Ancak özellikle '80-82 yılları arasında Dersim'de yürüttüğümüz gerilla faaliyeti sırasında bölgemin insanlarını daha iyi tanıma fırsatı buldum. Têkoşin hareketi kendisini sosyalist olarak niteliyordu ve „Bağımsız Demokratik Birlesik Kürdistan“ kurmak hedefiyle çalışıyordu. Bende bölgeye gittimde daha önceden burada bulunan yoldaşlarım gibi, bu düşüncelerin propagandasını yapıp halkı kazanmaya çalıştım. Zaman zaman kırıcı bir üslupta takınarak onlara Kürt olduklarını anlattım. Fakat sık sık özellikle Dersim isyanını yaşamış yaşlı kuşak insanlardan itirazlar geliyordu. Onlar ısrarla hemen kendi dillerinde Kürt olmadıklarını, başka bir kimliğe sahip olduklarını çok açık ifadelerle söylüyorlardı. Bu itirazlar istisnai örnekler olsalardı çok fazlaca üzerinde durulmayabilirdi. Ne var ki itirazlar geneli kapsıyordu ve ısrarlıydı. Dersim'de halkın arasına karışan herkesin bu tirazları duyduğuna eminim. Ben duymadım diyen varsa, bunlar kesinlikle halkla açık konuşacak kadar kaynaşmamış olanlardır. Bizimle birlikte mücadele yürüten Kürt yoldaşlarımız da vardı. Onlar Dersim halkının dilini,

Dersim halkı da onların dilini anlamıyordu. Buda bizim için uyarıcı bir faktör oldu. Çünkü dilin politik ve sosyal ilişkiler üzerindeki etkisini pratik olarak görüyorduk. Sorunun ciddiyetini anlamamızı ve sorun üzerinde düşünmemizi sağlayan objektif etkenler karşılaştığımız bu sorunlardı. Diyebilirim ki iki yıllık gerilla faaliyeti sürecinde edindiğim en büyük kazanım bu sorunun farkına varmak oldu. Ben halka öğretmenlik yapmaya, halkı davamıza kazanmaya gitmiştim; ancak halk bana öğretmen oldu ve beni kazandı.

Yurtdışına çıkmadan önce şu gerçeğin ayırına iyice varmıştım: Dersim halkına dışardan yakıştırılan kimlik ve bu halkla ilgili dışarda ifade edilen görüşlerle, Dersim halkının kendi kimlik ve tarih bilinci arasında derin bir uçurum var. Biz bölgedeyken bu uçurumu izah edecek ve gerçekliği sistemli şekilde izah edecek olanaklara sahip değildik. Dışarı çıktığımızda yaptığımız ilk iş bu sorunu araştırmak oldu. Bu araştırmalardan sonra konuyu gündemleştirip tartışmaya açtık.

Ben aslında yeni bir şey bulmadım, kafamdan bir şey de icat etmedim. Sadece yaşanan bir gerçeğin farkına vardım ve bunu bilimsel bir dille izah ettim. Dersim halkı benim söylediklerimi yüz yıllardan beridir söylüyor. Ancak onlar bu söylediklerini bilimsel bir tarih anlayışıyla yazamadılar. Bilgileri becerileri eksikti. Benim yaptığım bu eksikliği gidermek; o halkın bir aydın olmak sorumluluğuyla, onların söylediklerini diğer tarihsel gerçeklikler ile birleştirip yazıya geçirmek oldu.

Daha bölgedeyken yapabildiğim kadarıyla Dersim halkının kendi kökeniyle ilgili rivayetleri, sözlü anlatımları diğer hikaye ve destanları derledim. Avrupa-ya çıktuktan sonra da buradaki belli başlı kaynakların hemen tümünü, arkeolojik kazılarda bulunan en eski kitabeler de dahil araştırdım ve kapsamlı bir tarih araştırması yaptım. Bu araştırma kitap olarak yayınlanacak düzeye geldi.

Kürt miliyetçileri beni yukarıda saydığım çalışmalarım nedeniyle afazoz ettiler. Onlar beni Kürt halkına karşı faaliyet yürütüyor gibi gösterip, Kürt halkı içinde bana karşı bir düşmanlık yaratmaya ve böylece beni susturmaya, sindirmeye çalıştılar. Bu büyük bir hilebazlıktır. Ben bir sosyalist olarak yaşamım boyunca „ulusların-dillerin eşitliği ve özgürlüğü“ için savaştım. 70’li yıllarda Kürt ulusunun gerçekliğini gördüğümde, Kürt ulusunun „kendi kaderini tayin hakkı“nı Türk sosyal şovenlerine karşı savunmaktan, bütün „miliyetçilik“ suçlamalarına rağmen geri durmadım. O dönem kendi halkımı da bir parçası olarak gördüğüm Kürt halkının davası için ölümü göze alarak elimde silah mücadele ettim. Benim Kürt halkına karşı olan duygularımın ve düşüncelerimin değişmesini gerektiren hiç bir şey yoktur. Burjuva miliyetçi hezeyanlarla hareket edenlerle, Kürt halkını bir tutma saflığına da hiç bir zaman düşmedim.

Ben bugün yine sosyalist anlayışa bağlı kalarak, 70’li yıllarda Kürt halkı için „ulusların ve dillerin eşitliği ve özgürlüğü“ temelinde savunduğum „kendi kaderini tayin hakkı“nı, bu kez

Kırmanc-Zaza halkı için istiyorum. Bu hak Kürt ulusuna karşı mücadele edilerek değil, TC’ye karşı mücadele edilerek kazanılacaktır. Kırmanc-Zazaların kendi ulusal kimliklerine ve haklarına sahip çıkmaları, TC’nin çıkarına olan bir gelişme midir? TC, Kırmanc-Zaza ulusal hareketini teşvik edebilir mi? Yada TC, Kürtlerin haklarını inkar edip Zazaların haklarını verecek mi? Kesinlikle hayır. Türk sömürgeciliği sadece Kürtlerin değil, Anadolu’da var olan tüm ulus ve azınlıkların ulusal kimlik ve haklarının inkarı temeline dayanmaktadır. TC istisna tanımıyor, duvardan bir taş çekildiğinde diğer taşların da yerinden oynayacağını ve duvarın yıkılacağını iyi biliyor. Bu anlamda „ya hep ya hiç“ taktiğini izliyor.

Kürt ulusuyla Kırmanc-Zazalar arasında düşmanlığın objektif zemini yoktur. Tam tersine tarihsel-kültürel bağları ve ortak düşmana sahip olmaları, onların demokratik birliği için fazlasıyla bir ortak payda sunmaktadır. Kırmanc-Zazalar bağımsız bir devlet kursalar bile, bu devlet Zaza halkının çoğunlukta olduğu bölgelerde yani kendi topraklarında kurulacaktır. Yani Zazalar Kürtlerin yada başka bir halkın topraklarını alamazlar, isteseler de potansiyel güçleri bunu mümkün kılmıyor. Durum buyken, Zaza ulusçuluğunu Kürt halkına karşı gibi bir tehdit olarak göstermek gerçekte, Türk egemenlerinin Türk halkını, Kürt halkının mücadelesi karşısında şartlandırdığı gibi, Kürt halkının bilincini miliyetçi korku ve saplantılarla zehirlemek ve dostlarıyla, gerçek kardeşleriyle bağlarını

zayıflatmaktan başka hiç bir işe yararı yacaktır.

Milietçiler, Kırmanc-Zaza sorununu hemen Kürtler ile Zazalar arasındaki bir toprak paylaşım sorununa yani bir harita sorununa dönüştürmektedirler. Bu tamda ulusal sorunun çözümünde, halkların eşitlik ve özgürlüğünü değil, büyük pazar ve geniş yer altı zenginlikleri anlamına gelen büyük toprakları esas alan burjuva sınıfının anlayışıdır. Bu anlayışla çizilen Kürdistan haritalarının Hatay'a kadar uzanıp denize açıldığını (çünkü arkadaşlar deniz ticaretine atılmayı amaçlıyorlar) ve her yıl bu haritaların genişlediğini görmek mümkün. Burjuva milietçiliğinin doğal sonucu olarak, aynı anlayışı güden ve soyut haritalar yapan Zaza milietçileri de yok değil. Onlar da her yıl haritalarının alanını büyütüyorlar.

Bölgemiz çeşitli etnik kümelerin birlikte yaşadığı bir bölgedir. Bu yüz yılın başında Türk burjuvazisinin Kemalist ideoloji doğrultusunda yaptığı gibi, bu farklı kümeleri yok etmek, yada zorla asimile edip yeni bir ulusal kimlik empoze etmeye çalışmak; buna dayalı olarak „tek ve büyük“ bir ulus oluşturmaya çalışmak, tarihe ve insanlığa karşı suç işlemek demektir. Kemalistler bu suçu işlediler, üstelik emellerine de ulaşamadılar. Tüm burjuva tarzda tek ulus yaratma heveslileri, dünyada barbarlıkla eş olarak görülen Kemalizmin akibetinden ders almalıydılar.

Çok açık: bölgemizde burjuva milietçiliği halkların birbirini kırmayı yada bugün aktüel olan bir deyimle „etnik temizlik“ demektir. Alternatif, sosyalist

lerin „ulusların-dillerin eşitliği ve özgürlüğü“ anlayışının emekçi sınıflara dayalı çözümüdür.

P. Zarêk: Tarihe baktığımızda uluslaşmanın bir boyutunun da, diğer uluslara yada özellikle bir ulusa karşı düşmanlık olduğunu görüyoruz. Hata ulusal kimliğin oluşmasında diğer uluslara karşı duyulan bu düşmanlığın önemli rolü vardır. Bu düşmanlık, egemen sınıfların diğer milliyet ve hakları egemenlik altına alma çabalarının yarattığı çatışma ve kinin tarihsel bir sonucu olduğu gibi, özellikle çağımızda burjuvazinin bilinçli bir politikasının da ürünüdür. Özellikle başka halkları boyunduruk altında tutan ve yayılmacı politikaların güdümündeki uluslarda „sınıflar üstü ve ulusun temsilcisi devlet“ manipülasyonu „dış düşman tehlikesi“ ile birleşince ulus, burjuvazinin egemenliğini ve yaşadığı sefaleti seve seve kabul eder. Milietçilik dedigimiz burjuva ideolojisi de buradan doğuyor. Kuşkusuz ezen ulusun milietçiliği ile ezilen ulusun milietçiliği arasında da bir ayırım gözetmek gerekir. Ancak daha alt düzeyde olsa da, ezilen uluslarda da yukarıda belirttiğimiz tarz burjuva sınıfı tarafından uygulanır. Güney Kürdistan'da Barzani ve Talabani'nin örneklerinde yaşandığı gibi.

Bugün Türk ulusu ne yazık ki şovenizmin batağına saplanmış durumda. Bu alanda sosyalistlerin tüm çabalarına rağmen, Türk burjuvazisi tam bir başarı sağladı. Şunu da biliyoruz ki şovenizm hastalığından en başta Türk halkı zarar görüyor. Demokrasinin

hatta halkın refahının gelişmemesinde, burjuvazinin halkı gerçek hedeflerden uzaklaştıran bu manüpülasyonu büyük rol oynuyor.

Bütün baskı ve zulme rağmen, görevi olarak genç uluslar diyebileceğimiz, Kürtler ve Zazalar arasında Türk halkına karşı çok önemli bir düşmanlık gelişmemiş. Kendi aralarında ise bir düşmanlıktan söz etmek mümkün değil, sadece tarihte yaşanmış bazı sorunlardan kaynaklanan bir güvensizlik var. Bu durumu daha geri bir düzeye çekmeden sürdürmek, hatta ileriye götürmek mümkün mü? Bence Kürtler ve Kırmanc-Zazalar klasik uluslaşma tarzlarını zorunlu olarak yada bire bir izlemek zorunda değildirler. Kuşkusuz kapitalist bir toplumda gelişmenin bazı tarihsel-sosyal zorunlulukları var, ancak insanlığın ciddi bir ilerici kültür birikimi dahası proletaryanın ve sosyalist hareketin etkileyciliği de var. Bütün bu güçleri ve etkileri yan yana getirdiğimizde, ulusal hareketleri burjuva miliyetçi sapsmalardan koruyup, öfkeyi mümkün olduğu kadar gerçek hedefine, yani ezen ulusun egemen sömürgeci sınıflarına yöneltmek, böylece ulusal hareketin ilerici-demokratik muhtevasını güçlendirmek mümkündür. Elbette ezen ulus sosyalistleri de, ezilen ulusların haklı mücadelesini desteklemek, egemen sınıfların halk arasında şovenizmi geliştirmek için geliştirdiği manüpülasyonlara karşı aktif bir mücadele yürütmek zorundadırlar. Halklar arasında gerçek barış ve mücadele birliği zemininin, bu mücadeleler üzerinden yükseleceğini

düşünüyorum.

Kırmanc-Zaza hareketi içinde yer alan bir sosyalist olarak, siz miliyetçiliğe nasıl yaklaşıyorsunuz.

S. Cengiz: Miliyetçilik ile yurtseverliği bir görmüyorum. Miliyetçiliğin sınıfsal temelini ortaya koyduğunuz için ben ayrıca değinmiyorum.

Ülkesinin işgal edilmesine, ulusunun demokratik kültürel haklarının gasp edilmesine karşı mücadele etmek yurtseverliktir. Bununla birlikte biz ülkemizdeki sınıfsal farklılıkları ve buna bağlı farklı ideolojik-politik duruşları da görmek zorundayız. Ulusal hareket sürecinde ve devletleşme döneminde sınıfların tutumu nihayetinde onların sınıf çıkarları tarafından belirlenecektir. Bu farklılığı ortaya koymak, proleterya, diğer emekçiler ve yoksulların sınıf çıkarları temelinde siyaset yapmak, toplumdaki diğer sınıflarla bu günden çatışmak anlamına gelmez. Sosyalistler birincil çelişkiler ile tali çelişkileri bir birinden ayırt edecek durumdadırlar.

Ezen ulus içinde işçi sınıfı ve diğer emekçilerin sermayeden bağımsız sınıf hareketini geliştirmek ise, daha büyük bir önem taşıyor. Çünkü bu ülkelerde burjuva sınıfı tümünden gerici bir konumdadır.

Bu çabalar hiç kuşkusuz halkları bir birine yaklaştırır, gereksiz kin ve düşmanlıkları önler. Biz halkımız arasında miliyetçiliğin değil, devrimci yurtseverliğin ve sosyalizmin propagandasını yapıyoruz. Tekoşin'in kuruluşundan bu yana bizim temel politikamız bu anlayışa dayandırılmıştı. „Desmala Sure“ sürecinde, birleşip

sonradan ayrıştığımız bir grup arkadaşla ayrılığımızın temelinde miliyetçiliğe karşı tutumumuz yatmaktadır. Ben miliyetçilere söz ve siyaset hakkı tanımıyalım demiyorum. Hayır, biz istesekte istemesekte ülkemizde miliyetçiler varolacaktır. Bize düşen, onların varlığına ve haklarına demokratik bir olgunlukla -düşmanla birleşmedikleri sürece- saygı duymaktır. Fakat onlar da bizim farklı duruşumuzu başka anlamlar yükleyerek halka yansıtmamalıdır lar.

P. Zarêk: Sayın Cengiz, sanıyorum bu röportajımız Tekoşin gerçeğinin kamuoyu tarafından anlaşılması ve tüm resmi tarih anlayışlarının tarihi çarpıtma çabalarına karşı, tarihi gerçeklerin yerli yerine oturtulması noktasında büyük bir işlev görecektir. Kamuoyu burada yazılanlara inanmak zorunda değildir. Ama en azından, insanın doğal erdemlerinden olan doğruyu araştırıp bulma merakına sahip herkesin, burada yazılanları dikkate alıp tarih bilgilerini eleştirel bir gözle çok yönlü olarak gözden geçireceklerini umuyoruz. Bilinmezliğin karanlığına, yalana, dogmatizme ve tüketilmiş insan değerlerine dayanan „resmi tarih“ anlayışlarına karşı tek silahımız, insanın eleştirel bakıştan beslenen bilincidir.

Sayın Cengiz, size bu çabanın derinleştirilip genişletilmesini içeren son bir soru sormak, daha doğrusu bir önerimle ilgili yaklaşımınızı öğrenmek istiyorum. Bildiğiniz gibi Güney Afrika Cumhuriyeti'nde iktidar değişikliğinden sonra „Gerçekleri Arastırma Komitesi“ tarzında bir araştırma ve

soruşturma komitesi kuruldu. Çesitli kesimlerden bağımsızlığı yada objektifliği kabul edilen aydınları, hukukçuları ve insan hakları savunucularını kapsayan bu komitenin cezai yaptırımlar uygulama yetkisi olmamakla birlikte, kamuoyunda teşhir ederek, bir anlamda suçlulara en ağır cezayı veriyor. Bu komite en başta eski ırkçı G. Afrika Cumhuriyeti'nin suçlarını araştırıp soruştururken, ayn zamanda varsa tüm muhaliflerin de suçlarını ortaya çıkarıyor. Bu tarzda, adil ve cesur bir komitenin bölgemizde işlenen suçların ortaya çıkarılıp, suçluların insanlık nezdinde mahkum edilmesinde, tersinden de haklıların aklanmasına büyük bir katkı sunacağını düşünüyorum. Böylesi bir komitenin bölgemizde çalışma olanağı olmayabilir. Ancak Avrupa'da uygun koşullar var. Öğrenmek istediğim şudur: Siz bölgemiz için oluşturulacak bu tarz bir komitenin soruşturma ve araştırmalarına varım, böylesi bir komitenin çalışmalarına her türlü yardıma hazırım diyorum musunuz?

S. Cengiz: Böylesi bir komitenin oluşturulmasına kayıtsız şartsız evet diyorum. Keza bu komitenin çalışmalarına her türlü desteği vermeye hazır olduğumu belirtiyorum.

P. Zarêk: Sayın Cengiz, bize bu röportaj imkanını tanıdığınız için size çok teşekkür ediyorum.

S. Cengiz: Bazı gerçekleri kamuoyuna açıklama imkanını bana verdiğiniz için de, ben size teşekkür ediyorum.

Kasım 2000

DİPNOTLAR

(1) Aslında bunu A. Öcalan'ın kendisi de itiraf ediyor. M. Sayın'la yaptığı röportajında aynen şunları söylüyor: „**Kendi grup pratiğimiz 73 baharı ile birlikte başlatılıyor. Grubun gelişmesi için artık akla hayale sığmadık ne varsa...İki kelimeyi şurdan alıyorum, iki kelimeyi burdan alıyorum. O sömürgecilik tezlerini geliştiriyorum. Örgüt tezlerini geliştiriyorum. Az anıyorum aslında. Sizlerin o zaman okuma düzeyleriniz yüksekti... Kültürel birikimlerim de zayıf olduğu için „Ne Yapmalı“yı fazla anlamıyorum. Fakat tekrar tekrar okuyordum.**“ (Erkeği Öldürmek s. 80)

(2) M. Sayın, Têkoşin'in Apoculara karşı kurulduğunu iddia ederken ya A. Öcalan'ın Kurtuluşu'da bu senaryoya dahil ettiğini, hatta senaryonun baş aktörlerinden biri olarak gördüğünü bilmiyor, yada bilmemezlikten gelip ticari faaliyetini riske atmak istemiyor. Paronoya sınır tanımıyor. Öcalan'ın Têkoşin ile ilgili senaryosunun bir başka versiyonunda Kurtuluşu'da bir rol biçilmiş. Bakın Öcalan ne diyor: „**Têkoşin, sömürgecilik konusundaki düşüncelerimizi olduğu gibi savunuyordu. Arkasında Türkiye solundan bir grup vardı, sözümona ondan kaynaklanıyordu. İlkel milliyetçilik „Beş Parçacılar“ı ortaya çıkarırken, Kurtuluş denilen grupta bunlardan yararlanmaya çalışıyordu. Sanırım düşman da bu olayları izliyordu. Düşman, ilkel milliyetçilik ve sol maskeli gruplarla birlikte PKK'nın o dönemdeki gruplaşmasını sabote etmeye yönelik çabalar harcıyordu.**“ (A. Öcalan, Tasfiyeciliğin Tasfiyesi, Weşanen Serxwebun, s.346)

Öcalan'a sormak lazım, sizin sömürgecilik ile ilgili görüşleriniz kamuoyuna yazılı olarak ne zaman açıklandı? Ayrıca doğru olmamasına rağmen, diyelim ki, sömürgecilik tezini siz ilk olarak ortaya attınız. Sonradan diğer gruplar bu tezi savunamazlar mı? Yoksa diğer grupların her birinin kendisine özel bir sömürgecilik tezi mi olmalıydı? Sosyalist siyasal mücadelenin muhtevasına aykırı bu anlayışı bir yana bırakıp,

konumuza dönelim.

Alıntıdan anlaşılacağı üzere Öcalan, Têkoşin ayrılığının sahte olduğunu ileri sürüyor. Ona göre Kurtuluş, Têkoşin'i kullanarak PKK oluşumunu sabote etmeye çalışıyor. Üstelik bunu devletle birlikte yapıyordu. Yani PKK'ye karşı bir provakasyon varsa bunun baş aktörlerinden biri devletse, diğeri de Kurtuluş'tur. Benim M. Sayın'a önerim, Têkoşin'in arkasında Kurtuluş olduğuna göre, önce kendisinin bu „provakasyon“daki rolünü açıklasın, sonra Têkoşin'in rolünü tartışsın.

„Erkeği Öldürmek“ adlı kitap ve dolayısıyla M. Sayın hakkında söylenecek çok şey var aslında. Konumuzla ilgili bir kaç noktaya burada kısaca değinmeyi yararlı görüyorum.

M. Sayın, PKK yardakçası „aydın“lara iyi bir örnektir. Adeta bir reklam ajansının sahibi mantığıyla ve müşterisinin kirli çamaşırlarını, aklayıp onu şirin gösterme çabası ile hazırladığı kitabı, gerçekte bir suç ortaklığına dönüşmüştür. Bu kitapta, kadınlara karşı „zaafi“ olduğunu bizzat söyleyen ve kendisini bir tüzük maddesiyle süreklili başkan ilan eden birisini, neredeyse feministten öte bir kadın hakları savunucusu ve demokrattan çok demokrat göstermek için özel çaba harcıyor. Diğer yandan sadece bizi suçlu olarak göstermek için A. Öcalan'a yalalaklık yapmış; PKK'ya muhalif olan ve suçlanması gereken kim varsa, M. Sayın o noktada devreye giriyor ve yalancı şahit rolünü oynuyor. A. Öcalan'ın nerede zayıf noktası varsa o hemen bir pasla onun önünü açmaya, kurtarmaya çalışıyor. KUK konusunda, Mehmet Şener konusunda olduğu gibi.

M. Sayın ve A. Öcalan ikilisinin ince oyunları okumaya değer: Röportajda A. Öcalan, eylemlerinin gelişmesiyle devletin kendilerine yoneldiğini iddia eden şu sözleri söylüyor:

„**Üzerimize gelinecek bu belliydi artık. Son günlerimizi yaşar gibi bir havadaydım...Ama düzen de yavaş yavaş „ben geliyorum“ diyor artık. Biliyorsunuz 12 Eylül'ün ayak sesleri o zaman atılıyor.**

M.S.: Bu KUK çatışması bundan biraz önce değil miydi?

A. Ö: Hemen bu döneme denk gelecek.

M.S.: Hemen, bu döneme denk geliyor

değil mi?

A. Ö: Têkoşin çıkarması, Beş Parçacılar çıkarması bu süreçle bağlantılı. Haki katledildi, Beş parçacılar tarafından. O Alattin Kapan'dı, (biliyorsunuz 1 Mayıs provakasyonunda da rol oynamıştı)...1977 çok hareketliydi. 78 Têkoşin'in geliyordu. İçimizde ciddi parçalanma deneyimidir o." (Age, s.87-88)

Seneryo ne güzel örülüyor. Devlet Apocuların üzerine tüm güçleriyle gidecek!!! Ama polisiyle, ordusuyla, MHP'siyle değil, önce „ajanlar“ (yani, Beş Parçacılar, Tekoşin, KUK tabi diğer adını saymadığımız Türk Sol'u örgütleri) saldırıyor. M. Sayın „**Bu KUK çatışması bundan biraz önce değil miydi?**“ sorusunu sorarken aslında KUK ve elbette diğer örgütlerin devlet tarafından yönlendirildiğini ima ediyor. Bu pası bekleyen Öcalan senaryoyu hemen döktürüyor. Apocular tasfiye edilecek, ama, nedense ajanları Pilot aracılığıyla „**günün yirmi dört saatinde kontrol altında**“ tutukları, yani istedikleri zaman ulaşabilecekleri, grubun sorumlusu olan A. Öcalan'ı öldüreceklerine, Haki Karer'i katlediyorlar. Daha da ilginç, devlet bir yandan 'bugüne kadar hiç bir örgüte karşı gerçekleştirilmemiş boyutta' bir operasyonla Apoculara yönelirken, diğer yandan devletin ajanı Pilot, A. Öcalan'ın örgütlenme çalışmalarında yer alıyor. Apoculara para verip onlara ev tutuyor. Bu ilişkiyi Öcalan'dan dinleyelim:

„**Bu Kürdistan seferini, (ki o zaman Pilot yanı başımdaydı) Mimarlar odasıyla toplantıyı başlattım, Antepte tamamladım.**“ (E. Öldürmek s.86 - Cümle düşüklükleri yazara aittir. P.Z -) „**1978 yılında basın işi yapacağım, Diyarbakır'a gideceğim diyerek ondan ayrıldım. Hatta Pilot bu iş için 200 bin lira bile verdi.**“ (PKK, İsmet G. İmset, s.42) „**MİT beni beslemedi ama, MİT'in klasik yöntemlerle beni kontrole alma çabası vardı. Bunun için parayı gözden çıkardı tabii. Biliyorsunuz örütlü ödenekten bunun için paralar sonra kadar gözden çıkarılır. Bize de biraz neması kaldı.**“ (E. Öldürmek, s. 84)

Dahası da var: 1979 Mayıs'ında Elazığ'da yakalanan Şahin Dönmez, A. Öcalan'ın o

zaman Diyarbakır'da kaldığı evin adresini veriyor. A. Öcalan'ın deyimiyle, Ş. Dönmez komiserine „**Sen emret, Apo'yu olduğu yerde tutup alalım**“ diyor. Ancak Polis adresi bilmesine rağmen A. Öcalan'ı yakalamıyor. Öcalan'a göre bunun nedeni Ankara merkezliyle Elazığ ve Urfa polisi arasındaki kordinasyonsuzluktu!! (Bkz. E. Öldürmek, s. 88) Çeşit çeşit örgüt kurup kordine eden ve bunları Apoculara karşı saldırtan devlet, birden kendi polisi arasında bir telefon bağlantısını bile kuramaz duruma düşüyor. Kuşkusuz o zaman devlet örgütlenmesi bugünkü düzeyde organize değildi, ancak bu kadar ilkel de değildi.

Devletin Apoculara hiç yönelmediğini söylemiyoruz. Hayır, devlet Apocuların yerel örgütlülüğünde yer alan ve henüz tam anlamıyla merkeze angaje olmamış, önemli oranda yerel insiyatifle anti-fasist mücadelede yer alan çeşitli alanlardaki güçlerine yönelmiştir. Ancak kesinlikle A. Öcalan güdümündeki merkez ekibi-ne yönelmemiştir.

Bir başka ayrıntı: A. Öcalan, Alattin Kapan'ın 1 Mayıs Katliamı'na katıldığını söylerken, M. Sayın'ın bunu bildiğini ima ediyor. Gerçekten M. Sayın, sen Alattin Kapan'ın 1 Mayıs Katliamı'na katıldığını biliyor musun? Biliyorsan, somut bulguları açıkla biz ve tüm kamuoyu öğrenelim. Yok bu konuda bir bilgin yoksa neden Öcalan'ın „biliyorsunuz“ ifadesine sessiz kalıyorsun ve böylece A. Öcalan'ın iddiasını destekliyorsun.

(3) A. Öcalan 90'lı yıllara kadar MİT'le, Pilot'la ilişkisine değinmez. Bizim çabalarımız bunu ona itiraf ettirmeye yetmedi. Ne zaman ki, Uğur Mumcu bu konuda bazı açıklamalarda bulundu, o da mecburen bu ilişkiyi kabul etmek zorunda kaldı. İncelendiğinde görülür, bu tarihten sonra yapılmış hemen hemen her röportajda, süreçle ilgili her yazıda, A. Öcalan bu ilişkiye -sorulsun sorulmasın- değinmeden geçmez. Bunda amaç gelecek eleştirilerin önünü kesmek „bakın benim saklayacak bir şeyim yok“ imajını yaratarak kitlerle oluşabilecek şok ve tepkileri gidermektir. „**Devrimin Dili Ve Eylemi**“ adlı kitap Apo-MİT ilişkisinin en açık dille anlatıldığı kitaptır. Bakınız bu

kitapta A. Öcalan bu ilişkiyi nasıl açıklıyor: **„Yine bayan özel ilişkiyle bağlanmış. Devlet daha ne istiyor? O, günlük rapor alıyor: „kucağımızda.“ Uğur Mumcu'nun dile getirmek istediği olay biraz da budur: „Apo'yu MİT mi besledi?“ diye soruyor. İşte biz kendimizi MİT'e böyle beslettirdik. Güvenliğimizi sağlattırdık, parayla grubumuzu finanse ettirdik, evlerinde en önemli toplantılarımızı yaptırдық ve o entellektüel gücünü de biraz kullandık. Bazı ilişkilere öyle uzandık ve zamanında sıyırdık..“** (Devrimin Dili Ve Eylemi, s. 97-98)

Yukarıda yazılı satırları, bir başka anlatımla A. Öcalan'dan dinleyen gazeteci İsmet G. İmset, sonuç olarak şu değerlendirmeye bulunuyor: „ Bütün şüphelerine rağmen, neden (Pilot) Necati'yi yanında tuttuğu hala bilinmiyor. Öcalan bu soruyla muhatap kaldığında, „onu kullandım“ demekle yetiniyor.

Ama kimin kimi, hangi amaçla kullandığı, hala tam olarak belli değil.“

„ Öcalan, Pilot'a yanlış bilgi verdiğini böylece devleti yanılttığını söylemesine rağmen, örgütü büyük darbelerden koruyamıyordu. Yıllar sonra, örgüte sızan sözde ajanları kurşuna dizdiren Apo, Pilot'a hiçbir şey yapmamış, çareyi ondan uzaklaştırmakta bulmuştu.“ (PKK, İsmet G. İmset, s. 37-42)

Biraz objektif ve dikkatlice meseleye bakanların, yalanları tespit etmesi zor olmuyor. Gerçekten kim kimi kullandı? Şunu doğru olarak kabul edebiliriz: Taraflar arasındaki güç ve pozisyon durumu az çok bir denge durumundaysa, kullanılma ilişkileri genellikle iki yönlüdür. Bu tamam, ancak güçler arasında muazzam bir uçurum varsa? İşte o zaman zayıfın alehine tam bir kullanılma durumu vardır. Siz o zamanki Apocular grubunun gücüyle devletin gücü arasında kıyaslama yaparsanız, gerçekte kimin kimi kullandığını çok rahat anlarsınız. Farzedin ki Apocularla devlet bir denge pozisyonunda bulunuyorlar. O durum da bile, mutlaka devlet bu ilişkiden bazı faydalar sağlamıştır. Zaten böyle olmasa, MİT hiç kimseye üç yıl boyunca Allah rızası için para ve lojistik destek sağlamaz. .

A. Öcalan bu ilişkiyi başarılı bir taktik

olarak değerlendiriyor. Ona göre „**Taktik gerçekten şeytanın bile çok üstündedir.**“ (Devrimin Dili ve Eylemi, s.115) Birileri gidip devlette 'ben devrimci hareketleri tasfiye edeceğim, eylemlerini proveke edip size müdahale ve katliam ortamı yaratacağım, kadrolarını bir baha-neyle öldüreceğim, halkın devrimcilere güvenini sarsacağım' diye teklif ederse -yada devlet gelip birilerine bunları yapmasını teklif ederse- ve gerçekte birileri bu işleri yaparsa, devlet elbette onlara dokunmaz tam tersine her türlü yardımı yapar. Bu taktiği komünistler ve öteki devrimciler de çok iyi bilirler. Ama bu taktikle çalışmayı akıllarının ucundan bile geçirmezler. Çünkü bilirler ki, maddi ve manevi gücünü halktan almayan hiç bir güç, halkın çıkarları doğrultusunda bağımsız politika yapamaz ve devrimi gerçekleştiremez. Herkes biliyor ki, komünistlerin ve öteki devrimcilerin „**kazanmak için her yol mübahtır.**“ anlayışı yoktur.

(4) (E. Öldürmek, s. 7)

(5) (age, s. 88)

(6) Öcalan'a göre bu grupları Têkoşin ayırmış. Yani aslında Apocu grup içte ideolojik-politik ve örgütsel olarak çok sağlam, işler çok iyi gidiyormuş; dışarda bir kaç bozguncu bir örgüt kuruyor ve Apocuların kitesinin beyinlerini yıkayıp kandırıyor ve onları koparıp götürülüyorlar. Bu mantık devrimcilerin mantığı olamaz. Neden? Çünkü; devrimci örgütlerde hatta devrimci olmayan örgütlerde, yeni katılımlar kadar ayrışmalarda normaldir. Tersisi toplum diyaletine aykırıdır. 'Katılmalar olacak, ama ayrılmalar olmayacak' bu hayatın akışına aykırıdır. Biliyoruz ki, tüm özel mülkiyet toplumları sınıflı bir yapıya sahiptirler. Bu toplumların içinden çıkan ve genel olarak bir kaç egemen sınıf dışında diğer tüm sınıflar içinde faaliyet yürüten devrimci örgütler, bu sınıflardan yeni kadro ve sempatanlar kazanırlarken, ister istemez içlerine bu sınıfların ideolojik-politik ve kültürel etkilerini de taşımış olurlar. Diğer yandan bir örgüt -farz edelim ki proleter sosyalist bir örgüt bazında konuşuyoruz- ne kadar mükemmel çalışırsa çalışsın, bünyesindeki söz konusu bu farklı sınıf etkilerini sıfırlaması mümkün değildir.

Toplumsal yaşam dinamik bir süreç olduğu için bu iş daha da güçleşir. Bir süreç için başarılı bir sınıf örgütü oluşturabilirsin, ancak bu başarı gelecekte süreçler için mutlak bir güvence oluşturmaz. Dolayısıyla biz sosyalistler, adı komünist partisi bile olsa, diğer toplumsal sınıfların etkisi itibariyle; bir parti içerisinde önümüze çıkan sorunlara farklı bakışların ve tavır alışların olabileceğini, hatta bu farklılıkların zamanla ilkesel ve örgütsel kopuşlara neden olabileceğini kabul ederiz. Açıkta ki, Apocu hareket bir işçi sınıfı hareketi değil çesitli sınıfların gençliğinden oluşan küçük burjuva ağırlıklı bir hareketti. Bu harekette parçalanma olması kadar normal bir şey olamaz. Ne var ki, başta A. Öcalan olmak üzere Apocular kendilerinden ayrılan her grup ve bireyi „ajan“ olarak nitelemiş ve bölünmeyi dışsal etkilerle açıklamaya çalışmıştır. Devrimciler dış etkilerin önemini kabul etseler de, bölünmelerin esas kaynağının iç çelişkilerde olduğunu bilirler.

Tüm siyasal yapılar elbette diğer yapılardan insan kazanmaya çalışacaktır. Kendi görüşlerini yayacak ve propagandasını yapacak, eylemlerle kitleleri etkilemeye çalışacaktır. Buna karşı diğer yapılar kendi kitlelerini bir arada tutmak ve hatta genişletmek için yine aynı yollara başvuracaktır. Bu siyasetin kuralıdır. Bir örgüt kendi kitlesini diğer hareketlere kaptırırsa, yada kitlesi giderek eriyorsa, bunun suçunu diğer hareketlerde değil kendisinde aramalıdır. Bu durumda kendi ideolojisini, politikasını ve örgütsel işleyişini gözden geçirip eksikliklerini gidermeye çalışmalıdır. Böyle bir yolla ancak kendi kitlesini koruyabilir. Apocu hareket tersini yaptı ve hala da yapıyor. Ayrışmanın sorumluluğunu hep dışarda arayan Apocu hareket, ayrılanları ve onların ilişki kurduğu grupları da „ajan“ olarak nitelemiştir. Üstelik ayrılanları geri getirmek yada ayrılmak isteyenleri zor yolu ile sindirmeye ve hatta fiziki olarak imha etmeye çalışmıştır. Bu yöntem kesinlikle devrimcilerin yöntemi değildir.

İlginç olan kendisinden bir kişi bile ayrılmış diğer hareketlere katıldığında kıyameti koparan bu hareket, diğer gruplardan binlerce insanı safılarına katmaktan hiçte rahatsız olmamıştır. Üstelik bu sebepten kimse kendilerine „ajan

örgüt“ dememiştir.

(7) Aslında bu bölünmeler öyle sanıldığı gibi nicelik açısından çok büyük çaplı bölünmeler değildi. Çünkü bölünmeler merkezi değil yereldi. En geniş çaplı bölünme Antep'te olmuştur. Belki Apocu hareketin o süreçteki zayıflığı nedeniyle büyük gözükabilir, ancak ben iki nedenle bu bölünmelerin A. Öcalan tarafından büyütüldüğünü düşünüyorum. Birincisi; „dış ve iç kompo“ senaryosunu haklı göstermek ve böylece her ayrılan „dış mihraklarla bağlantılı“dır imajını geliştirip bir ayrılma tabusu yaratmak. İkincisi; ayrılanların üzerine şiddetle gitmek için bir meşruyet zemini yaratmak ve böylece ayrılan ve ayrılacak olanlara bir ders vermek.

(8) A. Öcalan Haki Karer'in "Beş Parçacılar" tarafından vurulmasından hareketle kompo senaryosunu A. Kapan'la başlatıyor. Ondan kalkıp tüm diğer örgütleri suçluyor. A. Kapan, Öcalan için bulunmaz bir senaryo kahramanıdır. Çünkü ölüdür, kendisini savunamaz. Öcalan onu istediği gibi suçlayabilir, ona istediği senaryoda rol verebilir. A. Kapan'a Öcalan'ın senaryosunda birinci „kötü adam“ rolü düşmüştür. Biliyorsunuz her senaryoda birde „iyi adamlar“ vardır. İlginçtir, Öcalan'ın iyi kahramanları da sağlıklarında değil ölüduklərində bu „iyi adam“ rolüne layık görülmüyorlar. İşte Öcalan'ın tarih senaryosu hep bu ölmüş, iyi ve kötü „kahramanlar“ üzerine kurulmuştur.

Bizim A. Kapan hakkında fazla bir bilgimiz yok. Ancak „ajan“ olduğunu gösterecek bir kanıtta yok. Haki Karer'in katledilmesi tek başına bu insanın ajan olduğunu göstermez. Üstelik Haki'yi vuran A. Kapan değildir. Kesin olarak doğrulanmamakla birlikte Haki'yi vuran bu şahsın sonradan Apoculara katılmış olduğu söylenmektedir. Yine A. Kapan, bizzat A. Öcalan'ın emriyle sonradan ayrılmış Têkoşin'e geçen ve Apocular tarafından „ajan“ ilan edilen Ali Yaylacık tarafından öldürülmüştür. Dikkat edin, hem A. Yaylacık hemde A. Kapan Apocular tarafından ajan ilan edildiler. Yani „ajan“lar bir birilerini vurdular. Çok açık, bu cinayetler kirli bir planın ürünleriydiler. Bu

planda bilmeden rol alan dürtüst devrimciler oyunun farkına sonradan vardılar. Ali yoldaş bu olaydan hareketle sömürgecilerin devrimcileri birbirine kırdırdığını ve böylece -kendi ifadesiyle- „bir taşla iki kuş“ vurduğunu söylemişti.

(9) Öcalan bir yandan diğer devrimci örgütleri „devletin kurduğu ajan örgütler“ olarak lanse edip amansızca saldırıyor, onların kadrolarını „ajan“ diye katlediyor; diğer yandan, ajan olduğu aşikar olan Pilot'u (ve diğerlerini) devletin şimseklerini üzerine çekmek için bir „sigorta“ olarak yanında tutuyor ve dokunmuyor. Aslında A. Öcalan bir yerde doğruyu söylüyor. Pilot Apocular tarafından cezalandırılıysaydı, bu, devletle bağların koparılması ve devlete açık cephe açılması anlamına gelecekti. Bu durumda da A. Öcalan'ın lojistik destekleri kesilecek hatta tutuklanacak veya katledilecekti. Bu korku onun devlete açıkça yönelmemesinin nedeni oluyor. Ancak Öcalan devrimcileri öldürmekten korkmuyor. Çünkü biliyor ki ben devrimcileri öldürdükçe Ankara'nın bana güveni ve desteği artar. Öcalan şöyle açıklıyor o zaman ki taktigini: „Bizde de Haki Karer'ler şehit düştüğünde hakim olan anlayış, „bizde sonuna kadar intikam alalım bitsin bu iş“ yaklaşımıydı...Birisi diyor ki, „Var olan gücümüzü polislerle çatışmada kullanalım, biterse bitsin.“ Bende diyorum „hayır yapmayacağız.“ (E. Öldürmek, s. 76)

A. Kapan, Ali Yaylacık, Mehmet Uzun ve diğerleri devletin önemli ajanları idiyseler ve devlette bunların Apocular tarafından öldürülüklerini bildiği halde neden Apoculara yönelmedi. „Var olan gücü“ ile devletin polisine saldırmaktan itina ile kaçınan Öcalan, „devletin kurduğu ajan örgütler“ diyerek suçladığı Kürt ve Türk devrimcilerine „Var olan gücü“ ile saldırmaktan hiçte çekinmemiştir. Demek ki, Öcalan'ın o dönemdeki taktigi: 'devrimcileri öldürmek serbest, Polis ve ajanlara dokunmak yasak' taktigidir.

(10) E. Öldürmek, s.84

(11) Pilot ile ilgili pek çok PKK kadrosunun açıklamaları var. Onlar da Pilot'tan çok

önceden şüphelendiklerini belirtiyorlar. Öcalan, „Biz Pilot'un 1977 Haziranın'da tam bir ajan olduğunu gördük.“ diyor. (E. Öldürmek, s. 84)

(12) Burada bir bildiriye yazıldığı söylenen sözkonusu açıklama aslında, Temmuz 2000 tarihli „PSK-bulten“ adlı yayında yazılmıştır. Bu yayında konuya ilişkin gayet açık ifadeler var. Açıklama da şöyle deniliyor: „**PKK, paravan bir parti olarak TC tarafından kuruldu. Öcalan'ın deyişle (bazen Allah söyletir) çevresini MİT kuşatmıştı. „Bir yanında bir bay, bir yanında bir bayan“ vardı... Kendisi ise ortada tepedeydi. „Üç yıl süreyle ekmeği, silahı devlet tarafından verildi, koruması sağlandı; üç yıl süreyle diğer Kürt yurtsever örgütlerine karşı kullanıldı...Buna karşın Apo ve öteki PKK şefleri bizi ve diğer örgütleri „hain ve işbirlikçi“ olmakla suçladılar!**

PKK Apo'nun -kendi deyişle- „MİT'in avucundan sıyrılıp Suriye'ye geçmesiyle“ bu kez de Suriye'nin güdümüne girdi ve yıllarca Suriye tarafından ve bu ülkenin çıkarlarına göre yönetildi...

PKK kendisinde olan sıfatları başkalarına yakıştırarak işini yürüttü. Bu bir savaş yöntemi, savunma mekanizmasıydı. Bunu Türk MİT'inden öğrenmişti. Hem suçlu hem güçlüydü. Bugün yaptığı gibi...“ (age, s. 3)

Söylenmekte geç kalındığı meselesi ayrı bir tartışmanın konusudur. Bugün için söylenecek şudur: Yazılanlar doğru ve cesurcadır. Ancak PSK'li arkadaşlar yanılıyorlar. Öcalan'a gerçeği itiraf ettiren Allah değil, Kürdistanlı devrimci sosyalistlerin ve Türkiyeli bazı aydınların mücadelesidir.

(13) PKK'nin tekrar '80 yapısına dönderilmesi ve aynı misyona kavuşturulmasından ve Öcalan'ın devlete „hizmet“inden bahsederken, sanırım, bu iş için geçmişte aracılık yapan Ağrı'lı Pilot Necati'den bahsetmeden geçmeyeceğiz. Kuşkusuz ki, herkesin bir uzmanlık alanı vardır, Pilot'un uzmanlık alanı da; PKK ve Öcalan'dır. Anlaşılan Pilot bugünlerde

işinin başındadır ve yoğun bir faaliyetlilik içindedir. Bazı Kürt kaynakları Öcalan'ı Kenya'dan alıp Türkiye'ye getiren ekibin içinde Pilot'un da yer aldığını ifade ediyorlar. Henüz diğer kaynaklarca doğrulanmamakla birlikte, Pilot hala yaşıyorsa bu iddia büyük bir ihtimalle doğrudur. PDK-Bakur tarafından İnternet'te yayınlanan, „Denge Bakur” adlı dergide Yekiti Gulbaran imzasıyla yayınlanan bir yazıda bu konuda şunlar yazılıyor: „Öcalan'ı teslim alan Türk ekibinin içinde bulunanlardan birisi; Öcalan'ın, 1 Ocak 1977'de en kapsamlı toplantılarımız -dan birini onun evinde yaptık, dediği bir bakıma PKK'nin Fahri Sekreteri Ağrı'lı Pilot Yüzbaşı Necati Kaya idi. Öcalan, uçakta getirilirken Pilot Necati adlı ahabının sorduğu soruya karşılık olarak "devlete hizmet etmeye hazırım. Türküm. Eğer fırsat verilirse daha fazla konuşurum Kur'an hakkı için" diyordu. "Devlete hizmet etmeye hazırım" sözleri hiç bir teorinin açıklayamayacağı kadar nettir ve Öcalan'ın basından beri içinde olduğu misyonerlik ilişkilerini yeterince açıklamaktadır.” (age)

EK:

KAMER ÖZKAN HAKKINDA SÖYLENEN BAZI YALANLAR

PKK'nin resmi tarih anlayışının mantığını anlamak sanıldığından kolaydır. Bu mantığı hala geçerli kılan etkenlerden birisi, PKK'nin politik ve askeri gücüdür. Diğeri; özellikle doğu toplumlarına ama aynı zamanda tüm özel mülkiyet

toplumlarına hakim olan bir anlayış, yani „güçlü olan haklıdır“ anlayışıdır. Bu anlayış egemenler tarafından zor ve ideolojik metodlarla kitlelere benimsetilmiştir. Bir kere bu anlayış kitlelere benimsetildikten sonra, egemenlerin her türlü yalanı kitlelere yutturması zor olmaz. Kitleler gözlerinde büyüttükleri egemenlerin devletini hep haklı ve doğrucu olarak görürler. Ta ki, büyük çalkantılarda ve devrim durumlarında bu yalanlarla pratik olarak yüz yüze gelinceye kadar. Alt düzeyde bir devletleşme durumu yaşamış PKK'da bu anlayışa dayalı olarak propaganda ve ajitasyon yapıyor. Ne yazık ki, kitleler ve hatta anlı şanlı örgütler bile, PKK'nin resmi tarih anlayışına yukarıda belirttiğimiz geleneksel anlayış çerçevesinde yaklaştılar. Halbu ki birazcık eleştirel ve objektif bir bakış, bu resmi tarih anlayışının niteliğini anlamaya yeter de artar bile. İşte, PKK'nin resmi tarih anlayışının nasıl oluşturulduğunu ve neler içerdiğini gösteren bir başka somut örnek: Bakanız Cemil Bayık, gazeteci İsmet İmset'e Kamer Özkan hakkında neler söylüyor:

“Ali Yaylıcık meselesi, 1978 yılında ortaya çıkan bir mesele. Bu Seyfi falan Kurtuluş'tan ayrıldı. Kamer Özkan var. Dersimli ve eskiden TIKKO'daydı. Kaypakkaya vurulduğunda onun için son nöbetçiydi diyorlar. Yani onun hatasından vuruluyor. Birde Kaypakkaya'nın bir deyişi varmış. Son nöbetçiden hesap sorulmalı diye. TIKKO'dan sonra bizimle ilişki kurdu ve bizimle hareket etmek istedi. O zaman TIKKO'cular bu adam kuşkuludur, tekin değil dediler ama biz onları pek ciddiye almadık... 1976 Dikmen toplantısında ortaya çıkan merkeze onu da aldık.” (İsmet G. İmset, PKK, s.43)

Görüldüğü gibi bu kısa paragrafta aslında çok önemli iddialar ileri sürülüp,

bir devrimci hakkında bir yargı oluşturuyor. A. Öcalan da "Devrimin Dili ve Eylemi" adlı kitapta "Uğursuz Kamer Kaypakkaya'yı boşa çıkarmaya çalıştı" şeklinde bir iddia ileri sürüyor. Bu iddiaları okuyanlar, eğer süreci bilmiyorlarsa, yada iyi bilmiyorlarsa, konuşan kişinin pozisyonundan hareketle, ister istemez İbrahim Kaypakkaya'nın ölümünden Kamer'i sorumlu tutarlar. Böylece Kamer olur bir "ajan" çıkar. Yukarda anlatılan bu masal kabul gördükten sonra da onun üstüne istediğiniz masalı uydurursunuz ve bu masaların hepsi de kitle tarafından kabul görür. Taa ki, birileri çıkıp gerçekleri açıklayınca ve bu yalanları deşifre edinceye kadar.

Ve yine; bu iddiaları okuyanlar Apocuların Kaypakkaya'yı çok sevdiğini düşünebilirler. Çünkü yoldaşları dururken onlar Kaypakkaya'yı savnuyorlar. İşin doğrusu, mesele Kaypakkaya'yı savunma yada Kaypakkaya'yı sevmek değildir. Amaç bir boşluk bulup buradan Kamer'i vuracak bir zemin yaratmaktır. Bunların bütün derdi budur.

Bayık'ın dili, cemate İslam kahramanlarının kafirlerle savaşlarını anlatan cami imamlarının diline benziyor. Gerçekte Apoculuğun dilidir bu. Vaaz verir gibi konuşur, ne bir araştırma-incelemeye dayanır, ne somut bir belge ne de somut bir kanıt ortaya koyar; masal anlatır gibi konuşur. Birileri de bunları yazıya geçirir, olur böylece tarih. Peki biz yukarıda söylenenlerin yalan olduğunu hangi somut olgulara dayanarak söylüyoruz. Bizde Bayık gibi, „diyorlar,muşmuş“ tarzında masalsı bir ifadeyle tersi bir senaryo mu üretiyoruz? Yoksa, dönemi yaşayan insanların tanıklığına ve dönemle ilgili belgelere mi başvuruyoruz? Biz bu ikinci yöntemi uyguluyoruz.

Kamer Özkan, 30. 09. 1993 tarihinde PKK tarafından kalleşçe bir tuzak sonucu

katledildikten sonra, o zamanki PKK yayınlarında yukardaki iddialar başka bir dille ifade edilmişti. Biz ve Dersim halkı bu iddiaların yalan olduğunu çok iyi biliyorduk. Bu yalanı kamuyoyuna anlatmak için süreci bizzat yaşayan, TKP/ML'nin kuruluşunda İ. Kaypakkaya ile birlikte rol oynamış olan Muzaffer Oruçoğlu ile bir röportaj yapmıştık. Röportaj legal olarak İstanbul'da çıkan Serketin dergisinin Mart'94 tarihli 8. sayısında yayınlandı. İşte bu röportajda, Serketin dergisi M. Oruçoğlu'na söz konusu iddiaları soruyor. Röportajdan kısaltarak akatralım:

„Serketin: *Sayın Oruçoğlu, PKK'nin Kamer Özkan hakkında, çeşitli iddiaları var. PKK'ye göre, 'Kamer Özkan, İbrahim Kaypakkaya'nın yakalanmasına ve katledilmesine sebebiyet vermiştir.' O dönemi yaşayan birisi olarak bu iddia hakkında ne düşünüyorsunuz?*

Oruçoğlu: **PKK'nın bu konuda sözlü ya da yazılı kanıt yayınlayıp yayınlamadığını bilemiyorum. Kamer sorgulandıysa, sorgusunun yayınlanması gerekiyor. Tanık varsa, o tanığın açıklama yapması gerekiyor...**

Serketin: *O dönemde içerisinde yer aldığımız TKP/ML'nin bu konuyla ilgili bir soruşturması var mıydı? Varsa sonuçları nelerdir?*

Oruçoğlu: **TKP/ML'nin Kamer'le ilgili bir soruşturması yoktur. Kamer'le ilgili her hangi bir şüphe içerisinde de değildi. Üç ciddi baskın oldu. 1- İhtilal adını verdiğimiz mağaranın baskını. Senatör A. Boran'ın 'Onların Zergovit'te, bir mağarada kaldıklarını biliyoruz.' Sözüünü duymamız üzerine terk ettik. O zaman İbo yoktu. Mağara köylülerin bir bölümü tarafından biliniyordu. Ve ihbar köylülerden kaynaklanıyordu. 2- Süleyman Nakış'ın evinin baskını. İhbar eden**

köylülerdi. Biz o sırada, Kamer'inde içinde bulunduğu bir grup olarak, başka bir yerdeydik. 3- Vartinik baskını. Kömde dokuz kişiydik. Mirik ve Bakir-baş mezralarına giden-gelen ayak izlerimizi kapatamamıştık. Beslenme gücümüzü içindeydik. Sayımızı azaltmak için, dört kişiyi köylere gönderdik. Bunlardan birisi de (araziyi iyi bildiği, halkı tanıdığı için) Kamer'di. Bunlar gittikten sonra, Mirik mezrasına indik. Durumun pek iyi olmadığını gördük. Ayak izlerimizi ve köyde kaldığımızı, ilk günden itibaren, bilmeyen kalmamıştı. Bu mezraya güvenmeyin ve gelmeyin, orayı da hemen terk edin diyordu bazı iyi niyetli köylüler. İhbarın kaynağı mezradaydı ve baskından sonra ortaya çıkmışlardı. Kuşkuya yer bırakmak sızın. İhbarcılardan Hüseyin Duman, geldiğimiz ilk günleri görmüştü, köm- den çıkan dumanı.“

Oruçoğlu'nun anlatımları çok açık. Ancak biraz daha ayrıntıya girmek için bir başka kaynağa başvuralım. Nihat Behram tarafından „belgesel anlatı“ tarzında yazılan ve İ. Kaypakaya ile arkadaşlarının mücadelesini anlatan „ser verip sır vermeyen yiğit... İbrahim Kaypakaya“ adlı kitapta, Vartinik-Mirik mezrası baskını ve öncesini şöyle anlatır:

„İbo dört-beş gün sonra Ali Haydar ve Hüseyin'le Vartinik'teki Köm'e geldi.

Saatler ötedeki bu yoldan, buzlu dağları aşp gelişleri Muzaffer ve Süleyman'ı şaşırtmıştı...

O günleri öyle geçti. Birlikte bir süre Köm'de gizlenmeye karar verdiler...

Ertesi gün Süleyman ve Ali Haydar ekmek ve yiyecek edinmek için Köm'den ayrıldılar. Akşama dönecek lerd. Gün geçti, akşam oldu. Karanlık basmış vakit ilerlemişti.

İbo, Muzaffer ve Hüseyin nöbeti ikişer saatle düzenleyip uykuya çekil diler.

İlk nöbet İbo'nundu. Sonra Muzaffer nöbete kalktı. O da nöbetini doldurduktan sonra, nöbeti Hüseyin devraldı...

Yolların alabildiğine karlı ve geçilmez oluşu, Ali Haydar ve Süleyman'ın dönüşünü geciktirmişti. Ancak sabaha doğru Köm'e vardılar. Az uzağından parola çaldılar. Köm'den hiç ses çıkmadı. Ali Haydar parolayı tekrarladı. Yine karşılık alamadı. Parolalarına karşın parola çalınmayışı Ali Haydar ve Süleyman'ı iškilendirmişti. Çevreyi süzme koyuldu. Uzaktan jandarmayı gördüler... Köm kuşatılıyordu.“ (age s. 43)

Olay çok açık. Birincisi: Kamer, Ali Haydar Yıldız'ın katledildiği ve Kaypakaya'nın yaralı halde kaçtığı Vartinik'in Mirik mezrası baskını sırasında orada bulunmamaktadır. Yani İbrahim'in bahsettiği nöbetçi kesinlikle Kamer değil; Hüseyin adlı şahıstır. (Ki, Dersim halkı tarafından açık kimliği bilinen bu şahıs, nöbet sırasında uyumuştur. Bildiğimiz kadarıyla kendisi TKP/ML tarafından yargılanmış; ancak suçu bilerek işlememesinden dolayı İbrahim'in bahsettiği türden bir ağır cezayla cezalandırılmamıştır. Bu şahıs halen hayattadır.) İkincisi: TKP/ML'nin Kamer hakkında bir şüphesi ve buna bağlı olarak bir soruşturması yoktur.

Demek ki C. Bayık ve A. Öcalan, Kamer Özkan'ı suçlu göstermek için en sıradan insanın bile, basit bir çabayla öğrenebileceği apaçık gerçekleri çarpıtmaktan çekinmiyorlar, yalan-yanlış bilgilerle devrimcilere iftira atıyorlar. Bu somut örnek, tek başına bizim PKK'nin resmi tarih anlayışının niteliğini anlamamıza yeterlidir kanısındayım.

HAPSEDİLEN DERSİM AYDINI ÜZERİNE BAZI NOTLAR

U. Pulur

*"Kendi dilini unutan bir halk, insanlık ce-
maatinde söz hakkını kaybeder ve
halklar sahnesinde kendisine susma rolü
verilir." (Fr. L. Jahn)*

"Aydın" veya „aydın olmak" kavramları çokça vurgulanan ve bir o kadar da üzerinde tartışılan kavramlardır. Somut duruma ve olaylara göre alınan tavır ve duruş yönüne göre bu tanım değişir. Örneğin, Türkiye'de egemen sömürü düzenine karşı olan bir aydın, bu tutumuyla kavramın içeriğine uygun bir tavır sergilerken, aynı aydın azınlıklar sorununda, egemen kültürün bakış alanı içinde kalarak, gerici bir tavır içinde; yani bir aydına yakışmayan bir konum ve duruş içerisinde olabilir. Bunun bir çok örneği vardır. Kuşkusuz aydın bir kişiden tutarlı olması beklenilir. Bir bedel ödeme pahasına, aydın düşüncelerde ısrar etmek, bir aydın için oldukça büyük önem taşır. Fakat sonuçta aydın nihayet bir insandır ve pekala hatalar yapabilir. Bazı durumlarda bir aydına yakışmayan bir düşünce içerisine girebilir. İçinde yaşadığı ülkede, var olan egemen kültürden şu veya bu şekilde etkilenilebilir. Bazı olumsuzlukları nedeniyle genel anlamda aydın olarak değerlendirilen birinden, aydın sıfatı tümüyle elinden alınamaz.

Bütün bu genel doğrulara rağmen, aydın olmanın belli ön koşulları da vardır. Bu, baskı altında tutulan, ezilen, sömürülen sınıflardan yana bir duruş içinde olmak; cinsiyet ayrımına karşı olmak, farklı ulusların veya azınlıkların siyasal, dinsel, kültürel vb. tüm insan haklarını savunmak, laiklikten yana olmak; bireyin hak ve özgürlüklerini, fikir özgürlüğünü; siyasal örgütlenme hakkını savunmak vb. alanları kapsar.

Kendi ülkesinde duruşunu bu söylenenlere göre ortaya koymayan, ama Saddam Hüseyin'in diktatörlüğüne karşı olan bir insanı; sırf bu tavrı nedeniyle aydın ilan etmek mümkün değildir. Kuşkusuz dünyadaki bütün gelişmeler bir aydını ilgilendirir, ilgilendirmelidir de. Ama bir kişinin aydın olup olmadığı, en başta üzerinde yaşadığı coğrafyadaki veya ülkedeki koşullara karşı tavrı belirler. Nitekim İran'daki mollalar rejimine karşı veya Yugoslavya'da ihlal edilen insan haklarını savunma konusunda aslan kesilen bir çok sözüm ona Türk aydını, aynı alanlarda konu Türkiye olunca, gözlerinin önündeki çöpü görmemezlikten

gelip susuveriyorlar. Bu tutum aydın kavramıyla bağdaşmaz.

Bu kısa girişten sonra, Dersimli aydınlar konusunda gelmek istiyorum. Yukarıda kısaca özetlenen ve bir aydından kendi ülkesindeki sorunlar karşısında beklenen duruş, Dersim sorununda Dersimli aydınlardan da beklenilmelidir. Her Dersimli aydın, Dersim'in tarihi, kültürü, dili, doğası ve insanı ile ilgilenmek durumundadır. Böyle olmazsa, "Dersim Aydınını" kavramının ölçüleri ve içeriği belirsizleşir. Sonuçta bu kavram, soyut ve içi boş bir kavram olmaktan öteye gitmez. Parantez içinde şunu da belirtmem gerekir: Burada sıkça kullanılan "Dersim Aydınını" kavramı genel olarak Dersimli olup, Kırmanc-Zaza dilini konuşan, Kırmanc-Zaza halkından olan aydınlara atfen kullanılmaktadır. Bu yazıda değerlendirilen Dersimli aydınlardan, bu kesime ait olanlardır. Ben Dersimli aydınlardan Kırdasği yada Kürtçe konuşan kesiminin adına konuşmayı doğru bulmuyorum. Ancak Dersimli aydınlardan her iki kesiminin de aşağı yukarı aynı durumu yaşadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Dolayısı ile burda yapacağımız tespitler genel olarak Dersim için geçerli kabul edilebilir.

Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısı ile ilgilenmeyen; Türk ulusunun tarihini, kültürünü ve en önemlisi de dilini bilmeyen bir kişi ne olursa olsun, "Türk Aydınını" olarak görülemeyeceği gibi, Dersim kültürü ile bütünleşmeyen, Dersim'de konuşulan Kırmanc yani Zazacayı bilmeyen, öğrenmeyen, öğrenmek istemeyen bir "Dersim Aydınını" da düşünülemez. Bir an Türk diline karşı Türkiye'de herhangi bir yasaklama getirildiğini farz edelim! Nasıl ki, "Türk aydınları"nın bu baskıya karşı sessiz kalmaları, bu baskıya boyun eğmeleri aydınca bir davranış olarak değerlendirilemezse, Dersim'de yıllardan beri güdülen asimilasyon politikalarına karşı günlük yaşamda tavır almayan, baskılara boyun

eğen, Zazaca (Kırmanc) üzerindeki yasaklamaları bir nevi kabul eden; diline, kültürüne ısrarla sahip çıkmayan bir duruş tarzı da, aydınca bir tarz ya da tavır sayılmaz.

Ne yazık ki, kendilerine "Dersim Aydınını" diyen bir çok kişi, "aydın" ölçülerine uygun bir duruş tarzı içerisinde değildir. Kafasını Çin coğrafyasından, Arnavutluk, Rusya, ya da Uzak Doğu ülkelerine gömmekten başka bir şey yapmayan bir kişi, her sıfatı kullanabilir, fakat "dersimli" sıfatını kullanmayı hak edemez. Çin ya da Rusya tarihini adım adım inceleyen, ezberleyen bir Dersimli aydının kendi dili ile, kültürü ve tarihi ile ilgilenmemesi beklenemez. Çocukluğunda Zazacadan başka bir dil bilmediği, konuşmadığı halde; bugün Zazacayı unutmuş, dahası bu acı gerçeğin farkında olmadan yaşayan bir "Dersim Aydınını" düşünülemez. "Enternasyonalizm" adına kendi somut gerçeği ile bağını koparıp ortada dolaşan garabet aydın tiplerinin kendi halkına verecekleri bir şeyleri olamaz. Bu tip sözde aydınlardan, her zaman "dünyalı" olarak ortada dolaşırlar, ama kendi kimliklerine sırt dönerler. Kendi halkına, doğup büyüdüğü coğrafyaya karşı kayıtsız kalarak zamanla yabancılaşırlar; doğduklarında öğrendikleri dillerini ve geçmişini küçümserler. Egemen kültürün zorbalığı karşısında bir nevi diz çöktüklerinin ve kaderlerine razı olmuş bir duruş sergilediklerinin farkında olmadan "dünyalı aydın" havasında poz saatarlar! Adına ne denirse densin, böylesi "enternasyonalist" ve "dünyalı" aydınlardan, bu yaptıkları egemen kültüre hizmet etmektedir.

Dersim özelinde yapılanları şöyle bir gözden geçirirsek bir çok şey kendiliğinden anlaşılır. Öncesini bir yana bırakalım, 70'li yılların başlangıcı ile Dersimdeki gelişmelere, Dersim Aydınlardan aydınlaşma süreçlerine ve konularına bir göz atalım.

Dersim'de kökü geçmişe dayanan bir asimilasyon ve sömürgeci politika tüm hızıyla devam ediyordu o yıllarda. Okullarda öğrencilerin anadillerini (Kirmancki-Zazaki-Dimili) konuşmalarının yasaklanması ile yetinilmeyip, evlerinde bile bu dili konuşmaları yasaklanıyordu. Günlük hayatta Türkçe, konuşulan tek bir dil olarak hakim kılınmaya çalışılıyordu. Dersim'de (ya da başka yerlerde) Zazaca dergi, kitap çıkarmak, makale yazmak; kaset vs. yapmak mümkün değildi. Peki bunu kimler ve hangi sebeple olanaksız kılıyordu? Zazaca üzerinde bir karabasan gibi çöreklenen, onu yasaklayan güçler kimlerdi? Bu sorulara verilecek ilk cevap, Türkiye'deki egemen şoven politikalar; Türk egemen güçleri vs. olabilir. Bu cevap doğrudur, fakat eksiktir. Kuşkusuz bu güçler Dersim'de asimilasyon politikasının önemli sahipleri, dahası onu bilinçlice güdenler idi. Fakat bu politika yalnızca bu kesimlerle sınırlı olarak sürdürülmüyordu. Belirleme çok çarpıcı gelebilir fakat, o dönem aydınlanma süreci içinde yer alan hemen hemen Dersimli "aydınların" tümü, keza Türk sol örgütleri, dolaylı veya dolaysız; bilinçli veya bilinçsiz bu politikalara hizmet edecek davranış ve duruş içerisindeydiler. Bunların yaptıklarıyla, Türk egemen sınıflarının Dersim'de gerçekleştirmeye çalıştıkları politikalar, birbirini tamamlar bir hal aldı. Farklı amaç ve hedeflerde yer alan bu güçlerden asimilasyon politikasının iki ayağı oluştu denebilir pekala. Bu aydınlarımız, kendisini "sol", "devrimci", "sosyalist" nihayet "komünist" gibi sıfatlarla adlandırıyorlardı. Bu sıfatları kullanarak Dersim insanını (kadını, erkeğini ve gencini) örgütlenme politikaları farkında olmadan, egemen şoven politikalarla önemli ölçüde çaktı!

Bir anda Dersim insanına yepyeni bir gündem dayatıldı. Suni ve soyut gündemlerle Dersim insanının kendi yerel sorunlarıyla ilgilenme

şansı, bir nevi elinden alındı! Kaba bir biçimde estirilen "enternasyonalist" rüzgar, yerel sorunları görme ve o sorunların somut gerçekliği üzerinde örgütlenme olgusunu dağıttı. Adına "sol" politikalar denen, Dersim'in sahip olduğu sorunlardan uzak; Dersimlinin gündemine yapay olan o politikalar, sonuçta Türk egemen güçlerinin de epeyce işini kolaylaştırdı denebilir! Yaratılan o suni ve yapay gündem, Dersim'in özel şartları dikkate alınmadan yürütüldüğü için, Dersimli aydınların her birini bir yere dağıttı. Dersimlilerin kendi gerçekliğini görme süreci, yani ulusal bilinç ve kimlik kazanma süreci tersine döndü. Ya da başka bir deyişle, bu sürecin öne alındı. Dersimli olma bilinci ve kimliği ile tamamlanması gereken aydınlanma süreci yerini, Dersimli "aydınları" adım adım kendi diline, kültürüne uzaklaştırma sürecine bıraktı. Sonuçta „Dersimli aydın“ın, Dersim'in tarihi ile olan bağı kopmuş oldu. Ve tersine çevrilen, ama yaşanması mutlak gerekli olan o doğal süreç, o gündür, bugündür hala da baş üstü durmaya devam ediyor.

Peki ne yapılmalıydı Dersim'de? Ya da soruyu tersinden sormak gerekir: Ne yapılmamalıydı? Herşeyden evvel, Türkçe'de, Zazaca olarak adlandırılan, Dersimlilerin Kirmancki dedikleri dile sahip çıkılması gerekiyordu. Bu dilin yaşaması ve yaşatılması için Zazaca tartışmak, Zazaca konuşmak, Zazaca düşünmek ve Zazaca yazmak gerekiyordu. Sözlü halk kültürü (masallar, türküler, deyişler, fıkralar, tarihi anlatımlar, anılar vs.) yazıya dökülüp yayınlanması için çaba sarfedilmeliydi. Bu bir. İkincisi: Kirmanci-Zaza kimliği ve dili üzerine yazılmış bir dizi bilimsel eserin bulunup, çevirisi yapılmalıydı. Bu konuda yazılmış, dilbilimci ya da tarihçi bilim adamının bir dizi değerli eseri, yıllar önce yayımlanmıştı. Fakat bunları, ya Dersim aydınları bilmiyordu, ya da

görmemezlikten geliyordu. Üçüncüsü: Türk ve Kürt sol örgütlerinin, Kırmanc-Zaza kimliğini tanımaları için tartışma gündemi yaratılmıyordu. Dördüncüsü: Halk olarak Zazalar kavramıyla Türkçe'de ifadesini bulan, (Dersimliler kendi dillerinde bunun karşılığı olarak „Kırmancı” demektedirler) bu halkın varlığının kabul edilmesi; halk olarak kimliğinin anayasal güvenceyle garanti altına alınması için mücadele etmek gerekiyordu. Üniter devlet yapısının Türkiye'nin çok uluslu veya milliyetli olması nedeniyle somut duruma uygun olmadığı sorgulanmalıydı. Yerel otonom yapıların (federal, kantonal, eyalet vb.) oluşumu, en azından tartışma gündemine sokulmalı; gerçekleşmesi için mücadele yükseltmeliydi vb...

En başta Dersimli aydının vermesi gereken mücadele, yukarıda kısaca özetlenen ya da bunlara benzer temel hedef veya hedefler için olmalıydı. Ve sonra da "sol" söylem sahiplerinin de bu mücadeleye destek vermeleri gerekiyordu. Fakat belirtildiği gibi olması gereken; bu hakların elde edilmesi için verilmesi gereken mücadele süreci böyle işlemedi. Aksine tamamen tersinden bir rotaya girdi, veya o rotaya sokuldu! Bu söylenenler, Dersimde yapılmaması gerekenlere de cevap teşkil etmektedir.

Halkların kurtuluşu uğruna yola çıkan her kişi, çevre ve grubun her şeyden önce, o halkı iyi tanıması gerekir. Mesela, dili ve kültürü ya da inancı üzerinde yoğun olarak baskı uygulanan bir halk varsa, bu baskıya karşı mücadele etmek, acil bir görev olmalı. Bu, tartışma götürmez görev olarak en başta o halkın aydınına düşer. Elma ile Armud'u bir arada toplar gibi, Türkiye'de yaşayan bütün halkların problemlerini ayrı ayrı ele almadan, genel bir halkların kurtuluşundan bahsetmek, pratik olarak ciddi bir değer taşımaz.

Dersim'de özellikle 70'li yılların başında Türkçe bilmeyen binlerce kadın ve erkek vardı. Bu bile, Türk dili ile orada propaganda etmenin, bu kesimlerle bağlantı aracı olmaya yetmediğini gösterir. Kaldı ki Türkçe bilmeyen bu kesim, Dersim tarihinin, kültürünün, inancının ve orada konuşulan dilin vs. araştırılması için özel bir öneme sahipti. Aydın araştırmacıları tarihin derinliklerine götürecek, gün ışığına çıkarılması gereken gerçeklerin ele geçirilmesi için önemli ip uçları verebilecek bir kesim tam da bunlar olacaktı. Dersim'e yüklenen Türk ve Kürt solundan, bu görev esas olarak beklenemez. Aydın olarak bu kesimlerden destek beklemek doğrudur ama, Dersim'de Zaza dilini bilimsel temellerine oturtacak, Dersimin tarihi ile koparılmaya yüz tutan bağlantıları yeniden sağlayacak; Dersim Kızılbaş-Alevi inancını tarihsel geçmişi ile gün ışığına çıkararak yeni bir Dersim kültürü ve insanı yaratacak görev, Dersimli Zaza aydınlarının olmalıydı. Dersim halkının kurtuluş yolu esas olarak bu alanda yapılacaklara ve yapılamayanlara bağlıydı. Genel bir sınıf hareketinden bahsetmek ve bu ideoloji çerçevesinde örgütlenmek veya insanları örgütlemeye kalkmak o gün de, bu gün de Dersimin şartlarına uymayan boş bir çabadır. Dersim'de sınıf hareketini savunmak ve bu temelde örgütlenmek, Dersim insanına başından itibaren yabancılaşma sürecine girmek anlamına gelir. Nitekim bu yönde yaşanan sürecin, Dersim coğrafyasına verdiği tahribat ortadadır!

Bilindiği gibi, sınıf hareketi savunucusu Türk sol güçleri o dönem Dersim'de hayali toprak ağaları yaratarak, suni hedefler öne çıkardı. Öte yandan Zazaca unutuluyor, Dersim Kızılbaş-Alevi inancı adım adım yok ediliyor; Dersime camiler yaptırılıyor ses yok. Dersimin tarihsel geçmişi, 38 hareketi ile sınırlıymış gibi bir propaganda yapılıyor; yüzyıllar öncesi açığa

çıkmamış tarihi, muamma bir halde duyuyor, dert edinen ya da gören yok. Gözler kör, kulaklar sağır!

İşte bu trajik komik duruş ile Dersim Aydını kendi gerçekliğinden adım adım uzaklaştı, ya da uzaklaştırıldı! Türkiye'de işçi sınıfının iktidarı ele geçirmesi her derde deva olarak görüldü. Bu kaba bir yaklaşımdır. Nitekim aynı işçi sınıfı etkilendiği nasyonal sosyalist propagandanın bir aleti oldu; Almanya'da, İtalya'da bilmem nerde karşı devrimci faşist partilerin iktidara gelmesini sağladı. Konumuz bu değil, fakat burada parantez içinde söylenmek istenen şudur: Türkiye işçi sınıfı var olan fiili durumda farklı milliyetlere ait kimlikleri kabullenme bilincine varmadan; bu kimliklerin ayrı bir halk gerçekliğine tekabül ettiği gerçeğini, yani dil, tarih ve kültürleriyle olduğu gibi kabul etmeden iktidarı alsa ne çıkar. Sonra bu kabullenme teorik olmaktan öteye fiili bir kabullenmeyi de gerektirir. Nitekim her derde deva o işçilerin önemli bir kısmının Kürtlerden, Zazalardan, Yezidilerden, Suryanilerden vb. halklardan haberleri bile yoktu. Hem sonra Türkiye işçi sınıfının sınıfsal problemleri ile yukarıda adı geçen benzeri halk kesiminin problemleri de bir ve aynı değildi.

Devam edelim.

Dersim'de taban oluşturmaya çalışan Türk ya da Kürt sol örgütlerinin hiç biri, Dersim halkının dilini, kültürünü işleyemedi; gerekli tarihsel akademik çalışmaları yapamadı. Bu biraz da doğal karşılanmalı. Çünkü birinci kesimin amacı, Türkiye'nin diğer kesimlerinde yürüttükleri "işçi sınıfı faaliyetlerine" taze kan veya destek; ya da köylü gerilla hareketine insan ve beyin desteği bulmak şeklinde özetlenirken; bu grupların ikinci kesiminin de, Dersimli Kırmanc-Zazaların Kürt olduklarından şüphe duymayarak, Zazaları ve dilini inceleme, Dersim tarihini ve halk gerçekliğini

araştırma gibi sorunları yoktu zaten. Bunlara göre Kürt tarihi zaten Dersim tarihini içine alıyordu. Keza Kürt dili (Dersimlilerin "Here-were" yada "Kırdaşki" dedikleri dil, yani Kurmanci) ile zaten dergilerde yazılıp çiziliyordu. Bu konuda da bir sorun yoktu. Ya Dersimli aydınlar? Bu konu oldukça derin bir sosyolojik araştırmanın konusu olmalı. Fakat yine de bir kaç şey söylemek gerekir.

Bir: Dersim'de Kırmanc-Zaza aydınları temelli bir şekilde Dersim kültürü ile haşır-neşir olarak aydınlanma sürecini yaşamadılar. Var olan aydınlar, ciddi bir şekilde Türk egemen kültürünün etkisi altında kaldı. Bu nedenle Dersim kültürü ile yoğrulmadan, kendi kültürel değerlerini sahiplenme duygusunu yaşamadan tabiri caizse, "erken bir doğumla" devrimcileştirdiler. Bu erken doğum, beraberinde dejenerasyon bakterilerini getirdi. Bünye bu yabancılaşma ve dejenerasyon hastalığına karşı sağlam ve dirençli değildi.

İki: Okudukları okullarda gelişen Türk devrimci hareketinin erken etkisi altına girdiler. Düzene karşı yüreklerinde taşıdıkları tepkilerini Türk sol örgütleri içinde dile getirdiler; onların içinde bir nevi eridiler. Sonraları, Kürt Sol'unun varlığını göstermesiyle birlikte, Dersimli aydınların önemli bir kesimi onlara kaydı. Bu süreçle birlikte, Dersim aydını kendi gerçekliğine adım adım iyice yabancılaştı.

Üç: Dersimli aydınlar, Dersim'de gündeme hakim olmadılar. Dersim'de dayatılan, ama yabancı ve suni olan, Dersim gerçeğine çok şey kazandırmayan gündemi kabul ettiler. Hatta kendileri bile bu gündemin yaratılmasında aktif rol oynadılar. O gündeme, ne karşı koyabilecekleri bilimsel donanımına ve cesarete sahiptiler; ne de bunun için yeterli derecede Dersim kültürünün ve değerlerinin etkisinde idiler.

Dört: Türk solu tarafından geliştirilen Türk yurtseverlik duygusu, daha sonra Kürt Sol'u tarafından geliştirilen Kürt yurtseverliği, genel duygulara hakim oldu. Dersimli aydınlar bu güçler tarafından bir nevi esir alındı! Böylelikle Türkiye'nin ve sonrasında Kürdistan'ın kurtuluşu içinde görülen Dersim, kendi sorunlarından uzak tutuldu. Dersim aydını tüm enerjisini bu gelişmeler içinde harcadı. Türk ve Kürt halkının kurtuluşu yanında, Kırmanç-Zazaların kurtuluşu arka planda, yani gölgede kaldı. Bu durum Dersim'e karşı bir yabancılaşma olgusunu beraberinde getirdi. Dersim hakkında bir şey çokça dile getirildi: Dersim 38 "isyani" ! Fakat bu konuda söylenenler, duygulara hitap etmekten öteye gidemedi. Hatta bu propaganda ile Dersim gençliğinde yaratılan duygusal tepkiler başka amaçlar için kullanıldı bile denebilir.

Beş: Dersim'de önemli bir kitlesel tabana sahip hiç bir Türk sol örgütü, veya Kürt sol örgütlerinden bir kaç istisna dışında hemen hemen hiçbiri, 80'li yılların ilk yarısına kadar Zazaca bir kitap, yazı veya makale yazmadı. Oysa Dersim aydını ve gençliği tüm gücüyle, hatta ölümüne bu örgütlerin içerisindeydi. Fakat örgütlerin yapısal organizması, Dersimli aydınların kendi toprağına dönmelerine, kendi kimliklerini yeniden sorgulamalarına şans tanımadı. Kırmanç-Zazaların kimlik sorunu tartışması Türk sol örgütlerince anında "milliyetçilik" olarak görülürken, Kürt örgütlerince de "bölücülük" damgasını yedi. Dolayısıyla bu yönde bir dalganın gelişmesinin önü, anti "milliyetçilik" ve "bölücülük" rüzgarıyla alınmış oldu. Bu durum hala da devam ediyor.

Altı: Sol örgütlerin, özellikle 70'li yıllarla başlayan Dersim seferleri sonucu Dersim, köy köy; kasaba kasaba paylaşıldı adeta. Dersim insanında kendine dönük bir kültürel ve sosyal olgunlaşma süreci daha

yeni başlamışken, Türk veya daha sonra Kürt sol örgütlerinin girmedikleri alan, paylaşmadıkları köy kalmamıştı hemen hemen. Dersim aydını kendisi olma bilincini kazanmadan, Dersime yapılan seferlerin içine, yani devrimci hareketin içine tabir caizse "hapsedildi". Dersimli olma bilinci ve sahiplenmesi gereken Dersimin Kırmanç-Zaza kimliği bir tafta unutuldu. Kendisi için güç olma olgusu bu nedenle geliştirilemedi. Bireysel gelişim süreci; olgunlaşma ve kendi kendine yetme süreci yaşanmadan yapılan devrimcilikte haliyle kör, topal yani sakat kaldı.

Yedi: Türkiye'nin genelinde olduğu gibi, Dersim'de de somut şartların tahlili üzerinde yükselen devrimci bir hareket yaratılamadı. Genellikle Türkiye'nin dışında esen rüzgarların etkisiyle kurulan Türkiye'li sol örgütlerin, haliyle, oralarda yürütülen tartışmalardan ve ayrışmalardan etkilenmeleri ve bunları Türkiye'ye yansıtma olgusu doğaldır. "Türkiyelileşemeyen" Türk sol örgütlerinin Türkiyenin sorunlarına bilimsel tarzla yaklaşmaları; somut durumun ve şartların öne çıkardığı sorunları ele alarak bir yapı oluşturmaları beklenemez. Bu örgütler ile organik bağlar içinde olan Dersimli aydınların da aynı "hastalığa" yakalanmaları haliyle önlenemezdi. Dersim gerçeğine dönmeleri için, bu örgütlerle olan organik bağlarını koparmaları gerekiyordu. Fakat sözkonusu süreçte bunu yapacak ne siyasal bir birikime sahiptiler, ne de buna niyetleri vardı! Çünkü Dersimli aydınların kendileri, kendi gerçekliği ile yani Dersim'in tarihsel ve kültürel gerçekliği ile ne garipse bir türlü tanışmamışlardı!

Özetlersek:

Dersimli aydınlar, "Dersimleşme" sürecini yaşamadan, dolayısıyla Dersim gerçekliği ile haşır-neşir olmadan "devrimci" rol oynamaya kalktılar. Bu nedenle de

oluşan aydınlanma hareketi içinde Dersim, çok fazla yarar göremedi. Hatta bir çok yönüyle zarar gördüğü bile söylenebilir. Aydınlanma süreci, Dersim'in somut gerçekliği üzerinde gelişmediğinden, adım adım Dersim gerçekliği ile bağdaşmayan ters bir yönde gelişti. Bu süreçte ortaya çıkan aydınlar, Dersim kültüründen uzaklaştılar ve giderek Dersim'e yabancılaştılar. Buldukları örgütler içerisinde güzel Türkçe konuşmalarıyla dikkatleri üzerine toplama becerisini gösteren aynı Dersimli aydınlar, kendi anadillerini ise -küçümseme sonucu olacak ki- unutmaya başladılar! Oysa bu aydınlar, çocukluklarının ilk yıllarında belki, tek kelime Türkçe bile bilmiyorlardı. Zazacayı lehçesi olarak görmelerine rağmen, her nedense Kürtçe'yi (Kurmanci) de konuşuyorlardı ya da anlamıyorlardı. Somut durum böyle olmasına rağmen, Dersim'de gelişen Türkçülük veya Kürtçülük, Dersim aydınının kendi kimliğinden ne kadar uzaklaştığını gösteriyor.

Dersim'de devrimcileşme süreci, birazda Dersim'e yabancılaşma olgusu ile birlikte paralel bir gelişme seyri izledi. Oysa bu devrimcileşme süreci, normal bir seyir içinde, yani doğal seyri içinde gelişmeye bırakılsaydı, Dersim ile buluşma ve tanışma süreci kendi yoluna girmiş olacaktı. Devrimci ve aydın bir kişi, kurtuluş atılımını önce kendisinden başlatmak zorundadır. Bu, kendisinin içinde yaşadığı çevreyi ve insanları her yönüyle iyi tanıma ile başlar. Çevresi ile, halkı, dili ve kültürüyle bağlarını koparmış biri kendisine yabancılaşır. Devrimci de gözüксе, aydın diye de ortaya çıksa, ne çıkar! Bu olgu, kendisine yabancılaşmış tipik ve yozlaşmış bir kimlik çıkarır ortaya o kadar. Kendisini tanımadan, kendi kimliğini sahiplenmeden; kendi dilini ve kültürünü işleyip geliştirmeden, "aydın" oluvermek,

Dersimlilere özgü tipik bir olgu olsa gerek!

Sonuç yerine:

Dersim'de, devrimcileşme ve aydınlanma süreci, doğal rotasından çıkarak ters bir yöne saptı. Dersimli aydınlar, kendi kimliğinden uzaklaştırıldı; daha doğrusu bu kimlikleri bir şekilde ellerinden alındı! Tabir yerindeyse, dört duvar arasına konuldu; hapsedildi. Siyasal alanda, zihinlerinin üzerinde başka güçler ipotek sahibi oldu. Yüreklere belki çalınmadı ama, yüreklerinin kendi gerçekliğine yabancılaşmasına engel olamadılar.

Şimdi görev, firari duyguları öne çıkararak ayağa kalkmaktır. Dersim aydını, kendisi ve halkı için bir şeyler yapabilmelidir. Bir nevi tel örgülerle örülü olarak yaşadığı yaşamı red etmelidir. Bu süreç uzun bir dönemdir başlamış bulunuyor. Esaret altında yaşamak istemeyen bir çok Dersim'li aydın, sözü edilen tel örgülü yaşamdan firar etti. Bu firari yaşamın güzelliği şimdi meyvelerini vermeye başladı bile. Dersimin Kırmanc-Zaza sözlü kültürü, yazılı alana epeyce yerleşti. Bu konuda epeyce ürün elde edilmiştir. Kırmanc-Zaza dilinde yüzlerce kaset ve kitap çıktı. Periyodik dergiler yaşamımıza girdi. Ölmeye yüz tutmuş Zaza dili, yavaş yavaş yerini, yataktan kalkan bir hastanın misalini andırır bir şekilde iyileşiyor, gelişiyor ve toparlanıyor. Bu yönde iyileşme konusunda epeyce yol alınmıştır. Şimdi, Dersim'de ve Dersim insanında yeni bir dalganın ılık esinti sesleri duyuluyor ve yayılıyor. Yüreklere bu dalganın coşkuluğu ve heyecanı içindedir. Dahası, yürekler özgür, beyinler özgürdür artık!...

PYSK SÜRECİNDE YER ALMIŞ KOMÜNİSTLERİN, SÜRECE İLİŞKİN AÇIKLAMASI:

PYSK'NIN TASFIYESİ VE DURUŞUMUZ

Partiya Yekitiya Sosyalist a Kurdistan (PYSK), 1996 yılı Mart ayında KAWA, Tekoşına Sosyalist, YEKBUN, KUK, TSK parti ve örgütlerinin birleşmesi ile oluşturulmuştu. PYSK, yaklaşık ikibuçuk yıllık bir faaliyetten sonra fesh edildi. Fesh kararı 1998 yılı Temmuz ayında yapılan ve adına "Genel Kongre"(1) denilen bir toplantıda alındı. Ne var ki, görevlendirme yapıldığı halde, kamuoyuna fesh kararı ilgili resmi açıklama yapılmamıştır. PYSK sürecinde yer almış kadro ve çevreler tarafından da, şu ana kadar kamuoyuna yönelik duyuru bir bilgilendirme yapılmamıştır. Eminiz ki, kamuoyu, sadece fesh sonrası sürecin yansıttığı gerçeklikten hareketle, PYSK sürecini tahlil edebilmiştir. Mevcut politik güçlere alternatif olma ve Kürt halkın kaderinde belirleyici bir rol oynama iddiası ile ortaya çıkan bir partinin, sessiz sedasız fesh edilmesindeki ciddiyetsizliğin ve sorumsuzluğun kamuoyu tarafından tespit edilmemesi mümkün değildir.

Bu açıklama, ağırlıklı olarak Tekoşına Sosyalist geleneğinden gelen bazı eski PYSK kadro ve üyelerinin yakın zamanda, süreci değerlendirmek üzere yaptıkları bir toplantının karar ve sonuçlarına

dayanmaktadır. Toplantıda çerçevesi oluşturulan metnin taslağı daha sonra, toplantıya katılmayan diğer yoldaşlarımıza sunulmuş ve gelen önerilerle son biçimine kavuşmuştur. Açıklama, PYSK içerisinde yer almış komünistlerin, halkımıza ve devrimci-sosyalist çevrelere sundukları bir rapor yada özeleştiri ve de bundan sonraki duruşlarıyla ilgili bilgilendirme olarak görülmelidir.

PYSK süreci basit bir süreç değildir. Pek çok insanın en az dört yıllık çabasını, daha ötesinde de, her birinin geçmişi 20-30 yılı bulan ve Kürdistan siyasal tarihinde belli bir yer tutmuş geleneklerin birikimini ifade etmektedir. Ulaşılan sonuç kuşkusuz ki, ülkemiz sosyalist hareketi için yenilgi anlamını taşıyor. Ancak yenilgiyle sonuçlansa da, bu süreç, gerek bölgemiz gerekse dünya sol-sosyalist hareketi için önemli tecrübeler ve sonuçlar çıkarılabilecek bir süreçtir. Bölgemizde gelişen tasfiyeci-milietçi dalganın, dünya devrimci-sosyalist hareketinin yaşadığı bunalımla direk bir bağı olduğu gibi, kendine özgü kaynakları da vardır. Tüm bu etkileri bilince çıkarıp onlara karşı mücadeleyi geliştirmek ve bu tecrübeleri dünya devrimci-sosyalist hareketi ile paylaşmak biz bölge komünistlerinin görevidir.

Her son yeni bir başlangıca yol açar. Diyalektiği benimseyen biz komünistler, PYSK sürecine bu anlayışla bakıyoruz. Süreç başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu gerçeklik çok açık bir biçimde ortaya çıkmıştır. Açık olan başka bir gerçeklik daha vardır: Bizi bu sonuca ulaştıran yine bizim hatalarımız ve yanlışlarımızdır. Olumlu veya olumsuz, somut ve açık bazı sonuçlara varmak, sonuçlardan öğrenmesini bilen ve kendisini dönüştürebilenler için önemli fırsatlar yaratabilir. Bu gerçeklikten hareketle; bir daha başarısızlığa uğramamak ve kazanmak için pratiğimizin, hareket tarzımızın ve teorimizin eskiden yanlarından kurtulmalı, bize kaybettiren sürece bir

nokta koyamalıyız. Bu yönlü çalışmaların ilk adımı özeleştirmedir. Ancak bize göre özeleştiri, pratik başarısızlıklarımızın tümünü teoriye yada dışımızdaki etkenlere malederek temize çıkarak; yada yenilgi psikolojisiyle her şeyin kaynağına "kendi beceriksizliğimizi" koyup, yaratılan değerleri ve harcanan emekleri yadsımak değildir.

Sorunlarımız yılların birikiminin bir ürünüdür. Bu anlamda köklü olarak çözümleri de, uzun bir zaman ve büyük bir emek gerektirir. Ancak bir kopuş sağlanabilir ve süreç içerisinde bu kopuş derinleştirilebilir. Bugün yapmamız gereken hastalıktan kopuşun ilk adımlarını atmak olacaktır.

Konunun çok önemli ve geniş olduğunu, bu nedenle de kapsamlı açıklamalara ihtiyaç gösterdiğini biliyoruz. Özellikle son bir yılda Parti içi tartışmalarda biz komünistlerin partinin sorunları ilgili görüşlerini ifade eden daha geniş yazılar vardır. Bu yazılar ilerde kamuoyuna sunulacaktır. Bu açıklama kısa ve öz olarak sürecin değerlendirilmesini, süreç içerisinde ve sonrasında duruşumuzu ortaya koyacaktır.

BİRLİĞE HANGİ KOŞULLARDA GİDİLDİ?

Birliğe Giderlerken Örgütlerin Durumu Nasıldı?

Kendisini sosyalist olarak niteleyen Kürdistan hareketlerinde, özellikle 1990 yılından sonra bir birlik istemi gelişti. Gerçekte örgüt merkezleri bu isteme bir süre direndiler. Çünkü, bu süreçte örgütler tüm olanaklarını henüz tüketmemişlerdi. 90'lı yıllara gelindiğinde, Kürdistan Sosyalist Hareketi (KSH) 12 Eylül Darbesi'nin tahribatlarını belli oranda gidermiş, diğer yandan Kürt Ulusal Hareketi yığınları kapsayan dinamik bir harekete

dönüşmüştü. Ulusal hareketin yığınları kapsayan yükselişi 1992 yılına kadar sürdü. Bu kısmen sıcak atmosfer, örgütlerin beklentilerini canlı tuttuğu gibi, bir kısmının tek başına alternatif olma iddiasını sürdürmelerini sağlıyordu.

Birlik söylemi her zaman olmakla birlikte, örgütler göreceli de olsa güçlü oldukları dönemde birliğe yanaşmadılar. Ne zaman ki; tek başlarına bu yükün altından kalkamayacaklarını anladılar, yada var olan güçlerini büyük oranda tükedikler, birlikte pratikte mümkün hale geldi. Öyle ki; daha önce birlikte ayak direten, bir kaç ay önce bir birleriyle birleşemeyeceklerini söyleyen hareketler, bu kez tersine bir tutumla birden acele bir biçimde birliğe yöneldiler. Bu yönelimin, Ulusal Hareketin 92 yılından sonra başlayan ve sosyalist hareketi de etkileyen gerileme süreciyle de bağlantılı olduğu açıktır.

Gerek birliğin gerçekleşmesinde ve gerekse dağılmasında YEKBUN ve KAWA hareketlerinin ağırlıklı bir rolü vardır. Bu durum, iki hareketin diğer hareketlere oranla daha geniş bir potansiyele sahip olmaları vede bu iki hareketin yaşadığı ideolojik-politik dönüşümlerle ilgilidir. Bu anlamda özellikle iki hareketin evrimi ve birlik sürecindeki tutumlarının değerlendirilmesi PYSK sürecinin anlaşılmasında önemli bir rol oynayacaktır.

Birlik dalgasının 90'lı yıllarda yükselmesinin tek nedeni genelde Ulusal Hareket'in özelde de KSH'nin güç kaybetmesi değildir. Bu dalganın yükselmesini sağlayan önemli bir dış etken vardı. Bu etken Sovyetler Birliği(SB)'nin yıkılmasıydı. SB'nin dağılması, bir yarıyla örgütler arasındaki gereksiz ideolojik-politik ayrılıkları ortadan kaldırdığı için olumlu olarak görülebilir. Ancak meselenin diğer bir boyutunda olumsuz bir etkilenme söz konusudur. Dünya sosyalist hareketinin görece yenilgisi, kendisini sosyalist olarak niteleyen

bazı Kürdistani hareketleri, sosyalizmin tümünden yadsınması noktasına götürmüştür. Özellikle KUK ve YEKBUN'da yaşanan budur. Bu hareketlerin tarihlerinde de köklü bir sosyalist geleceğin olduğunu söylemek zordur. Kökenleri, Türkiye KDP'nin sağ ve sol kanatlarına dayanan ve köylülük ile kır-kent küçük burjuva sınıfları temelinde örgütlenen bu her iki hareket, 70'li yıllarda dünyada gelişen sol dalganın da etkisiyle sosyalizme yöneldiler. Ancak bu hareketlerde her zaman güçlü bir burjuva milliyetçi damar ve dolayısıyla reformist bir eğilim var oldu. 90'lı yıllarda sosyalizm itibar kaybedince 75'te geriye çekilen söz konusu eğilim, tekrar insiyatifi ele aldı. YEKBUN çizgisi PPKK çizgisinden programatik olarak kopuşunu ilan ettiğinde, bir anlamda '75 öncesine dönüşü de ilan etmiş oluyordu.

YEKBUN 90'lı yıllarda son bir hamleyle silahlı çalışmalara yöneldi. -ki bu yönelimi genel anlamda olumlu görüyoruz- Bu çalışmalar hem siyasi hemde örgütsel anlamda yeterli hazırlığa dayanmadıkları için iyi bir sonuç getirmedi. Eylemler sonrasında alınan darbeler örgütsel alanda bir boşluğa yol açmasının yanında, çoktandır ideolojik bir bunalım yaşayan kadro ve üyelerde tam bir güvensizliğe yol açtı. Bu bunalım mali sorunlarla birleşince örgüt tasfiye ile yüz yüze geldi. YEKBUN kadroları bu ruhla PYSK'ye katıldılar ve hiç bir zaman da bu ruh halinden kurtulamadılar. Parti ortamı bu durumdaki arkadaşlara güven ve moral verecek durumda da değildi. Çünkü diğer geleneklerden gelen pek çok kadro ve üyenin durumu da onlarınkinden farksızdı. Elbette birlik, daha iyi olanaklarla yeni bir başlangıç yapma olanağı sunuyordu, bu olanaklar yeni süreçte kadroların motivasyonu için önemli bir etkendi. Fakat bu etkeni değerlendirme yönünde yeterli bir çaba olmadı.

KAWA hareketi 92 Kongresinden belli oranda toparlanmış olarak çıktı. Kongre iki önemli yönelim belirledi: Birincisi partileşme -ki bu sosyalistlerin birliğini de kapsıyor- . İkincisi savaşın başlatılması. Bu kararların doğruluğu yada uygulanabilirliği bir yana, kongre KAWA'nın önemli bir sosyalizm yönelimine ve devrimci bir potansiyele sahip olduğunu ortaya koydu ve tabana pratik yönelim noktasında bir güven ve motivasyon kazandırdı. Ancak bu süreçte partileşmeden önce, "savaş" hazırlıkları başlatıldı. Daha doğrusu partileşme çalışmaları "savaş" hazırlıkları ile özdeş olarak görüldü. Çünkü KAWA'nın partileşme anlayışı PKK'nin taklit edilmesine dayanıyor. Bu anlayış, "pratik çalışmalar, daha doğrusu savaş üzerinden partileşme ve kitleselleşme" şeklinde izah edilebilir. Bilindiği üzere KAWA'nın askeri hazırlıkları ve bazı girişimleri sonuçsuz kaldı. Üstelik bu süreçte polisin saldırıları önemli kayıplara yol açtı. Dolayısıyla daha önce tabanda pratik yönelim noktasında örgüte ve kadrolara karşı gelişen güven, başarısızlıkla birlikte güvensizliğe ve iç sorunlara dönüştü. KAWA'da birlik eğilimi bu noktadan sonra gelişmiştir. 94'te bizimle yaşanan ve sonuçta tıkanan birlik çalışmaları da bu sürece tekabül ediyor.(2)

KAWA, Arnavutluk'un çöküşüyle düştüğü ideolojik boşluğu, kendisini yenileme ve geliştirme temelinde dolduramamış bu boşluğu ve oluşan ideolojik heterojenliği pratik motivasyonla aşma yoluna gitmiştir. Pratikte örnek aldığı çizgi ise PPKK çizgisidir. Yenilik olarak getirmeye çalıştığı tek şey, "şehir gerillası" ve "şehir eylemliliği"dir. Gerek "ikili birlik" sürecinde, gerekse sonrasında PYSK'nin oluşmasını sağlayan birlik sürecinde, KAWA ideolojik tartışmaların ve programın önemini küçümsemiş ve YEKBUN'la aynı tutuma girmiştir. Tartışmaya sunulan program taslağı YEKBUN programının törpülenmiş

haliydi ve KAWA geleneğinden gelen arkadaşların bu programa pek fazla itirazları olmamıştır.

Tekoşına Sosyalist'i birliğe götüren etmenler biraz daha farklıydı. TS, 86 yılında yaşanan dağınıklıktan birlik sürecine kadar olan süreçte, tabanında belli bir toparlama sağlamış ve genç kuşaktan yeni insanlar kazanabilmiştir. Ideolojik olarak birikimini belli bir düzeye yükseltebilmiştir. Bu mütavazi gelişmeler, TS'nin "Bilimsel sosyalizm temelinde devrimci tarzda yenilenme" anlayışının ürünüdürler. Fakat bu çabalar gelişen sürecin ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak kalmıştır. Hızla gelişen süreç hareketin önüne daha ileri ve ağır görevler koyarken, hareketin kadro niceliği ve kapasitesi, mali ve teknik olanaklar yetersiz kalmıştır. Hareketin ağır gelişmesinde sistemli bir faaliyet yürütülmemesinin ve diğer eksikliklerin yanında, PKK'nin tecrit çemberinin büyük etkisi olmuştur.

Bu süreçte bizim birliğe yaklaşımımız şuydu: Bu ağır şartlar altında tek başımıza halkımızın ihtiyaçlarına cevap olacak bir politik çalışma yapmak mümkün değildir. İstenilen ideolojik düzeye sahip olmasa da, ilkesel olarak sosyalist ideolojiyle çatışmayan ve devrimci çalışmaya ayakbağı olmayacak bir program temelinde, diğer yapılarda (azınlıkta da olsalar) var olan devrimci-sosyalist kadrolarla birleşmek ve pratik çalışma üzerinden devrimci-sosyalist bir partiyi inşa edip, sürece müdahale etmek. Bugünden baktığımız da, bu hedefe ulaştığımız söylenemez. Hedef ve görevlerin sağlıklı tespit edilmemesinin bu olumsuz sonucun alınmasında büyük bir rolü olduğu gibi, geleneğimizden ve diğer geleneklerden gelen komünistlerin PYSK sürecinde derli toplu bir pratik sergileyemelerinin de bunda rolü büyüktür.

Birlikten önce KUK, hem nicelik hem de nitelik olarak geleneğinin oldukça uzağına düşmüştü. 80'öncesi KUK geleneği

sosyalist eğilimler taşıyan, yurtsever-devrimci bir çizgiye sahipti. Ancak her dönem KUK'ta egemen anlayış küçük burjuva miliyetçiliğidir. Birlikten önce önemli oranda Avrupa'ya hapsolmuş KUK kadroları, özellikle dünya sosyalist hareketinin göreceli yenilgisiyle liberal-demokrat bir çizgiye kaydılar.

TSK ise, KSH'nin değerli önderlerinden olan Zeki Adsız ve Urfan Alpaslan'ın kaybedilmesinden sonra, giderek örgüt olma yeteneğini ve ideolojik performansını kaybetmiştir. Birlikten önce Avrupada kalan kadro ve taraftarlar tek seçenek olarak birliği önlerine koymuşlardı.

Birlikten önce her beş yapının bazı ortak özellikleri şöylece özetlenebilir:

1-Kadrolar ülkeden ve halktan kopmuş, hareketler dar aydın örgütlerine dönüşmüştür. Faaliyetler ağırlıklı olarak mültecilik tarzında Avrupa ve Türkiye metropollerine hapsolmuştur.

2-Hareketler istikrarlı mali kaynaklar yaratamamışlardır.

3-Hareketlerin Dünya ve Türkiye Solu'yla ilişkileri giderek zayıflamıştır.

Birlik Hangi Tarzla Oluşturuldu ?

Birlik platformu sürecinde belki de TS dışında tüm hareketlerde egemen olan yaklaşım aşağı yukarı şöyleydi: "Program sorununda tartışılacak fazla bir şey yoktur. Dahası bu tartışmalar fazla bir önem de taşıyor, önemli olan pratiktir. Biran önce birleşelim, güçlenelim ve pratik faaliyeti geliştirelim. Var olan ayrılıklar da pratik çalışma içerisinde giderilebilir." Bu anlayışla "Kordinasyon Komiteleri" ve diğer bazı pratik faaliyet kurumları oluşturulup pratik adımlar atıldı. İki hareketin G. Kürdistan'da var olan güçleri ise çok önceden birliklerini ilan ettiler. Örgütlerin tüm

faaliyetleri bu aşamadan sonra, hemen hemen tümünden birliğe ve ortak çalışmalara endekslendi.

Teorinin, ideolojik birliğin ve taktik anlayışlarda uyumun önemini küçümseyen anlayış, aslında devrimci pratiğin önemini de küçümsüyordu. Bu anlayış, bir kere başlandıktan sonra pratiğin kendisiyle birlikte bizi başarıya taşıyacağını varsayıyordu. Pratik mücadeleden uzun süre kopuşun ve PKK'nin pratik gelişmesi karşısında halka kendisini ispatlama isteminin baskısıyla; darpratikçiliğe ve denemeyanılmacılığa sapmayı ifade eden bu yaklaşımın yanlışlığı, kısa zamanda, daha Parti kurulmadan pratik örnekleriyle görüldü. İlk sorunlar ilk oluşturulan kurumlarda başladı ve bu sorunlar çözülmeden geçiştirildiler.

Birliğin mücadele içerisinde örülmesi kuşkusuz ki doğrudur. Ancak unutulmamalıdır ki, birlikte devrimci bir pratik örgütlemenin ve stratejik birlikler oluşturmaya başlamanın bazı ön koşulları vardır. Bu koşullardan birincisi; aynı stratejik yönelime ve aynı taktik mücadele anlayışına sahip olmaktır. İkincisi; ortak faaliyetleri organize edip yönetecek, sorunlara müdahale edip çözecek bir kurumsal otoritenin bulunmasıdır. Bu koşullar gerçekleştirilmeden yürütülecek ortak faaliyetler, kişisel pratikler olmaktan öteye gitmedikleri gibi, farklı yönelimdeki insanları birleştirmekten çok, ayrılıkları derinleştirmeye yararlar. PYSK pratiğinde olan budur.

PYSK'yı oluşturan ve aynı stratejik ilkelere, aynı güncel yönelimlere sahip oldukları kabul edilen güçler, aslında aynı ilkelere ve yönelimlere sahip değillerdi. Biz bu gerçeği birlikten önce tartışmalar ve çeşitli faaliyetlerle ortaya çıkarmak yerine, tek Parti çatısı altında birleşerek ortaya çıkardık. Bu tersten başlatılmış pratiğin faturası da ağır oldu.

Biz de bu süreçte ağır bir hata yaptık.

Birlik tarzı konusunda oportünist bir tutum takındık. Bizim birlik konusunda geleneksel tutumumuz, komünistlerin bu konudaki genel tutumuyla örtüşüyordu. Bu anlayışa göre: 1- Ancak komünistlerle birlik yapılabilir. 2- Birlik disiplinli ve özgür bir tartışma süreci sonucunda oluşacak asgari bir ideolojik birlik üzerinden yükseltilir. 3-Birlik mücadele içerisinde gerçek niteliğine kavuşur.

Biz teorik olarak bu tutumu savunmakla birlikte, pratikte özellikle ilk iki ilkeye uygun bir tutum almadık. Komünist olmayan guruplarla birlik yaptık. YEKBUN ve KUK örgütleri komünist değillerdi. Kaldı ki bu örgütlerin de böyle bir iddiası yoktu. Bu örgütlerin içinde komünist bireylerin bulunması gerçeği değiştirmiyor. Aynı şey, Zeki Adsız sonrasının TSK'sı için de geçerlidir. KAWA ile zaten ikili bir birlik süreci yaşamıştık. Bu süreç fiilen tıkanmıştı. Süreci tıkatan tutumları aşmadan, bu hareketle yeni bir birlik süreci başlatmanın anlamsızlığı ortadadır.

İdeolojik tartışma ve ideolojik birlik konusunda kararlılığımızı gelen baskılar karşısında sürdüremedik. Her şeyi pratiğe havale ettik. Diğer hareketlerde bulunan devrimci-sosyalistlerin durumunu abarttık. Dahası birliğe bir bütün olarak farklı siyasal disiplinlerle gittiğimizi unutup, birleşmeyi arzuladığımız devrimci-sosyalist kadroları bu siyasal disiplinlerden soyutladık. Üstelik bu kadrolarla birleşip birleşemeyeceğimizi, birleşsekte partiyi dönüştürüp dönüştüremeyeceğimizi iyi hesaplayamadık. Partiyi dönüştürmek bir yana bu geleneklerde var olan devrimci-sosyalist kadrolarla birleşebilseydik, bu ileri bir adım olacaktı. Bunun gerçekleşmesinde bizimde yanlışlarımız vardır kuşkusuz. Ancak bu konuda şu gerçeği öğrenmiş bulunuyoruz: PYSK saflarında bizim ve diğer çevrelerin sandığından da

daha az bir devrimci-sosyalist potansiyel vardı.

PYSK'DE İÇ MÜCADELE, EĞİMLER VE TUTUMLAR.

PYSK kurulduğunda G. Kürdistan'daki güçler bölünmüştü. Ülke yürütmesi görevine başladığında ise, pratik çalışma konusunda çok genel yönelimler dışında, elinde somut bir taktik mücadele planı olmadığını gördü. Bu konular kongrede detaylı konuşulmadığı için, alınan kararlar çok genel kaldı. Örneğin, alınan kararlarda silahlı mücadele yönünde çalışmalar yapılacağı belirtiliyordu. Ancak silahlı mücadelenin pek çok çeşidi vardır. Biz bugün hangi tarzda askeri çalışmalar yürütmeliyiz? Bu net değildi. Merkezdeki kadroların her biri bunu kendisine göre yorumluyordu. MK'de bu tartışmaları demokratik bir disiplin içinde yürütüp sonuçlandıracak olgunluktan ve kapasiteden yoksundu. İlk 4-5 aylık çalışmadan anlaşıldı ki; kimse kimseyi dinleme niyetinde değil, herkes bildiği yönde gitme niyetindedir. Ve herkesin yönelimi de farklıdır. Farklı yönelimleri kontrol ederek, ortak hedefler doğrultusunda kordinasyon sağlayacak bir MK iradesi oluşturulmadığından, farklı yönelimdeki gruplar ve üyeler pratik çalışmalar sürecinde giderek birbirlerinden uzaklaşmışlar.

KAWA geleneğinden gelen arkadaşlar, PYSK içerisinde, sığ bir silahlı mücadele anlayışına endekslenmiş siyasal çalışma tarzlarını sürdürdüler. Bu çalışma üzerinden grup yapılarını koruma ve partiye hakim olmaya çalıştılar. Grupçu yaklaşımlar parti çalışmasına katılmama ve tıkatma noktasına kadar götürüldü. Ülkede görev yapan KAWA kökenli kadrolar sürecin ilk aşamasında, örgütsel ve siyasal çalışmada genellikle, "benim dediğim olmazsa ortak çalışmalara katılmam kendi bildiğimi yaparım" tarzını benimsemişlerdir.

PYSK sürecinde yer alan YEKBUN kökenden gelen kadro ve üyelerin çoğunluğu aktifleşemedi. Belli oranda çalışma yürüten kesim de, daha çok legal alanlara yöneldi. Bu arkadaşların gerçekte illegal devrimci-sosyalist bir parti oluşturma hedefleri kalmamıştı. Adım adım legalleşme amacındaydılar. Bu bloka KUK ve TSK geleneklerinden gelenlerin çoğunluğunu de dahil etmek gerekir.

TS geleneğinden gelen arkadaşlarımızın ilk aşama için ön gördüğü çalışma programı "yeniden inşa" programıdır. Bu, illegal bir devrimci örgüt yapısının inşası, kadroların siyasal ve ideolojik olarak eğitilmesi, kitlerle ilişkilerin güçlendirilmesi anlamına geliyordu. Ancak biz, iki farklı anlayışın kıskacında, bu düşünceleri hayata geçirme olanağı bulamadık yada belki de bu olanakları biz kendimiz yaratamadık.

Bizim bu süreçte bir eksikliğimiz vardı: TS yapısı dar bir yapıydı ve uzun süre büyük zorluklara karşı birlikte mücadele etmiş kadroların sıcak ve güvene dayanan ilişkilerini kapsıyordu. TS'de aynı zamanda bir ideolojik homojenlik bulunmaktaydı. PYSK yapısına girdiğimizde önceki ilişkilerimizde bulunan sıcaklığı ve ideolojik homojenliği aradık. Halbu ki, bir birlerine ne kadar yakın olursa olsunlar her örgütün farklı bir tarzı ve ruh hali vardır. Üstelik uzun süre ayrı çalışmış kadrolar arasında kısa bir sürede yoldaşlık ve güven ilişkileri oluşmaz. Biz yeni örgütteki çalışmanın eski örgütteki kadar rahat olmayacağı gerçeğini görerek, aceleci ve sektör tutumlarına düşmeden, uzun vadeli çalışmalarını önümüze koymalıydık. Bunu başardığımız söylenemez. PYSK'nın iç yapısı ve işleyişi hemen başta bizde, bir güvensizliğe ve motivasyon kırılmasına yol açtı. Bunu kısa sürede aşamadık. Şu gerçekte var ki, PYSK'deki çalışma tarzı ve üyeler arası ilişkiler genel anlamda, normal bir sosyalist parti standardının oldukça altındaydı.

PYSK bünyesindeki gruplar arasındaki ideolojik farklılık kendisini ilk adımlarda gösterdi. İlk tartışma '96 1 Mayıs'ı için hazırlanan bildiride "anti-emperyalist slogan olsun mu, olmasın mı?" konusunda yaşandı. Evet bu ilke programda var, ancak, bazı arkadaşlar için programlar arşivler için hazırlanmış kağıt parçalarıydı. Bu nedenle, söz konusu arkadaşlar, programda yazıldığı ve güncel mücadelenin içeriğine denk düştüğü halde, anti-emperyalist, anti-kapitalist sloganlardan rahatsız oluyorlardı ve bu sloganları eskimiş kabul ediyorlardı. Çünkü, onlar için anti-kapitalist ve anti-emperyalist mücadele güncel bir anlam taşımıyordu.(3)

Pratik politika açısından silik bir süreç olmasına rağmen, Partideki milliyetçi-reformist eğilimi ortaya seren tutumlar vardır. Örneğin; açık bir KDP savunuculuğu ve destekçiliği PYSK içerisinde yapılmıştır. Özellikle '98 Baharında TC ile KDP'nin ortaklaşa PKK'ye karşı düzenlediği saldırı sürecinde, yürütmeyi gasp eden ekip, parti içindeki değişik eğilimleri, parti tabanının hassasiyetini ve çeşitli uyarıları hiçe sayarak, burjuva partilerine taş çıkartacak bir numaraya fiili bir durum yaratarak, partiyi KDP destekçisi bir konuma sürüklemeye çalışmıştır.

Bu tartışmalar ve pratik tutumlar özellikle YEKBUN geleneğince temsil edilen, ancak büyük oranda KUK ve TSK kökenli insanları da kapsayan sağ-tasfiyecilik anlayışın ip uçlarını vermesi açısından önemlidir. Sonraki tartışmalarda da bu tutum alttan alta anti-sosyalist propagandaya dönüştürülerek sürdürülmüştür ve partinin tasfiyesine vardırılmıştır.

PYSK'nin Tasfiye Sürecinde Önemli Dönemler

G. Kürdistan'daki bölünmede YEKBUN kanadının başını çeken kişi, daha sonra "YEKBUN"u tekrar kurduğunu ilan

ederek, partiden ayrıldı. Bu gelişme uzun süre gözardı edildi. Sonradan bu kişi, tüzükte açıkça tanımlanan bir parti suçu işlemiş olduğu halde, YEKBUN'cu arkadaşlar ve onların destekçileri tarafından korundu hatta ödüllendirildi.

KAWA'cı arkadaşlar ise, dayatmacı anlayışlarını, kendilerinin de katıldığı bir MK toplantısının bazı kararlarını tanımama, daha sonra da bir MK toplantısına katılmama noktasına taşıyarak (gerekçelerinde bazı haklı yanlar olmasına rağmen) ülkede fiilen örgütsel bölümeyi sağlamışlardır. Bunu fırsat olarak kullanan özellikle YEKBUN geleneğinden gelen MK üyeleri, diğer geleneklerden gelen bazı kadroları da anti-Kawacılık psikoza ile kendilerine ortak edip, örgütü tümden bölme ve Kawacıları tasfiye etme senaryosunu sahneye koydular. Bu arkadaşlar birden demokratik örgütlerdeki açıklık ilkesini hatırlayıp, "Genelge" olarak lanse edilen ve sözde örgüt tabanını bilgilendirmeyi amaçlayan -ancak ne olduğu belli olmayan- MK çoğunluğunun hazırladığı bir yazıyı örgüt içinde dağıttılar. Bu belge tek yanlı ve yüzeysel bir takım açıklamalarla örgütsel sorunları tabana yansıttı. Taban, sorunlar hakkında yeterince ve sağlıklı bir bilgilendirmeye sahip olmadığı için, tam bir bocalama yaşadı. İstenen de buydu. MK çoğunluğunu arkasına alan arkadaşlar kitleyi taraf olmaya zorlarken, KAWA kökenlilere de, "çoğunluk sizi istemiyor çekin gidin" mesajını vermek istiyorlardı. Diğer yandan, ideolojik-siyasal sorunların üstünü örtüp, Parti tabanının reformist eğilim karşısında, partiyi yaşatmaya ve geliştirmeye çalışan devrimci eğilim etrafında birleşmesini önlemeye çalışıyorlardı. Bu oyun bizim de tavır geliştirmemizle belli ölçüde boşa çıkarıldıysa da, taban nezdinde, hatta bir süre KAWA kökenli bazı arkadaşlar nezdinde tuttu. O zamana kadar birliğini genel anlamda korumuş Avrupa örgütlülüğü, bu

süreçten sonra giderek Kawacılar, anti-Kawacılar ve aradakiler şeklinde bölünmeye başladı.

Birlik Kongresinin benimsediği geçici bir tüzük maddesine göre, Parti kongresinin kuruluşun en fazla birbuçuk yıl sonra toplanması gerekiyordu. Parti faaliyetinin iç sorunlar nedeniyle tam olarak kitlendiği bir aşamada, iyi hazırlanmış bir kongre tek çözüm zemini olarak duruyordu. Zamanında yapılmış bir kongre Partinin tasfiyesini önleyebilir, en azından sağlıklı bir hesaplaşma ve tartışma sonucunda yararlı bir ayrışmayı sağlayabilirdi. Fakat ne yazık ki, yürütmeyi gaspetmiş kişiler, kongreyi bilerek engellediler. Bizim ve diğer bazı arkadaşların zorlamaları ile kongrenin toplanması yönünde tabanda bir eğilim geliştirilmiş, kongrenin toplanması için asgari düzeyde gereken mali ve teknik kaynaklar sağlanmış, ancak yine bazı ayak oyunlarıyla kongre yaptırılmamıştır. Bu gerçeği yürütmeye yer alanlardan birisi, fesh kararının alındığı toplantıda açıkça itiraf etti. Aynen şöyle dedi: "Biz kongreyi yapabiliydik. Ama yapmak istemedik." Açıktır ki; bu tutumu geliştirenler ve onlara destek olanlar PYSK tabanı ve halk karşısında suçludurlar.

Kongre neden engellendi: Çünkü, yönetim ellerindeydi, ancak, kendi gruplarından kongreye katılacak delegelerin sayısı oldukça azalmıştı. Bu koşullarda, kongrede parti yönetimini kaybedeceklerini düşündükleri için, kongreyi engellediler. Yönetimi ellerinde tutmak için; son bir umutla PSK ile birliği parti gündemine soktular. Parti son bir umutla kongre hazırlığı yaparken ve taban dört gözle kongreyi beklerken, birileri PSK ile birliği ileri sürüyor. Amaç açık, bir yandan kitlenin kongreye ve partiye dönük umutları kırılıyor, diğer yandan kitleye yeni bir yol açılıyor. Kitleye şu mesaj veriliyordu: "PYSK yürümüyor, tek seçenek; bizim

önderliğimizde PSK'ye kapağı atmak." Bu ekibin, parti olanaklarını ve tabanını da kullanarak, Partiyi pazarlama çabalarına karşı tutum geliştirildi ve bu çabalar belli ölçüde deşifre edildi.

Bütün bu pratik örnekler, devrimden ve sosyalizmden umudunu kesmiş, halka karşı sorumluluk duymayan, yığın, adeta "kendisi çalıp kendisi oynayan" politikacı tipini işaret etmektedir. PYSK süreci de bu tip politikacıların maharetleri ile şekillenmiş ve bitirilmiştir. Kuşkusuz ki, bu kadro tipi öznel niyetlerden öte, tarihsel-sosyal sürecin bir ürünüdür.

PYSK Sonrasında Grupların Yönelimi

Bugün YEKBUN, KUK, TSK geleneğinden gelen kadrolar ideolojik ve siyasi olarak aynı temel eğilimlere sahiptirler. Gelişen bu ortak hat PSK ile S. Elçi çizgisi arasında bir yerdedir. YEKBUN ve TSK geleneğinden gelenler PSK'ye, KUK geleneğinden gelenler ise S. Elçi'ye daha yakın görünmektedirler.

KAWA kökenli arkadaşlar ise kendilerini siyasal örgüt olarak ilan ettiler. Bu çizgi iki temel argümanla kendisini ifade ediyor: Bağımsız-Birleik Kürdistan hedefi ve silahlı mücadele anlayışı. Açıktır ki; burada ifadesini bulan çizgi, yurtsever-devrimci bir siyasal çizgidir. Bugün, KAWA kökenli arkadaşlar, proletaryanın UDD'deki rolü, bu rolün güncel anlamı ve komünistlerin bu alandaki görevleri noktasında net ve ortak bir çizgiye sahip değildirler. Genel olarak sosyalist bir eğilim vardır, ancak bu eğilim siyasal çalışma tarzına, örgütsel yapıya ve kadro yapısına belirleyici bir damga vuramamaktadır. PYSK sürecinde ve sonrasında yaşananlardan görülen o ki, KAWA geleneği kendini içten yenileme-aşma dinamiklerini önemli ölçüde zayıflatmış ve kendini tekrar etme noktasına gelmiştir.

Bu süreçte bizim herhangi bir grup ve eğilimle birlik çalışmamız yoktur. Biz siyasal iddiası olan her kesimin kendisini, gerçek ideolojik hattı üzerinden siyasal ve örgütsel olarak ortaya koyması, kendi rengini politik arenaya yansıtmasından yanayız. Artık, "bir şeyler yapmak için birleşelim" süreci kapanmıştır. Bir şeyler yapmak isteyen, yapabildiğini önüne koymalı ve kimseye endekslemeden bu hedeflediklerini gerçekleştirilmelidir.

Yaşanan olumsuz tecrübeden hareketle bir uçtan diğer bir uca savrulmayacağız. Birlik, aynı ideolojik-politik ve pratik çizgiye ve örgütsel normlara sahip güçler arasında her zaman gereklidir. Ülkemizde bizim dışımızda komünistler vardır. Hedeflediğimiz komünist örgütü, dışımızdaki bu komünistlerle birleşerek inşa etmek amacındayız. Ancak sanırız ki; herkes, „Kiminle, neden ve nasıl birlik?“ sorularının cevapları konusunda yeterince tecrübeye sahiptir. Bizim bu konudaki anlayışımızı yukarıda yeterince açıkladığımızı düşünüyoruz.

İDEOLOJİK, POLİTİK DURUŞUMUZ VE GELECEK YÖNELİMİMİZ.

PYSK sürecinde Bilimsel Sosyalizm'in klavuzluğunda, işçi sınıfı ve diğer emekçi sınıfların çıkarları temelinde ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi yürütme çabasında olduk, bugünde bu çabayı birlikte sürdürme ve daha da geliştirme amacındayız. Ekim ayında ulaşılabildiğimiz yoldaşlarla yaptığımız toplantıda, kendimizi bir "Teorik-Pratik Çalışma Grubu" olarak organize edip, yakın süreçteki faaliyetlerimizi bu grup temelinde yürütme kararına vardık. Grubumuz kendisini "Komünist Gelenek" olarak adlandırıyor. Aşağıda, dayandığımız düşünsel-pratik zemini ve yönelimizi ortaya koyuyoruz. Bu bölüm aslında bir tartışmaya, daha açık bir ifadeyle program tartışmasına giriştir.

Önümüzdeki süreçte teorik-idolojik çalışmalarımızı derinleştirip genişletmek ve programla sistemli bir sonuca bağlamak istiyoruz. Bu düşünceler aynı zamanda PYSK sürecinde yer alan yada almayan diğer komünist yoldaşlarımıza da tartışma çağrısıdır. Herkes emeğini ortaya koymalı; birlikte üretmeli, birlikte örgütlenmeli ve birlikte mücadele etmeliyiz.

I- Komünist Gelenek

Kendimizi özelde bölgemizin ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketlerinin, genelde tüm insanlığın ilerici birikiminin mirasçılarında görüyoruz. Geleneği, tutucu anlamıyla değil, diyalektik ve ilerici anlamıyla ele alıyoruz.

Kendimizi henüz siyasal bir örgüt olarak tanımlamıyoruz. Asgari ölçüde devrimci komünist bir siyasal örgüt birikimine ulaşmadıkça da, iddia sahibi bir siyasal örgüt olarak politik arenaya çıkmaya çağız. Kuşkusuz biz politika yapacağız. Bir siyasal grup olarak bireysel tarzdan daha ileri bir duruşla politika yapacağımız gibi, her yoldaşımız bulunduğu alanda tek başına da olsa; bir devrimci, bir komünist olarak mücadele karşısındaki sorumluluklarını yerine getirmeye devam edecektir.

Biz, sorumluluklarımızı en iyi, nitelikli ve yığınsal bir örgütle yerine getirebileceğimizi biliyoruz. Bu bilinçle hareket ederek, devrimci komünist bir örgütün inşası hedefini her zaman göz önünde tutacağız. Ancak, bugünkü realitemiz bir siyasal örgüt gibi çalışma ve politik arena-ya çıkmaya uygun düşmemektedir. Bir kaç düzine insanla, ortaya, siyasal örgüt olarak çıkmak mümkündür. Ancak bizim anladığımız anlamda; teorisiyle pratiği arasında tutarlılık olan, istikrarlı bir örgütsel yapıya sahip, sürece gücü oranında etkide bulunan bir örgütün, asgari bir nicelik ve nitelik birikimine sahip olması gerekir. Biz kendimizi böylesi bir örgütü inşaya

yönelmiş bir kolektif üretim grubu olarak görüyoruz. Kendimizi ne abartma, ne de küçük görme niyetindeyiz. Yaptığımız işin isimlendirilmesinden çok niteliğini önemsiyoruz. Kimseyle sidik yarıştırmak istemediğimiz gibi, hiç bir şey için geç kaldığımızı da düşünmüyoruz.

Çalışmalarımızı, "inceleme-araştırma, propaganda, örgütlenme" diyalektik bütünlüğü içinde sürdüreceğiz. Bununla birlikte, grup faaliyetimizin bu süreçteki esas ağırlığı araştırma-inceleme ve tartışma üzerinde olacaktır. Çünkü öncelikli olarak teorik yenilenme ve bunun üzerinden devrimci komünist bir programın oluşturulmasını gerekli görüyoruz. Kuşkusuz inceleme-araştırma belli dönemlerle sınırlanmaz. Bilgiye ulaşmak araştırma ve incelemede süreklilik gerektirir. Ancak özellikle yenilgi ve geri çekilme dönemlerinde bu faaliyet daha büyük bir önem kazanır. Engels, Almanya'da kendisine "materyalist" etiketi yapıştırıp ciddi fikir ileri sürenleri eleştirirken şöyle der: "...bizim tarih anlayışımız, her şeyden önce bir inceleme yönergesidir. ...Toplumsal oluşumların kendilerine uygun düşen siyasal, hukuksal, estetik, felsefi, dinsel vb. anlayış tarzları konusunda sonuçlara varmayı denemeden bütün tarihi yeni baştan incelemek, bu çeşitli toplumsal oluşumların varlık koşullarını ayrıntılı bir araştırmadan geçirmek gerekir" (4) Sorunlara yaklaşım noktasında komünistler için genel bir yöntemi ifade eden bu sözler, yaşadığımız süreçte bizim için daha büyük bir anlam taşımaktadırlar. Ne yazık ki, günümüzde Türkiye ve Kürdistan'da, araştırma ve incelemeye dayanarak bilgi ve fikir üretme, bunun üzerinden kendisini yenileme, yetkinleştirme ve politika yapma tarzının yerini, güncel politik ajitasyon ve kendini tekrar almıştır. Büyük pratik tecrübelere karşılık, tümüyle olmasa da, sosyalist

hareketin düşünsel alanda sığ ve geri bir düzeyde oluşunun, pratik alanda da kısır döngülere saplanmasının önemli bir nedeni de budur.

2- Emeğin Cephesinde, Sosyalizm Yolunda Bağımsızlık Ve Demokrasi Mücadelesi Veriyoruz.

Politika sınıflar üstü değildir. Var olan her parti veya örgüt şu veya bu ölçüde, çeşitli sınıfların çıkarlarını savunurlar ve bu temelde mücadele ederler. Biz komünistler, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm yoksulların ve diğer emekçilerin sınıf çıkarları temelinde mücadele ediyoruz. Emperyalizmin, kapitalizmin, her türden gerici ve sömürgeci cephelerin karşılarında, dünya proletaryasının, diğer emekçilerinin ve ezilen halkların özgürlük-bağımsızlık cephesinde yer tutuyoruz. Amacımız, ülkemizde emekçilerin iktidarına dayanan bağımsız demokratik bir devlet kurmaktır. Bu temel üzerinden sosyalizmi inşa etme hedefindeyiz. Halkımızın ve insanlığın nihayi kurtuluşunu sınıfların ve sömürünün ortadan kaldırdığı, eşitliğin ve özgürlüğün egemen olduğu bir toplumda, yani komünizmde görüyoruz. Evrensel bir dava olan komünizm davasında dünya proletaryası ve diğer emekçileri ile enternasyonal birlik içindeyiz.

3-"Bir siyasal örgütün pratiği, gelecekte kurmak istediği toplumun aynasıdır."

Kapitalizme alternatif bir toplumsal yapı öneren siyasal yapılar, teori-pratikleriyle, kültürel ve ahlaki değerleriyle bu iddiayı somut olarak ortaya koymalıdır. Bugün, azımsanmayacak bir güce ve önemli bir teorik-pratik birikime sahip olmakla birlikte, Kürdistan ve Türkiye sosyalist/devrimci hareketinin yarattığı kültür ve ahlak değerleri; adalet anlayışı,

çalışma tarzı burjuva değerleri ve tarzı karşısında ciddi bir alternatif oluşturmaktan uzaktır. Çünkü, sosyalist/devrimci hareketlerin sahip olduğu değerler, sistemin ciddi etkilerini taşımaktadırlar. "Devrim için" işkence yapan, uyuşturucu satan; kendisini dünyanın merkezine oturtup, kendisine göre bir adalet sistemi oluşturan ve kendisine yapılan bir haksızlığı devrime yapılan bir saldırı olarak kabul edip ölüm kararları alan anlayışın, burjuva anlayışından çok ileri bir anlayış olduğunu söylemek mümkün değildir. Objektif bir gözle baktığımızda, günümüzde, sosyalizmin çok meşru ve insani ideallerinin propagandası ve ölüm pahasına faşizme karşı geliştirilen direnişler dışında, sosyalist/devrimci hareketin halka, gönül rahatlığıyla örnek olarak sunabileceği çok az sayıda pratik tutumunun olduğunu rahatlıkla görebiliriz.

Sosyalizm ve devrim uğruna mücadele, devrimci teoriyle devrimci pratiğin birliğini ifade eder. Kapitalist sistemi eleştiren ancak onun değerlerinden kopuşmayan hareketler, sistemin-düzenin sınırlarını aşamazlar. Komünistler, iktidar hedefini unutup düzen sınırlarına mahkum olan reformistlerin dışında, herşeyi bir siyasal iktidar hedefine endekslemiş, bu iktidara ulaşmak için her yolu mübah sayan, insani ve sosyalist değerleri çiğnemekten çekilmeyen, mücadeleyi sadece politik alanla sınırlamış yada, perspektifi politik devrimden sosyal devrime uzanmayan küçük burjuva devrimcilerle aralarına net çizgiler çizmek zorundadırlar.

Devrimi örgütlemek yaşamı örgütlemektir. Geleceğin toplumunun temellerini bugünkü örgütümüzde, siyasal ve sosyal pratiğimizde yaratmalı, giderek kurumlaştırıp, iktidarlaştırmalıyız. Kendi işleyişinde, halkla ilişkilerinde asgari düzeyde özgürlüğü, eşitliği, dayanışmayı sağlayamayan bir siyasal örgüt, hiç bir zaman sosyalizmi kuramaz.

Komünistler, kapitalizme karşı yeniden pratik bir alternatif olmak istiyorlarsa, kendi değerleri ve alışkanlıklarıyla ciddi bir tarzda hesaplaşıp yenilenmek zorundadırlar. Yani; "süreklilik içinde kopuş"u derinleştirmelidirler. Süreklilik bilimsel bilgide, eskiyeni anlamada, eskiyi yıkan devrimci eylemde, yeniyi ve doğruyu ortaya çıkararak, üreten kurucu emek faaliyetinde. Kopuş, bu süreklilik içinde, toplumsal ilerlemenin, insanın özgürleşmesinin önündeki tüm değerlerle.

4- Komünistlerin referansı "toplumsallaşmış insanlık"tır.

Komünistlerin, yaşamın her alanında bağlı kalması gereken değerler vardır. Bu değerler insanlığın tarihsel olarak kazandığı ilerici-hümanist değerlerdir. Proletarya diktatörlüğü koşullarında da, savaşta da, barışta da bu değerlere bağlı kalmak, bu değerleri korumak ve geliştirmek komünistlerin temel görevidir. Marx, komünistlerin bu konudaki yaklaşımını şöyle ifade eder: "Eski materyalizmin bakış açısı burjuva toplumdur, yeni materyalizmin ise *insan toplumu*, yada *toplumsallaşmış insanlıktır*." (5) Yani komünistlerin, perspektifi ve eyleminin muhtevası "*toplumsallaşmış insanlığın*" değerlerine dayanır. Sosyalist hareket tarafından fazlaca üzerinde durulmayan bu saptama, aslında, Marx'ın aynı yazısında yer alan ve komünistler için devrimci eylemin önemini anlatan II. Tez'i tamamlayan bir saptamadır. Aslolan dünyayı değiştirmektir. Bu kuşku duyulmaz bir gerçekliktir. Ama ne için, neye göre ve nasıl değiştireceğiz? (Yani temel referansımız nedir?) Bu soruların ayrıntılı cevapları komünizmin özünde, ama kısa ve genel bir cevabı Marx'ın yukardaki saptamasında bulunmaktadır.

Soyut bir insan sevgisinden öte, tüm insanların özgürlük, eşitlik ve barış içinde

yaşamalarını istemek, ama aynı zamanda bunun gerçekleşmesi için mücadele etmekte gerçek anlamına kavuşan Hümanizm; komünizmin temel kaynaklarından birisidir. Nihayi süreçte bu iki kavram özdeş olarak kullanılacaklardır. Hümanizm kavramı, ütopyik sosyalizme tepki olarak, devrimci/sosyalist hareket tarafından çoğunlukla oportünizm ve reformizmle özdeş kabul edilir. Buna karşın çoğunlukla silah, otorite devrimciliğin ve sosyalistliğin simgesi olarak görülür. Çünkü, hala Hümanizm kavramı ilk hıristiyanlıktaki gibi, "Sana bir tokat atana sen öteki yüzünü dön" ilkel anlamıyla ele alınmaktadır.

Leninin ifadesiyle ile "Biz, nihayi hedefimizi devleti ortadan kaldırmak olarak, yani her türlü örgütlü ve sistemli zoru, genel olarak insanlara karşı kullanılan her türlü zoru ortadan kaldırmak olarak saptadık" (6) Bu saptama, Marx'ın "toplumsallaşmış insanlık" perspektifine dayanmaktadır. Peki, nihayi hedefleri devleti ve zoru ortadan kaldırmak olan komünistler, çağımızda zoru kullanabilirler mi? Yada burjuva devletini yıkıp yerine başka bir devlet örgütleyebilirler mi? Evet, komünistler zoru kullanmak ve yeni bir devleti kurmak zorundadırlar. Çünkü, insanlık değerleri başka insanlara zor uygulamayı ve başka insanları sövmeyi yadsıdığı gibi, insanlara zor uygulayanlara ve insanları sömürenlere boyun eğmemeyi, teslim olmamayı gerektirir. Kendisine şiddet uygulayanlara karşı şiddet kullanmak insanların meşru hakkıdır. Ancak zoru kullanma noktasında komünistler açısından dikkat edilmesi gereken önemli ilkeler vardır:

1- Komünistler zoru ve devleti, yine zoru ve devleti ortadan kaldırmak için kullanırlar. Yani devlet ve zor komünistler için amaç değil, geçici ve zorunlu önlemlerdir.

2- Komünistler, zoru ve yeni devleti, onları yaratan koşullara ve kullanan egemenlere karşı, ezilenlerin özgürleşmesi için ve geçici olarak kullandıklarından, bu zor ve devlet, bilinen anlamıyla zor ve devlet olmaktan da çıkar.

Sosyalizm insanın insana ve insanın doğaya yabancılaşmasının ortadan kaldırılmasını hedefler. Bu nedenle komünistler, yabancılaşmanın temelini oluşturan sömürüyü, şiddeti ve devleti yadsırlar. Ancak, gerek Sovyet deneyi, gerekse Türkiye ve Kürdistan Sol'unun tarihi, devrimci-sosyalist hareketin, devlete ve zora pek bu perspektifle bakmadığını gösteriyor. Sosyalist Hareket şiddeti fetişleştirmiş, devleti, parti otoritesini ve çeşitli bağımlılık ilişkilerini kutsamıştır. Böylece gerçekte sosyalizmde ve komünist bir partide giderek sönmesi ve kaldırılması gereken kurum ve değerler, giderek amaç haline getirilip, geliştirilmiştir. Sonuçta, sosyalizmin özüne yabancılaşmış, sosyalizme yabancılaşma da insana yabancılaşmayı getirmiştir. Yada tersinden, insana yabancılaşan sosyalist hareket, kendisine de yabancılaşmıştır.

Açıktır ki; zorunlulukların bilincine varılıp, bu bilinç sürekli canlı tutulmazsa ve zorunlulukları sürekli olarak özgürlüğe dönüştüren devrimci eylem unutulursa, devrimci sosyalizmden söz etmek mümkün olmaz.

5- Mücadele Alanımız Kürdistan ve Dersim'dir.

Grubumuz kendisini Kürt ve Kırmanc-Zaza komünistlerinin birleşik yapısı olarak görmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere çoktandır tartıştığımız, Kırmanc-Zazaların kimliği sorununda bir netliğe varmış bulunuyoruz. Biz burada konunun ayrıntılarına girmeden, var olan kültür, tarih ve dil farklılıklarından dolayı,

Kırmanc-Zazaları ayrı bir halk olarak görmekteyiz. Kırmanc-Zazalar uluslaşma sürecinde bulunmakla birlikte, henüz kararlı bir ulusal yapıya sahip değildirler. Bunda nüfus hareketlerinin, dağılımının ve içteki kültürel sosyal farklılıkların büyük rolü vardır. Bu farklılıklar en çok Dersim Kırmancıları ile güneşe dağılmış olan Zazalar arasında görülmektedir. Süreç içinde bu farklılıklar aşılıp kararlı bir ulus yapısı kazanılabilir yada daha farklı biçimler gelişebilir. Biz bu süreçte, Kırmanc-Zazaları, ulusla tam örtüşmeyen anlamda ama ayrı bir kimliğin ifadesi olarak, halk diyoruz. Bu halkın bir dili ve bir ülkesi vardır. Ülke anlamında Kırmanc-Zazaların nüfus yoğunluğuna sahip oldukları ve pazar bütünlüğü taşıdıkları coğrafya Dersim'dir. Bu anlamda Dersim'i, tarihsel Dersim boyutuyla, Kırmanc-Zazaların ülkesi olarak kabul ediyoruz. Kırmanc-Zazaların Kürtlerle aynı kökene ve çok yakın kültürel-tarihsel değerlere sahip olduklarını biliyoruz. Bütün bu ortak değerler nedeniyle, Kırmanc-Zazaların tarihte, komşu halklar tarafından diğer akraba halklarla birlikte genel anlamda Kürt olarak nitelendirildiği de bir gerçektir. Bu nedenle, çok genel olarak Kürt ulusu denilen bu kümeyi, tıpkı Türk kökenli halklar gibi "Kürdi Halklar" olarak adlandırmak mümkündür. Ancak bu, her halkın kimliğine, kendi kaderini tayin hakkına gölge düşürmemelidir. Kürdistan'da burjuva tarzında zoraki uluslaşmalara ve egemenlik iddialarına karşıyız. Birilerinin kimliğini tanımakta mücadeleyi bölmek veya zayıflatmak anlamına gelmez. Çünkü kimse kimseyi kurtarmayacaktır, ayrılrsa da, birlikte de kalsa kendi toprağını öncelikle herkes kendisi kurtaracaktır.

6-Bağımsız-Demokratik-Birleşik Kürdistan, Özgür Dersim !

Sömürgeci boyunduruk karşısında, Bağımsızlık, Demokrasi ve diğer parçalarla

birlik hedefi, Kürt halkının meşru ve stratejik taleplerini ifade etmektedir. Kürt ulusunun diğer uluslarla eşit bir konuma gelmesi, kendi kaderini istediği gibi belirleyebilmesi için bu hedefe ulaşması zorunludur.

TC sömürgecilerine karşı, Kürt ve Kırmanc-Zazaların Ulusal Kurtuluş Mücadelesi iç içe geçmiştir. Kürdistan kurtulmadan Dersim kurtulmayacaktır. Bu anlamda Bağımsız-Demokratik-Birleşik Kürdistan talebi, Dersim'in özgürlük talebiyle birlikte ileri sürülebilir.

Kırmanc- Zaza halkının kendi kaderini tayin hakkını, ayrılıp kendi bağımsız devletlerini kurma hakkı da dahil tanıyoruz. Ancak varolan koşullarda Kırmanc-Zazaların bağımsız bir devlet hedefini önlerine koymalarını gerçekçi görmüyoruz. Kırmanc-Zazaların politik partilerde Kürtlerle birlikte örgütlenmesini ve Kürtlerle bir Demokratik Federal Cumhuriyet'in kuruluşunu hedeflemelelerini doğru görüyoruz.(7) Her iki halk TC'den bağımsızlıklarını kazandıktan sonra gönüllü ve demokratik bir temelde federal bir cumhuriyet içinde birleşebilirler. Hatta tam eşitlik koşullarında Türk halkıyla da bir demokratik federasyona gitmek mümkündür. Fedaratif yapıyı, G. Kürdistan'da yaşanan reel durumu gözetererek, Soranlar ve Kurmanclar için de öneriyoruz.

Birleşik Kürdistan konusundaki yaklaşımı, bugüne kadarki pratik süreci göz önünde tutarak, daha net ve reel bir hale getirmek mümkündür. Pratik şunu göstermiştir: Her parçanın kurtuluşu öncelikle o parçalardaki halkın eseri olacaktır. Nitekim bugün Kürdistan'ın her parçasında ulusal hareket kendi özgün siyasal kurumlarını belli ölçüde yaratmıştır. Farklı parçalardaki siyasal hareketlerin, diğer parçalardaki sürece müdahaleleri pek mümkün olmamakta, yada ters sonuçlar doğurmaktadır. O halde yapılması

gereken, her parçadaki ulusal güçlerin kendi dinamikleri üzerinde gelişmelerini sağlamak, bunun için en üst düzeyde dayanışma geliştirmektir. Komünistler açısından, özellikle emekçilerin çıkarları uğruna mücadele eden sosyalist hareketleri desteklemek birincil görevdir. Bu anlayış ortak kurumlar oluşturmanın önünde bir engel oluşturmamaktadır. Ancak biz, bütün parçalardaki ulusal güçleri tek merkezden yönetip, savaştıracak bir örgütü bugünkü şartlarda olanaklı görmüyoruz.

Biz komünistler genel bir eğilim olarak, halkların bir birilerinden uzaklaşmalarını, sosyal ilişkilerinin zayıflamasını sağlayacak siyasal-idari bölünmelerden yana değiliz. Devlet sınırlarının ortadan kaldırılmasını ve dünya proletaryasının ve halklarının tek bir ülkede yaşıyormuşçasına yaklaşmasından yanayız. Ancak bunun tüm egemenlik-bağımlılık ilişkilerinin ortadan kaldırıldığı özgür bir dünyada mümkün olduğunu biliyoruz. Bu anlamda Kürt halkının birleşme talebini iki açıdan savunuyoruz. Birincisi, parçalanan bu nedenle sosyal gelişimi engellenen bir ulusun meşru talebi olduğu için, ikincisi daha geniş bir toplumsal yapıyı kapsamasından. Kuşkusuz zoraki bir birlikten değil, özgürleşti ren demokratik bir birlikten söz ediyoruz.

Kürdistan parçalarının birliği, bir parça kurtulduktan sonra savaşa devam edilip diğer parçaların kurtarılması, ardından birleştirilmesi şeklinde olmayacaktır. Birden çok parça dayanışma içinde kurtulduktan sonra, birleşme, parçalardaki halkın özgür iradesine bırakılmalıdır. Yani referanduma gidilmelidir.

Birleşik Kürdistan'ın da, her parçanın ve toplumsal-etnik kümenin haklarını gözetip; farklılıklara toleransla yaklaşan demokratik bir federasyon tarzında örgütlenmesini bugünden baktığımızda daha gerçekçi görmekteyiz.

7-Milliyetçilik reformizme götürür.

Dünyada ulusal sorunun yaşandığı çok az sayıda ülke kalmıştır. Bu ülkelerin nüfus ve ekonomik-sosyal potansiyelleri emperyalist-kapitalist sistem için bir tehdit oluşturmaktan uzaktır. Kürdistan bu konuda belli ölçülerde bir istisna olarak görülebilir. Diğer yandan, çoğunlukla klasik sömürgecilik kalıntıları olarak duran ulusal sorunlar, yeni sömürgecilik sistemini oturtan emperyalistler için bile aşılması gereken problemler olarak kalmaktadırlar. Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ve emperyalist blokun dünyada rakipsiz egemenliğini sağlamasıyla, ulusal sorunların sistem karşısındaki tehdidi daha da azalmıştır. YDD politikaları içinde ulusal hareketlerin uzlaşmalarla ve düzen içi sınırlara hapsedilerek çözülmesi önemli bir rol oynamaktadır.

Ulusal çelişkiler hala potansiyel anlamda devrimci dinamikler taşımalarına rağmen, var olan çelişkilerin direk emperyalistlerle, sömürge ve ezilen halklar arasında yaşanmaması; burjuva, küçük burjuva önderlikler; milliyetçilikle yada sırf ulusal çelişkilerin çözümüyle sınırlanmış dar perspektif ve emekçi tabana dayalı devrimci-sosyalist hareketlerin çalızlığı nedeniyle günümüzde, ulusal kurtuluş hareketlerinin devrimci dinamikleri önemli ölçüde gerilemiş ve sosyalizme yönelimleri hemen hemen tümünden durmuştur. Artık ulusal kurtuluş hareketlerini, uluslararası boyutuyla, dünya devrim ve sosyalizm cephesinin temel dinamiklerinden biri olarak görmek mümkün değildir.

Kuşkusuz kendi kaderini kendi eline almamış, hatta Kürt halkı gibi kimliği bile tanınamamış ve tarihi boyunca bunun ıstırabını çekmiş halklar için, kimliğinin tanınması veya bağımsız devlete sahip olma büyük bir anlam taşır. Ancak, bütün bu ulusal taleplerin yaşadığımız kapitalist

dünyada, insanların çok az ihtiyacına karşılık düştüğünü ne yazık ki, bu halklar zor anlıyor. Bunda yerel burjuvazinin milliyetçi politikalarının ve ulusal hezeyanların büyük etkisi vardır. Burjuvazi, ülke içi sınıf çelişkilerini gizlemek, emekçi halkın potansiyelini kendi çıkarları uğruna kullanmak ve böylece kendisini ulusun egemen sınıfı haline getirmek için ulusal çelişkilerden yararlanmaktadır. Kendi çıkarları gerektirdiği zaman dünya burjuvazisiyle ve hatta kendi ulusunu ezen sömürgeci ülkenin burjuvazisiyle uzlaşmasını ileri götürerek, çeşitli düzeylerde ittifaklar geliştiren yerli burjuvazi, işçi sınıfının ve devrimci sosyalist hareketin enternasyonal bağlarını kesmek böylece bağımsız bir işçi sınıfı hareketinin gelişmesini engellemek için elinden geleni yapmaktadır.

Ulusal kurtuluş hareketleri, bağımsızlık sorununu demokrasi ve sosyalizm sorunuyla kopmaz bir şekilde ele aldıklarında, bununla bağlantılı olarak, işçi sınıfı ve diğer emekçilerin bu hareketlerdeki önderliği sağlandığı ölçüde, bu hareketlerin dünya devrimci-sosyalist hareketine katkısı o derece büyük olacaktır. Devrimci güçler, ulusal çelişkinin baş çelişki olmasından hareketle, ülke içinde burjuva sınıfı ile uzlaşmaya stratejik bir içerik kazandırılırsa ve işçi sınıfının önderliğinde diğer emekçileri devrimci sosyalist bir çizgide bağımsız bir güç olarak örgütleyemezlerse, gidecekleri yer emperyalist kapitalist sistemle uzlaşma, yani reformizmdir.

8- Birleşik Devrim'in dinamikleri gelişmiştir.

'80 öncesinde Kürdistan Solu, Kürdistan devriminin bağımsız gelişme dinamiklerini ve Türkiye Solu'na duyulan güvensizliği öne çıkartıyordu. Türkiye Solu ise ortak, devrim hedefini ve ortak örgütlülüğü öne çıkarıyordu. 15 yıllık ulusal kurtuluş mücadelesinin sonuçları bu tutumların

doğru ve yanlış yönlerini önemli ölçüde ortaya çıkarmıştır. PKK ve Kürt halkının direnişi, Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi(KUKH)'nin bağımsız devrimci potansiyelini ortaya koymuştur. Türkiye Solu, '80 öncesinde bu gerçeği görememişti yada küçümsemişti. Diğer yandan, 15 yıllık süreç, KUKH'nin tek başına TC karşısında zafere ulaşmasının da oldukça zor olduğunu göstermiştir. Bu anlamıyla, Kürdistan Solu da kendi gücünü abartmış, ve Türkiye Devrimci Hareketi ile ittifakın ve mücadele birliğinin önemini doğru bir biçimde değerlendirememiştir. Bizim geleceğimiz, enternasyonalizm ile yurtseverliği birleştiren çizgisiyle, bu noktada bir adım önde kabul edilebilir.

Kürt Solu'nun kendi kimliğini kazanma ve halkı temsil eden bağımsız örgütlükleri inşa etme süreci olması açısından, 80 öncesinde kendi gücünü abartma önemli bir kayba yol açmıyordu, tersine belki de yararlı oluyordu. Ancak zamanla -özellikle sıcak bir savaşa tutuşmadan önce- realitenin görülmemesi çok ağır sonuçlara yol açtı.

Bu sonuçlar, her iki kesimin, sosyal şovenizmin ve milliyetçiliğin etkisinden uzaklaşarak, daha realist tavırlar geliştirmesini gerektirmektedir. Düşmanımız ortaktır ve halklarımızın öz örgütleri ile ortak mücadeleye katılması olanaklıdır. Önümüzde duran görev, ayrı örgütlenseler de, devrim ve sosyalizm güçlerinin düşmana ortak vuracakları bir üst örgütlülüğü ve mücadele birliğini sağlamaktır. Türkiye, Kürdistan ve Dersim halkının stratejik çıkarları temelinde ortak mücadeleyi geliştirmek tarihsel bir görevdir. OCAK 1999

**KOMÜNİST GELENEK
REÇENASİA KOMÜNİSTİ
REÇA KOMÜNİSTİYE**

DİPNOTLAR

(1) Bu toplantı dışarıya "Genel Kongre" olarak yansıtılsa da, bu doğru değildir. Biçim olarakta, içerik olarakta siyasal kültür açısından bu toplantı kesinlikle kongre değildir. Buna en somut kanıt, bu toplantıya hiçbir raporun sunulmamasıdır. Mali, Politik ve Çalışma raporları sunulup tartışıldığı içinde gerçekte PYSK yönetimi ve kadroları da aklanmamışlardır. Ancak bu toplantı partinin feshini fiilen sağlayabilecek bir toplantıdır. Bu çelişkili gözükse de maalesef gerçektir. Çünkü, kimse kimseyle çalışmak istemiyorsa, bu eğilim de dolaylı yada direkt bu toplantıya yansıtılabiliyorsa -kimseyi zorla birarada tutmakta mümkün olmadığına göre- yapılacak tek şey partiyi dağıtmaktır. Biz bu nedenle bu toplantıyı, "birbirinden kurtulma toplantısı" olarak adlandırdık ve bu nitelendirmeyi hala benimsiyoruz.

(2) İkili birlik sürecinde bizim "teorik tartışma ve pratik çalışma üzerinden birlik" anlayışının karşısında KAWA'nın yaklaşımı, "pratik üzerinden birlik"tir. Bu çok masum ve gerçekçi görünen istem, sahip olunan dar pratikçi siyasal çalışma anlayışını ve o süreçte KAWA'nın yaşadığı ideolojik bunalımı ifade ediyor.

1995 yılında TS ülke kadrolarının yaptığı bir toplantıda ikili birlik süreci değerlendirilmiş ve sonrasında gelişen birlik çalışmalarına da ışık tutacak bazı sonuçlar çıkarılmıştı. Bu toplantının sonuç bildirisinde yer alan bazı tespitleri güncel durumla bağlantılı olması nedeniyle aktarmayı yararlı görüyoruz. "Yaşanılan birlik pratiğinin gösterdiği şudur: KAWA hareketi birlik sorununda; dünya sosyalist hareketinin görece yenilgisi ve halkımıza karşı yürütülen Özel Savaş'ın, ülkemiz devrimci-sosyalistlerine yüklediği ağır görevleri çözmek amacıyla; bilimsel sosyalizm temelinde ve devrimci tarzda yenileme ve kendisini bir üst boyutta yeniden üretme perspektifinden çok, konjonktürel olarak kendi grup yapısını güçlendirme anlayışıyla hareket etmiştir."

"...beşli birlik çalışmalarının (ikili birlik süreci henüz sona ermemişken başlayan ve PYSK'nin kuruluşuyla sonuçlanan çalışmalardan bahsediliyor.) bir kaç aylık pratiğinden görülmüştür ki; yukarıda belirtilen yanlış yaklaşım değişmediği sürece, platform nekadar genişlerse genişlesin, sağlıklı bir birlik pratiği örgütlemek mümkün değildir."(TS-Ülke İleri Militanlar Toplantısı Sonuç Bildirisi- Nisan 1995)

(3) Bu sorun basit görünebilir. Ancak pratik kararlarda basit ayrıntıların, yada sorunların, daha büyük sorunlara ve sonuçlara yol açabileceğini biliyoruz. Bu açıdan bakıldığında, mesele sadece bir bildiriye bu sloganların yazılıp yazılmamasından öte, bu temaların giderek partinin ajitasyon ve propagandasından çıkarılması anlamını taşımaktadır. En başta, bir

sosyalist için bu sloganlar olsun mu, olmasın mı tartışması anlamsızdır. Çünkü özellikle dünya proletaryasının dayanışması ve mücadelesini ifade eden bir günde, bizim ajitasyon ve propagandamızın temel argümanları anti-empyalist, anti-kapitalist sloganlardır. Birileri bu sloganlar olmasın dediği zaman, sosyalistlerin sorunu küçümsemesi gerçek anlamda basitlik olur.

Bu süreçte bir başka sorun, TC'nin G. Kürdistan'a yönelik yaptığı bir operasyonu ve "96 1 Mayıs'ında İstanbul'da üç devrimci işçinin katledilmesini kınayan bildiri üzerinde yaşandı. Yurt dışında bulunan bazı MK üyeleri YK'nin çıkardığı bu bildiriye, "PKK ağı kullanılmış" gerekçesiyle, ülkedeki bazı MK üyeleri yardımıyla engellediler. Bildiri, Ortadoğu'da TC-İsrail-ABD eksenli militarist bir cephe oluştuğuna dikkat çekiyor ve G. Kürdistanlı güçlere ilişkin şunu söylüyordu: "TC, G. Kürdistanlı Ulusal güçleri birbirilerine ve PKK'ye karşı savaşmaya zoluyor." Özellikle bu cümle bazı arkadaşlara çok dokunuyordu. Onlar KDP'ye toz kurdukmamaya çalıştılar. KDP, TC ile ilişkilerini ve TC'nin kendisinden taleplerini gizlemediği halde, bu arkadaşlar kraldan çok kralcı geçinip, YK'nin bildirisini sansürleyip KDP'yi temize çıkarmaya çalıştılar. Ancak süreç bildiride yapılan tespitleri neredeyse yüzde yüz doğrulamıştır.

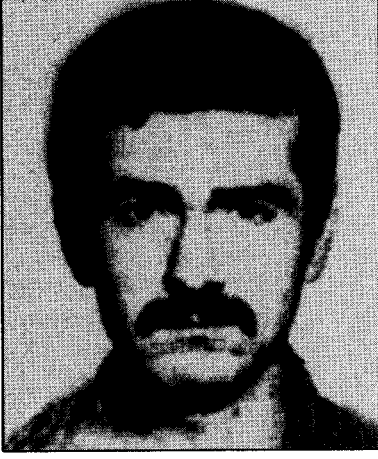
(4) Engels'ten Conrad Schmidt'e Mektup, Felsefe İncelemeleri, Sol yay. s. 183)

(5) Marx, Feuerbach Üzerine Tezler, Age. X. Tez)

(6) Lenin, Devlet ve Devrim, Aydınlık yay. s.107)

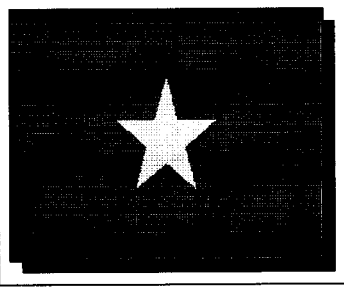
(7) PYSK Birlik Kongresi'nde Kırmanc-Zaza sorunu da kısmen tartışıldı. Bu kongrede biz, Dersim halkının kendi geleceğini belirleme ve birlikte yaşama noktasında, ulusal harekete karşı tarihten gelen bir güvensizlik duyduğunu, PKK pratiğinin de bu güvensizliği beslediğini; bu güvensizliğin Dersimin taleplerini programlaştırmak ve pratik olarak bu yönde adımlar atmakla giderilebileceğini vurgulamıştık. Program bazında, gelecekte kurulacak devletin Kırmanc-Zazalar ile Kurmancları kapsayan bir federal devlet olması gerektiğini de belirtmiştik. Bu tartışma istenen sonuca ulaşmadı. Ancak, bu konunun araştırılması ve gelecek kongrede bir sonuca bağlanması kararlaştırıldı.

**BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİNDE YITIRDİĞİMİZ
YOLDAŞLARIMIZI ANIYORUZ**

MEHMET UZUN

Kayseri-Sarız doğumlu. Ankara'da PKK'nin ilk grubu içerisinde yer aldı. Antep grubunun ayrılmasıyla birlikte Apoculardan ayrıldı. Bir süre bağımsız kaldı. Tekoşine katılım kararını verdikten kısa bir süre sonra Apocular tarafından Ankara'da 13 Ağustos 1979 tarihinde katledildi.

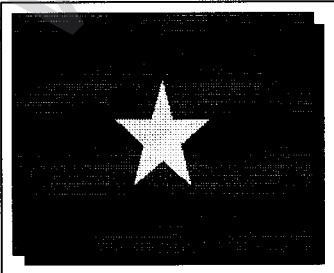
BOZAN ASLAN

Antep'in Nizip ilçesinde doğdu. Antep'te PKK'nin ilk grup yapısı içinde yer aldı. Sonradan bu gruptan ayrıldı. Tekoşin'e katıldı kısa bir süre sonra Apocular tarafından Antep'te, 1 Mayıs 1979 tarihinde katledildi.

M. SALİH EREN

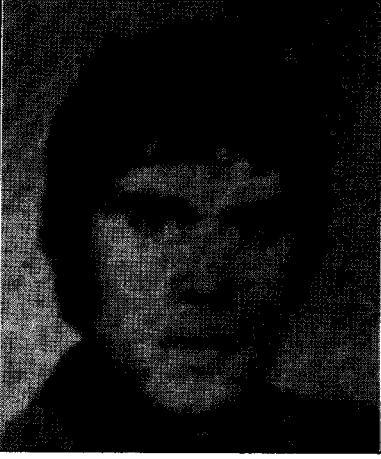
Batman doğumlu. PKK'nin ilk gruplaşması içinde yer aldı. Antep grubu ile birlikte tavır alıp Apoculardan ayrıldı. 19 Aralık 1979 tarihinde Diyarbakır'da Apocular tarafından katledildi.

BURHAN ŞENER

1981 yılında devlet güçleri tarafından Kilis'te katledildi.

**BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİNDE YITİRDİĞİMİZ
YOLDAŞLARIMIZI ANIYORUZ**

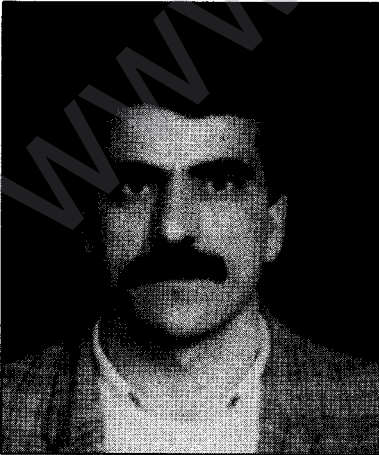
AHMET BALLI

Antep'in Araban ilçesinde doğdu. Ali Yaylacık ile aynı çevrede yer aldı. Apoculardan ayrılan Antep grubunun içerisinde yer aldı. Daha sonra oda Tekoşin'e katıldı. Ali'den sonra oda Apocular tarafından 20 Ağustos 1979 tarihinde Antep'te katledildi.

ORHAN GÖNÜLALAN

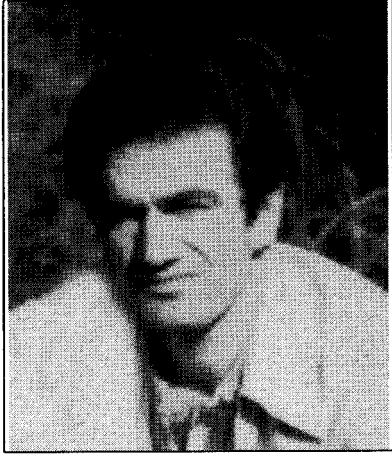
İstanbul doğumlu. Türk kökenli olan Orhan yoldaş Kurtuluş grubundan ayrılarak Tekoşin'e katıldı. İstanbul'da belli bir süre faaliyet yürüttükten sonra, gerilla hareketine katılmak üzere 80 öncesinde Dersim'e gönderildi. 1980 yılında Dersim'deki silahlı 1 Mayıs kutlaması sırasında devlet güçleri ile çıkan çatışmada katledildi.

HIDIR DOĞAN

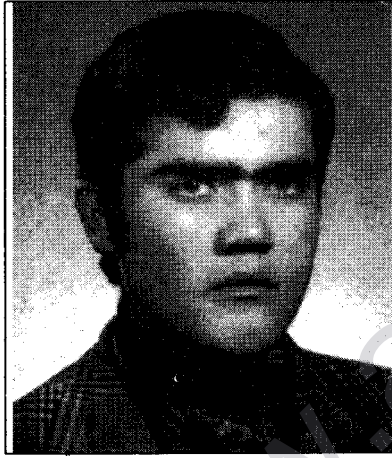
1956 yılında Dersim'in merkez köylerinden Vankök'te doğdu. Kurtuluş grubu içerisinde devrimci faaliyet yürüttü. Daha sonra ayrılarak Tekoşine katıldı. 70'li yıllarda Eğitim Enstitüsü'nde okuduğu dönemde Antep bölgesinde faaliyet yürüttü. Bu süreçte yakalandı bir süre cezaevinde yattı. 12 Eylül darbesinden sonra tekrar yakalandı. Antep iskencehanelerinden çözülmeden çıkan devrimcilerden biridir. Cezaevinden çıktıktan bir süre sonra hastalanarak 1992 yılında hayata gözlerini yumdu.

BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİNDE YİTİRDİĞİMİZ YOLDAŞLARIMIZI ANIYORUZ

HÜSEYİN AYDIN

1955 yılında Dersim'in Hozat ilçesinde doğdu. 70'li yılların ortasından itibaren devrimci mücadele içerisinde yer aldı. Kurtuluş grubu içinde faaliyet yürüttü. Bu süreç içinde yakalandı ve bir süre cezaevinde yattı. 1978 yılında Kurtuluş'tan ayrıldı ve Tekoşin'in kuruluşunda ve daha sonra Merkez Komitesi'nde görev aldı. 12 Eylül darbesinden hemen sonra bir ihbar sonucu İstanbul'da yakalandı. Üç ay boyunca, Birinci Şube ve Samandıra Askeri kışlasında ağır işkenceli sorgulamalardan geçti. Fakat işkenceciler onun ağzından tek bir kelime bile bilgi alamadılar. Askeri mahkeme tarafından idam cezasına çarptırıldı. Cezaevinde hastalandı. Ancak 7 ay boyunca tedavi görmesi engellendi. Kaldığı Sağmalcılar Askeri Cezaevi'ndeki devrimci tutsakların eylemi sonucunda hastahaneye kaldırıldı. Ancak artık çok geçti. Hüseyin yoldaş öleceği kesinleşince serbest bırakıldı. Serbest bırakıldıktan üç ay sonra, 1985 yılının 21 Mart'ında hayata gözlerini yumdu.

ALİ YAYLACIK

Antep'in Araban ilçesinde doğdu. 70'li yılların ortasından itibaren devrimci mücadele içinde yer aldı. Türk kökenli olmasına rağmen Kürt Solu içinde faaliyet yürüttü. PKK'nin Antep'teki ilk gruplaşması içinde yer aldı. Haki Karer'le çalıştı. 1977 yılında Haki'nin katledilmesinden sonra örgüt hakkındaki şüpheleri arttı. Pilot konusunda, Haki döneminden gelen kuşkusunu açık olarak ifade etti. Sonradan diğer arkadaşlarla birlikte Pilot'un ajan olduğunu açık olarak savundu. Provakatif faaliyetler ve karanlık bazı ilişkiler nedeniyle Apoculardan bir grup arkadaşıyla birlikte ayrıldı. Apocular tarafından ölümle tehdit edildi. Buna rağmen bu grup içindeki faaliyetleri sırasında gördüğü karanlık işleri deşifre etmekten geri durmadı. Arkadaşları ile birlikte Tekoşin'e katıldı. Bundan kısa bir süre sonra da Apocular tarafından 30 Mart 1979 tarihinde katledildi.

KAMER ÖZKAN

1952 yılında Dersim merkeze bağlı Gewrewke köyünde doğdu. Genç yaşından itibaren devrimci mücadele içinde yer aldı. TKP/ML'ye sempati duydu. 1972 yılında İbrahim Kaypakkaya'nın bölgedeki faaliyetlerine destek sundu. Daha sonra Apocularla birlikte çalıştı. Bu gruptan ayrılarak bir süre bağımsız kaldı. Kuruluşu ile birlikte Tekoşin'e katıldı ve Merkez Komite'de görev aldı. Zaman zaman tek başına kalsa da, Kaypakkaya ile birlikte başladığı gerilla yaşamını ölüncüye kadar sürdürdü. 1993 yılında kurulan bir tuzak sonucunda Apocular tarafından Dersim'de katledildi.

TÜRKİYE ZİNDANLARINDA 1 YILLIK DİRENİŞ

Yüzlerce devrimci tutsak 1 yıldır, faşizmin F Tipi cezaevi politikasına ve genel olarak devrimcileri ve toplumu teslim alma saldırılarına karşı Ölüm Orucu eylemleri ile karşı koyuyor. Bugüne kadar 80'den fazla tutsak devletin saldırıları yada Ölüm Orucu sonucu yaşamını yitirdi. Yüzlerce devrimci tutsakta sakat kaldı. Direniş içerde ve dışarda yeni katılımlarla sürüyor. Faşist diktatörlük eylemin başında, psikolojik savaş aygıtı aracılığıyla tutsakların, örgütleri tarafından bu eyleme zorlandıkları propagandasını yaydı. Ancak devrimci tutsaklar tek başlarına hücrelere konuldukları halde ve hatta eylemi kırmak için uygulanan şartlı salı vermelerine rağmen eylemlerini sürdürdüler. Faşizmin diğer propagandaları gibi, bu propagandasının da yalan olduğu artık ortaya çıkmıştır.

Peki nedir devrimcileri bu kadar kararlı yapan, onları ölümün üzerine korkusuzca yürüten? Devrimcilerin kendi iradeleri ile direndiğini gören ve karşı propagandası boşa çıkan faşizm, yeni çarpıtmalar geliştirmenin arayışındadır. Bugünlerde burjuva basını devrimcileri dinci fanatiklerle karşılaştırma ve hatta onlarla benzeştirme uğraşı içindedir. Onlar bir şeyi görmüyorlar yada görmek istemiyorlar: Evet, komünistler ve öteki devrimcilerin bir inancı daha doğrusu bir dünya görüşü vardır. Ancak bu dünya görüşü gericilerin dogmatik dinsel inanışlarının aksine, doğal ve toplumsal yaşamın objektif bilgisine yani bilime dayanır. Bir insan toplumsal ve doğal yaşam hakkında doğru dürüst bir bilgiye sahip olamadan, herhangi bir dine inanabilir. Ancak bilimsel bir dünya görüşüne inanmak ve sosyalizm uğruna savaşmak için, asgari düzeyde bir bilimsel bilgiye ve bunun üzerinde yükselen devrimci bir bilince ihtiyaç vardır. Devrimcileri fanatik ve dogmatik eylemcilerden ayıran, onları faşizm karşısında bu kadar inançlı ve kararlı yapan; toplumsal gerçekliği yani toplumsal yaşamdaki adaletsizliği, sefaleti ve çürümeyi görmeleri ve bu çarpıklıkların karşısında daha onurlu ve özgür bir yaşamın kurulabileceğine inanmalarındır.

Devrimci tutsaklar elbette kendileri için ölüm demek olan tecrit hücrelerine karşı direneceklerdir. Böylesi bir yaşamı tutsak bile olsa, onurlu hiçbir insan kabul edemez. Ancak devrimciler sadece bunun için direnmiyorlar. Bugünkü iktidar tarafından korku ve ağır ekonomik baskı ile sindirilen halk, tam bir sefalet ve dejenerasyon ortamında yaşamaya mahkum edildiği halde, iktidara karşı onurlu ve güçlü bir karşı koyuş geliştiremiyor. İktidar son direniş kalelerini de düşürmek, içerde ve dışarda devrimci hareketi sindirmek, böylece de, halkın direnme yönündeki tüm umutlarını kırmak istiyor. İşte devrimcileri direnmeye götüren önemli bir etmen de budur. Onlar aynı zamanda faşizme karşı halkın onurunu koruma savaşı da veriyorlar.

Biz devrimcileri ideallize etmiyoruz. Devrimci hareketin içinde dogmatizm ve tutuculuk eğilimleri her zaman var oldu. Ancak bu hastalıklar devrimci hareketin esas yanını oluşturmadı. Devrimciler hep ileriye yöneldiler, toplumsal yaşamın gelişimine bağlı olarak kendilerini yenileyip geliştirdiler. Komünistler ve öteki devrimciler zaman zaman bocalasalar da hep insanlığın aydınlığa bakan yüzü oldular.

Eylem biçimi tartışılabilir, ancak bir şey tartışma götürmez bir biçimde açıktır: Devrimci tutsakların direnişi meşrudur ve onurludur. Direnenleri selamlıyoruz ve yitirdiğimiz devrimcilerin anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.